

AGENDA

Bestuurscommissie Veiligheid

Datum	:	22 juni 2023
Tijdstip	:	13.30 – 16.00 uur
Locatie	:	De Ridderzaal (4e verdieping VRF), Harlingertrekweg 58 te Leeuwarden

---

	Onderwerp	Bijlage	Doel
1.	Opening en vaststellen van de agenda	Bijlage	Vaststellen
2.	Concept conclusies Bestuurscommissie Veiligheid van 13 februari 2023 en 20 april 2023	Bijlagen	Vaststellen
3.	Mededelingen en ingekomen stukken		Ter informatie
	<ul style="list-style-type: none"> a) Convenant en overeenkomst werkgeverschap Meldkamer Noord-Nederland b) Financiële verordening c) Proces doorlichting begroting d) Toekomstverkenning Brandweer en Crisisbeheersing e) Herinrichting COVID-organisatie GGD f) Forensische geneeskunde g) Directeurenoverleg Crisisbeheersing (voorheen Directie Crisisbeheersing) h) Portefeuille Maatschappelijke zorg (voorheen Zorg en Veiligheid) i) Regionaal risicoprofiel input Wetterskip Fryslân 		
	Ingekomen stukken		
	<ul style="list-style-type: none"> j) Opbrengst O&N '22-'23 evaluaties door Friese gemeenten en hulpdiensten 	Bijlage	
4.	Zienswijzen op jaarstukken en begroting inclusief begrotingswijziging 2024 (Ter vergadering)		Ter bespreking en doorgeleiding aan DB/ AB
5.	Bestuursrapportage (4 maands)	Bijlagen	Vaststellen en doorgeleiding aan DB/ AB
6.	Rechtmatigheidsverantwoording 2023	Bijlagen	Vaststellen en doorgeleiden aan DB/AB
7.	Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Fryslân	Bijlagen	Vaststellen en doorgeleiden aan DB/AB
8.	Rode draden analyse VRF 2019-2021 & 2022	Bijlagen	Ter informatie
9.	Deelplannen bevolkingszorg en crisiscommunicatie <i>Presentatie</i>	Bijlagen	Vaststellen
10.	Uniform kwaliteitsniveau bevolkingszorg	Bijlagen	Vaststellen

	Onderwerp	Bijlage	Doel
11.	Het uitfaseren van het waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS)	Bijlage	Vaststellen
12.	Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2023-2026 <i>Presentatie</i>	Bijlagen	Ter informatie
13.	Vaststellen convenant natuurbrandbeheersing <i>inclusief Notitie Gebiedsgerichte Aanpak</i> <i>Natuurbrandbeheersing Fryslân</i>	Bijlagen	Vaststellen
14.	Rondvraag en sluiting		

Aansluitend vindt van 15.15 – 16.00 uur voor de leden van de bestuurscommissie veiligheid en genodigden de ondertekening van het convenant natuurbrandbeheersing plaats en is er een demonstratie van de escaperoom brandveilig leven.

Besluitenlijst Bestuurscommissie veiligheid

Datum : 13 februari 2023
Locatie : Veiligheidsregio Fryslân – De Ridderzaal

Aanwezig:

S. Buma (voorzitter VRF)	J.A. de Vries (Súdwest-Fryslân)
O.F. Brouwer (Achtkarspelen)	C. van de Pol (Terschelling)
L.P. Stoel (Ameland)	L.J. Gebben (Tytsjerksteradiel)
N.I. Agricola (Dantumadiel)	M. Schrier (Vlieland)
F. Veenstra (De Fryske Marren)	M.C.M. Waanders (Waadhoeke)
I. Sjerps (Harlingen)	N.A. van de Nadort (Weststellingwerf)
T.J. van der Zwan (Heerenveen)	J. Stoffels (Officier van Justitie)
J.G. Kramer (Noardeast-Fryslân)	J. de Schepper (Politie Eenheid Noord-Nederland)
J. Werkman (Ooststellingwerf)	L.M.B.C. Kroon (Dijkgraaf Wetterskip Fryslân)
L. Roolvink (Opsterland)	
W. van Gent (Schiermonnikoog) (digitaal)	
J. Rijpstra (Smallingerland)	
L. Kleefstra (directeur Publieke Gezondheid)	A. de Vries (secretaris)
E. Knoll (directeur bedrijfsvoering)	

Afwezig:

W.K. Kleinhuis (alg. directeur/ commandant Brandweer)

1. Opening en vaststellen agenda

Welkom, de voorzitter opent de vergadering om 14.10 uur.
Dhr. Kleinhuis is afgemeld vanwege ziekte. Mw Zoer is ook ziek, zij zou een presentatie geven over natuurbrandbeheersing (agendapunt 8), dit punt vervalt.

➤ *De agenda wordt vastgesteld.*

2. Concept conclusies Bestuurscommissie Veiligheid van 23 november 2023

➤ *De bestuurscommissie stelt de besluitenlijsten van 23 november 2023 vast.*

2. Mededelingen

- a) Oud en nieuw 2022 – 2023 evaluaties door Friese gemeenten en hulpdiensten
De leerpunten worden voor de zomer door de VRF opgehaald en gedeeld voor de voorbereiding op het komende jaar. De voorzitter roept om weer vroegtijdig te beginnen met de voorbereiding.
- b) Gebiedsgerichte opkomsttijden brandweer
Dhr van Velde meldt dat met gebiedsgerichte opkomsttijden wordt toegewerkt naar een uniform landelijk systeem. De komende tijd moeten regio's aan de slag met de implementatie. In Fryslân staat dit gepland voor 2025, bij de herziening van het dekkingsplan.
- c) Room 18 – escaperoom bij brand en gevaar
Ieder jaar is er een project met scholieren in het kader van brandveilig leven. Om in de preventieve kant de jeugd te bereiken. Dit jaar is er een escaperoom ontwikkeld en deze wordt 15 februari feestelijk geopend.
- d) Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
Iedere regio heeft een gaspakkenteam. Dhr van de Velde geeft aan dat deze weinig worden ingezet en dat maakt het een uitdaging om deskundig te blijven. Landelijke samenwerking moet bijdragen aan beter oefenen en toename van de inzetten. In het Noorden (Fryslân, Groningen en

Drenthe) wil men een eigen gaspakkenteam. Er wordt onderzoek gedaan naar de beste plek om dit team onder te brengen. Daarover wordt eerst gecommuniceerd met de collega's.

- e) Casemanagement scenarioteam
GGD Fryslân heeft besloten om de dienstverleningsovereenkomst Casemanagement 'gewelddelicten en maatschappelijke onrust' per 31.08.2023 met alle Friese gemeenten te beëindigen. Mw Kleefstra geeft aan dat het verstandig is om met een taak te stoppen als een andere partij het beter kan overnemen.
Dhr Stoel vraagt wat de personele consequenties zijn. Mw Kleefstra geeft aan dat dit wordt opgevangen door de GGD. E.e.a hangt af van de afspraken die worden gemaakt met het Veiligheidshuis.

4. Zienswijzen Kaderbrief 2024 - 2027

De periode van zienswijze voor de Kaderbrief is afgelopen. Het voorkeursscenario, scenario 3, is overgenomen. Dhr Knoll geeft aan dat het prettig is dat alle gemeenten hiermee instemmen. Er is één zienswijze ingediend voor veiligheid door de gemeente Weststellingwerf, over de vervanging van portofoons. Dhr Knoll doet de toezegging dat bij de reactienota een uitgebreidere onderbouwing komt.

Mw Korthuis meldt dat zij uit solidariteit is meegegaan in scenario 3 en dit ook heeft verdedigd. Echter wel zorg over het effect van scenario 3 en eventuele gevolgen voor een structurele bezuiniging bij de Brandweer. Dhr Knoll reageert dat dit scenario is doorgerekend, maar dat bovendien nu de afspraak is gemaakt dat achteraf wordt bekeken wat de daadwerkelijke kosten zijn.

Dhr Brouwer uit lof voor de wijze waarmee dit is opgepakt. En meldt dat er door een aantal gemeenten wel een inhoudelijke zienswijze is ingediend bij gezondheid.

Mw de Vries geeft aan dat Súdwest-Fryslân de zienswijze nog moet indienen.

Mw Waander geeft complimenten voor de webinar. Er waren wel technische problemen met het terugkijken. Dhr Knoll geeft aan dat dit wordt uitgezocht.

6. Jaarverslag en presentatie resultaat 2022

De teksten over de inhoudelijke verantwoording van de programma's Brandweer en Crisisbeheersing liggen voor.

Dhr van de Nadort deelt nav het jaarverslag de ervaring van de gemeente met het vakbekwaamheidsprogramma voor crisisfunctionarissen. Dit is als rommelig ervaren.

Dhr Kramer merkt op dat in het programma gezondheid wordt gesproken over 'toenemende ongelijkheid' en wil graag weten of dat een ervaring is of dat er een wetenschappelijke onderbouwing is. Mw Kleefstra reageert dat er een toenemende ongelijkheid wordt ervaren.

Dhr Stoel geeft aan dat met dit jaarverslag een bijzonder jaar wordt afgesloten. Met bijzondere inzet vanuit de VRF, waaronder het vaccineren op de eilanden. Daarvoor is zeer veel waardering.

- *De bestuurscommissie veiligheid stelt de teksten van het jaarverslag 2022 voor de programma's Brandweer en Crisisbeheersing vast.*

Dhr Vellema (afdelingshoofd financiën VRF) geeft een prognose van het jaarresultaat. De controle van de accountant moet nog komen.

In lijn met eerdere communicatie is een positief resultaat. Dit is enorm beïnvloed door alle crisis.

Er zijn bestemmingsvoorstellen ingediend. Het DB doet een voorstel en dit gaat voor zienswijze naar de gemeenten.

6. Programmabegroting 2024

De recent vastgestelde Meerjarenkoers 2023 – 2026 vormt de basis voor de programmabegroting 2024. De financiën zullen conform de Kaderbrief 2024 - 2027 in de begroting worden uitgewerkt.

De totale begroting komt op 22 maart terug in het dagelijks bestuur. Aansluitend wordt de begroting verzonden naar de gemeenten voor zienswijzen. Eind juni komen de zienswijzen retour, waarna het reguliere besluitvormingstraject plaats vindt dat eindigt in besluitvorming in het algemeen bestuur op 13 juli.

- *De bestuurscommissie veiligheid stelt de concepttekst voor de programma's Crisisbeheersing en Brandweer voor de begroting 2024 vast.*

7. **Oprichting van de stichting waarborgfonds veiligheidsregio's**

De bestuurscommissie wordt gevraagd om het voornemen uit te spreken tot oprichting van de stichting waarborgfonds veiligheidsregio's en deelname hiervan vanuit Veiligheidsregio Fryslân.

Dhr Agricola vraagt naar de kosten. Dhr Knoll geeft aan dat de insteek kostenneutraal is.

Dhr Roolvink wil weten of dit waarborgfonds is gericht op niet te verzekeren risico's. Dhr Knoll beaamt dit. Vervolgens wil dhr Roolvink weten of het breder is dan brandweerpersoneel. Dhr Knoll geeft aan dat het gaat om repressief brandweerpersoneel.

Er wordt gepleit om krachtiger in de brief naar gemeenten op te nemen dat het kostenneutraal is. Dhr Knoll neemt deze opmerking mee (met een voorbehoudt omdat het een landelijke brief is).

Dhr Stoel vraagt of het mogelijk is om inzicht te krijgen in de statuten. En vraagt of aangegeven kan worden hoe de risicoselectie gaat. Dhr Knoll meldt dat het uitgangspunt is dat je elkaars lasten gaat dragen. Er komt een risicoweging, maar deze is nog onbekend.

Dhr Stoel kan meekijken in de statuten als deze behoefte er is.

- *De bestuurscommissie veiligheid spreekt het voornemen uit tot oprichting van de stichting waarborgfonds veiligheidsregio's en deelname hiervan vanuit de VRF.*
- *De gemeenteraden worden gevraagd om eventuele wensen of bedenkingen hierover te uiten.*

8. **Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing**

De presentatie bij dit agendapunt vervalft. Dhr van der Velde meldt dat er veel landelijke aandacht is voor natuurbrandbeheersing omdat het risico op natuurbranden toeneemt. In Fryslân is de brandweer al enkele jaren bezig met de Risico Index Natuurbrandbeheersing (RIN).

Brandweer Nederland gaat een actieprogramma opzetten. In Fryslân zijn we op de goede weg, maar er zijn ook nog wel stappen te zetten met elkaar.

In de vorige commissie is stil gestaan bij het bestuurlijk platform. Dhr van der Velde kan melden dat Dhr van de Nadort en dhr Schier gaan deelnemen aan dit platform.

- *Conform afspraak wordt de bestuurscommissie geïnformeerd van iedere opgeleverde rapportage Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing. Nu ligt de gebiedsgerichte aanpak van Ameland voor.*

9. **Implementatie bouwsteen 1**

De Bestuurscommissie wordt door dhr van der Velde geïnformeerd over de ontwikkelingen van de taakdifferentiatie bij de Brandweer.

Naar aanleiding van twee juridische rapporten (Pels Rijcken en Verburg) hebben het Veiligheidsberaad en de Minister van JenV besloten om de mogelijkheden in beeld te brengen om de brandweervrijwilliger en de beroepskracht zo te differentiëren en vorm te geven dat geen sprake is van spanning met de vigerende regelgeving. Daartoe is een denktank ingericht en deze is begin 2021 met een denkrichting gekomen die bestond uit vier samenhangende bouwstenen. Het Veiligheidsberaad en de Minister van JenV hebben vervolgens besloten om verder te gaan met alleen de eerste bouwsteen, waarin het onderscheid tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers wordt gevormd door het verplichtende karakter.

De impact voor Fryslân lijkt mee te vallen. Maar er zijn regio's in Nederland waar deze ontwikkeling grote consequenties heeft. Daarom moet het Veiligheidsberaad en de minister nu opdracht geven voor een landelijk implementatieplan.

Dhr Agricola vraagt of deze ontwikkeling kan conflicteren met een aanstelling bij de hoofdwerkgever en aanstelling bij de VRF. Dhr van der Velde meldt dat daar naar is gekeken. Dit lijkt nu geen problemen op te leveren, maar het is nog niet zover.

Dhr Brouwer geeft aan dat er veel onrust is geweest, maar voor nu fijn dat het deze kant op gaat.

Mw Waanders vraagt of vanuit Brussel is aangegeven of deze oplossing Europa-proof is? Dhr Brouwer meldt dat de interpretatie tot nu toe een eigen interpretatie is geweest. Brussel heeft niet van Nederland gevraagd om hier iets mee te doen.

Dhr van der Velde geeft aan dat er inderdaad onrust is geweest vanwege het mogelijk kwijtraken van

specialistische taken. De voorzitter geeft aan dat de financiën nog wel een vraagstuk zijn. Tevens raakt het de arbeidstijdenwet, en dat is moeilijk te veranderen. Dat wordt ook nog een opgave.

10. Versterking crisisbeheersing en ophoging BDUR

Dhr van Alst geeft een toelichting op de versterking van crisisbeheersing en de ophoging van de BDUR-gelden. De Vr-en groeien van inzet bij flitscrisis naar inzetten bij langdurige crisis. Het wordt meer, groter en complexer. Ook is er een dynamiek gaande van lokaal, regionaal en bovenregionaal.

Het Rijk vraagt van Vr-en een robuuste organisatie, die een bijdrage kan leveren aan landelijke voorzieningen en een langdurige crisis kan bemensen.

Er zijn volgens mw Waanders veel conclusies getrokken nav de coronacrisis. Mw Waanders wil graag weten of de lessen aansluiten bij deze ontwikkelingen en of dit leidt tot betere crisisbeheersing.

Mw Sjerps is van mening dat dit oproept tot oppassen voor het structureel inrichten van een crisisorganisatie terwijl er geen crisis is. En door de versterking komt het mogelijk nog verder af te staan van de lokale organisatie.

Dhr van Alst reageert op de vragen en opmerkingen en geeft aan dat er momenteel kaders en doelstellingen worden gemaakt door de veiligheidsregio's samen. De regio's vinden het belangrijk om wendbaar te blijven en samen op een niveau te komen waarin samenwerking mogelijk is.

Het blijft volgens dhr van Alst ook belangrijk om dit samen met de gemeenten te doen. Burgemeesters hebben er voor gekozen om één crisisorganisatie in te richten en deze wordt ook voor een groot deel bemenst door medewerkers van de gemeenten.

11. Toekomstverkenning Brandweer en Crisisbeheersing

De bestuurscommissie neemt kennis van het plan om met behulp van een interactief proces toekomstscenario's te ontwikkelen voor Brandweer en Crisisbeheersing. Dhr Knoll meldt dat zowel Crisisbeheersing als Brandweer Fryslân voor de vraag staan wat voor organisatie ze in de toekomst willen zijn. En het ontwikkelen van toekomstscenario's kan hier goed bij helpen. De uitwerking van het proces is een coproductie tussen

Veiligheidsregio Fryslân en het Planbureau Fryslân. Er worden meerdere bijeenkomsten georganiseerd waarvoor inwoners, eerstelijnspartners, vrijwilligers, crisisfunctionarissen, ambtenaren en bestuurders worden uitgenodigd. In de zomer van 2023 worden de scenario's opgeleverd.

12. Rondvraag en sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 15.45 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de bestuurscommissie Veiligheid van 22 juni 2023.

Voorzitter

Secretaris

S. van Haersma Buma

W.K. Kleinhuis

Besluitenlijst Bestuurscommissie veiligheid

Datum : 20 april 2023
Locatie : Digitaal via Teams

Aanwezig:

x S. Buma (voorzitter VRF)	x L. Roolvink (Opsterland)
x O. Brouwer (Achtkarspelen)	W. van Gent (Schiermonnikoog) (digitaal)
x L.P. Stoel (Ameland)	x J. Rijpstra (Smallingerland)
N.I. Agricola (Dantumadiel)	x J.A. de Vries (Súdwest-Fryslân)
x F. Veenstra (De Fryske Marren)	x C. van de Pol (Terschelling)
x I. Sjerps (Harlingen) (digitaal)	x L.J. Gebben (Tytsjerksteradiel)
T.J. van der Zwan (Heerenveen)	x M. Schrier (Vlieland)
x J.G. Kramer (Noardeast-Fryslân)	M.C.M. Waanders (Waadhoeke)
x J. Werkman (Ooststellingwerf)	x N.A. van de Nadort (Weststellingwerf)
x W.K. Kleinhuis (alg. directeur/ commandant Brandweer)	x E. de Jong (coördinerend gemeentesecretaris) (digitaal)
I. Kleefstra (directeur Publieke Gezondheid)	J. Stoffels (Officier van Justitie)
x G. van Alst (Operationeel Leider)	x N. van der Steen (Provincie Fryslân)
x J. Beuving (projectleider)	J. de Schepper (Politie Eenheid Noord-Nederland)
H. Verbunt (Operationeel Leider)	L.M.B.C. Kroon (Dijkgraaf Wetterskip Fryslân)
x M. Visser (bestuurssecretaris)	x E. Krikke (communicatie BAO)
x P. Brouwer (notulist) (digitaal)	

1.	Opening en vaststellen agenda
	De voorzitter opent de vergadering om 13:00 uur.
2.	Inzet VRF bij verlenging CNO's in Fryslân
•	De heer Rijpstra meldt dat de omgeving positief is over de mogelijke verlenging. Vanavond is er nog een inloopbijeenkomst. Hiervoor is wel een 'lawaaïdemonstratie' aangekondigd, maar tot nu toe zijn hier slecht 5-10 personen voor aangemeld. Er zijn veel steunbetuigingen vanuit de wijk ontvangen voor de verlenging. De heer Rijpstra spreekt zijn dank uit richting de veiligheidsregio.
•	Mevrouw Sjerps geeft aan dat ook in haar gemeente, op een enkeling na, positief is gereageerd op de mogelijke verlenging. De raad heeft wel als voorwaarde meegegeven dat ze alleen akkoord gaat als het onder hetzelfde regime wordt voortgezet.
•	De heer Buma meldt dat hij de verlengingen ook besproken heeft met de CdK. Deze heeft ook aangegeven zeer blij te zijn dat Harlingen en Drachten over willen gaan tot verlenging.
•	Op de vraag van de heer Van de Nadort hoe de gestelde voorwaarden goed vast te leggen, meldt de heer Kleinhuis dat er na besluitvorming een brief wordt gestuurd naar de betreffende gemeenten waarin de voorwaarden duidelijk worden vastgelegd.
•	Besluit: <i>De bestuurscommissie Veiligheid stemt onder voorwaarden in met de verlenging van exploitatie/beheer van CNO's Harlingen en Drachten door Veiligheidsregio Fryslân.</i> <i>De voorwaarden zijn:</i> <ul style="list-style-type: none"> • de financiering/ bekostiging is geborgd door het COA; • het COA kan invulling (blijven) geven aan eerder gemaakte werkafspraken en gestelde randvoorwaarden om de opvang beheersbaar, uitvoerbaar en veilig voor eigen personeel te houden; • de bestuurlijke constellatie staat deze (verlengde) inzet van Veiligheidsregio Fryslân toe.
3.	Rondvraag/mededelingen/sluiting
•	De heer Kramer vraagt aandacht voor het feit dat de veiligheidsregio af en toe de toetsende rol bij evenementen erg strak oppakt. De heer Kleinhuis zegt toe contact hierover te zullen opnemen met de heer Kramer.

•	De heer Brouwer: Albert vd Berg werkt voor alle Friese gemeenten aan de Friese Norm inzake ondermijning. Zijn contract loopt af in september. Hij wil graag door met deze opdracht. Mevrouw Waanders en de heer Brouwer sturen de gemeenten over een aantal weken een mail om de ervaringen bij de overige gemeenten op te halen en dan vervolgens richting de financiers te verzoeken om het te verlengen.
•	De heer Kleinhuis: bij de start van de gemeenschappelijke meldkamer in Drachten heeft Drenthe het rood werkgeverschap op zich genomen. Dit is vastgelegd in een convenant. Deze is inmiddels 16 jaar oud en wordt momenteel aangepast aan de realiteit. Dit aangepaste convenant moet vervolgens vastgesteld worden in het algemeen bestuur. Aangezien de volgende vergadering pas half juli is, stelt Wim voor om hier een schriftelijke ronde van te maken. Deze volgt tussen 8 en 15 mei.
•	De voorzitter sluit de vergadering om 13.25 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de bestuurscommissie Veiligheid van 22 juni 2023.

Voorzitter

Secretaris

S. van Haersma Buma

W.K. Kleinhuis

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Rode draden evaluaties gemeenten Jaarwisseling 2022-2023
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr Rijpstra
Auteur	Dhr Kleinhuis
Bijlagen	GEEN
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	3 J
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Ambtenaren Openbare orde en Veiligheid Friese gemeenten.
OR/GO	Kies een item.

Kennisnemen van	Rode draden van de evaluaties Jaarwisseling 2022-2023 door gemeenten
Inleiding	<p>Op 13 februari 2023 is in de Bestuurscommissie Veiligheid is Oud & Nieuw 2022-2023 besproken. Duidelijk was dat de Friese gemeenten en de hulpdiensten veel voorwerk hebben gedaan om Oud & Nieuw 2022-2023 zo rustig mogelijk te laten verlopen op het gebied van openbare orde en veiligheid.</p> <p>Afgesproken is om te kijken welke aspecten in de voorbereiding moeten worden vasthouden en welke aangepast moeten worden in de voorbereiding naar de jaarwisseling 2023-2024. In april en mei 2023 zijn alle ambtenaren openbare orde en veiligheid gevraagd de conclusies uit de evaluaties te delen. De volgende gemeenten hebben hun evaluatie gedeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Waadhoeke ○ Heerenveen ○ Noardeast-Fryslân ○ De Fryske Marren ○ Ameland ○ Opsterland ○ Smallingerland ○ Weststellingwerf ○ Leeuwarden ○ Vlieland ○ Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel ○ Ooststellingwerf

	<p>Het algemene beeld is dat de jaarwisseling 2022-2023 veel rustiger is verlopen dan voorgaande jaren. Er zijn minder incidenten, vernielingen en branden geweest. De gemeenten geven ook aan dat de schadebedragen over het algemeen lager liggen.</p> <p>De volgende punten zijn de rode draden uit de ontvangen evaluaties, waarvan de gemeenten zeggen te gaan doorzetten of te versterken gezien het positieve effect op de jaarwisseling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Communicatie Begin tijdig met de communicatie met bewoners, verenigingen en plaatselijk belang. Dit draagt bij aan een rustiger verloop van de jaarwisseling. Denk hierbij aan brieven gericht aan aanvragers / melders van activiteiten, communicatieboodschappen in de lokale kranten en het in gesprek gaan met groepen die voorgaande jaren overlast hebben veroorzaakt. Bewoners en verenigingen krijgen zodoende (nogmaals) tijdig te weten wat wel of niet mag tijdens de jaarwisseling en kunnen wanneer gewenst daarover met de gemeente in gesprek. 2. Multidisciplinaire afstemming Multidisciplinaire afstemming tussen de verschillende afdelingen van een gemeente, brandweer, (wijk)politie, jongerenwerkers en wanneer gewenst met buurgemeenten zorgt voor een sterke samenwerking en een gezamenlijke focus op de voorbereiding en de aanpak tijdens de jaarwisseling. Alle partijen ervaren dit als prettig en waardevol. 3. Inzetten beveiliging Het inzetten en betrekken van (externe) beveiliging ter versterking van de toezicht en handhaving draagt bij aan de zichtbaarheid op straat, en het in gesprek gaan met bewoners en verenigingen voordat het escaleert. 4. Beleid en prioriteit Het hebben van beleid, focus en afspraken draagt bij aan een gerichte aanpak voor een rustigere jaarwisseling. Denk hierbij aan het multidisciplinair bepalen van aandachtslocaties en of -dorpen, en ook de prioriteiten waarop gehandhaafd wordt. Overweeg een last onder dwangsom voor die groepen waar ondanks de voorbereiding overlast van kan worden verwacht.
Kernboodschap	Een goed voorbereide jaarwisseling draagt bij aan een rustiger verloop en een lager schadebedrag.
Consequenties	Een beeld krijgen van de voorbereiding op de jaarwisseling op gemeentelijk niveau.
Communicatie	n.v.t.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Eerste bestuursrapportage 2023
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Dhr. Knoll
Bijlagen	1. Eerste bestuursrapportage 2023
Vergaderdatum	22 juni 2023
Agendapunt	5
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	De bestuursrapportage is een product van alle organisatiedelen samen.
OR/GO	

Conceptbesluit	1. Het dagelijks bestuur voor te stellen om de bestuursrapportage onderdeel veiligheid ter vaststelling voor te leggen aan het algemeen bestuur.
Inleiding	<p>Middels de bestuursrapportage wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de stand van zaken van de afgesproken resultaten in de begroting. Het dagelijks bestuur legt daarbij verantwoording af over de afwijkingen ten opzichte van de begroting, waarbij de inhoudelijke verantwoording wordt getoetst door de bestuurscommissies.</p> <p>Omdat voor alle kolommen geldt dat het op dit moment lastig is om een prognose af te geven, is ervoor gekozen hierover in de inleidende tekst een toelichting op te geven. In de kolomteksten wordt daarom niet meer ingegaan op de financiën. In het tweede hoofdstuk zijn de toelichtingen opgenomen inzake de programma overstijgende onderwerpen.</p> <p>De bestuurscommissie Veiligheid besluit over de inhoud van het programma Veiligheid.</p>
Beoogd effect	Het algemeen bestuur in positie brengen om tussentijds bij te sturen.
Argumenten	<p><i>1.1 De bestuursrapportage biedt een tussentijds moment voor het algemeen bestuur om haar controlerende rol uit te voeren</i></p> <p>Om het algemeen bestuur te helpen ook gedurende het jaar haar controlerende rol uit te kunnen oefenen, vertellen we formeel twee keer per jaar wat de stand van zaken is als het gaat om de in de begroting opgenomen doelen.</p>

Kanttekeningen/risico's	<p>1.1 De lopende crises, krappe arbeidsmarkt en stijgende prijzen maken het resultaat van Veiligheidsregio Fryslân onvoorspelbaar en onzeker</p> <p>Bij de tweede bestuursrapportage hopen we meer duidelijkheid te kunnen geven over de financiële resultaten.</p>
Financiële consequenties	In verband met de grote onzekerheden is ervoor gekozen om in de eerste bestuursrapportage geen prognose op te nemen.
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>Het bestuurlijk proces ziet er als volgt uit:</p> <p>Agendacommissie veiligheid – 24 mei</p> <p>Auditcommissie – 30 mei</p> <p>Agendacommissie gezondheid – 5 juni</p> <p>Bestuurscommissie veiligheid – 22 juni</p> <p>Bestuurscommissie gezondheid – 22 juni</p> <p>Dagelijks Bestuur – 29 juni</p> <p>Algemeen bestuur – 13 juli</p>
Communicatie	Voorlopig alleen schriftelijk.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Bestuursrapportage

Januari - april 2023

1. Inleiding

Financiële beschouwing

Middels de bestuursrapportage wordt het algemeen bestuur tweemaal per jaar geïnformeerd over de stand van zaken van de afgesproken resultaten in de begroting. Het dagelijks bestuur legt daarbij verantwoording af over de afwijkingen ten opzichte van de begroting, waarbij de inhoudelijke verantwoording wordt getoetst door de bestuurscommissies.

De afgelopen jaren hebben veelal in het teken gestaan van de crisistaken. Onze inzet op het gebied van COVID-19, de coördinatie van de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de ondersteuning bij de crisisnoodopvang heeft grote invloed gehad op onze dienstverlening. Hoewel onze werkzaamheden met betrekking tot de COVID-19-bestrijding sterk zijn gereduceerd, zijn de crisistaken nog steeds aan de orde: de coördinatie van de opvang van ontheemden en crisisnoodopvang loopt onverminderd door. Met VWS lopen inmiddels gesprekken over een mogelijke najaarscampagne voor het vaccineren van een kwetsbare doelgroep.

We zijn als organisatie echter steeds beter in staat om deze aanvullende en onze reguliere taken te combineren. De krappe arbeidsmarkt maakt het wel uitdagend om de in te halen werkzaamheden op te pakken, desondanks is de inhaalslag in gang gezet. Het jaar 2023 staat dan ook in het teken van 'tempo maken', het herstarten en versnellen van projecten en investeren in personeel en personeelsbeleid. Met deze acties zetten wij de noodzakelijke stappen om te borgen dat onze organisatie voldoende robuust blijft.

Die robuustheid is nodig, zeker in deze tijden van toenemende onzekerheid en onvoorspelbaarheid. Net als alle organisaties constateren wij de gevolgen van de inflatie: de stijgingen van bouw-, personeels-, huur- en energiekosten zijn fors. Voordelige contracten lopen af waardoor er nieuwe contractonderhandelingen plaatsvinden. Consequentie hiervan is dat de inflatie in 2023 en de komende jaren steeds nadrukkelijk tot uiting komt in onze financiële resultaten. We constateren dat onze structurele kosten fors toenemen. Zo laat het meerjarig investeringsplan (MIP) in combinatie met de bouwagenda en de herijkte onderhoudsplanning grote financiële uitdagingen zien. Op de korte termijn komen deze ontwikkeling slechts beperkt naar boven, omdat er sprake is van incidentele meevallers. Deze meevallers ontstaan doordat activiteiten en projecten vertragen vanwege een tekort aan personeel, kapitaallasten worden uitgesteld doordat investeringen pas later worden gerealiseerd en kosten aan derden worden uitgesteld door vertraging bij leveranciers.

Op basis van marktontwikkelingen en trendanalyses zullen we de komende periode een schets maken van het meerjarig beeld van onze financiële positie. Over de uitkomsten gaan wij vervolgens graag in overleg met het bestuur.

Zoals afgesproken bij de kaderbrief 2024-2027, zal het effect van de inflatie van de materiële kosten conform het afgestemde 'scenario 3' worden geëvalueerd. Omdat de meicirculaire noodzakelijk is voor het maken van een tussentijdse evaluatie, zal in de tweede bestuursrapportage hier nader op in worden gegaan.

In het eerste kwartaal spelen er naast de crisistaken, diverse thema's die veel inspanning vergen van onze organisatie. In het eerste kwartaal is door de GGD, in opdracht van de bestuurscommissie Gezondheid, ingezet op de ontwikkelingen die voortkomen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Met het GALA zetten gemeenten, zorgverzekeraar, VWS en de GGD gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. We bouwen hiermee verder - in gezamenlijkheid en zowel lokaal als provinciaal – op de ingezette lijn van preventie en beweging naar de voorkant waarin gezondheid centraal staat. Het IZA heeft als doel toegankelijke en betaalbare zorg te behouden voor iedere burger. GGD Fryslân heeft het proces begeleid om te komen tot een gemandateerde gemeente, welke nodig is om in Fryslân vanuit gemeentelijk perspectief afspraken te kunnen maken met alle belanghebbenden.

Bij het organisatieonderdeel Crisisbeheersing is sprake van structurele aanvullende Bdur-middelen, deze middelen gaan gepaard met een duidelijke opdracht: het zorgen voor versterking van de crisisbeheersing en het versterken van de regionale- en landelijke informatiepositie. De eerste stappen zijn inmiddels gezet om deze versterking te realiseren.

Het jaar 2023 staat ook in het teken van het hervatten van de bouwagenda. Dit betreft de eerste tranche. De aanbestedingen van de eerste kazernes lopen. Na deze trajecten zal een nieuwe herijking van de financiële consequenties worden uitgevoerd.

Tenslotte vindt er dit jaar een doorlichting plaats van de begroting. Bij deze doorlichting wordt in opdracht van de auditcommissie de begroting kritisch doorgelicht, met als doel: kansen en risico's identificeren. De uitkomsten van de doorlichting zullen ultimo 2023 worden gepresenteerd aan het algemeen bestuur.

2. Programma overstijgende onderwerpen

Cao

In het afgelopen kwartaal is door de overlegpartners in het LOAV een nieuwe cao afgestemd. Deze cao heeft een looptijd van 2 januari 2023 tot 1 mei 2024. De financiële vertaling van deze cao wordt de komende weken uitgewerkt. In de tweede bestuursrapportage zullen wij het bestuur de uitkomsten presenteren en zullen wij het bestuur een begrotingswijziging voorleggen ter dekking van de dekking van de financiële gevolgen. De basis voor de begrotingswijziging ligt in de huidige bestuurlijke afspraken zoals opgenomen in de financiële verordening.

Procesgericht werken

De 'Visie op Procesgericht werken, leren door te doen' is op 20 maart 2023 door het directieteam VRF vastgesteld. In 2023 wordt het fundament gelegd voor procesgericht werken. Het fundament bestaat o.a. uit het in kaart brengen van de processen van VRF in een procesmodel, afspraken maken over procesconventies, rollen en verantwoordelijkheden en het aanschaffen van een procestool. Ook wordt er een implementatieplan incl. veranderplan opgeleverd voor de periode 2024-2026, die bijdraagt aan het realiseren van een cultuur waarin continu verbeteren heel gewoon is. Tot slot wordt eind 2023 afgewogen welke processen als eerste worden uitgewerkt vanaf 2024.

Informatieveiligheid en privacy

Het project 'Versnellingsplan Informatieveiligheid' welke zich richt op de implementatie van de Baseline Informatieveiligheid (BIO-NEN) bij VRF is eind 2022 succesvol afgerond en in het eerste kwartaal van 2023 ook geëvalueerd. Een groot aantal BIO beveiligingsmaatregelen is via het project geïmplementeerd, de resterende maatregelen zullen nu via de lijnorganisatie worden aangestuurd. Hiervoor is gestart met het opstellen van het 'Dreigingsbeeld informatieveiligheid 2023-2024'. Dit dreigingsbeeld zal na vaststelling in directie aan de basis staan van de verdere prioritering en versterking van de informatieveiligheid bij VRF.

Begin 2023 zijn de privacyspeerpunten voor dit jaar geformuleerd. Voor ieder kwartaal zijn hieraan verschillende activiteiten gekoppeld die bijdragen aan duurzame en aantoonbare privacy compliance. Deze acties worden uitgevoerd naast diverse en voortdurende ad hoc acties. Onder meer de datalekprocedure, DPIA-procedure, het verwerkingenregister en een aantal privacyverklaringen zijn gereviewed en er is gestart met de implementatie van de daaruit voortvloeiende verbeterpunten. Naast diverse ad hoc awarenessacties (o.a. workshops en voorlichtingen) is een organisatiebrede datalek awarenesscampagne gestart. Tussentijdse conclusie is dat het privacybewustzijn binnen de gehele organisatie verder is toegenomen en dat privacy en gegevensbescherming binnen VRF goed op de agenda staan.

Stichting ICAM

Eind maart 2023 is VRF gedagvaard door Stichting ICAM (Stichting Initiatieven Collectieve Acties Massaschade). In totaal zijn 34 partijen gedagvaard, waaronder GGD GHOR, het Ministerie van VWS en alle GGD'en. De getroffen partijen die door Stichting ICAM worden vertegenwoordigd eisen opheldering over de exacte omvang en impact van het GGD datalek van begin 2021 en compensatie voor de schade die het datalek heeft veroorzaakt voor alle getroffen partijen. VRF heeft de zaak gemeld bij de verzekeraar en laat zich vertegenwoordigen door een advocaat gespecialiseerd in massaclaims, tezamen met 28 andere gedagvaarde partijen. Een inschatting van het financiële risico voor VRF is op dit moment niet te maken. We zullen het bestuur op de hoogte houden van ontwikkelingen.

Externe audit HKZ 2023

Op 10, 11 en 12 januari 2023 vond de externe audit plaats. Door de auditoren van LRQA is geconstateerd dat de afdeling Crisisbeheersing en de GGD voldoen aan de eisen in de HKZ-norm en daarom opnieuw het certificaat voor de HKZ-norm ontvangen.

De auditoren van LRQA hebben het volgende meegedeeld: "Het kwaliteitsmanagementsysteem is sterk verbeterd en gedegen en overzichtelijk neergezet. Er is een goede slag gemaakt met de cyclus op beleid en kwaliteit. Onderzochte processen worden planmatig en beheerst uitgevoerd. Er zijn geen kritische afwijkingen geconstateerd."

3. Programma Gezondheid

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Huisvesting GGD - Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Op basis van de prognose wordt een overschrijding verwacht op het huisvestingsbudget door stijgende huur- en servicekosten. Er wordt een strategisch huisvestingsplan opgesteld. Deze wordt naar verwachting eind 2023 opgeleverd. Op basis hiervan zullen het bestuur keuzes worden voorgelegd ten aanzien van de uitgangspunten met betrekking tot huisvesting en het effect op de verschillende consultatiebureau locaties.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Jeugdgezondheidszorg en programma JGZ 3.0

Het programma JGZ 3.0 eindigt op 31 december 2023. In 2023 wordt het programma afgerond met als doel een toekomstbestendige JGZ. Discontinuïteit in het programmateam heeft ertoe geleid dat er een herprioritering is aangebracht door de focus vooral te leggen op behoeftegericht werken en digitalisering. Wij brengen in kaart en implementeren een flexibel en toekomstbestendig JGZ Dienstenaanbod dat aansluit bij de behoefte van de jeugdigen en ouders in Fryslân. In oktober 2022 is het online ouderplatform Mijn Kinddossier voor ouders van 80.000 kinderen in Fryslân in gebruik genomen.

In 2022 is gekozen voor de gespreksmethodiek Gezamenlijk Inschatten van de Zorgbehoefte (GIZ) waarmee de professional samen met de ouder en/of jeugdige al in een vroeg stadium de zorgbehoefte in kaart brengt. Eind 2023 zijn alle jeugdartsen en (jeugd)verpleegkundigen van GGD Fryslân getraind in de methodiek, in 2024 zullen de doktersassistenten en andere JGZ-disciplines volgen. Daarbij wordt er regulier onderhoud gepleegd aan de functiewaardering en ingezet op taakherschikking.

Publieke Gezondheid Asielzoekers

Gedurende een opvangperiode verhuizen kinderen een aantal keren. In het proces van aanmeldcentrum naar procesopvanglocatie en daarna naar een asielzoekerscentrum of vertreklocatie. Door onder andere sluitingen van locaties (en tijdelijke crisisnoodopvang) komen daar vaak nog meer wisselingen bij. Door de vele verhuizingen worden kinderen hierdoor soms helemaal niet gezien door de JGZ of alleen voor het Rijksvaccinatieprogramma. Daar waar wel trajecten door de JGZ kunnen worden opgestart, worden ze dus regelmatig onderbroken. Het lukt hierdoor (landelijk) niet om in alle gevallen de juiste zorg (tijdig) te leveren aan deze jeugd. We zetten ons maximaal in om te kunnen doen wat nodig is.

Friese Preventie Aanpak (FPA)

De FPA kan worden doorontwikkeld tot de regionale preventie infrastructuur voor Fryslân, zoals bedoeld in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hiermee wordt verder doorgebouwd aan de ingezette beweging 'van zorg naar gezondheid'. Er ligt met de FPA al een stevig fundament voor de gewenste preventie infrastructuur in Fryslân. Landelijk wordt de FPA vaak al 'als een mooi voorbeeld' aangehaald. Voor de borging en de doorontwikkeling wordt gekeken naar de extra IZA doelen van een Regionale preventie infrastructuur. Voor financiering wordt gekeken naar de Specifieke Uitkering IZA (SPUK Iza) en Specifieke Uitkering GALA (SPUK GALA). Zodra dit bekend is, zal er een voorstel met uitwerking op financiën aan de bestuurscommissie worden voorgelegd.

Maatschappelijke zorg

De verwachting is dat de Wet Aanpak Multiproblematiek Sociaal domein (WAMS) 1 januari 2024 in werking treedt en deze beoogt een betere zorg voor inwoners met meerdere complexe problemen. Het wetsvoorstel regelt een wettelijke taak voor gemeenten voor een gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek. Tevens biedt het de juridische grondslagen voor de benodigde verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens en het waarborgen tegen onnodige verspreiding of verzameling van persoonsgegevens.

Forensische Geneeskunde

Het borgen van de uitvoering van forensische geneeskunde wordt steeds lastiger. Onder andere door inschaling, maar ook door tekorten aan beschikbare artsen. In dit kader wordt er in Noord Nederlands verband (GGD Groningen, GGD Drenthe) intensiever samengewerkt en zal harmonisatie op de arbeidsvoorwaarden plaats moeten vinden.

Met de landelijke opdracht van politie en justitie (waaronder bloedproeven afnemen), is het takenpakket van forensische geneeskunde vergroot. Om zowel lijkschouw als overige taken binnen forensische geneeskunde te kunnen blijven doen, wordt soms overgegaan op het inhuren van personeel. Dit zijn veelal ZZP-ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Deze zijn duurder dan eigen personeel.

Daarnaast ligt een landelijk verzoek bij het Ministerie J&V voor extra geld voor forensische geneeskunde om het vak verder te professionaliseren en de expertise van artsen te vergroten.

Corona

Met het loslaten van de maatregelen, is er een hoofdstuk afgesloten. Het boek is nog niet dicht. Om uitvoering te geven aan de opdracht van VWS is het uitgangspunt dat er voldoende financiële middelen beschikbaar blijven vanuit VWS.

Voor het tweede deel van 2023 is er een herinrichtingsplan geschreven waarbij we blijven voldoen aan de opdrachten van het ministerie om een basisinrichting te hebben voor landelijk 10 duizend vaccinaties per week om binnen 12 weken op te kunnen schalen naar een campagne van 300 duizend vaccinaties per week. De verwachting is dat er in september een najaarscampagne wordt gehouden. De Gezondheidsraad verwacht eind juni een advies hierover te geven, waarna de minister van VWS een definitief besluit neemt.

IZB/ pandemische paraatheid

Het landelijke programma Versterking Infectieziekte en Pandemische Paraatheid GGD'en is gericht op de versterking van de infectieziektebestrijding bij de GGD'en op de korte termijn (2023-2024). Het programma wordt uitgevoerd door de GGD'en, met ondersteuning en coördinatie vanuit GGD GHOR Nederland.

Door het ministerie van VWS wordt momenteel een plan opgesteld waarmee de structurele versterking van de publieke gezondheid ten behoeve van pandemische paraatheid geborgd kan worden (politiek, beleidsmatig, juridisch en financieel).

Impact van cao op aanvullende pakket

Voor het zogenoemde aanvullend pakket worden de afgesproken activiteiten/producten bij gemeenten in rekening gebracht op basis van tarieven. Dit geldt ook voor toezicht kinderopvang, waarbij financiering plaatsvindt op basis van een tarief per inspectie-uur.

De tarieven voor 2023 zijn bepaald rekening houdend met een inschatting van de loonontwikkeling voor 2023 (2,3% conform indexatie in de begroting). De werkelijke loonontwikkeling volgend uit de onlangs vastgestelde cao is hoger. Bij ongewijzigde tarieven heeft dit financieel een negatief effect. Het is nu nog onduidelijk of dit negatieve effect (volledig) kan worden opgevangen binnen het financiële kader van de begroting 2023. Bij de tweede bestuursrapportage zullen hier nader op ingaan.

Personeel

De krapte op de arbeidsmarkt speelt nog steeds bij vooral de specialistische functiegroep Artsen. We zetten in op arbeidsmarktcommunicatie en taakherschikking. Beleidsadviseurs blijven ook moeilijk te vinden, maar inmiddels zijn er wel vacatures ingevuld. De vraag naar beleidsadviseurs zal mogelijk toenemen, vanuit het perspectief dat de veranderopgave van zorg naar preventie - het Gezond Actief en Leven Akkoord en Integraal Zorg Akkoord - ook meer capaciteit vraagt.

Stand van zaken overige resultaten

IZA en GALA

In februari is er een bestuurlijke opdracht gegeven om het proces ten behoeve van het komen tot een gemandateerde gemeente als GGD op te pakken. Een gemandateerde gemeente is nodig voor het regiobeeld en een regioplan. Gelijktijdig speelt het Gezond en Actief Leven Akkoord. Hierbij ondersteunt de GGD gemeenten bij het maken van een integraal plan van aanpak voor de SPUK-aanvraag 2024-2026 en vervult de regierol met betrekking tot de regionale opgaven.

De komende periode zal de beleidscapaciteit bestendig worden, omdat de transformatieopgaven en realisatie van de doelen vanuit het IZA en het GALA inzet blijven vragen. Vooral nog wordt hierbij gedacht aan beleid, gezondheidsbevordering en epidemiologie.

4. Programma Crisisbeheersing

Stand van zaken

Ophoging van Bdur gelden t.b.v. versterking Crisisbeheersing

Op basis van de ervaringen tijdens de corona- en asielcrisis is gebleken dat veiligheidsregio's fors hebben moeten inspanssen om tot een adequaat niveau van de crisisbeheersing te komen. Met het oog op rampen en crises van de toekomst, die zich kenmerken door toenemende complexiteit, grenzeloosheid en onvoorspelbaarheid, is onderkend om dit niveau te behouden en te versterken. In de bestuurlijke afspraken doorstroom migratie heeft het Rijk structureel € 83 miljoen toegezegd aan de 25 Veiligheidsregio's. De extra BDUR-middelen lopen op van € 46 miljoen in 2023 tot € 83 miljoen structureel vanaf 2026. De ophoging van de BDUR is in 2023 bedoeld voor de versterking van de crisisbeheersing en het versterken van de regionale- en landelijke informatiepositie. Voor VRF gaat het in 2023 om € 1.532.349,-. In de navolgende jaren (2024 – 2026) worden er afspraken tussen de veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid gemaakt over de verdeling van die middelen en de daaraan gekoppelde doelstellingen.

Het Directieteam VRF heeft in het eerste kwartaal van 2023 besloten om de bovengenoemde Bdur-gelden te besteden aan de doorontwikkeling en versterking van de afdeling Crisisbeheersing. De gelden zijn ingezet voor de onderdelen GHOR, Bevolkingszorg, Informatiemanagement, strategische advisering, versterken regierol netwerkvorming en netwerksamenwerking en versterking van de – langdurige - crisisorganisatie VRF. Deze versterking geeft ook de mogelijkheid om invulling te geven aan het organisatie brede thema passend personeel. Crisisbeheersing heeft tijdens de crises van de afgelopen jaren ervaren dat wij ons voortdurend moeten vormen aan wat de buitenwereld van ons vraagt; dit vraagt medewerkers die gemakkelijk kunnen schakelen op wat nodig is en die een flinke dosis aanpassings- en uithoudingsvermogen hebben.

Toekomstverkenning Veiligheid

In opdracht van de RCDV is in 2022 door het NIPV een landelijke toekomstverkenning uitgevoerd voor Brandweer & Crisisbeheersing. De toekomstverkenning die betrekking heeft op Crisisbeheersing heeft de titel "Wendbare crisisbeheersing, wen er maar aan" meegekregen en geeft inzicht in maatschappelijke, sociale en technologische ontwikkelingen, en de invloed daarvan op Crisisbeheersing.

Samen met Planbureau Fryslân zijn Crisisbeheersing en Brandweer hiervoor een project gestart: Toekomstverkenning Veiligheid. Dit project loopt, waarbij interactieve groepsgesprekken plaats hebben gevonden met partners, vrijwilligers, bestuurders, inwoners en ambtenaren. In de bestuurscommissie Veiligheid van oktober a.s. wordt het eindresultaat opgeleverd, inclusief een inventarisatie van mogelijke beleidsopties die kunnen helpen om de Brandweer en Crisisbeheersing voor te bereiden op de toekomst.

Flitsincidenten (GRIP) en langdurige crises

GRIP

- 11 maart: GRIP-1 in Oosterwolde, explosie flatwoning
- 1 april, GRIP-1 in Dokkum, zeer grote brand bovenwoning in het centrum

GRIP-3 "Aanvaring Waddenzee (Terschelling)"

- In Q4 van 2022 is een evaluatieplan opgesteld van het GRIP-3 incident "Aanvaring Waddenzee", waarmee de burgemeester van Terschelling heeft ingestemd. In april 2023 heeft de burgemeester haar akkoord gegeven op concept-evaluatie; de definitieve evaluatie wordt nu afgerond.

Bijdrage GHOR aan COVID-19 beëindigd

- Het kabinet heeft op 10 maart 2023, op basis van een advies van het OMT, besloten dat corona de "endemische fase" heeft bereikt. De laatste coronamaatregelen – thuisblijven bij klachten, zelftesten, in isolatie bij een positieve test – zijn ingetrokken. De opdracht aan de DPG'n, om werkzaamheden uit te voeren voor kwetsbare groepen, is per 1 april 2023 beëindigd.
- Naar aanleiding van dit kabinetsbesluit zijn per 1 mei 2023 ook de samenwerkingsafspraken tussen VRF en de Alliade Zorggroep, om een coronacentrum en een quarantaine- en isolatiefaciliteit in stand te houden, beëindigd.

Bijdrage GHOR Oekraïne en Crisisnoodopvang voor het COA

- De afdeling Crisisbeheersing heeft in de eerste vier maanden van 2023 frequent overleg gevoerd met de GGD en Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA) over de medische zorg aan ontheemden en Oekraïners. Met deze faciliterende- en bemiddelende rol is de druk op de huisartsenzorg ontlast.

Vakbekwaamheid

Voor 2023 zijn incidentbestrijding op het water, schaarste en gevolgbestrijding (cyber, terrorisme) benoemd als de jaarthema's voor Vakbekwaamheid. In de eerste vier maanden van 2023 is het thema "Incidentbestrijding op het water" geoefend tijdens vier CoPI vaartuigoefeningen; het thema "Cyber" is geoefend tijdens een oefening bij de gemeente De Fryske Marren.

Voor (loco)burgemeesters zijn er GBT-oefeningen georganiseerd in de gemeenten Tytsjerksteradiel (Thema "Evenement met veel slachtoffers") en Achtkarspelen (Thema "Sociaal Domein") en een verdiepingstraining "bestuurder ten tijde van crises". Voor gemeentesecretarissen is een "Training crisisbeheersing en voorbereid zijn op de rol van adviseur in het gemeentelijk beleidsteam" georganiseerd.

Vergroten veiligheidsbewustzijn burgers

In de eerste vier maanden van 2023 is de risicocommunicatie aan de Friese inwoners verzorgd via diverse online-campagnes. De website (www.vrfryslan.nl/laatjenietverrassen) bevat informatie over diverse risico's; van een groot verkeersincident, wateroverlast tot online oplichting en uitval van nutsvoorzieningen. Er is gestart met het actualiseren en publieksvriendelijker maken van alle "Laat je niet verrassen" pagina's op de website. Steeds meer Friese burgers weten de VRF-website en de social mediakanalen te vinden. De Veiligheidsregio's IJsselland, Twente, Gelderland Zuid, Gelderland Midden en Brandweer Twente gaan aansluiten bij onze "Laat je niet verrassen" campagne. Met elkaar gaan we de inzet op risicothema's verbreden met extra middelen en kanalen.

Convenant Meldkamer

Als gevolg van de landelijke meldkamersamenwerking (LMS) is er op grond van artikel 35 Wvr een nieuw convenant opgesteld voor de samenwerking van de veiligheidsregio's 3 Noord in de Meldkamer Noord-Nederland. In de overeenkomst zijn afspraken vastgelegd over de overleggen meldkamerfunctie veiligheidsregio's (Directeurenoverleg, Hoofdenoverleg, Platform Brandweer en/of Crisisbeheersing), strategie en beleid (partijen stellen elke vier jaar een integraal beleidsplan voor de meldkamerfunctie vast), werkgeverschap en financiën. De convenanten worden op grond van de Wvr formeel vastgesteld door de Algemeen Besturen van de drie Veiligheidsregio's.

5. Programma Brandweer

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Prijsstijgingen en onzekerheid contractprijzen

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben tot gevolg dat prijzen omhoog worden gedreven. Dit is met name terug te zien op het gebied van huisvesting en materieelbeheer. Kosten voor onderhoud, onderdelen, materiaal en materieel stijgen, en vooral op de kosten voor energie (verzekeringen, gas, elektra en brandstof) verwachten we te overschrijden. Doordat we nog geen eindafrekening over vorig jaar hebben ontvangen, laat het zich lastig voorspellen wat het verbruik dit jaar zal zijn. Bovendien kennen we onzekerheden op een aantal contracten waarvoor de indexering nog niet definitief is afgestemd. Een voorbeeld hiervan is het contract voor restauratieve voorzieningen. Deze ogenschijnlijk structurele extra kosten worden gecompenseerd door incidentele voordelen, bijvoorbeeld door latere invulling van vacatures en vrijval van kapitaallasten. In de loop van het jaar wordt beter inzicht verwacht, waarna ook het gevolg voor het resultaat ten opzichte van de begroting concreter wordt.

Stand van zaken overige resultaten

Natuurbrandbeheersing

In Nederland worden meer en felle natuurbranden verwacht en de kans groeit dat deze onbeheersbaar zullen zijn. Dat wordt geconstateerd in het rapport '[Natuurbrandsignaal](#)' dat in januari is verschenen. Landelijk is de urgentie van natuurbrandbeheersing erkend en zijn krachten gebundeld om de weerbaarheid tegen natuurbranden te vergroten. In Fryslân hebben we gewerkt aan een bestuurlijk covenant met partijen als de provincie, natuurorganisaties en gemeenten. Deze wordt geagendeerd in de bestuurscommissie van juni. Bovendien is uitvoering gegeven aan het plan voor versterking van onze repressieve slagkracht. Concreet betekent dit dat de overeenkomst is getekend voor de levering van zes natuurbrandbestrijdingsvoertuigen. Tot slot, in Gaasterland is gestart met de schouw in het kader van Gebiedsgerichte Aanpak. Daarmee liggen we op schema.

Toekomstverkenning Veiligheid

Maatschappelijke trends zoals de energietransitie en demografische ontwikkelingen hebben invloed op de manier waarop Brandweer Fryslân is georganiseerd. De kazerne volgorde tabel en het dekkingsplan zijn bepalend bij de inrichting van de brandweerorganisatie. De komende jaren staan deze op de agenda om herijkt te worden. Het is daarom van belang om tijdig te starten met nadenken over welke maatschappelijke ontwikkelingen het meest relevant zijn voor onze organisatie, zodat dit meegenomen kan worden bij de herijking van deze documenten. Zie het hoofdstuk Crisisbeheersing voor een toelichting op het gelopen proces de afgelopen maanden.

Vakbekwaamheid

Eén van de gevolgen van de coronamaatregelen was dat geplande opleidingen later zijn gestart. Om dit te kunnen inhalen is een bestemmingsreserve gevormd. Naast het reguliere opleidingsprogramma zijn inmiddels twee extra klassen gepland. Of de BON voldoende instructeurs kan vinden voor het verzorgen van deze opleidingen, is de grootste afhankelijkheid in het wel of niet door kunnen laten gaan van deze klassen.

Brandveilig leven

Om de Friese samenleving van jong tot oud meer bewust te maken over brandveiligheid kennen we het uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven. Naast dat er de afgelopen periode voorlichting is gegeven aan diverse doelgroepen, zijn ook een aantal specifieke activiteiten afgerond. Zo was in maart een pop-up-store brandveiligheid in Heerenveen waar brandgevaarlijke situaties waren geënceneerd in huiselijke setting. Ook konden bezoekers met de aanwezige brandweermensen in gesprek over de brandveiligheid thuis. Daarnaast was in april de finale van de Technasium Brandweer Award. Door tweedejaars technasiumleerlingen uit Noord-Nederland is wekenlang gewerkt aan een prototype van

een voorziening die de brandweer in de nabije toekomst helpt bij het uitvoeren van haar taken. De prijs werd gewonnen door het CSG Liudger uit Drachten. Tot slot, in februari is de mobiele Escaperoom “Room18” die door studenten van NHL is ontworpen, officieel in gebruik is genomen.

Energietransitie

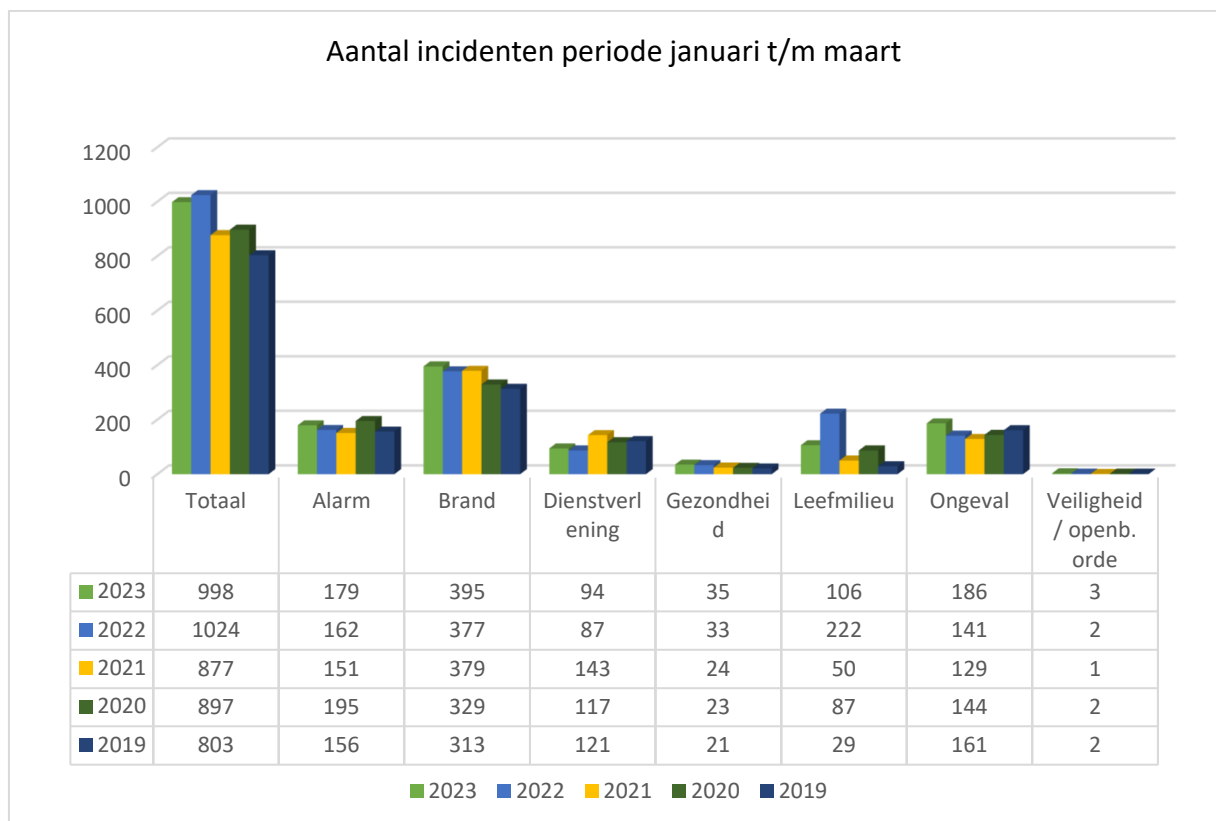
De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee. Denk hierbij aan brand met zonnepanelen, de opslag van energie in accu's in woonwijken en verkeersongevallen met hybride voertuigen. Risico's waar we ons als brandweer op moeten voorbereiden. Daarom hebben we onze collega's die de veiligheidsadvisering doen, de afgelopen periode getraind op deze nieuwe risico's en hoe zij onze partners daarop moeten adviseren.

Daarnaast moeten onze 1.300 repressieve collega's die op straat incidenten bestrijden, ook voorbereid zijn. Ook voor hen zijn trainingen ontwikkeld en nieuwe oefenprogramma's aangeboden waarbij deze actuele risico's centraal staan. Dit gaat bijvoorbeeld over de gevaren van branden in energieopslagsystemen onder huizen. Zodat, wanneer we ons voor deze incidenten gesteld zien, we de kennis hebben om de incidenten veilig te bestrijden.

Repressieve cijfers

In de periode van januari tot en met maart is Brandweer Fryslân totaal 998 keer gealarmeerd. Dit is vergelijkbaar met dezelfde periode vorig jaar. Het meest opvallende verschil is te zien bij de classificatie leefmilieu, waarbij de piek vorig jaar werd veroorzaakt door storm Eunice. De afgelopen maanden is de Friese brandweer ingezet bij meerdere (zeer) grote branden, waaronder bij een woonboerderijbrand in Grou en schuurbrand in Jutrijp.

Getoetst aan de tijden van het dekkingsplan wordt voor prio 1-brandmeldingen in 94% van de meldingen een opkomsttijd gerealiseerd die binnen de normtijd voor het betreffende risicogebied ligt. Voor de prio 1-meldingen waar technische hulpverlening nodig is, lukt dit in 97% van de gevallen.

Bron: kerncijfers incidenten NIPV

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Vervolg rechtmatigheidsverantwoording 2023
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Dhr. Postma (concerncontroller)
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rechtmatigheidsverantwoording 2023 2. Normenkader 2023 3. Intern controleplan 2023
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	6
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Diverse medewerkers
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> 1. De Auditcommissie namens het AB het gesprek te laten voeren met het DB over de rechtmatigheidsverantwoording. 2. Het te AB adviseren het normenkader 2023 vast te stellen. 3. Kennis te nemen van het intern controleplan 2023.
Inleiding	<p>Tot en met 2022 heeft de externe accountant een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening afgegeven. Vanaf boekjaar 2023 is het Dagelijks Bestuur (DB) verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. De externe accountant geeft vanaf dat moment alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.</p> <p>Het Algemeen Bestuur (AB) is in de vergadering van 30 juni 2022 uitgebreid geïnformeerd over dit onderwerp en hierin zijn ook twee besluiten genomen.</p> <p>De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen het AB en het DB, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kaderstellende en controlerende rol van het AB op dit vlak te versterken. Hierbij zal het AB de verantwoordingsgrens vast moeten stellen (reeds besloten) en aangeven aan het DB, wat over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen moet worden.</p> <p>In de praktijk zal na afloop van het kalenderjaar en na het uitvoeren van alle controles een gesprek tussen AB en DB plaatsvinden over de bevindingen van de rechtmatigheidsverantwoording. Als wordt gekeken naar de werking van onze Gemeenschappelijke Regeling wordt voorgesteld om de rol van het AB door de Auditcommissie te laten invullen. Dit betekent dat het gesprek over de bevindingen zal</p>

	<p>plaatsvinden tussen de Auditcommissie en het DB. Deze rol van de Auditcommissie past goed bij het doel dat in art. 2.1 van de Verordening op de Auditcommissie is vastgesteld: 'het adviseren van het AB over alle financiële en bedrijfsvoeringsaspecten'.</p> <p>Na afloop van het hiervoor genoemde gesprek kan worden bepaald wat in de bedrijfsvoeringsparagraaf dient te worden opgenomen. De voorzitter van de Auditcommissie kan vervolgens in het AB verslag doen van het gesprek en de getrokken conclusies.</p>
Beoogd effect	Voldoen aan de aanpassing van artikel 213 van de Gemeentewet zodat VRF zelf een oordeel afgeeft over de rechtmatigheidsverantwoording.
Argumenten	1.1 Het voeren van het gesprek door de Auditcommissie past goed bij het doel dat in art. 2.1 van de Verordening op de Auditcommissie is vastgesteld: 'het adviseren van het AB over alle financiële en bedrijfsvoeringsaspecten'. Daarnaast is de Auditcommissie belast met de voorbereiding van de besluitvorming in het AB en daarnaast conform artikel 3 lid 4 bevoegd informatie in te winnen en te beraadslagen met het DB. Het bespreken van de bevindingen van de rechtmatigheidsverantwoording kunnen hieronder worden geschaard.
Kanttekeningen/risico's	1. Het zelf afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid is nieuw. Dit betekent dat het vinden van de juiste weg in de praktijk een zoektocht zal zijn. Hierdoor is het mogelijk (bijvoorbeeld na overleg met de accountant) dat nog wijzigingen zullen optreden in het controleplan.
Financiële consequenties	Geen.
Vervolgaanpak/uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - Auditcommissie: 30 mei 2023 - Bestuurscommissies: 22 juni 2023 <p>Met de uitgangspunten van Begroting 3.0 in het achterhoofd (vastgesteld in december 2021 door het AB), dienen traditionele bedrijfsvoeringsonderwerpen nu ook ter informatie te worden voorgelegd aan de bestuurscommissies.</p> <ul style="list-style-type: none"> - DB: 29 juni 2023 <p>Het controleprotocol en de controleverordening dienen nog aangepast te worden aan de gewijzigde wetgeving. Hieraan wordt nog gewerkt en in het AB van 14 december 2023 ter goedkeuring aangeboden.</p>
Communicatie	
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Rechtmatigheidsverantwoording 2023

1. Inleiding en reeds genomen besluiten

Tot en met 2022 heeft de externe accountant een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening afgegeven. Vanaf boekjaar 2023 is het Dagelijks Bestuur (DB) verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. De externe accountant geeft vanaf dat moment alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur (AB) is in de vergadering van 30 juni 2022 uitgebreid geïnformeerd over dit onderwerp en toen is het volgende besloten:

1. De verantwoordingsgrens vast te stellen op 3% van de totale lasten (inclusief toevoeging reserves).
2. Het ambitieniveau vast te stellen op een rechtmatigheidsverantwoording gericht op de financiële rechtmatigheid en hantering van wettelijke normen.

Alhoewel het DB een explicietere verantwoordelijkheid krijgt, zal niet 'alles' anders worden vanaf 2023. De werkzaamheden om vast te stellen of rechtmatig is gehandeld, zullen niet wezenlijk anders worden. Het normenkader (met relevante wet- en regelgeving) wordt vastgelegd en daarnaast zal jaarlijks een intern controleplan worden opgesteld. Op basis daarvan worden Verbijzonderde Interne Controles (VIC) uitgevoerd door VRF. De resultaten van deze audits vormen een belangrijke input voor de beoordeling. Daar komt bij dat er grote "overlap" bestaat tussen aspecten van rechtmatigheid en getrouwheid. Mede hierom zal de accountantscontrole ook niet fundamenteel veranderen.

In deze memo wordt het AB geïnformeerd over de stand van zaken, wordt een besluit gevraagd en zal vooruit worden geblikt over wat nog komen gaat.

2. Rollen rechtmatigheidsverantwoording

2.1 Algemeen Bestuur

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen het AB en het DB, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kaderstellende en controlerende rol van het AB op dit vlak te versterken. Hierbij zal het AB de verantwoordingsgrens vast moeten stellen (reeds besloten) en aangeven aan het DB, wat over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen moet worden.

In de praktijk zal na afloop van het kalenderjaar en na het uitvoeren van alle controles een gesprek tussen AB en DB plaatsvinden over de bevindingen van de rechtmatigheidsverantwoording. Als wordt gekeken naar de werking van deze Gemeenschappelijke Regeling wordt voorgesteld om de rol van het AB door de Auditcommissie te laten invullen. Dit betekent dat het gesprek over de bevindingen zal plaatsvinden tussen de Auditcommissie en het DB. Deze rol van de Auditcommissie past goed bij het doel dat in art. 2.1 van de Verordening op de Auditcommissie is vastgesteld: 'het adviseren van het AB over alle financiële en bedrijfsvoeringsaspecten'.

Na afloop van het hiervoor genoemde gesprek kan worden bepaald wat in de bedrijfsvoeringsparagraaf dient te worden opgenomen.

De voorzitter van de Auditcommissie kan vervolgens in het AB verslag doen van het gesprek en de getrokken conclusies. Deze rol is in overeenstemming met art. 10.4 van de Verordening op de Auditcommissie waarin wordt gesteld dat: 'de voorzitter de commissie in het AB vertegenwoordigt'.

Besluit 1:

De Auditcommissie namens het AB het gesprek te laten voeren met het DB over de rechtmatigheidsverantwoording.

2.2 Dagelijks Bestuur

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid ligt bij het DB. Het DB richt daarvoor de administratie en interne beheersing zodanig in, dat het verantwoording kan afleggen. Het DB is verantwoordelijk voor het vermijden van rechtmatigheidsfouten en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen om dit te voorkomen. Het afleggen van verantwoordelijkheid door het DB ondersteunt de verantwoordelijkheidsverdeling tussen AB en DB. Hierbij is het volgende van belang. Het DB neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening waarin wordt aangegeven of rechtmatig is gehandeld. Daarnaast kan een toelichting worden opgenomen in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag over de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten.

3. Fundament voor de rechtmatigheidscontrole

3.1 Normenkader

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole betreft de inventarisatie van de voor de Verbijzonderde Interne Controle relevante regelgeving van hogere overheden en VRF zelf. Dit is wet- en regelgeving die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen en door AB is vastgesteld en voorgeschreven. Het normenkader dient uiterlijk voor de aanvang van de jaarrekeningcontrole te zijn vastgesteld.

Het normenkader is toegevoegd als Bijlage 2.

3.2 Controleprotocol en de controleverordening

Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. De controleverordening beschrijft de regels die gelden voor de controle van de jaarrekening.

Het controleprotocol en de controleverordening zullen worden aangepast en vervolgens worden voorgelegd aan het AB van 14 december 2023.

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole
 (de gearceerde vetgedrukte wet- en regelgeving is ook opgenomen in het toetsingskader)

Productgroepen	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
GHOR	Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen	- Wet Veiligheidsregio's - Besluit Veiligheidsregio's	
Brandweer	Brandweezorg: - Planvorming - Risicobeheersing - Vakbekwaamheid - Materieelbeheer - Repressie Brandweer	- Wet Veiligheidsregio's - Besluit Veiligheidsregio's	
Jeugd-gezondheidszorg	Gezondheidsonderzoeken Jeugdgezondheidszorg Preventieve logopedie Advies en ondersteuning Rijksvaccinaties Spreekuren Kortdurende begeleiding Netwerken preventieve jeugdzorg Cursussen en voorlichting Tandheelkundige voorlichting Advisering leerplicht en leerlingenvervoer Extern vertrouwenspersoon Preventie ziekteverzuim	- Wet Publieke Gezondheid - Leerplichtwet - Wet op het primair onderwijs / Wet op de expertisecentra - Wet Maatschappelijke Ondersteuning	
Gezondheidsbevordering	Ondersteuning LGB Gezondheidsbevordering Documentatie Massamediale publieksinformatie Epidemiologisch onderzoek	- Wet Publieke Gezondheid - Wet op het primair onderwijs - Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen	
Algemene gezondheidszorg	Alg. Infectieziektebestrijding Bestrijding SOA Bestrijding TBC Reizigersvaccinatie Medische milieukunde Technische hygiëne zorg Publieke gezondheidszorg asielzoekers Vangnet- en Bemoeizorg (OGGZ) Forensische geneeskunde	- Wet Publieke Gezondheid - Wet op de lijkbezorging - Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding - Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming - Wet kinderopvang - Besluit kwaliteit kinderopvang - Regeling Wet kinderopvang - AWBZ - Warenwetbesluit tatoeëren en piercen - Wet op de geneesmiddelenvoorziening BES - Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst	

Algemeen Bestuur en ondersteunende processen	Algemeen beheer	<ul style="list-style-type: none"> - Grondwet - Burgerlijk Wetboek - Gemeentewet - Wet gemeenschappelijke regelingen - Algemene wet Bestuursrecht Archiefwet - Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg - Wet openbaarheid van bestuur - Wet markt en overheid - Algemene verordening gegevensbescherming - Wet algemene bepalingen omgevingsrecht - Wet open overheid (WOO) 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân 2019 - Organisatieverordening Veiligheidsregio Fryslân 2020 - Archiefverordening Veiligheidsregio Fryslân 2014 - Besluit Informatiebeheer Klachtenregeling Zorg Veiligheidsregio Fryslân 2017 - Mandaatbesluiten
	Financieel beheer en treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Besluit accountantscontrole decentrale overheden - Besluit Doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen (BDUR) - Wet financiering decentrale overheden (FIDO) - Regeling uitvoering decentrale overheden (Ufdo) - Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof) - Regeling schatkistbankieren decentrale overheden - Regeling Informatie voor derden (IV3) - Regeling Single Information Single Audit (Sisa) - Fiscale wetgeving - Kadernota rechtmatigheid (BBV) 	<ul style="list-style-type: none"> - Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân 2016 (ex art 212 GW) - Controleverordening Veiligheidsregio Fryslân 2014 (ex art. 213 GW) - Regeling Budgethouderschap Veiligheidsregio Fryslân 2014
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> - Ambtenarenwet - Fiscale wetgeving - Sociale verzekeringswetten - Pensioenwet - CAR (-UWO) Veiligheidsregio's - Wet beroepen individuele gezondheidszorg (BIG) - Arbeidstijdenwet - Wet Arbeidsomstandigheden ABP-wetgeving - Loga-circulaires - LOAV-circulaires - Circulaires Biza - Beroepscode voor verpleging en verzorging - Medisch tuchtrecht - Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen - Wet werk en zekerheid - Wet verbetering poortwachter 	

	Inkopen en contractbeheer	EU-aanbestedingsregels Aanbestedingswet 2012 Aanbestedingsbesluit Gids Proportionaliteit Wet markt en overheid	Inkoop- en aanbestedingsbeleid VRF 2021-2026
	Crisis COVID-19		- Verantwoordingsinstructie Meerkosten COVID-19 GGD - Verantwoordingsinstructie Meerkosten COVID-19 VR

Intern controleplan 2023

Alwin Postma

Mei 2023

1. Doelstelling intern controleplan

De doelstelling van dit intern controleplan is om op gestructureerde wijze aan te geven welke stappen wij nemen om vast te stellen dat onze organisatie 'in control' is. Het begrip 'in control zijn' betekent concreet:

- Betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening
- Naleving van relevante wet- en regelgeving
- Effectiviteit en efficiency van de bedrijfsprocessen.

De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) wordt zoveel mogelijk procesgericht ingevuld, maar er zullen aanvullende gegevensgerichte toetsen nodig blijven. Hierbij geldt als uitgangspunt dat niet elke individuele vastlegging in de administratie wordt getoetst maar de processen achter de gegevens worden getoetst. Hierbij wordt beoordeeld of de processen de juistheid, tijdigheid en volledigheid waarborgen. Procesgerichte controle bestaat in hoofdlijnen uit de volgende stappen:

- Bepalen controledoelstelling
- Bepalen relevante wet- en regelgeving (toetsingskader)
- Risicoanalyse op procesniveau
- Het in kaart brengen van de opzet
- Het vaststellen van het bestaan
- Het toetsen van de werking
- Het rapporteren over de bevindingen en adviseren van verbeteringen.

Het jaar 2023 is het eerste jaar dat VRF zelf een oordeel dient te vormen over de rechtmatigheid. Het ambitieniveau dat het AB in juni 2022 heeft vastgesteld betreft de financiële rechtmatigheid inclusief de hantering van de wettelijke normen. Dit controleplan heeft primair tot doel om dit ambitieniveau vast te stellen.

2. Onderscheid significante- en overige processen

De processen zijn geselecteerd op basis van de volgende aspecten.

- In beginsel zijn alle processen met een financiële stroom geselecteerd om beoordeeld te worden.
- Voor alle benoemde processen en risico's zijn beoordeeld op kans en impact (zie bijlage B)
- Processen die vanuit de frauderisico-analyse als significant worden aangemerkt worden sowieso betrokken worden in de VIC.

De huidige opzet van de risicoanalyse is vooral een inschatting die vooraf is gemaakt o.b.v. de bevindingen van voorgaand jaar, de bevindingen vanuit de interimcontrole en jaarrekeningcontrole van de accountant en de frauderisico-analyse. Dit is een goede basis om mee verder te gaan, maar is altijd aan aanpassingen onderhevig.

Er wordt gewerkt met een bijstelling van het risico wanneer de opzet en bestaan a.d.h.v. een lijncontrole is verricht. Vanuit deze beoordelingen kunnen afwijkende beelden ontstaan die een bijsturing van het eerder ingeschatte risico wenselijk maken (wijziging in de wet- en regelgeving, de mate van kwalitatieve en financiële control en of er sprake is van mutaties in werkprocessen/medewerkers). Deze bijsturing zal een effect hebben op de uiteindelijke controlerichting (systeem- of gegevensgericht) en de daarmee gemoeide aantallen.

Onderdeel	Controleaanpak
<i>Risico's</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseren van de risico's (i.s.m. vakafdeling). • Scoren van de kans & impact van de risico's (hoog, middel, laag).
<i>Beheersmaatregelen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie van de fysieke & geautomatiseerde beheersmaatregelen: <i>Wie doet wat, wanneer, waarmee en waarom?</i> • Vaststellen van de opzet, het bestaan en – waar noodzakelijk – de werking van deze beheersmaatregelen.
<i>Restrisico's</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kwantificeren van het restrisico. • Bepalen van gegevensgerichte controlewerkzaamheden (detailcontroles, cijferbeoordelingen, cijferanalyses, verbandscontroles).

3. Uitvoering / vastlegging per proces

Door het uitvoeren van testwerkzaamheden kan een oordeel worden gegeven over de werking van deze interne beheersingsmaatregelen.

De doelstelling van het uitvoeren van werkzaamheden is te beoordelen of een interne beheersingsmaatregel effectief heeft gewerkt om het onderkende risico te verminderen. Het doel van een gegevensgerichte detailcontrole is om afwijkingen van materieel belang op beweringniveau te ontdekken.

De werkprogramma's per proces zijn het spoorboekje voor de uit te voeren controles. De werkprogramma's zullen voorafgaande aan de controle (opzet, bestaan en werking) opgesteld worden.

De opbouw van de werkprogramma's per proces is als volgt:

1. Doelstelling controle. Hierin wordt de controledoelstelling opgenomen. Moet deze op rechtmatigheid (recht, hoogte of duur), juistheid (kosten) of volledigheid (opbrengsten) worden gecontroleerd en wat zijn de posten in de programmarekening en de balans die gerelateerd zijn aan de processen (zie bijlage C).
2. Wet- en regelgeving (normenkader) van toepassing op het proces en de impact hiervan op de interne controle. Hier wordt ingegaan op de relevante wet- en regelgeving en rechtmatigheidsaspecten van het desbetreffende proces inclusief de toelichting hoe dit geborgd is in het proces en de uitvoering van de interne controle.
3. Risicoanalyse. In dit hoofdstuk zijn de risico's en beheersmaatregelen in het betreffende proces weergegeven (in beginsel de opzet en bestaan). Deze risico's en beheersmaatregelen zijn het vertrekpunt van de interne controle en beschrijven overzichtelijk de beheersing van het proces. Hierin wordt niet alleen gefocust op financiële risico's maar is ook aandacht voor juridische risico's en eventuele niet-financiële risico's (bedrijfsvoerings- / dienstverleningsrisico's). Voor 2023 ligt de focus op de financiële rechtmatigheid.
4. Overzicht bevindingen en aanbevelingen. In dit overzicht zijn de bevindingen en aanbevelingen weergegeven die uit de risicoanalyse komen.
5. Werkzaamheden interne controle. Hierin worden concreet de werkzaamheden van de interne controle beschreven. Dit begint met de beoordeling van de opzet (door middel van een jaarlijkse actualisatie van de risicoanalyse met de proceseigenaar waardoor de procesbeheersing in beeld is), vervolgens het bestaan van het proces waarbij door middel van een lijncontrole het proces in beeld wordt gebracht. Vervolgens wordt de werking van de beheersmaatregelen beschreven waarbij via deelwaarnemingen de werking wordt getoetst.
6. Evaluatie en conclusie.

Wanneer belangrijke beheersingsmaatregelen in het proces niet aanwezig of zichtbaar zijn en hierdoor het risico niet voldoende afdekt, moeten aanvullende gegevensgerichte controles worden uitgevoerd. Ook vormt een evaluatie van de bevindingen van vorig jaar en ontwikkelingen in het huidige jaar een rol in het bijstellen van de werkprogramma's.

Samen met de proceseigenaren van de belangrijkste processen die betrekking hebben op de financiële rechtmatigheid is een analyse gedaan van de werkprogramma's.

RAPPORTAGE

Allereerst worden de uitkomsten van de VIC per proces gerapporteerd aan de proceseigenaar. De proceseigenaar krijgt hierbij de gelegenheid om een reactie te geven op de bevindingen en aanbevelingen vanuit de VIC.

Vervolgens wordt vanuit de rapportage per proces een overkoepelende rapportage opgesteld. Deze overkoepelende rapportage is primair gericht aan het management. De accountant zal het rapport ter kennisneming ontvangen.

De rapportage (inclusief eventuele bijlagen) moet inzage geven in:

- Bijzonderheden naar aanleiding van de risicoanalyse;
- De omvang en aard van de uitgevoerde controles;
- De geconstateerde onvolkomenheden op detailniveau (financieel/niet-financieel, herstelbaar/niet-herstelbaar, rechtmatigheid);
- Een kwantificering van de fouten per proces plus de beantwoording van de vraag of en zo ja waar men financieel risico loopt;
- Conclusies en aanbevelingen;
- De voortgang ten aanzien van eerdere verbeteringsvoorstellen.

Bijlagen:

- A. Werkprogramma's significante processen en uitvoeringsplan interne controle VRF 2023.
- B. Risico-analyse.
- C. Posten in de programmarekening en balans en de relatie met processen (kruisjeslijst).

Bijlage A Werkprogramma's significante processen

1. Uitbetalingen aan personeel
2. Betalingsverkeer
3. Treasury & leningen
4. Begrotingsrechtmatigheid inclusief kredieten
5. Ontvangen van specifieke uitkeringen
6. Inkopen en aanbesteden

Grootte van processen in mln Euro obv Begroting 2023	
1. Uitbetalingen aan personeel	53,0
2. Huisvestings- en materiele kosten	26,7
3a. Leningenportefuille	59,8
3b. Kapitaalslasten	9,1
4. Investeringskrediet	14,3
5. BDuR	7,6
6. Inkopen en aanbesteden	26,7

Let op: het totaal van deze bedragen telt niet op tot het totaal van de Begroting 2023

1. Uitbetalingen aan personeel

Subprocessen:

- I. Betalen salarissen incl. declaraties en vrijwilligersvergoedingen - proceseigenaar: Afdelingshoofd P&O
- II. Bepalen WNT-verantwoordings – proceseigenaar: Concerncontroller
- III. Controleren Werkkostenregeling (WKR) – proceseigenaar: Afdelingshoofd financiën

Controledoelstelling

Rechtmatigheid (recht, hoogte of duur)

Wet- en regelgeving

Ambtenarenwet

Fiscale wetgeving

Sociale verzekeringswetten

Pensioenwet

CAR (-UWO) Veiligheidsregio's

Wet beroepen individuele gezondheidszorg (BIG) Arbeidstijdenwet

Wet Arbeidsomstandigheden ABP- wetgeving

Loga-circulaires Circulaires Biza

LOAV-circulaires (Landelijk Overleg Arbeidsvoorwaarden Veiligheidsregio's)

Beroepscode voor verpleging en verzorging Medisch tuchtrecht

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Wet werk en zekerheid

Wet verbetering poortwachter

De vetgedrukte wet- en regelgeving is opgenomen in het toetsingskader.

Risico-analyse en beheersmaatregelen

Risico 1 : Brutosalarissen zijn onrechtmatig omdat CAR/UWO onjuist wordt toegepast:

- Toetsing op juistheid toepassen rechtspositie (CAR/UWO, eigen beleid);
- Review op toepassing standenregister;
- Checken van de salaristabel.

Risico 2: Pensioenpremies zijn onrechtmatig doordat verkeerde premiepercentages en/of franchises zijn toegepast;

- Review op de extern uitgevoerde (verbands)controles in de salarisadministratie, specifiek rondom sociale lasten, premies en loonheffing;
- Controle van het bruto-netto traject (toepassing van juiste premies, toeslagen);
- Checken van de salaristabel.

Risico 3: Loonheffing en sociale premies zijn onrechtmatig door de verkeerde toepassing van de arbeidskorting danwel loonheffingstabel;

- Review op de extern uitgevoerde (verbands)controles in de salarisadministratie, specifiek rondom sociale lasten, premies en loonheffing;
- Controle van het bruto-netto traject (toepassing van juiste premies, toeslagen);

Risico 4: Declaraties zijn onrechtmatig doordat uitbetaalde declaraties niet conform interne en externe wet -en regelgeving zijn bepaald;

- Controle op declaraties van reiskosten en onkosten;
- Deelwaarneming en analyse declaraties vrijwilligers.

Risico 5: Brutosalarissen zijn onrechtmatig doordat betaald wordt aan personen die niet (langer) in dienst zijn;

- Review op toepassing standenregister salarisadministratie.

Risico 6: Afwijkingen van de standaard leiden tot onjuiste uitbetalingen;

- Additionele controles in geval van afwijkingen.

Risico 7: In de rapportage over de betalingen aan de topfunctionaris blijkt het vastgestelde maximum te zijn overschreden.

- Aan het einde van het jaar wordt het totaal aan betalingen vastgesteld. Hierover wordt gerapporteerd in de jaarrekening die na afloop van het jaar wordt opgesteld.

Risico 8: De kosten gerelateerd aan de werkkosten overschrijden het vastgestelde maximum.

- In de gesprekken over de managementrapportage is de WKR een agendapunt.

Er zijn een aantal beheersmaatregelen getroffen:

1. Inrichtingen van de systemen;
2. Vier-ogen principe in geval van wijzigingen;
3. Standenregister salarisadministratie;

4. Externe controle door specialist;
5. Controle declaraties door salarisadministratie;

Bevindingen en aanbevelingen

Geen.

Werkzaamheden interne controle

Maandelijks wordt een standenregister opgesteld ter controle van de salarisadministratie, waarbij gecontroleerd wordt op:

- de juistheid en volledigheid van de dossiers van in- en uitdiensttreding;
- of alles is afgerekend bij uitdiensttreding;
- de aanwezigheid van een onderlegger voor wijzigingen in salarissen;
- onderbouwing van de onkostenvergoedingen;
- of er fiscale issues zijn.

In januari worden aanvullende controles uitgevoerd op het bruto-nettotraject op basis van de nieuwe premies, op de schaalperiodiek-bedragen en op het invaliditeits- & arbeidsongeschiktheids-pensioen. Deze controles worden opnieuw uitgevoerd wanneer het salaris in zijn geheel wijzigt door CAO aanpassing.

Maandelijks wordt er door het systeem een random selectie van 50 onkostendeclaraties gegenereerd die door de salarisadministratie wordt gecontroleerd.

Voor wat betreft de vrijwilligersvergoedingen wordt twee maal per jaar een controle gedaan op de juistheid en autorisaties van vrijwilligersvergoedingen. Deze controle zal in augustus en aan het einde van het jaar worden uitgevoerd en er zullen dan elke keer 10 declaraties worden gecontroleerd.

Evaluatie en conclusie

Ten aanzien van de controles op het bruto-nettotraject op basis van premies ed. is recent een nieuwe externe partij aangetrokken. Er is veel vertrouwen dat de controles met deze nieuwe partij op een gedegen wijze zullen worden uitgevoerd.

2. Betalingsverkeer

Controledoelstelling

Rechtmatigheid (recht, hoogte of duur). De controle wordt uitgevoerd om te bepalen of de goedkeuring voor de facturen door de juiste personen is afgegeven. Met de juiste personen wordt bedoeld dat is voldaan aan de Regeling budgethouderschap.

Dit proces kan worden gezien als het sluitstuk van het inkoopproces.

Wet- en regelgeving

Regeling budgethouderschap Veiligheidsregio Fryslân

Risico-analyse en beheersmaatregelen

Risico 1: Inkopen zijn onrechtmatig omdat de geldende budgethoudersregeling niet wordt gevolgd.

Risico 2: Er wordt op onrechtmatige wijze geld onttrokken aan de bank- en girorekeningen.

Risico 3: Er wordt een factuur goedgekeurd zonder dat op de juistheid van de kosten is gecontroleerd of dat is gecontroleerd of de levering heeft plaatsgevonden.

Beheersmaatregelen:

- In het systeem waar facturen worden ingebracht en goedgekeurd (Inconto) wordt een procuratieschema op basis van de budgethouderregeling ingevoerd. Goedkeuring van de facturen is alleen mogelijk als wordt voldaan aan het geldende procuratieschema.
- Eventueel evaluatie van proces systeemcontroles.
- Check op de autorisatie van verplichtingen en facturen conform de geldende budgethoudersregeling. Op elke betaling groter dan € 10.000 wordt deze controle uitgevoerd. (risico 1);
- Controle vanuit betalingsrun om vast te stellen dat naam en rekeningnummer overeenstemmen met de factuur (risico 2);
- Check op het verrichten van betalingen door de juiste personen (risico 2); Scheiding invoering betalingsrun en goedkeuring ervan. Goedkeuring door Afdelingshoofd financiën, Directeur Bedrijfsvoering of Algemeen Directeur.
- Controleproces crediteurenstamgegevens (scheiding invoer en validatie)

Bevindingen en aanbevelingen

Het is niet altijd duidelijk of de goedkeurder van een factuur in staat is de geleverde prestatie te beoordelen. Dit heeft nog niet geleid tot fouten, maar we kunnen hier als organisatie meer aandacht aan besteden.

Werkzaamheden interne controle

Op de betaaladvieslijst wordt van facturen groter dan € 10.000 door een medewerker van de afdeling Financiën een controle uitgevoerd om te checken of de factuur door de juiste persoon is geautoriseerd.

Drie maal per jaar zal door de Verbijzonderde Interne Controle voor 25 willekeurig gekozen facturen worden gecontroleerd of aan de budgethoudersregeling is voldaan. Daarnaast zal ook drie maal per jaar worden gecheckt of de betalingsrun door de juiste personen is goedgekeurd.

3. Treasury & leningen

Controledoelstelling

Rechtmatigheid (recht, hoogte of duur). Controle wordt uitgevoerd om te bepalen of voldaan wordt aan de eisen die gelden tav. treasury en het aangaan van (korte of lange) leningen.

Wet- en regelgeving

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân 2016 (ex art 212 GW)
Regeling Budgethouderschap Veiligheidsregio Fryslân 2014

De hierboven genoemde wetgeving betreft het toetsingskader.

Risico-analyse en beheersmaatregelen

Risico 1: Er wordt niet voldaan aan de voorschriften rondom de kasgeldlimiet en de renterisiconorm;

Risico 2: Het proces van het aantrekken van (kasgeld)leningen is in strijd met de Financiële verordening (art. 14);

Risico 3: Het bedrag dat in kas wordt gehouden overschrijdt het geldende drempelbedrag (Regeling schatkistbankieren).

Beheersmaatregelen:

- Financiële administratie informeert de financieel adviseur indien de cashflow onder een bepaald niveau uitkomt. Vervolgens wordt door de financieel adviseur bepaald of en zo ja, welke actie noodzakelijk is.
- Na afloop van het jaar wordt in de jaarrekening gerapporteerd over de kasgeldlimiet, renterisiconorm, leningenportefeuille en voldoen aan de regeling schatkistbankieren.

Werkzaamheden interne controle

Rapporteren over kasgeldlimiet, renterisiconorm, leningenportefeuille en voldoen aan de regeling schatkistbankieren. Daarnaast ervoor zorgdragen dat de geldende limieten niet worden overschreden.

4. Begrotingsrechtmatigheid inclusief kredieten

Controledoelstelling

Rechtmatigheid (recht, hoogte of duur). Controle wordt uitgevoerd om te bepalen of eventuele overschrijdingen van de begroting op de juiste wijze zijn verantwoord.

Wet- en regelgeving

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Kadernota rechtmatigheid 2022 (BBV)

Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân 2016

De hierboven genoemde wetgeving betreft het toetsingskader.

Risico-analyse en beheersmaatregelen

Risico 1: Er wordt ten onrechte geschoven tussen budgetten en programma's om begrotingsoverschrijdingen te voorkomen.

Risico 2: Begrotingsoverschrijdingen zijn onrechtmatig.

Risico 3: Reservemutaties zijn in strijd met besluitvorming van AB.

Risico 4: Investeringskredieten worden niet benut conform vastgesteld doel.

Beheersmaatregelen:

1. Uitvoeren toets op de memoriaalboekingen en vaststellen dat de memoriaalboekingen niet zijn gemaakt om te schuiven tussen budgetten.
2. Toetsen of begrotingswijzigingen goed zijn doorgevoerd in de financiële administratie.
3. Vaststellen of programma's een overschrijding laten zien. Zo ja, stel vast of de overschrijding past binnen de voorwaarden van de kadernota rechtmatigheid.
4. Vaststellen dat overschrijdingen worden toegelicht in de jaarstukken. Het volgende stappenplan is hierover opgenomen in de Kadernota rechtmatigheid:
  - a. Stap 1: Bepalen of sprake is afwijkingen van de begroting;
  - b. Stap 2: Beoordelen of het totaal uitkomt boven de vastgestelde grens;
  - c. Bij ja: Stap 3: Vermelden totaal aan begrotingsonrechtmatigheden;
  - d. Stap 4: Vaststellen welke onrechtmatigheden passen binnen het vastgestelde beleid;
  - e. Stap 5: Resterende onrechtmatigheden toelichten in de verantwoording;
  - f. Stap 6: Opnemen aanvullende informatie in de paragraaf bedrijfsvoering;
  - g. Bij nee: Stap 3: Opnemen aanvullende informatie in de paragraaf bedrijfsvoering.
5. Toetsen of reservemutaties (zowel stortingen als onttrekkingen) voldoen aan besluitvorming van het AB (separaat besluit of begroting).
6. Toetsen of investeringskredieten worden uitgenut conform doel.

Werkzaamheden interne controle

In de eerste bestuursrapportage (na vier maanden) wordt:

- Toelichting gegeven op afwijkingen van programma's en investeringskredieten indien aanwezig.

In de tweede bestuursrapportage (na acht maanden) wordt:

- Gedetailleerde raming cq. Voorspelling van het jaarresultaat gegeven:
  - o geprognoseerde resultaten per programma;
  - o de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
  - o de raming van de uitputting van investeringskredieten.

In de jaarrekening wordt vervolgens in de paragraaf Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid verantwoording afgelegd.

5. Ontvangen van specifieke uitkeringen

Controledoelstelling

Rechtmatigheid (recht, hoogte of duur). Toetsen of de gemaakte kosten declarabel zijn in het kader van een specifieke regeling.

Het betreft hier bijvoorbeeld: Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR), Kosten ter bestrijding van Covid-19, Incidentele bijdrage ondersteuning controle coronatoegangsbewijzen (2022), bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne & SPUK Gala.

Wet- en regelgeving

Regeling informatieverstrekking sisa

Verantwoordingsinstructie van de betreffende regeling

Risico-analyse en beheersmaatregelen

Risico 1: De gemaakte kosten zijn niet te declareren conform de verantwoordingsinstructie.

Beheersmaatregelen:

1. Na opstelling van de declaratie wordt een controle uitgevoerd door afdelingshoofd financiën of concerncontroller.
2. De financieel adviseur in een vroeg stadium betrekken bij het projectteam.
3. Bewustwording creëren in het betreffende projectteam door het gesprek over de mate van declarabel zijn van kosten.

Bevindingen en aanbevelingen

Een aantal van de hierboven genoemde specifieke uitkeringen betreft een landelijke crisis. Hierdoor worden de hierboven genoemde beheersmaatregelen niet altijd strikt gevolgd. VRF leert wel op dit gebied.

6. Inkopen en aanbesteden

Controledoelstelling

Bepalen of de inkopen zijn gedaan conform de voorschriften van EU-aanbesteding en het interne inkoopbeleid.

Wet- en regelgeving

EU-aanbestedingsregels

Inkoop- en aanbestedingsbeleid VRF 2022-2026

Risico-analyse en beheersmaatregelen

Risico 1: Er wordt niet voldaan aan de voorschriften van EU-aanbesteding;

Risico 2: Inkopen zijn onrechtmatig omdat ze in strijd met het interne inkoopbeleid tot stand zijn gekomen;

Beheersmaatregelen:

- Inkoopadviseurs zijn op de hoogte van geldende bepalingen en worden in veel gevallen betrokken bij inkoop.
- Drie maal per jaar wordt een spendanalyse uitgevoerd waarbij op basis van de volledige crediteurenlijst zal worden gecheckt op welke wijze inkopen zijn aanbesteed.

Bevindingen en aanbevelingen

Binnen VRF is het niet verplicht om in geval van inkopen de inkoopadviseurs te raadplegen. Het kan dus voorkomen dat inkopen worden gedaan zonder dat voldaan is aan de gestelde eisen indien de verantwoordelijke niet op de hoogte is van de geldende regels. Hierin zijn de afgelopen jaren wel verbeteringen opgetreden.

Werkzaamheden interne controle

- Toetsen van de juiste aanbestedingsprocedure vanuit Europese regelgeving.
- Vaststellen dat bij het inkopen de verplichtingen van het inkoopbeleid (bv. meervoudig onderhands aanbesteden) zijn nageleefd.

Planning van werkzaamheden en rapportage 2023

Proces	Werkzaamheden	jan - apr	mei - aug	sep-dec
Betalingsverkeer	Check op de autorisatie van verplichtingen en facturen conform de geldende budgethoudersregeling	x	x	x
	Steekproefsgewijze controle vanuit betalingsrun om vast te stellen dat naam en rekeningnummer overeenstemmen met de factuur	x	x	x
	Check op het verrichten van betalingen door de juiste personen	x	x	x
Inkopen en aanbestedingen	Toetsen van de juiste aanbestedingsprocedure vanuit Europese regelgeving	x	x	x
	Vaststellen dat bij het inkopen de verplichtingen van het inkoopbeleid (bv. meervoudig onderhands aanbesteden) zijn nageleefd.	x	x	x
Uitbetalingen aan personeel	Toetsing op juistheid toepassen rechtspositie (CAR/UWO, eigen beleid)			
	Review op toepassing standenregister salarisadministratie	x	x	x
	Review op de extern uitgevoerde (verband)controles in de salarisadministratie, specifiek rondom sociale lasten, premies en loonheffing	x		
	Controle van het bruto-netto traject (toepassing van juiste premies, toeslagen)	x		
	Controle op declaraties van reiskosten en onkosten	x	x	x
	Deelwaarneming en analyse declaraties vrijwilligers		x	x
Investerings en afschrijvingen	Toets op het bestaan van activa die zijn opgenomen in de administratie	x		
	Benutting van investeringskredieten en gereedmelden van investeringen		x	x
	Toetsen of juiste afschrijvingstermijnen worden toegepast;			x
Treasury en leningen	Toetsen kasgeldlimiet en renterisiconorm			x
	Toetsen het proces rondom aantrekken van nieuwe financiering	na aantrekking		
	Toetsen van gelden conform de regeling schatkistbankieren			x
Begrotings-rechtmatigheid	Toets op memoriaalboekingen		x	x
	Toetsen of begrotingswijzigingen goed zijn doorgevoerd in de financiële administratie		x	
	Overschrijding programmabegroting vaststellen inclusief onderbouwing			x
	Toets of reservemutaties (zowel stortingen als onttrekkingen) voldoen aan besluitvorming van het AB			x
Ontvangen specifieke uitkeringen	Toetsen of Bdur juist zijn verwerkt			x
	Toetsen rechtmatigheid en juistheid van de declaratie Covid-19 bij VWS	x	x	x
	Toetsen rechtmatigheid en juistheid van de declaratie CNO en Oekraïne	x	x	x
Rapportage		x	x	

Bijlage B Risico-analyse

Uitbetalingen aan personeel	Kans	Impact	Risico
Brutosalarissen zijn onrechtmatig omdat CAR/UWO onjuist wordt toegepast	1	2	2
Pensioenpremies zijn onrechtmatig doordat verkeerde premiepercentages en/of franchises zijn toegepast	1	2	2
Loonheffing is onrechtmatig door de verkeerde toepassing van de arbeidskorting danwel loonheffingstabel	2	2	4
Sociale premies zijn onrechtmatig door de verkeerde toepassing van de arbeidskorting danwel loonheffingstabel	3	2	6
Declaraties zijn onrechtmatig doordat uitbetaalde declaraties niet conform wet -en regelgeving zijn bepaald	2	1	2
Brutosalarissen zijn onrechtmatig doordat betaald wordt aan personen die niet (langer) in dienst zijn	1	1	1
Afwijkingen van de standaard leiden tot onjuiste uitbetalingen	2	1	2
In de rapportage over de betalingen aan de topfunctionaris blijkt het maximum te zijn overschreden.	1	1	1
De kosten gerelateerd aan de werkkosten overschrijden het vastgestelde maximum	3	1	3
Betalingsverkeer			
Inkopen zijn onrechtmatig omdat de geldende budgethoudersregeling niet wordt gevolgd	1	3	3
Er wordt op onrechtmatige wijze geld onttrokken aan de bank- en girorekeningen	1	3	3
Goedgekeuring factuur zonder controle juistheid kosten en daadwerkelijke levering	2	1	2
Treasury & leningen			
Er wordt niet voldaan aan de voorschriften rondom de kasgeldlimiet en de renterisiconorm	1	2	2
Het proces van het aantrekken van (kasgeld)leningen is in strijd met de Financiële verordening	1	2	2
Het bedrag dat in kas wordt gehouden overschrijdt het geldende drempelbedrag	1	2	2
Begrotingsrechtmatigheid inclusief kredieten			
Er wordt ten onrechte geschoven tussen budgetten en programma's om begrotingsoverschrijdingen te voorkomen	1	3	3
Begrotingsoverschrijdingen zijn onrechtmatig	2	2	4
Reservemutaties zijn in strijd met besluitvorming van AB	1	3	3
Investeringskredieten worden niet benut conform vastgesteld doel	2	1	2
Ontvangen van specifieke uitkeringen			
De gemaakte kosten zijn niet te declareren conform de verantwoordingsinstructie	2	2	4
Inkopen en aanbesteden			
Er wordt niet voldaan aan de voorschriften van EU-aanbesteding	3	3	9
Inkopen zijn onrechtmatig omdat ze in strijd met het interne inkoopbeleid tot stand zijn gekomen	3	2	6

Bijlage C Posten in de programmarekening en balans en de relatie met processen (kruisjeslijst).

	Salaris-kosten		Kostenverdeling				Activa op de balans				Passiva op de balans														
		53,0	Kapitaals-lasten	9,1	Investings-kosten	4,6	Materiele kosten	22,1	Materiele vaste activa	72,6	Vorderingen	7,0	Liquide middelen	0,5	Overlopende activa	1,3	Eigen vermogen	7,3	Voor-zieningen	8,9	Schulden	62,8	Overlopende passiva	2,3	
Externe wet- en regelgeving																									
Fiscale wetgeving																									
Pensioenwet																									
Wet Normering Topinkomens																									
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)																									
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden																									
Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)																									
Regeling informatieverstrekking ssa																									
Verantwoordingsinstructie van de betreffende regeling																									
EU-aanbestedingsregels																									
CAR (-UWO) Veiligheidsregio's																									
Interne regelgeving																									
Regeling budgethouderschap VRF																									
Financiële verordening VRF																									
Kadernota rechtmatigheid 2022 (BBV)																									
Inkoop- en aanbestedingsbeleid VRF 2022-2026																									

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Aanpassing GR naar aanleiding van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Kies een item.
Portefeuillehouder	S. Buma
Auteur	M. Visser
Bijlagen	1. Toelichting bij ON wijzigen gemeenschappelijke regeling
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	7
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Juridisch adviseur
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen in onze gemeenschappelijke regeling en deze door te geleiden aan het Dagelijks Bestuur.
Inleiding	<p>De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) maakt samenwerking mogelijk voor bestuursorganen van provincies, gemeenten en waterschappen. Daarbij kunnen bevoegdheden van het (lokale) bestuur overgedragen worden aan (het bestuur van) een interbestuurlijk samenwerkingsverband, zoals een veiligheidsregio.</p> <p><i>Aanleiding</i> Na de vorige wijziging van de Wgr (2015) bleef discussie over de legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (GR) en de positie van de gemeenteraad, hierover verschenen rapporten van onder andere Raad voor het Openbaar Bestuur, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. Uit onderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) ter voorbereiding op deze wetswijziging kwamen verschillende knelpunten die raden ervaren naar voren. Het gaat dan onder meer over de ervaren invloed en controle, informatievoorziening en onduidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden.</p> <p>Om tegemoet te komen aan deze ervaren knelpunten is de Wgr gewijzigd om een impuls te geven aan het principe van verlengd lokaal bestuur. De nieuwe Wgr is hiertoe per 1 juli 2022 in werking getreden. Voor de doorvertaling van de wetswijzigingen in de GR'en geldt een implementatieperiode van twee jaar (tot 1 juli 2024).</p> <p>De Wgr is op elf punten gewijzigd, namelijk:</p>

Nr.	Wijziging	Grondslag (Wgr)	Hoe	Wanneer
1.	Zienswijzeprocedure bij treffen/wijzigen regeling	Artikel 1	Van rechtswege	Per 1-7-2022
2.	Aanpassen regels gevolgen uittreding	Artikel 9	Aanpassen GR	Voor 1-7-2024
3.	Zienswijze op voorgenomen besluiten	Artikel 10, lid 5	Aanpassen GR	Voor 1-7-2024
4.	Verplichting van het DB om te reageren op zienswijzen	Artikel 10, lid 6	Aanpassen GR	Voor 1-7-2024
5.	Evalueren van de GR	Artikel 11a	Aanpassen GR	Voor 1-7-2024
6.	Afspraken over participatie	Artikel 10, lid 7	Aanpassen GR	Voor 1-7-2024
7.	Actieve informatieplicht	Artikel 17	Van rechtswege/ Aanpassen GR	Per 1-7-2022
8.	Regionale gemeenschappelijke adviescommissie	Artikel 24a	Van rechtswege	Per 1-7-2022
9.	Veranderingen in de begrotingscyclus	Artikel 34, 35	Van rechtswege/ Aanpassen GR	Per 1-7-2022
10.	Het recht van onderzoek	Gemeente- en provinciewet	Van rechtswege	Per 1-7-2022
11.	Onderzoeksmogelijkheden rekenkamers	Gemeente- en provinciewet	Van rechtswege	Per 1-7-2022

De wijziging van de Wgr bevat twee soorten bepalingen zoals de kolom *hoe* duidelijk maakt. Enerzijds zijn een aantal bepalingen direct werkend en deze gelden van rechtswege, hiervoor zijn alleen wijzigingen nodig als je huidige GR in tegenspraak zou zijn met deze bepalingen. Anderzijds leidt deze wetswijziging tot een aantal verplicht op te nemen onderdelen in de bestaande gemeenschappelijke regelingen. Deze onderdelen zijn vrij uit te werken bepalingen in de gemeenschappelijke regelingen.

Als de verplichte GR'en in Fryslân zijn de Veiligheidsregio Fryslân en FUMO samen opgetrokken in het traject tot implementatie van de nieuwe Wgr. Om de raden te positioneren en de wetswijzigingen succesvol te implementeren is eveneens sprake van nauwe samenwerking met de griffierskring Fryslân. Veiligheidsregio Fryslân en FUMO hebben gezamenlijk een startnotitie geschreven voor de Friese gemeenteraden. Aan de hand van deze startnotitie zijn we op 20 maart j.l. met raden, griffiers en FUMO in gesprek gegaan over de mogelijke aanpassingen in de gemeenschappelijke regelingen. De hier opgehaalde input heeft geleid tot het voorliggende voorstel. Voor een uitgebreidere onderbouwing van het voorstel wordt verwezen naar de bijgevoegde toelichting.

Beoogd effect	Een tijdig geactualiseerde gemeenschappelijke regeling die voldoet aan de gewijzigde wetgeving.
Argumenten	<i>1.1 De voorgestelde wijzigingen zijn in lijn met de input die we hebben opgehaald bij Friese raadsleden.</i>
Kantttekeningen/risico's	Geen
Financiële	Dit voorstel heeft geen directe financiële consequenties.

consequenties	
<p>Vervolgaanpak/uitvoering</p>	<p>Na instemming door het Dagelijks Bestuur passen we de gemeenschappelijke regeling op de volgende punten aan:</p> <p><i>Aanpassen regels gevolgen uittreding: Artikel 9 lid 1 Wgr</i></p> <p>Uittreding is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld is artikel 8 van Wet veiligheidsregio's (Wvr). Dit houdt in dat wijziging van de Wvr een voorwaarde is voor mogelijke uittreding. Het is dan een verplichting en kent daardoor een bijzonder karakter. Hoe dit in de praktijk zijn uitwerking zal hebben is op dit moment onduidelijk. Daarom wordt nu voorgesteld om het artikel omtrent uittreding zo generiek mogelijk in te vullen.</p> <p><i>Zienswijze op voorgenomen besluiten: Artikel 10, lid 5 Wgr</i></p> <p>Uit de gesprekken met de raadsleden is gebleken dat wij als VRF hier al behoorlijk aan voldoen. Het ligt dan ook meer voor de hand om het bestuur per geval te laten bepalen voor welke besluiten aanvullend zienswijzen worden gevraagd, maar dit niet vooraf vast te leggen in een bepaling in de GR.</p> <p><i>Evalueren van de GR: Artikel 11a Wgr</i></p> <p>Het voorstel is om het algemeen bestuur eens in de vier jaar zorg te laten dragen voor een evaluatie van de regeling. Naast de evaluaties die benodigd zijn voor het jaarverslag en het meerjarenbeleidsplan, is een bestuurderstevredenheidsonderzoek hiervoor een geschikt instrument.</p> <p><i>Afspraken over participatie: Artikel 10 lid 7 Wgr</i></p> <p>Uit de reacties van de raadsleden komt niet een eenduidig beeld naar voren als het gaat om het wel of niet vastleggen van afspraken omtrent participatie. Een deel is van mening dat participatie juist bij de raden ligt en dat het de taak van de raden is om dit signaal vervolgens op de juiste plaats te beleggen. Daarnaast is er ook al een aantal vormen van inspraak wettelijk geregeld, zoals bij het vaststellen van rampbestrijdingsplannen en de aanwijzing van bedrijfsbrandweren. Ook wordt er binnen VRF gewerkt met klantenpanels en zijn er evaluatiemomenten waarbij burgers wordt gevraagd om input. Voorstel is dan ook om een algemene bepaling op te nemen dat burgerparticipatie of het betrekken van belanghebbenden door het bestuur gebruikt kan worden als het is voorgeschreven bij wet of dat als het bestuur dat wenselijk acht.</p> <p><i>Wijzigingen bepalingen begrotingscyclus: Artikel 34, 35 Wgr</i></p> <p>De zienswijzeperiode voor de begroting is verruimd van 8 weken naar 12 weken. De uiterlijke datum voor het indienen van de begroting bij Gedeputeerde Staten is verschoven van 15 juli naar 15 september. Op dit moment wordt onderzocht hoe we onze planning en control processen hier zo goed mogelijk op kunnen inrichten. Voorstel is om de termijnen in onze GR aan te passen aan de nieuwe wettelijke termijnen.</p> <p>De daadwerkelijk gewijzigde gemeenschappelijke regeling wordt in de derde bestuurscyclus aan u voorgelegd.</p>
Communicatie	Communicatie over dit voorstel is nu niet nodig

Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Toelichting bij ON wijzigen gemeenschappelijke regeling

Aanleiding

Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regeling gewijzigd, deze wijziging is aanleiding om de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân (GR) aan te passen. Het bestuur heeft de nieuwe bepalingen getoetst aan de huidige GR. Ook zijn raadsleden gevraagd om hun visie te geven op de nieuwe bepalingen en de consequenties daarvan. Eveneens is gevraagd hoe de situatie nu wordt ervaren en wat er anders of beter kan. Conclusie is dat VRF al goed op weg is als het gaat om het vergroten van de invloed van de raden bij de taakuitvoering van VRF. Er zijn al veel momenten waarop de raden en VRF in gesprek en contact zijn met elkaar. Raden worden gevraagd om hun zienswijze te geven op voorgenomen besluiten. Raadsleden worden periodiek geïnformeerd over de uitvoering en toekomstige ontwikkeling. Er zijn evaluaties die worden uitgevoerd. Met deze wijziging van de GR worden deze werkwijzen ook verankerd in de GR.

De wijziging van de Wgr bevat twee soorten bepalingen. Enerzijds zijn een aantal bepalingen direct werkend, deze gelden van rechtswege. Denk hierbij aan de gewijzigde termijnen die in de wet genoemd zijn, de verplichte zienswijze ronde bij het wijzigen van de GR, de verplichting om schriftelijk en gemotiveerd te reageren op zienswijzen en de mogelijkheid tot het instellen van de gemeenschappelijke adviescommissie. Anderzijds leidt deze wetswijziging tot een aantal verplicht op te nemen onderdelen in de bestaande gemeenschappelijke regelingen. Deze onderdelen zijn vrij uit te werken in de gemeenschappelijke regelingen. Het betreft: de actieve informatieplicht, evaluaties, participatie, zienswijze bij bepaalde voorgenomen besluiten en bepalingen omtrent uittreding. Hieronder volgt een toelichting per onderdeel.

1. Zienswijzeprocedure bij treffen/wijzigen regeling

Artikel 1 lid 3 Wgr

- 3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van hun gemeente binnen acht weken na ontvangst van het ontwerp hun zienswijze over het ontwerp van de regeling naar voren brengen. Indien de raden geen zienswijze naar voren wensen te brengen stellen zij de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters hier zo spoedig mogelijk van op de hoogte.*

Bij het treffen, wijzigen en het toe- en uittreden van de gemeenschappelijke regeling moet vóór de vaststelling met toestemming van de raden ook een ontwerp van de regeling, of de wijziging daarvan, voor zienswijzen aan de raden worden toegezonden. De toestemming die daarna door de raden moet worden gegeven blijft ongewijzigd in stand na deze zienswijzenronde. Deze bepaling in de Wgr werkt van rechtswege en daarom is niet nodig deze op te nemen in de GR. **Geen wijziging van de GR op dit onderdeel nodig.**

2. Aanpassen regels gevolgen uittreding

Artikel 9 lid 1 Wgr

- 1. De regeling houdt bepalingen in omtrent wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon, bedoeld in [artikel 8, eerste en derde lid](#), en de deelnemende gemeenten, met inachtneming van [artikel 1](#).*

Met de wijziging van de Wgr is het verplicht om vooraf te bepalen wat de voorwaarden zijn waaronder kan worden uitgetreden en wat de gevolgen van uittreding zijn. De huidige bepaling in de GR omtrent uittreding voldoet niet aan bovenstaand vereiste. De huidige GR kent een bepaling voor toetreden en uittreden, voorstel is om deze te splitsen naar twee aparte bepalingen. Waarbij het nieuwe artikel omtrent de uittredingsbepalingen minimaal voldoet aan de eisen van de gewijzigde Wgr.

Uittreding is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld is artikel 8 van Wet veiligheidsregio's (Wvr). Dit houdt in dat wijziging van de Wvr een voorwaarde is voor mogelijke uittreding. Het is dan een verplichting en kent daardoor een bijzonder karakter. Hoe dit in de praktijk zijn uitwerking zal hebben is op dit moment onduidelijk. **Daarom wordt er nu voorgesteld om het artikel omtrent uittreding zo generiek mogelijk in te vullen.**

3. Zienswijze op voorgenomen besluiten

Uit de reacties van raadsleden blijkt dat de meeste raden graag een mogelijkheid voor zienswijze willen bij besluiten met een politieke, financiële of maatschappelijke impact. Concretisering is daarbij wenselijk. Op dit moment wordt er door VRF al voor diverse besluiten om een zienswijze gevraagd, denk aan de kadernota, meerjarenraming, begroting en jaarrekening. Maar ook meer inhoudelijk als het gaat om inbreng voor het regionaal risicoprofiel en het beleidsplan. Daarnaast heeft het bestuur de mogelijkheid om de raden van tevoren te betrekken bij besluitvorming, al dan niet in de vorm van een zienswijze verzoek. Het aanwijzen van de verplichte zienswijze procedure voor bepaalde besluiten leidt tot een grotere belasting van de agenda's. Daarnaast vraagt het vragen van een zienswijze om een goede afweging van de belangen die op dat moment spelen. **Het ligt dan ook meer voor de hand om het bestuur per geval te laten bepalen voor welke besluiten aanvullend zienswijzen worden gevraagd, maar dit niet vooraf vast te leggen in een bepaling in de GR. Mogelijk zou een artikel als onderstaand toegevoegd kunnen worden aan de GR.**

Artikel @@ Zienswijze

1. *Het bestuur kan besluiten om, voorafgaand aan het nemen van een besluit met grote financiële, politieke of maatschappelijke impact, de raden van de gemeenten in de gelegenheid te stellen om een zienswijze naar voren te brengen.*
2. *Het bestuur biedt de raden de termijn van minimaal acht weken voor het naar voren brengen van een zienswijze.*
3. *Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het bestuur de raden van de gemeenten schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, bedoeld in het eerste lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.*

4. Verplichting om te reageren op zienswijzen

Artikel 10 lid 6 Wgr

1. *Voorafgaande aan het nemen van het besluit waarover de zienswijze gegeven is stelt het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie, onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan, de raden van de deelnemende gemeenten en, indien het een besluit van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam betreft, het algemeen bestuur van het openbaar lichaam schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze, bedoeld in het vorige lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.*

In de artikelen 28, 29 en 31 uit de GR moet een bepaling van gelijke strekking worden opgenomen. Het zijn reeds bestaande zienswijze procedures binnen VRF met betrekking tot financieel kader, ontwerpbegroting, meerjarenraming en jaarrekening. De Wgr geeft een verplichte aanvulling om schriftelijk en gemotiveerd te reageren op de ingediende zienswijze en aan te geven welke conclusies hier mogelijk aan verbonden zijn. **Binnen VRF wordt hieraan al uitvoering gegeven.**

5. Evalueren van de GR

Artikel 11a Wgr

Een regeling houdt bepalingen in omtrent de evaluatie van de regeling.

Het bestuur vindt een periodieke evaluatie passend om de werking van de GR te toetsen. Het voorstel is dan ook om het algemeen bestuur eens in de vier jaar zorg te laten dragen voor een evaluatie van de regeling. **Naast de evaluaties die benodigd zijn voor het jaarverslag en het meerjarenbeleidsplan, is een bestuurderstevredenheidsonderzoek hiervoor een geschikt instrument.**

6. Afspraken over participatie

Artikel 10 lid 7 Wgr

7. Een regeling als bedoeld in het tweede lid houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden.

Uit de reacties van de raadsleden komt niet een eenduidig beeld naar voren als het gaat om het wel of niet vastleggen van afspraken omtrent participatie. Een deel is van mening dat participatie juist bij de raden ligt en dat het de taak van de raden is om dit signaal vervolgens op de juiste plaats te beleggen. Daarnaast zijn er ook al een aantal vormen van inspraak wettelijk geregeld, zoals bij het vaststellen van rampbestrijdingsplannen en de aanwijzing van bedrijfsbrandweren. Ook wordt er binnen VRF gewerkt met klantenpanels en zijn er evaluatiemomenten waarbij burgers wordt gevraagd om input.

Voorstel is dan ook om een algemene bepaling op te nemen dat burgerparticipatie of het betrekken van belanghebbenden door het bestuur gebruikt kan worden als het is voorgeschreven bij wet of dat als het bestuur dat wenselijk acht.

7. Actieve informatieplicht

De passieve informatieplicht wordt uitgebreid met een actieve informatieplicht, waarbij de GR moet regelen op welke wijze de inlichtingen worden verstrekt. De huidige GR voorziet in de actieve informatieplicht. De raadsleden hebben aangegeven te willen worden geïnformeerd over onderwerpen met een politieke, financiële en maatschappelijke impact. Aangezien de VRF een uitvoerend bestuursorgaan is waarbij de wijze van financiële verantwoording en beleidsmatige invulling al grotendeels bepaald is, zijn dergelijke besluiten niet direct te concretiseren. Daarnaast is door de raadsleden ook aangegeven dat extra informatie wel zinvol moet zijn. Er wordt al veel informatie gedeeld met raadsleden denk aan de documenten binnen de begrotingscyclus, bestuurlijke seminars, bestuursrapportages, besluitvorming en planvorming.

Voorstel is dan ook om de GR op dit onderdeel niet te wijzigen en artikel 23 in stand te laten.

Artikel 23 Het algemeen en dagelijks bestuur ten opzichte van raden

1. Het algemeen en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd.

8. Regionale adviescommissie

Artikel 24a lid 1 Wgr

1. *Op voorstel van de raden van de deelnemende gemeenten gezamenlijk stelt het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een gemeenschappelijke adviescommissie in die het algemeen bestuur van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien.*

Bovenstaande bepaling is opgenomen in de Wgr en werkt rechtstreeks. Als alle raden van de deelnemende gemeente gezamenlijk een voorstel doen bij het algemeen bestuur voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie dan moet het algemeen bestuur hierin voorzien. **Het is dan ook niet noodzakelijk hierover iets apart op te nemen in de GR.**

9. Wijzigingen bepalingen begrotingscyclus

In de artikelen 34, 34a en 35 van de Wgr zijn nieuwe data opgenomen voor het aanbieden of aanleveren van financiële stukken. In onderstaand schema wordt duidelijk welke termijnen gewijzigd zijn en wat de huidige termijnen in de GR zijn. Voorgesteld wordt om de huidige werkwijze en data te handhaven en de GR hierop niet te wijzigen.

Wat wel gewijzigd moet worden is de termijn van aanbidding van de ontwerpbegroting door het algemeen bestuur van 8 naar 12 weken. Hiermee wordt ook de zienswijzetermijn verruimd van 8 naar 12 weken.

Handeling	Huidige GR	Vanaf 1 juli 2022
Bestuur zendt algemene financiële en beleidsmatige kaders aan raden	1 januari	30 april
Bestuur zendt ontwerpbegroting aan raden	8 weken voor aanbidding aan het algemeen bestuur	12 weken voor aanbidding aan het algemeen bestuur
Raden kunnen zienswijzen indienen bij het bestuur	8 weken na aanbidding door bestuur	12 weken na aanbidding door bestuur
Bestuur zendt vastgestelde begroting aan gedeputeerde staten	15 juli	15 september
Bestuur zendt voorlopige jaarrekening naar gemeenteraden	1 april	30 april
Bestuur zendt vastgestelde jaarrekening aan gedeputeerde staten	15 juli	15 juli

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Rode draden analyses VRF 2019-2021 & 2022
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Rijpstra
Auteur	Dhr. Kleinhuis
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brief VRF 31 maart 2022 aan Inspectie: Rode draden analyse over de jaren 2019-2021 2. Reactie Inspectie 23 februari 2023 op deze analyse 3. Brief VRF 27 maart 2023 aan Inspectie: Rode draden analyse over 2022 4. Reactie Inspectie 11 april 2023 op deze analyse
Vergaderdatum	22 juni 2023
Agendapunt	8
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Crisisbeheersing

Kennisnemen van	De reactie van de Inspectie J&V over de jaren 2019-2021 en 2022: <i>“Tijdens crisisopscaling voldoen de operationele prestaties van VRF aan het Toetsingskader van de Inspectie”</i> .
Inleiding	Bij brief van 3 februari 2022 heeft de Inspectie J&V de Veiligheidsregio's verzocht om, in aansluiting op het Periodieke Beeld Rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2016-2018, rode draden analyses over de jaren 2019-2021, en ook over de daaropvolgende jaren, aan te reiken.
Kernboodschap	Over de jaren 2019 tot en met 2021 heeft de Inspectie 22 GRIP-incidenten, 1 niet GRIP-incident en 15 praktijksimulaties getoetst. Over 2022 gaat het om 13 GRIP-incidenten en 22 praktijksimulaties. De Inspectie komt tot de conclusie dat VRF bij de crisisopscaling voldoet aan haar Toetsingskader “Multidisciplinaire Taakuitvoering Veiligheidsregio's”.
Communicatie	We gaan in 2023 – wederom – in gesprek met de Inspectie. We blikken dan terug op het afgelopen jaar en nemen de Inspectie mee in de ontwikkelingen waar we in 2023 mee bezig zijn.

Inspectie Justitie en Veiligheid
T.a.v. de heer P.C.J. Neuteboom, Hoofdinspecteur-directeur
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum   **uw kenmerk**
31 maart 2022   3828877

Onderwerp
Rode draden analyses VRF 2019, 2020 en 2021

Geachte heer Neuteboom

A. Inleiding

Bij brief van 3 februari 2022 heeft u ons verzocht om, in aansluiting op het Periodieke Beeld Rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2016-2018, rode draden analyses over de jaren 2019, 2020 en 2021 aan te leveren. Graag voldoen wij aan uw verzoek om deze gegevens voor het einde van het eerste kwartaal 2022 bij u aan te reiken.

Qua lay-out van de informatie sluiten wij aan bij de brieven die wij op respectievelijk 31 augustus 2018 (“Operationele Prestaties VRF 2016 en 2017”; zie bijlage 1) en op 28 februari 2019 (“Operationele Prestaties VRF 2018”; zie bijlage 2) aan u hebben toegezonden.

B. Scope Rode draden analyses 2019 – 2020 - 2021

De Trendanalyse 2019-2020 (zie bijlage 3) bestaat uit evaluaties van 22 GRIP-incidenten, 1 niet GRIP-incident en 15 praktijksimulaties.

De trendanalyse 2021 (zie bijlage 4) bestaat uit 13 GRIP-incidenten, 1 pré ROT en 23 praktijksimulaties.

C. Beeld Veiligheidsregio Fryslân

De jaren 2016 tot en met 2018

Beeld Veiligheidsregio Fryslân: Kwaliteitszorg

In augustus 2019 heeft u deze rapportage aangeboden aan de voorzitter van onze Veiligheidsregio.

In uw rapportage (zie bijlage 5) deelt u ten aanzien van de scores met betrekking tot kwaliteitszorg het volgende mee:

- ✓ “Verantwoording aan algemeen bestuur: op orde
- ✓ Evalueren van risicobeheersing, voorbereiding en uitvoering: voorbeeld voor anderen
- ✓ Leren en bijstellen intern: op orde
- ✓ Leren extern: op orde”

Beeld Veiligheidsregio Fryslân: Operationele prestaties

In mei 2020 heeft u deze rapportage aangeboden aan de voorzitter van onze Veiligheidsregio. In uw rapport (zie bijlage 6) deelt u het volgende mee:

“De Inspectie heeft het operationeel presteren van VRF in de jaren 2016-2018 beoordeeld aan de hand van de door de Veiligheidsregio aangeleverde gegevens over hun prestaties op vijf processen. Op basis hiervan concludeert de Inspectie dat binnen VRF alle vijf genoemde processen die een rol spelen bij de aanpak van rampen en crises, te weten “melding en

alarmering”, “leiding en coördinatie”, “informatiemanagement”, “crisiscommunicatie” en “overdracht nafase” op orde zijn”.

De jaren 2019 tot en met 2021

In de bijlage (zie bijlage 7) treft u onze bevindingen over de vijf bovengenoemde processen uit uw Toetsingskader gespecificeerd aan. Wij zoomen hierbij specifiek in op de door uw Inspectie in uw brief van 3 februari 2022 genoemde “Waarderingsaspecten”.

D. Overige resultaten 2019-2021

Naast de bevindingen over de bovengenoemde vijf processen delen wij graag onderstaande informatie met u, welke betrekking heeft op de periode 2019-2021:

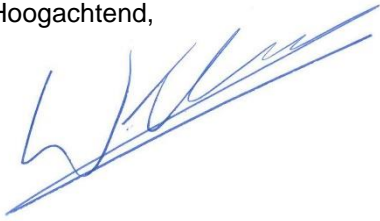
- ✓ Op 2 januari 2019 vond de containercalamiteit met de MS Zöe plaats op de Noordzee (GRIP 4 van 2 januari tot 6 februari 2019). Het IFV heeft, in opdracht van de drie betrokken Veiligheidsregio's Fryslân, Groningen en Noord-Holland Noord het operationeel optreden en het bestuurlijk crisismanagement geëvalueerd. Graag verwijzen wij u naar de oplegnotitie van onze Bestuurscommissie Veiligheid van 2 oktober 2019 (zie bijlage 8) en het bijbehorende evaluatierapport (zie bijlage 9). Naar aanleiding van aanbevelingen uit deze evaluatierapportage heeft VRF een Handreiking en een Factsheet “Omgang met Spontane Burgerinitiatieven” (zie bijlagen 10 en 11) opgesteld met als doel om een betere afstemming over de inzet van vrijwilligers tijdens calamiteiten te realiseren.
- ✓ VRF heeft meegewerkt aan twee onderzoeken (Terrorismegevolgbestrijding en Crisiscommunicatie bij uitval van 112) van uw Inspectie; de eindrapporten van uw Inspectie zijn aan de orde geweest in onze Bestuurscommissie Veiligheid.
- ✓ COVID-19
  - In december 2020 heeft uw Inspectie alle Veiligheidsregio's verzocht om een zelfevaluatie van de aanpak COVID-19 uit te voeren; In maart 2021 hebben wij de “Evaluatierapportage COVID-19, 11 maart 2020 – 1 december 2020” (zie bijlage 12) aan u toegestuurd.
  - In 2020 hebben wij diverse leerevaluaties uitgevoerd die betrekking hebben op “ons eigen functioneren”. Zo heeft het COT in opdracht van ons bestuur een leerevaluatie uitgevoerd voor de specifieke casus COVID-besmettingen in het AZC Sneek. De uitkomsten zijn door ons gebruikt als input om een kwaliteitsslag te maken en beter voorbereid te zijn, mocht zich een vergelijkbare casus voordoen. In bijlage 13 treft u deze Evaluatie aan.
- ✓ Ons Algemeen Bestuur heeft op 15 december 2021 ons nieuwe Regionaal Crisisplan 2022-2025 vastgesteld; met de vaststelling van dit Crisisplan is voor de komende vier jaren de inrichting van onze crisisorganisatie geborgd. In het Crisisplan zijn nieuwe elementen opgenomen zoals de inzet van de crisisorganisatie bij sluimerende crises (“boerenprotesten, droogte, kwetsbaarheid in software Log4j, Oekraïne-crisis”), de taak- en werkwijze van ons nieuwe Informatieknoppunt alsmede de hierboven reeds genoemde omgang met spontane burgerinitiatieven. Graag verwijzen wij u naar de bijlagen 14 (Oplegnotitie van ons Algemeen Bestuur) en 15 (het Regionaal Crisisplan 2022-2025)

E. Resumé

Samengevat is onze conclusie dat de Fryske crisisorganisatie – evenals de jaren 2016 tot en met 2018 – ook in de jaren 2019 tot en met 2021 heeft voldaan aan het Toetsingskader van uw inspectie. Graag gaan wij dit jaar met u in gesprek over deze terugblik over de jaren 2019 tot en met 2021. Daarnaast willen wij u ook graag meenemen in de ontwikkelingen waar we in 2022 mee bezig zijn, waaronder het opstellen van ons nieuwe Beleidsplan voor de periode 2023-2026.

Wij gaan ervan uit dat we u voor dit moment volledig hebben geïnformeerd. Voor vragen en/of nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer Richard Dijkhoff, Beleidsadviseur van de Afdeling Crisisbeheersing (r.dijkhoff@vrfryslan.nl) / 088-2299785)

Hoogachtend,

W.K. Kleinhuis
Algemeen Directeur Veiligheidsregio Fryslân

Bijlagen

1. Brief VRF aan Inspectie J&V 31 augustus 2018 (“Operationele Prestaties 2016 en 2017”)
2. Brief VRF aan Inspectie J&V 26 februari 2019 (“Operationele Prestaties 2018”)
3. Trendanalyse VRF over de jaren 2019 en 2020
4. Trendanalyse VRF over 2021
5. Rapport Inspectie J&V over “Beeld Veiligheidsregio Fryslân: Kwaliteitszorg” (augustus 2019)
6. Rapport Inspectie J&V over “Beeld Veiligheidsregio Fryslân: Operationele Prestaties” (mei 2020)
7. Rode Draden Analyse VRF 2019-2020-2021
8. Bestuurscommissie Veiligheid 2-10-2019, oplegnotitie Evaluatierapport Containercalamiteit
9. IFV Evaluatierapport Containercalamiteit
10. Handreiking “Omgang met spontane burgerinitiatieven”
11. Factsheet “Omgang met spontane burgerinitiatieven”
12. Evaluatierapportage VRF COVID-19, 11 maart 2020 – 1 december 2020
13. Leerevaluatie COT Coronabesmettingen AZC Sneek (september 2020)
14. Algemeen Bestuur 15-12-2021, oplegnotitie Regionaal Crisisplan
15. Regionaal Crisisplan VRF 2022 - 2025

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

ONGERUBRICEERD

Aan de directeur van de veiligheidsregio Friesland,
de heer W.K. Kleinhuis
Postbus 612
8901 BK Leeuwarden

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon

Gunnar Bontje
Senior inspecteur

M 06 256 840 38
g.bontje@inspectie-jenv.nl

Datum 23 februari 2023

Onderwerp Reactie op brief van VRF (d.d. 31 maart 2023) over rode-
dradenanalyse 2019-2021.

Projectnaam

Monitoring (Rode draden
analyses)

Ons kenmerk

4508112

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Kleinhuis,

Hierbij reageer ik op de brief van 31 maart 2022 (kenmerk 3828877), waarin u verslag doet over de rodedradenanalyse van Veiligheidsregio Fryslân over de periode 2019 tot en met 2021. Deze brief hebben wij samen met diverse bijlagen, waaronder de rodedradenanalyses en de trendanalyses via de mail ontvangen.

Mijn collega's hebben op basis van deze brief eerder al een mondelinge terugkoppeling gegeven. Van uw collega's van de afdeling Crisisbeheersing begrijpen wij dat VRF graag van de Inspectie ook een schriftelijke terugkoppeling wil ontvangen, zodat het via de formele weg in het AB-overleg van uw organisatie afgehandeld kan worden. Daarom bij deze de reactie per brief.

Zoals mijn collega's al hebben laten weten, vinden wij het positief dat VRF tijdens de Coronacrisis ruimte heeft weten te maken om de rodedradenanalyses op te stellen. De aangeleverde analyses zijn duidelijke en hebben een logische opbouw. Er is gebruik gemaakt van verschillende (valide) databronnen, wat de betrouwbaarheid van de analyses versterkt.

We zien dat er in de bijgeleverde trendanalyses een overzicht is gemaakt van sterke punten en verbeterpunten met daaraan gekoppeld concrete actiepunten, waarmee een leer- en verbetercyclus is vormgegeven. Tot slot is het goed om te lezen dat de kernprocessen van de crisisbeheersing in de warme fase goed verlopen.

Ik begrijp van mijn collega's dat zij regelmatig contact hebben met medewerkers van uw organisatie en dat zij het prettig vinden dat VRF gericht is op een constructieve verstandhouding met de Inspectie, wij waarderen dit.

ONGERUBRICEERD

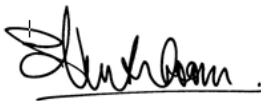
**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Wat ik tevens begrijp van mijn collega's is dat er inmiddels afstemming plaatsvindt tussen de VRF en de inspectie over het aanleveren van de rodedradenanalyse over 2022. Wij kijken uit naar de bevindingen uit deze analyse!

Datum
23 februari 2023

Ons kenmerk
4508112

Hoogachtend,

P.C.J. Neuteboom
Hoofdinspecteur-directeur Politie, Security en Crisisbeheersing

ONGERUBRICEERD

Pagina 2 van 2

Postbus 612
8901 BK Leeuwarden
T 088 22 99 999
E info@vrfryslan.nl
I www.veiligheidsregiofryslan.nl

Bezoekadres:
Harlingertrekweg 58
Leeuwarden

BTW nr: NL8173.71.072.B01
BIC: BNGHNL2G
IBAN: NL65 BNGH 028.51.28.647
KvK nr: 011 75 778

Inspectie Justitie en Veiligheid
De heer P.C.J. Neuteboom
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
27 maart 2023			UIT/23014461/DIR	9
			Behandeld door R. Dijkhoff	Doorkiesnummer 088 22 99 785
Onderwerp			E-mail r.dijkhoff@vrfryslan.nl	
Rode draden analyse VRF 2022				

Geachte heer Neuteboom,

A. Inleiding

Bij brief van 3 februari 2022 heeft u ons verzocht om, in aansluiting op het Periodieke Beeld Rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2016-2018, rode draden analyses over de jaren 2019, 2020 en 2021 aan te leveren, uiterlijk voor het einde van het eerste kwartaal 2022; tevens heeft u de veiligheidsregio's in deze brief gevraagd om de analyses over de daaropvolgende jaren ook jaarlijks aan te leveren voor het einde van het eerste kwartaal.

Graag voldoen wij aan uw bovenvermelde verzoek. In onze analyse over het jaar 2022 sluiten wij, qua lay-out van de informatie, aan bij de brief die wij u op 31 maart 2022 (Rode draden analyses VRF 2019, 2020 en 2021) hebben toegezonden.

B. Rode draden analyses 2019 – 2020 – 2021

Bij brief van 31 maart 2022 hebben wij u de Rode draden analyses over de jaren 2019 – 2020 -2021 toegestuurd (zie bijlage 1). Samengevat was onze conclusie dat de Fryske crisisorganisatie – evenals de jaren 2016 tot en met 2018 – ook in de jaren 2019 tot en met 2021 heeft voldaan aan het Toetsingskader van uw inspectie.

Bij brief van 23 februari 2023 (zie bijlage 2) hebben wij uw reactie op bovenvermelde brief ontvangen. In uw brief deelt u mee “dat de kernprocessen van de crisisbeheersing in de warme fase bij VRF goed verlopen”.

C. Scope Rode draden analyse 2022

De analyse over het jaar 2022 bestaat uit evaluaties van 13 GRIP-incidenten en 21 praktijksimulaties (zie bijlage 3).

D. Beeld Veiligheidsregio Fryslân over 2022

In het document “Operationele Prestaties VRF 2022” (zie bijlage 4) treft u onze bevindingen over de vijf bovengenoemde processen uit uw Toetsingskader gespecificeerd aan. Wij zoomen hierbij specifiek in op de door uw Inspectie in uw brief van 3 februari 2022 genoemde “Waarderingsaspecten”.

E. Overige resultaten

Naast de bevindingen over de bovengenoemde vijf operationele processen delen wij graag onderstaande informatie met u, welke betrekking heeft op het jaar 2022:

- ✓ *Nieuwe meerjarenkoers en Regionaal Risicoprofiel*
  - Ons Algemeen Bestuur heeft op 15 december 2022 de nieuwe Meerjarenkoers 2023-2026 (zie bijlage 5) en een nieuw Regionaal Risicoprofiel (zie bijlage 6) vastgesteld. Beide documenten zijn via een zorgvuldig en breed traject, waarbij gemeenteraden en ketenpartners betrokken zijn geweest, tot stand gekomen.
- ✓ *Nieuw meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid*
  - Onze Bestuurscommissie Veiligheid heeft op 23 november 2022 het meerjarenbeleidsplan vakbekwaamheid 2022-2025 (zie bijlage 7) vastgesteld. Het plan beschrijft de visie hoe de crisisfunctionarissen uit het crisisplan en de deelplannen geneeskundige zorg en bevolkingszorg vakbekwaam worden en blijven. Met dit plan, dat aansluit bij het toetsingskader van uw inspectie, wordt voorzien in de wettelijke verplichting (artikel 14 lid 2 Wvr) van een oefenbeleidsplan voor crisisbeheersing als onderdeel van de bovengenoemde Meerjarenkoers 2023-2026.
- ✓ *Friese werkwijze vogelgriep*
  - Tijdens de uitbraak van vogelgriep (onder wilde watervogels) heeft VRF een regionaal “Overleg coördinatie vogelgriep” opgestart waarin betrokken partijen (Waterschap, gemeenten, provincie, terreinbeheerders) participeren. Het ministerie van LNV heeft de Friese werkwijze als een goed voorbeeld genoemd hoe het opruimen van kadavers van wilde vogels met vogelgriep regionaal op een structurele manier georganiseerd kan worden. De Friese werkwijze is verwerkt in een “Landelijke Leidraad Vogelgriep”, die aan de Tweede Kamer is aangeboden.
- ✓ *Externe audit HKZ (januari 2023)*
  - De afdeling Crisisbeheersing beschikt over het kwaliteitscertificaat HKZ GHOR 2015. Jaarlijks vindt er een externe audit plaats om te beoordelen of de afdeling Crisisbeheersing het certificaat mag behouden. Dit jaar vond de externe audit plaats op 18, 19 en 20 januari 2023. De auditoren van LRQA hebben hun lof uitgesproken over “hoe de afdeling Crisisbeheersing zijn werk doet, zowel regulier als corona”. Binnen de afdeling Crisisbeheersing worden processen planmatig en beheerst uitgevoerd binnen een continu lerende organisatie. Graag verwijzen wij u naar het bijgaande certificaat (zie bijlage 8) waarin staat vermeld dat ons kwaliteitsmanagementsysteem voldoet aan de HKZ-normen.

F. Resumé

Samengevat is onze conclusie dat de Fryske crisisorganisatie – evenals de jaren 2019 tot en met 2021 – ook in 2022 heeft voldaan aan het Toetsingskader van uw inspectie.

Graag gaan wij dit jaar met u in gesprek over deze terugblik op het jaar 2022.

Daarnaast willen wij u ook graag meenemen in de ontwikkelingen waar we in 2023 mee bezig zijn; zo gaan we in de eerste helft van 2023, onder begeleiding van het Planbureau Fryslân, het landelijke rapport Toekomstverkenning Crisisbeheersing van het NIPV (“Wendbare Crisisbeheersing; wen er maar aan”) vertalen naar een Friese toekomstverkenning (zie bijlage 9).

Wij gaan ervan uit dat we u voor dit moment volledig hebben geïnformeerd. Voor vragen en/of nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer Richard Dijkhoff, Beleidsadviseur van de Afdeling Crisisbeheersing (r.dijkhoff@vrfryslan.nl / 088-2299785)

Hoogachtend,

W.K. Kleinhuis
algemeen directeur

Bijlagen

1. Brief VRF aan Inspectie J&V 31 maart 2022 ("Rode draden analyses 2019 – 2020 – 2021)
2. Brief Inspectie J&V aan VRF 23 februari 2023 ("Reactie op brief VRF 31 maart 2022)
3. Trendanalyse VRF over 2022
4. Operationele Prestaties VRF 2022
5. Meerjarenkoers VRF 2023 - 2026
6. Regionaal Risicoprofiel 2022 – 2025
7. Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid 2022 – 2025
8. Kwaliteitscertificaat HKZ 2023 afdeling Crisisbeheersing
9. Samen de toekomst verkennen (interactieve bijeenkomsten op 13 april en 20 juni 2023)

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de directeur van de veiligheidsregio Fryslân,
de heer W. Kleinhuis
Postbus 612
8901 BK LEEUWARDEN

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon

Gunnar Bontje
Senior inspecteur

M 06 256 840 38
g.bontje@inspectie-jenv.nl

Datum 11 april 2023
Onderwerp Reactie op brief van VRF (d.d. 27 maart 2023) over
rodedradenanalyse 2022.

Projectnaam

Monitoring
rodedradenanalyses

Ons kenmerk

4575888

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Kleinhuis,

Hierbij reageer ik op de brief van 27 maart 2023 (kenmerk UIT/23014461/DIR), waarin u verslag doet van diverse documenten van VRF. Deze brief hebben wij samen met diverse bijlagen, waaronder de rodedradenanalyse en de trendanalyse via de mail in goede orde ontvangen.

De aangeleverde rodedradenanalyse ziet er duidelijk en overzichtelijk uit. Het stemt de Inspectie positief om te lezen dat de operationele prestaties tijdens de crisisopschaling wederom voldoen aan de basisvereisten en dat de Veiligheidsregio Fryslân verbeterpunten heeft benoemd, waarmee kansen liggen om de kernprocessen van crisisbeheersing verder te versterken.

Ik dank u voor het tijdig aanleveren van dit bovengenoemde document en ook dank voor de overige (beleids)documenten. Mijn medewerkers gaan over de inhoud hiervan graag dit jaar met VRF in gesprek. Zij zullen hiervoor een afspraak inplannen met de afdeling Crisisbeheersing van uw organisatie.

Hoogachtend,
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid,
namens deze,

P.C.J. Neuteboom
Hoofdinspecteur-directeur Politie, Security en Crisisbeheersing

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 en het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr Rijpstra
Auteur	Dhr Kleinhuis
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 2. Deelplan Communicatie 2024-2027 3. Factsheet Bevolkingszorg 4. Factsheet Crisiscommunicatie
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	9
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	<ul style="list-style-type: none"> • Periodiek Overleg Oranje Kolom (POOK) • Coördinerend gemeentefunctionaris. • Klankbordgroep met leden van het POOK • Aov'ers, communicatieadviseurs en crisisfunctionarissen van gemeenten en netwerkpartners • Beheerders OOV-Alert MKNN en gemeenten
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen van het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 en het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027 • Kennisnemen van het implementatieproces en de planning
Inleiding	<p>In het voorjaar van 2022 is gestart met de herziening van het Deelplan Bevolkingszorg 2016. Met input van de evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020), evaluaties van incidenten en oefeningen, en de behoeften uit de crisisorganisatie, is gekomen tot twee deelplannen: een Deelplan Bevolkingszorg en een Deelplan Crisiscommunicatie. Na afstemming met aov'ers, crisisfunctionarissen, communicatieadviseurs, gemeentesecretarissen en burgemeesters is gekomen tot een gezamenlijke richting om crisiscommunicatie een eigenstandig proces te maken en niet meer onder Bevolkingszorg (BZ) te laten vallen. Het doel daarvan is om de crisisorganisatie toekomstbestendig te maken, en aan te sluiten bij de behoeften van de crisisorganisatie en de aanbevelingen in de evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020) en de Contourennota (2022).</p> <p>Op 27 maart 2023 hebben de gemeentesecretarissen in het POOK besloten de deelplannen ter vaststelling voor te leggen aan de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023.</p>

	<p>Wat is er veranderd in het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 t.o.v. het plan uit 2016?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crisiscommunicatie is een eigenstandig proces geworden en valt niet meer onder de verantwoordelijkheid van de Algemeen Commandant Bevolkingszorg. • De mogelijkheid om Bevolkingszorg monodisciplinair op te schalen bij GRIP 1. • De taakkaarten Bevolkingszorg zijn geactualiseerd. • Het deelplan sluit aan bij het Regionaal Crisisplan 2022-2025. <p>Wat is er veranderd in het Deelplan Communicatie 2024-2027 t.o.v. het plan uit 2016?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crisiscommunicatie is een eigenstandig proces geworden en maakt geen deel meer uit van Bevolkingszorg. • De AC Communicatie is verantwoordelijk voor het proces crisiscommunicatie. • De Sectie Communicatie werkt op dezelfde locatie als het Regionaal Operationeel Team (ROT), onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie. • Een Liaison communicatie sluit aan bij overleggen van Team Bevolkingszorg. • De Omgevingsanalist is een functie op hard piket. • Er wordt bij elk GRIP-incident altijd één centraal communicatiekanaal gebruikt voor de publiekscommunicatie. • De mogelijkheid om Crisiscommunicatie monodisciplinair op te schalen bij GRIP 1. • De taakkaarten crisiscommunicatie zijn geactualiseerd. • Het nieuwe deelplan sluit aan bij het Regionaal Crisisplan 2022-2025. <p>Het proces in 2022/2023</p> <p>Om te komen tot een actualisatie van het Deelplan Bevolkingszorg uit 2016 en het opstellen van twee nieuwe deelplannen voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie is tijdens bijeenkomsten en overleggen input opgehaald en zijn alle betrokkenen regelmatig over de ontwikkeling geïnformeerd. Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomsten en overleggen met de aov'ers, de crisisfunctionarissen Bevolkingszorg en Communicatie, een regionale werkgroep, een vertegenwoordiging van Friese burgemeesters, het POOK, de klankbordgroep met een vertegenwoordiging namens het POOK, de coördinerend gemeentesecretaris en afdeling Crisisbeheersing VRF. • Digitale nieuwsbrieven over de herziening van het Deelplan Bevolkingszorg en de ontwikkelingen voor Crisiscommunicatie; • Evaluaties van oefeningen en incidenten in Fryslân in de afgelopen jaren. • De werkwijzen van de andere 24 veiligheidsregio's. • Het landelijke project 'Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg' (UKB) • Evaluatie Wet veiligheidsregio's 2020.
<p>Beoogd effect</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Met ingang van januari 2024 wordt in Fryslân gewerkt met twee deelplannen: het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027 en het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027. • Daarmee is Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie in Fryslân

	<p>toekomstbestendig en sluit het aan bij de behoeften van de crisisorganisatie en de aanbevelingen in de evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020) en de Contourennota (2022).</p> <ul style="list-style-type: none"> • De betreffende crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam in de nieuwe rol en werkwijze. • De overige crisisfunctionarissen in de Friese crisisorganisatie zijn geïnformeerd.
<p>Argumenten</p>	<p><i>Het Deelplan Bevolkingszorg en het Deelplan Crisiscommunicatie beschrijven toekomstbestendige processen voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie</i></p> <p>Met een basis van 10 jaar Bevolkingszorg in Fryslân is het deelplan Bevolkingszorg geactualiseerd en is er een nieuw deelplan Crisiscommunicatie opgesteld. In de afgelopen jaren is door flitsincidenten en crises als Covid-19, Oekraïne en vluchtelingen ervaring opgedaan hoe Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie effectiever en efficiënter kunnen worden ingezet. Beide deelplannen beschrijven hoe nu (veelal) al in de praktijk wordt gewerkt en de afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en mandaten zijn beschreven.</p> <p><i>In de twee nieuwe deelplannen is een werkwijze vastgelegd voor het mono opschalen van de taakorganisaties Bevolkingszorg, het team Bevolkingszorg en/of de Sectie Communicatie bij GRIP 1. Een GRIP 1 incident kan om meer inzet en expertise vanuit Bevolkingszorg en/of Crisiscommunicatie vragen, maar nog geen GRIP 2 opschaling nodig hebben. Het is dan mogelijk om Bevolkingszorg en/of Crisiscommunicatie monodisciplinair op te schalen bij GRIP 1. In de afgelopen jaren is dit al wel eens gedaan, maar was er veel onduidelijkheid over onder andere de aansturing en afstemming. In de nieuwe deelplannen is dit concreet uitgewerkt.</i></p> <p><i>Het inrichten van Crisiscommunicatie als zelfstandig proces past bij de huidige netwerksamenleving en de genetwerkte crisisbeheersing.</i></p> <p>In de afgelopen jaren is de inzet van crisiscommunicatie veranderd. Er is veel ervaring opgedaan met crisiscommunicatie op zowel regionaal als landelijk niveau. Mede door deze ervaringen is crisiscommunicatie verder geprofessionaliseerd. Tegelijkertijd heeft er een verschuiving plaatsgevonden wat betreft de inhoud van crisiscommunicatie: crisiscommunicatie is steeds meer een ontleurd proces geworden. Crisiscommunicatie gaat niet meer alleen over de gemeentelijke processen, maar over alle kolommen die zijn betrokken bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Crisiscommunicatie stemt daarvoor af met alle kolommen binnen de crisisorganisatie, niet meer enkel binnen Bevolkingszorg. Ook de afstemming van crisiscommunicatie met externe betrokken partners is een belangrijke taak van crisiscommunicatie. Crisiscommunicatie is in de loop der jaren in alle crisisteams (CoPI, ROT en GBT/RBT) als een (steeds meer) zelfstandig proces vertegenwoordigd. Het inrichten van Crisiscommunicatie als zelfstandig proces past bij deze ontwikkelingen en sluit aan bij de Evaluatie Wet veiligheidsregio's (2020) en de Contourennota (2022). Daarin wordt gepleit voor het verstevigen van de positie van crisiscommunicatie en het te beschouwen als een eigenstandig proces. Bovendien sluit het aan bij de behoefte en ervaringen van de betrokken crisisfunctionarissen in Fryslân, zoals er in gesprekken in 2022/2023 is opgehaald bij de betrokken functionarissen. In veel andere veiligheidsregio's wordt nu al gewerkt met een zelfstandig</p>

proces crisiscommunicatie en/of het uitvoeren van de crisiscommunicatie op een regionale locatie. Hier zijn goede ervaringen mee.

Tegelijkertijd kan de band met Bevolkingszorg niet doorgesneden worden, omdat veel communicatieactiviteiten lokaal uitgevoerd moeten worden (bijvoorbeeld via bewonersbijeenkomsten en -brieven) en communicatie ook in de herstelfase van incidenten een doorlopend proces is. Een Liaison communicatie, die deel uitmaakt van de Sectie Crisiscommunicatie, sluit daarom aan bij het overleg van Team Bevolkingszorg en borgt hiermee de onderlinge verbinding. Daarnaast is er ook binnen het CoPI, ROT en RBT/GBT afstemming tussen de crisisfunctionarissen van Bevolkingszorg en Communicatie.

De nieuwe inrichting en werkwijze van het proces Crisiscommunicatie zorgt voor snellere crisiscommunicatie.

De Sectie Communicatie onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie werkt altijd vanuit het Regionaal Coördinatiecentrum (RCC). Dat zorgt voor het sneller ter plaatse zijn van de Sectie Communicatie: er hoeft niet meer te worden gekeken naar de werklocatie. Daarnaast is er binnen het proces Crisiscommunicatie een snellere afstemming. De AC Communicatie, het Hoofd Sectie Communicatie en de Sectie Communicatie werken op dezelfde plek, waardoor de lijntjes korter zijn.

Ook het gebruik van één communicatiekanaal zorgt voor het sneller opstarten van de crisiscommunicatie: er hoeft niet meer te worden gezocht naar de juiste inloggegevens en hoe de verschillende content managementsystemen precies werken. Ook voor inwoners en media is één kanaal gemakkelijker: alle beschikbare informatie is altijd op hetzelfde kanaal te vinden. Bovendien wordt er tijdens een GRIP-incident niet meer geschakeld tussen verschillende communicatiekanalen (Brandweer / VRF / verschillende gemeenten): zowel de Communicatieadviseur CoPI als de Sectie Communicatie communiceren op hetzelfde social mediakanaal, waardoor de crisiscommunicatie voor de buitenwereld vloeiend doorloopt en het niet meer 'wachten' is totdat de Sectie Communicatie op een ander kanaal de communicatie overneemt van de CA CoPI. Beide communiceren immers op hetzelfde kanaal, dus de berichtgeving loopt in de ogen van de buitenwereld zonder ophoud door.

Het inrichten van crisiscommunicatie als zelfstandig proces zorgt tot slot ook voor een snellere multidisciplinaire afstemming binnen met name het CoPI en ROT. De afstemming verloopt via minder schijven. Een Operationeel Leider kan bijvoorbeeld rechtstreeks met de AC Communicatie afstemmen. Ook kan het proces Crisiscommunicatie eenvoudiger monodisciplinair worden opgeschaald, zonder dat daarbij ook persé Bevolkingszorg moet worden opgeschaald.

Het op hard piket zetten van omgevingsanalisten vanaf GRIP 1 levert waardevolle aanvullende informatie tijdens een incident.

Een omgevingsanalyse levert informatie die de crisisorganisatie en zeker een COPI vaak niet heeft. Zoals: hebben mensen veel vragen, waar nog geen goed antwoord op wordt gegeven? Willen ze naar de plaats van het incident komen en levert dat extra risico's op voor de hulpverlening? Gaan ze de straat op, terwijl ze voor hun

	<p>eigen gezondheid juist binnen moeten blijven? Zijn mensen boos of verdrietig en kan de burgemeester hier een waardevolle rol in spelen? Het antwoord op deze vragen draagt bij aan de manier waarop een incident wordt aangepakt. De beleving van publiek en pers kan reden zijn om de crisisorganisatie (of alleen de Sectie Communicatie) verder op te schalen, of juist af te schalen als de impact van een incident minder groot blijkt te zijn dan verwacht. In de oude werkwijze werd pas vanaf GRIP 2 een omgevingsanalist ingezet. Daardoor werd bij GRIP 1 waardevolle informatie gemist.</p> <p>Bijkomend voordeel van een team van zes omgevingsanalisten op hard piket is dat de belasting voor de gemeenten minder groot is. In plaats van de huidige 20 omgevingsanalisten zijn er dan nog slechts zes nodig. Bovendien leveren deze zes analisten kwalitatief betere omgevingsanalyses doordat zij vaker worden ingezet bij een GRIP en doelgerichtere trainingen en oefeningen krijgen.</p>
<p>Kantttekeningen/risico's</p>	<p><i>Door van crisiscommunicatie een zelfstandig proces te maken is er geen goede verbinding tussen crisiscommunicatie en Bevolkingszorg.</i></p> <p>Een Liaison communicatie, die deel uitmaakt van de Sectie Crisiscommunicatie, sluit aan bij het overleg van Team Bevolkingszorg en borgt hiermee de onderlinge verbinding. Daarnaast is er ook binnen het CoPI, ROT en RBT/GBT afstemming tussen Bevolkingszorg en Communicatie. Hiermee is er naar verwachting voldoende verbinding tussen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. In de tweede helft van 2023 en in 2024 wordt hier in vakbekwaamheidsactiviteiten aandacht aan besteed, zodat deze nieuwe verbinding door alle betrokken crisisfunctionarissen goed kan worden geoefend. Begin 2025 wordt (ook) dit geëvalueerd en met elkaar bekeken of de werkwijze goed bevalt, of dat er wat aan moet worden bijgeschaafd.</p> <p><i>Als de Sectie Crisiscommunicatie vanuit het RCC werkt en niet meer vanuit het gemeentehuis, is er geen goede communicatieondersteuning meer voor de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio.</i></p> <p>De advisering van de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio is gelijk aan hoe het in het oude deelplan was. Bij een GRIP 2 is het de verantwoordelijkheid van de Operationeel Leider (OL) om de burgemeester in algemene zin te adviseren. De OL doet dat met de inbreng van alle ROT-leden. De AC Communicatie kan vanuit het ROT communicatieadvies voor de burgemeester meegeven. Bij een GRIP 2 kan als daar behoefte aan is ook de BT Communicatieadviseur worden gealarmeerd om de burgemeester communicatieadvies en communicatieondersteuning te geven.</p> <p>Vanaf een GRIP 3 is ook het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) actief. Naast de advisering door de OL adviseert het GBT dan ook de burgemeester. In het GBT geeft onder andere de gemeentesecretaris de burgemeester politiek-bestuurlijk advies. Bij GRIP 4 is het Regionaal Beleidsteam (RBT) actief en wordt de voorzitter van de veiligheidsregio op politiek-bestuurlijk niveau geadviseerd. In het GBT en RBT geeft de BT Communicatieadviseur de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio en het Beleidsteam communicatieadvies en communicatieondersteuning. Daarbij werkt hij/zij altijd samen met de eigen communicatieadviseur van de burgemeester of voorzitter</p>

	<p>veiligheidsregio (als deze aanwezig is). De Liaison communicatie kan hierin ook een rol spelen.</p> <p><i>Een hard piket voor omgevingsanalisten vanaf GRIP 1 levert extra kosten op voor gemeenten.</i></p> <p>Een hard piket voor omgevingsanalisten kost € 45.000 per jaar. Dit kan worden gedekt uit het bestaande budget voor de piketvergoedingen. Het levert dus geen extra kosten op voor gemeenten. Een team van zes omgevingsanalisten op hard piket zorgt juist voor een minder grote belasting voor de gemeenten. In plaats van de huidige 20 omgevingsanalisten zijn er dan nog slechts zes nodig.</p>
<p>Financiële consequenties</p>	<p>Met het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027 komen omgevingsanalisten in een hard piket. Dit is nu nog een zacht piket met vrije instroom. Dit betekent een structurele post van € 45.000 per jaar.</p> <p>Het werven en selecteren van Algemeen Commandanten Communicatie vraagt budget. De werving en selectie van deze crisisfunctionarissen wordt gedaan op basis van een nieuw kwalificatieprofiel voor de AC Communicatie. Een assessment maakt deel uit van de selectieprocedure. Hiervoor moet in totaal met een bedrag à € 15.000 rekening worden gehouden.</p> <p>Deze kosten kunnen worden gedekt uit de structurele bijdrage van gemeenten aan Bevolkingszorg. Met de doorlichting van de begroting van de VRF in 2023 wordt dit uitgangspunt meegenomen.</p>
<p>Vervolgaanpak/uitvoering</p>	<p>Implementatie</p> <p>De implementatie van de deelplannen kan pas starten wanneer de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023 heeft ingestemd met de plannen. De periode tussen het POOK van 27 maart en de vergadering van de bestuurscommissie op 22 juni is benut om iedereen binnen gemeenten en de crisisfunctionarissen (nogmaals) te informeren. De wijze van informeren over en de implementatie van de deelplannen staat hieronder beschreven.</p> <p><u>Informeren (april t/m juni 2023)</u></p> <p>De periode tussen het POOK van 27 maart 2023 en de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023 is gebruikt om alle betrokkenen in de crisisorganisatie en de VRF te informeren over de inhoud van de deelplannen. Voor een overgrote deel van de groep was dit herhaling, maar voor de crisisfunctionarissen Multi grotendeels nieuw. Het doel is het leggen van een goede basis voor de verdere implementatie: vakbekwaam worden in de nieuwe rol en/of werkwijze. Voor Multi crisisfunctionarissen is het goed te weten dat deze ontwikkeling gaande is, zodat zij niet worden verrast in het CoPI of het ROT.</p> <p>Voor het informeren is onder andere gebruik gemaakt van digitale nieuwsbrieven, factsheets en het vanuit beleid van de afdeling crisisbeheersing aanschuiven bij overleggen, trainingen en oefeningen van crisisfunctionarissen. Ook was het een terugkerend agendapunt op het overleg met aov'ers en crisisfunctionarissen.</p> <p><u>Vakbekwaam worden (juli t/m december 2023)</u></p> <p>Het vakbekwaam worden start na de vaststelling van de deelplannen in de Bestuurscommissie Veiligheid op 22 juni 2023. Vanaf dat moment worden alle functiegerichte trainingen en oefeningen gericht op de inhoud van de nieuwe deelplannen, met</p>

	<p>als doel om per 1 januari 2024 de crisisorganisatie in te zetten zoals in de deelplannen staat beschreven. Begin 2025 vindt er een evaluatie plaats waarin teruggekeken wordt op één jaar werken volgens de deelplannen.</p> <p>Voor de functie van AC Crisiscommunicatie en Omgevingsanalist moet er werving en selectie plaatsvinden. In april/mei 2023 is er gestart met een belangstellendenregistratie binnen de huidige piketgroepen, om na de Bestuurscommissie Veiligheid daadwerkelijk over te kunnen gaan tot een sollicitatieprocedure en uiteindelijk vakbekwaam worden.</p> <p><u>Aanvullende acties (april t/m juni 2023)</u> Met alleen het vaststellen van de deelplannen en de vakbekwaamheidsactiviteiten zijn de processen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie nog niet toekomstbestendig. Ook het Regionaal Crisisplan 2022-2025, het GRIP-boekje, de draaiboeken van de taakorganisaties en de formats worden geactualiseerd. Daarnaast vindt er verdere afstemming met de beheerders van Meldkamer Noord-Nederland en gemeenten plaats over het juist en actueel inregelen van OOV-Alert. De beheerders van Meldkamer Noord-Nederland zijn al sinds de zomer van 2022 betrokken bij de ontwikkelingen. De gemeentelijke beheerders sinds begin dit jaar.</p>
Communicatie	Na de vaststelling van de deelplannen worden alle gemeenten en crisisfunctionarissen Bevolkingszorg en Communicatie met een nieuwsbrief hierover geïnformeerd. In heel 2023 blijven wij dit actief doen. Hierbij nemen wij ook de crisisfunctionarissen Multi mee.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027

Optimale samenwerking, goede zorg en advies

Colofon

Versie: 0.3 | Status: Concept | Datum: 15 maart 2023

Auteur(s): Projectgroep Deelplannen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie

Uitgevende instantie: Veiligheidsregio Fryslân | Plaats van uitgave: Leeuwarden

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Coverfoto

Crisis oefening op Terschelling op 30 september 2022, waarbij de Gemeente Terschelling 100 betrokkenen opving in het reddingsboothuis in West-Terschelling.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Het proces Bevolkingszorg	4
1.2 Besluitvorming en beheer	4
2. De crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân	5
2.1 Bevolkingszorg binnen de hoofdstructuur	5
2.2 Bevolkingszorgprocessen	6
2.3 Crisisfuncties Bevolkingszorg	7
2.3.1 Kernfuncties Bevolkingszorg	7
2.3.2 Korte taakomschrijving per kernfunctie	7
2.3.3 Aantal gealarmeerde functionarissen binnen Bevolkingszorg	9
2.4 Leiding en coördinatie Bevolkingszorg	11
2.5 Verantwoordelijkheid voor Bevolkingszorg in de koude fase	12
2.6 Bevolkingszorg op de Friese Waddeneilanden	13
2.7 Gemeentelijke samenwerking	15
2.7.1 Officier van Dienst Bevolkingszorg gebieden	16
2.8 Verbinding met Crisiscommunicatie	16
3. Alarmering	18
3.1 Alarmering via pager en OOV-Alert	18
3.2 Werking en beheer van OOV-Alert	19
3.3 Monodisciplinaire alarmering Bevolkingszorg	19
4. Op- en afschalen	20
4.1 Opschalen	20
4.2 Mono-opscaling Bevolkingszorg bij GRIP 1	21
4.3 Afschalen	22
4.4 Niet-acute of sluimerende crisis	23
5. Nafase	24
6. Nazorg aan crisisfunctionarissen	25
7. Evaluatie	26
8. Bijlagen	27
8.1 Taakkaarten per functie	27
8.2 Formats	38
8.3 Gebruikersinstructie fase OOV-Alert	38
8.4 Afkortingen	39

1. Inleiding

Het Deelplan Bevolkingszorg is een uitwerking van het onderdeel Bevolkingszorg van het Regionaal Crisisplan Fryslân 2022-2025. Tot 2024 maakt Crisiscommunicatie (CC) deel uit van het proces Bevolkingszorg (BZ). In 2023 heeft Veiligheidsregio Fryslân besloten om van het onderdeel Crisiscommunicatie een zelfstandig proces te maken, los van Bevolkingszorg.

1.1 Het proces Bevolkingszorg

In dit deelplan wordt de inrichting van het proces Bevolkingszorg beschreven. Binnen dit proces wordt door het Team Bevolkingszorg de volgende wettelijke taken uitgevoerd:

- voorzien in opvang en verzorging van de bevolking;
- registreren van de slachtoffers;
- registreren van schadegevallen;
- adviseren van het Regionaal Operationeel Team (ROT);
- verzorgen van nazorg voor de bevolking.

In paragraaf 2.2 wordt deze taak verder beschreven.

Afhankelijk van de aard van de ramp of crisis zijn er meerdere Teams Bevolkingszorg nodig. Op regionaal niveau is er een coördinerend gemeentefunctionaris (CGF) die de maatregelen en voorzieningen van gemeenten op elkaar afstemt en de voorbereiding op hun taken door de verschillende gemeenten coördineert.

1.2 Besluitvorming en beheer

Eén keer in de vier jaar stelt de Bestuurscommissie Veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) een Regionaal Crisisplan vast. Dit is een wettelijke verplichting vanuit de Wet veiligheidsregio's. Het Deelplan Bevolkingszorg is aan deze cyclus gekoppeld.

In de afgelopen jaren hebben de gemeenten, de crisisorganisatie en de VRF veel geleerd van incidenten, langdurige crises en vakbekwaamheidsactiviteiten. Ook heeft er in 2020 een [evaluatie van de Wet veiligheidsregio's](#) plaatsgevonden. Hierin staan aanbevelingen voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Deze aanbevelingen en dat wat is geleerd van incidenten, crises en oefeningen in Fryslân zijn meegenomen in dit Deelplan Bevolkingszorg.

De vaststelling van het deelplan vindt plaats via het Periodiek Overleg Oranje Kolom (POOK) in de Bestuurscommissie Veiligheid van VRF. Het beheer van het crisisplan en het deelplan wordt in afstemming met de gemeenten uitgevoerd door de afdeling Crisisbeheersing van de VRF.

Het Deelplan Bevolkingszorg is voor de periode 2024-2027. Mochten er regionale dan wel landelijke ontwikkelingen zijn die aanleiding geven tot een eerdere herziening, wordt dit in afstemming met de gemeenten door afdeling Crisisbeheersing opgepakt.

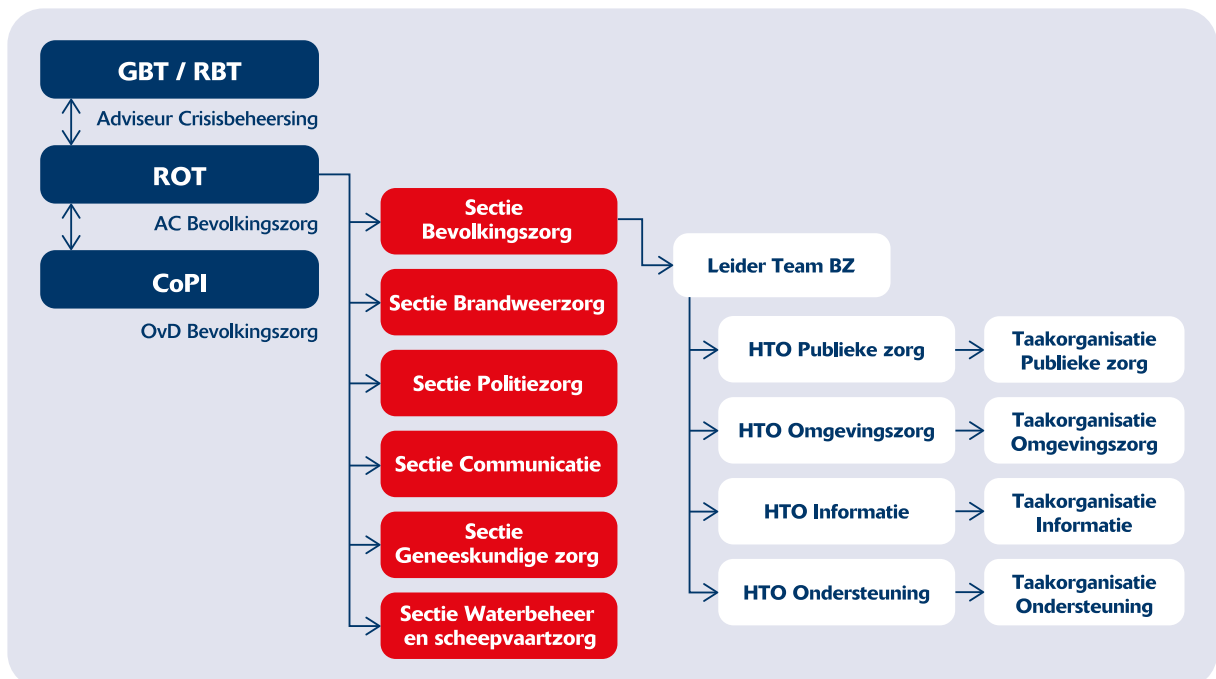
2. De crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân

In dit hoofdstuk staat de structuur van Bevolkingszorg binnen de Friese crisisorganisatie beschreven. De basis daarvoor is de wet- en regelgeving en bestaande inzichten over Bevolkingszorg. De taakbeschrijvingen van de kernfuncties zijn vastgelegd in het [Besluit personeel veiligheidsregio's](#). Voor de overige functionarissen van Bevolkingszorg worden de [kwalificatieprofielen van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid \(NIPV\)](#) aangehouden.

2.1 Bevolkingszorg binnen de hoofdstructuur

Bevolkingszorg is een zelfstandig proces binnen de crisisorganisatie. In elk crisisteam zit een Bevolkingszorgprofessional als teamlid aan tafel: zowel in het Commando Plaats Incident (CoPI) als in het Regionaal Operationeel Team (ROT) en Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) of Regionaal Beleidsteam (RBT). Het team Bevolkingszorg, onder leiding van de Leider Team Bevolkingszorg (LTBZ), zorgt voor de daadwerkelijke uitvoering van de Bevolkingszorg. Onder de LTBZ vallen de Hoofden taakorganisaties (HTO's): publieke zorg, omgevingszorg, informatie en ondersteuning en daaronder alle bijbehorende taakorganisaties.

Overzicht Bevolkingszorg binnen de crisisstructuur

2.2 Bevolkingszorgprocessen

Bevolkingszorgprocessen

Binnen Bevolkingszorg worden door de vier taakorganisaties de volgende processen opgepakt:

- Publieke zorg: opvang en primaire levensbehoefte;
- Omgevingszorg: milieubeheer, ruimtebeheer en bouwbeheer;
- Informatie: informatiemanagement en verwantencontact;
- Ondersteuning: advies ten aanzien van juridische zaken, financiën, verzekeringen en Basisregistratie Personen (BRP), facilitaire en ICT ondersteuning, voorbereiding en advies ten aanzien van de nafase.

Draaiboeken

In de vier draaiboeken voor de taakorganisaties zijn de verschillende deelprocessen binnen Bevolkingszorg verder uitgewerkt. De volgende draaiboeken zijn beschikbaar in de crisisapp:

- Draaiboek taakorganisatie Publieke zorg;
- Draaiboek taakorganisatie Omgevingszorg;
- Draaiboek taakorganisatie Informatie;
- Draaiboek taakorganisatie Ondersteuning.

Bestuurlijke advisering

De burgemeester heeft het opperbevel bij een ramp of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan¹. Bij een GRIP 2 is het de verantwoordelijkheid van de Operationeel Leider (OL) om de burgemeester te adviseren. De OL doet dat met de inbreng van alle ROT-leden. De AC Bevolkingszorg kan vanuit het ROT politiek-bestuurlijk advies voor de burgemeester meegeven. Vanaf een GRIP 3 is ook het GBT actief. Naast de advisering door de OL zal dan ook het Gemeentelijk Beleidsteam de burgemeester adviseren. In het Gemeentelijk Beleidsteam geeft o.a. de gemeentesecretaris de burgemeester politiek-bestuurlijk advies. Bij GRIP 4 is het Regionaal Beleidsteam (RBT) actief en wordt de voorzitter van de veiligheidsregio op politiek-bestuurlijk niveau geadviseerd.

2.2.1 Crisisapp en extranet

De crisisapp is beschikbaar voor alle crisisfunctionarissen en behoort tot de uitrusting om de crisisfunctie te kunnen uitvoeren. In 2023 wordt het extranet van de VRF verbeterd, en krijgen crisisfunctionarissen en AOV'ers via dit extranet toegang tot de documenten zoals deze ook in de crisisapp staan.

¹Wet veiligheidsregio's, artikel 5.

2.3 Crisisfuncties Bevolkingszorg

Hieronder worden de verschillende crisisfuncties voor Bevolkingszorg beschreven met de bijbehorende kerntaken. In bijlage 8.1 zijn de taakkaarten met een nadere uitwerking van de kerntaken voor de kernfuncties voor Bevolkingszorg opgenomen.

2.3.1 Kernfuncties Bevolkingszorg

Het proces Bevolkingszorg kent acht kernfuncties die op hard piket staan en per piket veelal uit zes personen bestaat.

Deze kernfuncties zijn:

1. Algemeen Commandant Bevolkingszorg (vanaf GRIP 2 in het ROT);
2. Sectiemedewerker Bevolkingszorg (vanaf GRIP 2 in het ROT);
3. Leider Team Bevolkingszorg (vanaf GRIP 2 in het Team BZ);
4. Hoofd Taakorganisatie Informatie (ook wel Informatiemanager Bevolkingszorg genoemd) (vanaf GRIP 2 in het Team BZ);
5. Hoofd Taakorganisatie Publieke zorg (vanaf GRIP 2 in het Team BZ);
6. Hoofd Taakorganisatie Omgevingszorg (vanaf GRIP 2 in het Team BZ);
7. Hoofd Taakorganisatie Ondersteuning (vanaf GRIP 2 in het Team BZ);
8. Officier van dienst Bevolkingszorg. (vanaf GRIP 1 in het CoPi).

Een GRIP 1 incident kan om meer inzet en expertise vanuit Bevolkingszorg vragen, maar nog geen GRIP 2 opschaling nodig hebben. Het is dan mogelijk om deze acht kernfuncties inclusief taakorganisaties, dan wel een deel daarvan, te alarmeren. Dit is mono-op schalen BZ bij GRIP 1. Een toelichting op mono-op schalen BZ bij GRIP 1 staat in paragraaf 4.2.

2.3.2 Korte taakomschrijving per kernfunctie

Algemeen Commandant Bevolkingszorg (AC BZ)

Werklocatie: Regionaal Commando Centrum (RCC) in Drachten

De AC BZ heeft de volgende kerntaken:

1. Ontvangt leiding van en legt verantwoording af aan de Operationeel Leider;
2. Geeft leiding aan de sectie Bevolkingszorg;
3. Stemt de samenwerking van de Bevolkingszorg af met andere diensten in het ROT;
4. Is voor de Operationeel Leider (OL) en overige ROT-leden het aanspreekpunt voor Bevolkingszorg;
5. Start de alarmering van het Slachtoffer Informatie Systeem (SIS);
6. Is verantwoordelijk voor het aanbieden van het overdrachtsdocument nafase aan de getroffen gemeente. Het overdrachtsdocument nafase wordt overgedragen aan de LTBZ, tenzij anders is afgesproken.

Sectiemedewerker Bevolkingszorg

Werklocatie: RCC in Drachten

De Sectiemedewerker Bevolkingszorg heeft de volgende kerntaken:

1. Je adviseert de AC BZ met betrekking tot de Bevolkingszorgprocessen vanuit een monodisciplinaire achtergrond met een multidisciplinaire blik;
2. Je draagt zorg voor het voorbereiden en afstemmen van opdrachten van de AC BZ;
3. Je draagt zorg voor informatiemanagement gemeentelijke informatie.

Leider Team Bevolkingszorg (LTBZ)*Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente*

De Leider Team Bevolkingszorg heeft de volgende kerntaken:

1. Je geeft leiding aan Team BZ;
2. Je bent voorzitter van het overleg Team BZ;
3. Je adviseert, informeert en rapporteert aan het ROT;
4. Je zorgt op verzoek van de AC BZ voor het overdragen van het overdrachtsdocument nafase aan de getroffen gemeente.

Informatiemanager Bevolkingszorg (IM BZ)*Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente*

De Informatiemanager Bevolkingszorg heeft de volgende kerntaken:

1. Je faciliteert het Team BZ met beschikbare informatie in de tabbladen Bevolkingszorg en crisiscommunicatie in LCMS;
2. Je informeert, adviseert en zet vragen en actiepunten uit vanuit Team BZ ten behoeve van het informatiebeeld;
3. Je verzorgt en monitort LCMS ten behoeve van de opgestarte teams;
4. Waar nodig heb je contact met andere informatiepunten in het netwerk.

Hoofd Taakorganisatie Publieke zorg (HTO Publieke zorg)*Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente*

De Hoofd Taakorganisatie Publieke zorg heeft de volgende kerntaken:

1. Je stuurt het team aan wat gericht is op het organiseren van opvang, vervoer, evacuatie, registratie en zorgt voor de 1e levensbehoeften;
2. Je geeft leiding aan de teamleider Opvang en Primaire levensbehoefte (medewerkers opvanglocatie);
3. Je adviseert, informeert en rapporteert aan de LTBZ;
4. Je zorgt voor input voor het overdrachtsdocument nafase voor de gemeente.

Hoofd Taakorganisatie Omgevingszorg (HTO Omgevingszorg)*Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente*

De Hoofd Taakorganisatie Omgevingszorg heeft de volgende kerntaken:

1. Je bent er verantwoordelijk voor dat er uitvoering gegeven wordt aan alle praktische zaken tijdens een incident wat betreft de drie deelgebieden;
2. Je geeft leiding aan de teamleiders milieubeheer, ruimtebeheer en bouwbeheer;
3. Je adviseert, informeert en rapporteert aan de LTBZ;
4. Je geeft input voor het plan voor de nafase van het incident.

Hoofd Taakorganisatie Ondersteuning (HTO Ondersteuning)*Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente*

De Hoofd Taakorganisatie Ondersteuning heeft de volgende kerntaken:

1. Je adviseert ten aanzien van juridische zaken, financiën, verzekeringen en Basisregistratie Personen (BRP), facilitaire en ICT ondersteuning.
2. Je draagt mede zorg voor het laten opstellen van een overdrachtsdocument nafase voor de getroffen gemeente.

Officier van dienst Bevolkingszorg (OvD BZ)*Werklocatie: plaats incident*

De Officier van Dienst Bevolkingszorg heeft de volgende kerntaken:

1. Je neemt deel aan het CoPI;
2. Je draagt zorg voor de opstart en leiding van de gemeentelijke processen (Bevolkingszorg) en de gemeentelijke functionarissen in het inzetgebied CoPI;
3. Je draagt zorg voor overdracht naar de reguliere gemeentelijke organisatie. Wanneer beschikbaar aan de aov'er van de getroffen gemeente.

2.3.3 Aantal gealarmeerde functionarissen binnen Bevolkingszorg

Bevolkingszorg is een essentieel onderdeel van de crisisbeheersing. Gemeenten en de VRF zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de invullen en beheren van de crisisfuncties voor Bevolkingszorg. De verantwoordelijkheid is als volgt belegd:

- Veiligheidsregio: beheer van de regionale functies.
- Gemeenten: invulling en beheer van de gemeentelijke functies als mede het in gezamenlijkheid invullen van de regionale functies voor Bevolkingszorg.
- De gemeenten in het district: gezamenlijke invulling en beheer van de functies in het district.

Crisisfunctionarissen Bevolkingszorg

In onderstaand overzicht wordt voor de crisisfunctionarissen Bevolkingszorg weergegeven op welke wijze deze functies zijn ingevuld, hoeveel personen per functie worden gealarmeerd en of er bij onvoldoende opkomst sprake is van dooralarmering bij andere regio's of gemeenten.

Regionaal betreft heel Fryslân. Een district is één van de vier districten en de Waddeneilanden in Fryslân en onder regie van de gemeenten.

Crisisfuncties Team Bevolkingszorg	Aantal gealarmeerd	Aantal mensen werven per district	Regionaal	District	Gemeentelijk	Dooralarmeren gemeentelijke crisisfuncties
Leider Team Bevolkingszorg	1		X			
Adviseur Crisisbeheersing Team Bevolkingszorg ²	1		X		X	Ja
Taakorganisatie publieke zorg						
Hoofd taakorganisatie publieke zorg	1		X			
Teamleider opvang en primaire levensbehoefte	1	4		X		Ja
Medewerker opvang en primaire levensbehoefte	2	8		X		Ja
Coördinator opvanglocatie	1	4		X		Ja
Medewerker opvanglocatie	4	16		X		Ja

² Dit betreft het functie Ondersteuner LTBZ zoals in het Deelplan BZ 2016 beschreven.

Crisisfuncties Team Bevolkingszorg	Aantal gealarmeerd	Aantal mensen werven per district	Regionaal	District	Gemeentelijk	Door- alarmeren gemeentelijke crisisfuncties
Taakorganisatie omgevingszorg						
Hoofd taakorganisatie omgevingszorg	1		X			
Teamleider ruimtebeheer	1				X	Ja
Teamleider milieubeheer	1				X	Ja
Teamleider bouwbeheer	1				X	Ja
Medewerker bouwbeheer	2				X	
Medewerker milieubeheer	2				X	
Medewerker ruimtebeheer	3				X	
Taakorganisatie informatie						
Hoofd taakorganisatie informatie / Informatiemanager BZ	1		X			
Contactpersoon Slachtoffer Informatie Systematiek (SIS)	1		X			
Taakorganisatie ondersteuning						
Hoofd taakorganisatie ondersteuning	1		X			
Juridisch adviseur	1				X	Ja
Financieel adviseur	1				X	Ja
Adviseur verzekeringen	1				X	Ja
Specialist BRP	1				X	
Specialist nafase	1	2		X		
Teamleider facilitaire zaken	1				X	

Crisisfuncties Team Bevolkingszorg	Aantal gealarmeerd	Aantal mensen werven per district	Regionaal	District	Gemeentelijk	Dooralarmeren gemeentelijke crisisfuncties
Medewerker facilitaire ondersteuning	1				X	
Medewerker ICT ondersteuning	1				X	
Medewerker archief ondersteuning	1				X	
Medewerker klantcontact balie	1				X	Ja
Medewerker klantcontact callcenter	2				X	Ja

2.4 Leiding en coördinatie Bevolkingszorg

Een goede en heldere leiding en coördinatie is belangrijk binnen de crisisorganisatie. Daarmee kunnen alle betrokken diensten en crisisfunctionarissen zo effectief mogelijk worden aangestuurd. Dat draagt bij aan de bestrijding van een incident. In deze paragraaf wordt de leiding en coördinatie binnen het proces Bevolkingszorg beschreven.

Organisatiestructuur Bevolkingszorg

De organisatiestructuur van Bevolkingszorg bestaat uit de volgende onderdelen:

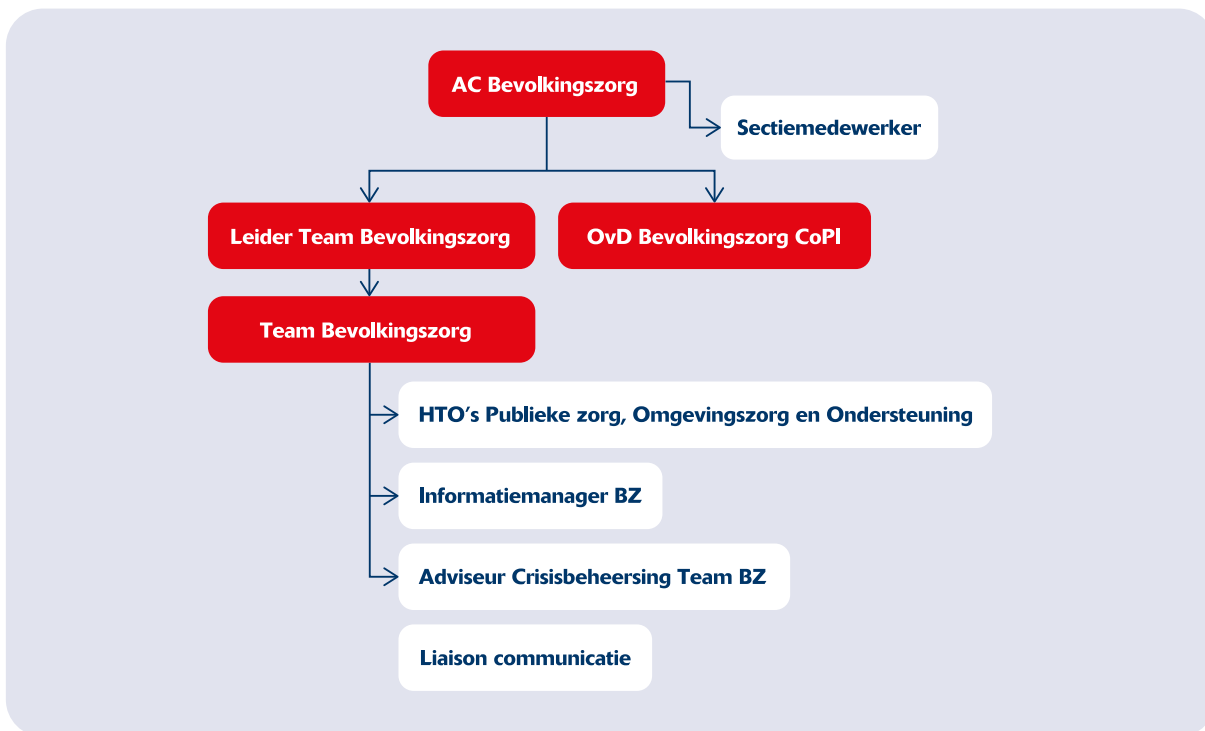
- AC BZ met een sectiemedewerker: leden van het ROT;
- OvD BZ: lid van het CoPI;
- Team Bevolkingszorg met de vier taakorganisaties:
  - Publieke zorg;
  - Omgevingszorg;
  - Informatie;
  - Ondersteuning.

Relatie met hoofdstructuur

Het ROT in het RCC te Drachten is verantwoordelijk voor de integrale regie op en aansturing van alle crisisbeheersingsprocessen. Dit betreft onder andere de processen voor Politiezorg, Brandweezorg, Geneeskundige zorg, Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg. Het Bevolkingszorgproces wordt vanuit het ROT aangestuurd door de AC BZ. Hij/zij plant en monitort de Bevolkingszorg binnen de bestuurlijke kaders. Daarbij wordt de AC BZ ondersteunt door een sectiemedewerker.

Aansturing Bevolkingszorg

De aansturing binnen het proces Bevolkingszorg ziet er als volgt uit:

De AC BZ is eindverantwoordelijk voor het proces Bevolkingszorg.

- De LTBZ valt onder de AC BZ en coördineert de uitvoering van de Bevolkingszorg vanuit de brongemeente.
- De OvD BZ maakt onderdeel van het CoPI. Hij/zij geeft leiding aan de uitvoeringsorganisatie van de Bevolkingszorg in het inzetgebied CoPI.
- Het Team Bevolkingszorg bestaat uit:
  - De hoofden van de taakorganisaties Publieke zorg, Omgevingszorg en Ondersteuning;
  - Informatiemanager Bevolkingszorg;
  - Adviseur Crisisbeheersing Team Bevolkingszorg;
  - Liaison communicatie: sluit aan voor de verbinding met de Sectie Communicatie in het RCC. De Liaison communicatie maakt deel uit van de Sectie Communicatie en ontvangt leiding van het Hoofd Sectie Communicatie.

2.5 Verantwoordelijkheid voor Bevolkingszorg in de koude fase

Veiligheidsregio Fryslân werkt in opdracht van en voor de Friese gemeenten aan de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing³. Het proces Bevolkingszorg maakt hier een belangrijk deel van uit. Dit deelplan beschrijft de hernieuwde inrichting van het proces Bevolkingszorg binnen de crisisorganisatie. Belangrijk punt daarbij blijft dat ook in deze hernieuwde inrichting het proces Bevolkingszorg gezamenlijk wordt uitgevoerd door de gemeenten en VRF.

³ Wet veiligheidsregio's, artikel 10

Ook in de koude fase is de invulling en het beheer van het proces Bevolkingszorg daarom een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en VRF. Samen trekken we op in het werven en vakbekwaam maken en houden van de crisisfunctionarissen voor Bevolkingszorg. Voor het proces Crisiscommunicatie is dit op dezelfde manier geregeld.

De verantwoordelijkheden ten aanzien van Bevolkingszorg zijn in de koude fase als volgt belegd:

- **Veiligheidsregio Fryslân:**
  - Beheer en implementatie van het Deelplan Bevolkingszorg.
  - Werving en selectie van de functies voor Bevolkingszorg op hard piket (AC BZ, Hoofden taakorganisaties Publieke zorg, Omgevingszorg en Ondersteuning, LTBZ, Informatiemanager BZ, sectiemedewerker Bz en Informatiemanagers GBT / RBT (zacht piket⁴).
  - Het vakbekwaam worden en blijven van de volgende bevolkingszorgfuncties: OvD's BZ, AC BZ, Hoofden taakorganisaties Publieke zorg, Omgevingszorg en Ondersteuning, LTBZ, LLTBZ⁵, Informatiemanager BZ, Liaison communicatie, Sectiemedewerker BZ, Informatiemanagers GBT / RBT, Specialist nafase. Deze taken worden uitgevoerd door de afdeling Crisisbeheersing van VRF.
- **Friese gemeenten:**
  - Werving en selectie van de functies voor Bevolkingszorg op zacht piket (LLTBZ, Teamleiders en medewerkers van de Taakorganisaties Publieke zorg, Omgevingszorg en Ondersteuning, liaison informatie Waddeneilanden). Deze taak wordt uitgevoerd door de AOV'ers van de Friese gemeenten. Ten aanzien van de OvD's BZ wordt de VRF betrokken bij de werving en selectie⁶.
  - Het vakbekwaam worden en blijven van de volgende bevolkingszorgfuncties: OvD's BZ gemeentelijke taak, teamleiders en medewerkers taakorganisaties. De coördinatie ligt bij de AOV'ers van de Friese gemeenten. VRF biedt ondersteuning bij trainingen en oefeningen.

Over het totale proces Bevolkingszorg heeft de VRF periodiek overleg met de gemeenten en de coördinerend gemeentefunctionaris, aan wie de VRF ook verantwoording aflegt. Dit wordt in elk geval via het POOK gedaan. Voor Bevolkingszorg wordt daarmee op dezelfde manier verantwoording afgelegd als voor Crisiscommunicatie.

2.6 Bevolkingszorg op de Friese Waddeneilanden

Fryslân heeft vier Waddeneilanden: Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Bevolkingszorg op de Waddeneilanden is in principe hetzelfde georganiseerd als bij landgemeenten. De Bevolkingszorg wordt uitgevoerd door de Team Bevolkingszorg, onder leiding van de LTBZ.

Toch is er extra aandacht voor de inrichting van Bevolkingszorg bij een incident op één van de Friese Waddeneilanden, omdat:

- het Team Bevolkingszorg en de bijstand van buurgemeenten een langere opkomsttijd hebben om het Waddeneiland te bereiken.
- de Waddengemeenten over minder medewerkers beschikken die een functie kunnen vervullen in de crisisorganisatie.
- de snelheid en automatisme waarmee een Team Bevolkingszorg bijstand organiseert op de vaste wal, niet werkt voor de Waddeneilanden. De uitgangspunten voor een Waddeneiland zien er om die redenen als volgt uit:
  - Een Waddeneiland ontvangt vanaf GRIP 2 niet automatisch bijstand, maar redt zich eerst zelf. Op verzoek van de Lokale Leider Team Bevolkingszorg (LLTBZ) kan er ondersteuning vanaf de vaste wal worden geleverd.

⁴ Zacht piket is vrije instroom zonder piketvergoeding. Hard piket heeft een opkomstverplichting en een piketvergoeding.

⁵ Dit is de Lokale Leider Team Bevolkingszorg op een Waddeneiland.

⁶ De samenwerking in de werving en selectie OvD's BZ wordt in 2023 door de VRF en gemeenten nader uitgewerkt en voorgelegd aan het POOK.

- De LTBZ is telefonisch bereikbaar voor vragen en afstemming, ook als er (nog) geen behoefte aan ondersteuning is.
- Bij een incident op Vlieland of Terschelling wordt (ook) district Noordwest gealarmeerd. Zie paragraaf 2.7.
- Bij een incident op Ameland of Schiermonnikoog wordt (ook) district Noordoost gealarmeerd. Zie paragraaf 2.7.
- Afhankelijk van het verzoek wordt ondersteuning geleverd vanaf de wal of komt het Team BZ met medewerkers naar het Waddeneiland.
- De opkomstlocatie van het Team BZ met medewerkers voor bijstand **vanaf de wal** is het dichtstbijzijnde gemeentehuis waarvandaan een veerboot vertrekt. Voor Terschelling en Vlieland is dat Harlingen. Voor Ameland en Schiermonnikoog is dat Dokkum. De opkomstlocatie van het Team BZ met medewerkers voor bijstand **op het Waddeneiland** kan het gemeentehuis of anders zijn. Dit wordt bekend gemaakt bij de alarmering.

Voor Bevolkingszorg op de Friese Waddeneilanden is gekozen voor samenwerking en een uniforme aanpak.

OvD BZ en Coördinatie team Waddeneilanden (CoWa)

Ieder eiland heeft minimaal drie medewerkers opgeleid, gecertificeerd en beschikbaar als OvD BZ. De OvD BZ participeert in het CoWa vanaf GRIP 1. Het CoWa is een multidisciplinair afstemmingsoverleg op een Waddeneiland en is belast met de coördinatie van de incidentbestrijding onder voorzitterschap van de leider CoWa. De Leider CoWa is adviseur van de Leider CoPI. De OvD BZ is het aanspreekpunt op het plaats incident voor Bevolkingszorg.

Lokale Leider Team Bevolkingszorg (LLTBZ)

Om de opkomsttijd van de expertteams te overbruggen voorzien de Waddengemeenten in een LLTBZ. Deze rol wordt door de Waddengemeenten ingevuld door een management- of directielid. Deze functionaris start de bevolkingszorgprocessen op, stuurt de processen aan en inventariseert de benodigde bijstand. De LLTBZ stemt af met de OvD BZ op het plaats incident.

Prioritering in processen en beschikbare medewerkers

De Waddengemeenten hebben minder medewerkers dan de gemeenten op de wal. Er zijn daardoor ook minder mensen om de crisisorganisatie te bemensen. Daarnaast werken de gemeenten aan de vaste wal samen en dat is op de eilanden door de geïsoleerde ligging niet mogelijk.

Alle taken van Bevolkingszorg moeten worden uitgevoerd met de mensen die op dat moment beschikbaar zijn. De medewerkers worden niet gealarmeerd voor één specifieke functie, maar als medewerker Bevolkingszorg. De LLTBZ wijst taken en prioriteiten toe. In eerste instantie liggen deze taken zo dicht mogelijk bij het reguliere werk. De prioriteit van de taken is afhankelijk van het type incident.

Ondersteuning van de wal

Op verzoek van de LLTBZ kan de Waddengemeente ondersteuning vragen van de gemeenten op de vaste wal. De ondersteuning kan bestaan uit:

- Telefonisch overleg met het Leider Team BZ.
- Ondersteuning van het Team BZ en medewerkers van het district Noordwest of Noordoost vanuit het dichtstbijzijnde gemeentehuis.
- Het Team BZ en medewerkers van het district Noordwest of Noordoost komen naar het Waddeneiland toe.

Onder het dichtstbijzijnde gemeentehuis wordt verstaan:

- 1) District Noordwest met de opkomstlocatie het gemeentekantoor Waddenpromenade te Harlingen
- 2) District Noordoost met de opkomstlocatie het gemeentehuis Noardeast-Fryslân te Dokkum.

Er is ruimte om hiervan af te wijken als het type incident daarom vraagt. Bijvoorbeeld bij een overstromingsrisico. Daardoor ligt bijvoorbeeld Harlingen niet voor de hand als opkomstlocatie.

In de taakkaarten voor de functionarissen op de Waddeneilanden wordt dieper ingegaan op de uitvoering van de werkzaamheden voor ieder proces. Zie de bijlagen in hoofdstuk 8, in de crisisapp voor crisisfunctionarissen of het extranet van de VRF.

2.7 Gemeentelijke samenwerking

Fryslân is wat betreft Bevolkingszorg ingedeeld in vier districten en de Waddeneilanden. De gemeenten binnen ieder district leveren samen de bezetting voor Bevolkingszorg. Bij een incident in een gemeente binnen een district worden als eerste de crisisfunctionarissen in dit district gealarmeerd.

	Districten	Gemeenten
1.	Noordwest	Leeuwarden, Waadhoeke en Harlingen;
2.	Zuidwest	Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren;
3.	Noordoost	Smallingerland, Noardeast-Fryslân, Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen en Dantumadiel;
4.	Zuidoost	Heerenveen, Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland;
5.	Waddeneilanden	a. Vlieland en Terschelling. Bij een incident op één van deze twee eilanden wordt ook meteen district Noordwest gealarmeerd; b. Ameland en Schiermonnikoog. Bij een incident op één van deze twee eilanden wordt ook meteen district Noordoost gealarmeerd.

Bij onvoldoende opkomst in een district wordt bijstand van de naastgelegen districten automatisch ingeroepen. Als er binnen een district bijvoorbeeld onvoldoende medewerkers milieubeheer zijn die de alarmeringen via Openbare Orde en Veiligheid-Alert (OOV-Alert) accepteren, worden automatisch medewerkers milieubeheer in een ander district gealarmeerd via OOV-Alert. Pas zodra er voldoende functionarissen via OOV-Alert hebben bevestigd dat zij de oproep accepteren, stopt OOV-Alert met alarmeren.

Bij langdurige inzet moet na circa 8-12 uren vervanging geregeld worden. Hiervoor kan met OOV-Alert een naastgelegen district worden gealarmeerd. De Leider Team Bevolkingszorg is verantwoordelijk voor de tijdige aflossing en het laten alarmeren van andere medewerkers.

In hoofdstuk 3 staat de werking van OOV-Alert uitgelegd.

2.7.1 Officier van Dienst Bevolkingszorg gebieden

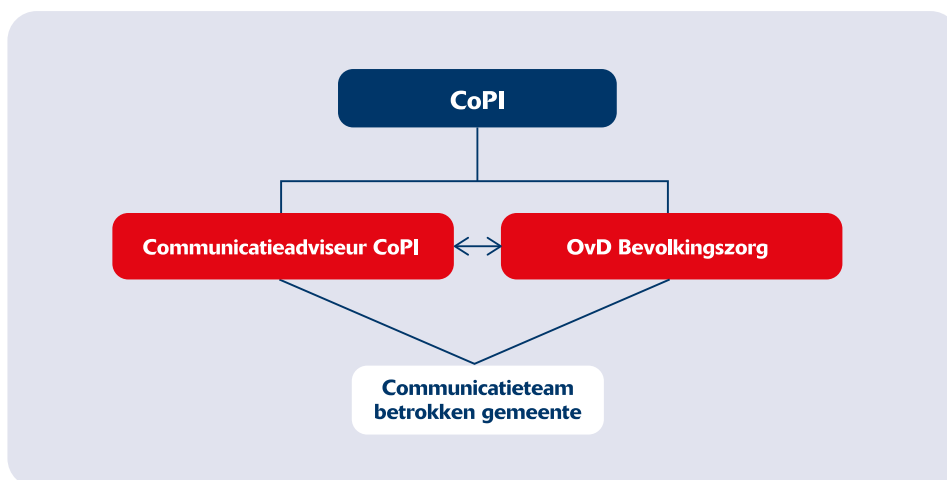
In het CoPI zit een OvD BZ. Hij/zij geeft leiding aan de uitvoeringsorganisatie van Bevolkingszorg. De piketten voor de OvD BZ zijn binnen verschillende gebieden georganiseerd:

	District / Gemeente	Gemeenten
1.	OvD Noordoost 1	Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
2.	OvD Noordoost 2	Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel
3.	OvD Sudwest Fryslân	Sudwest-Fryslân en De Fryske Marren
4.	OvD Leeuwarden	Leeuwarden
5.	OvD Zuidoost	Heerenveen, Opsterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf
6.	OvD De Fryske Marren	De Fryske Marren en Sudwest-Fryslân
7.	OvD Noordwest Friesland	Harlingen en Waadhoeke
8.	OvD Smallingerland	Smallingerland
9.	OvD Schiermonnikoog	Schiermonnikoog
10.	OvD Terschelling	Terschelling
11.	OvD Ameland	Ameland

2.8 Verbinding met Crisiscommunicatie

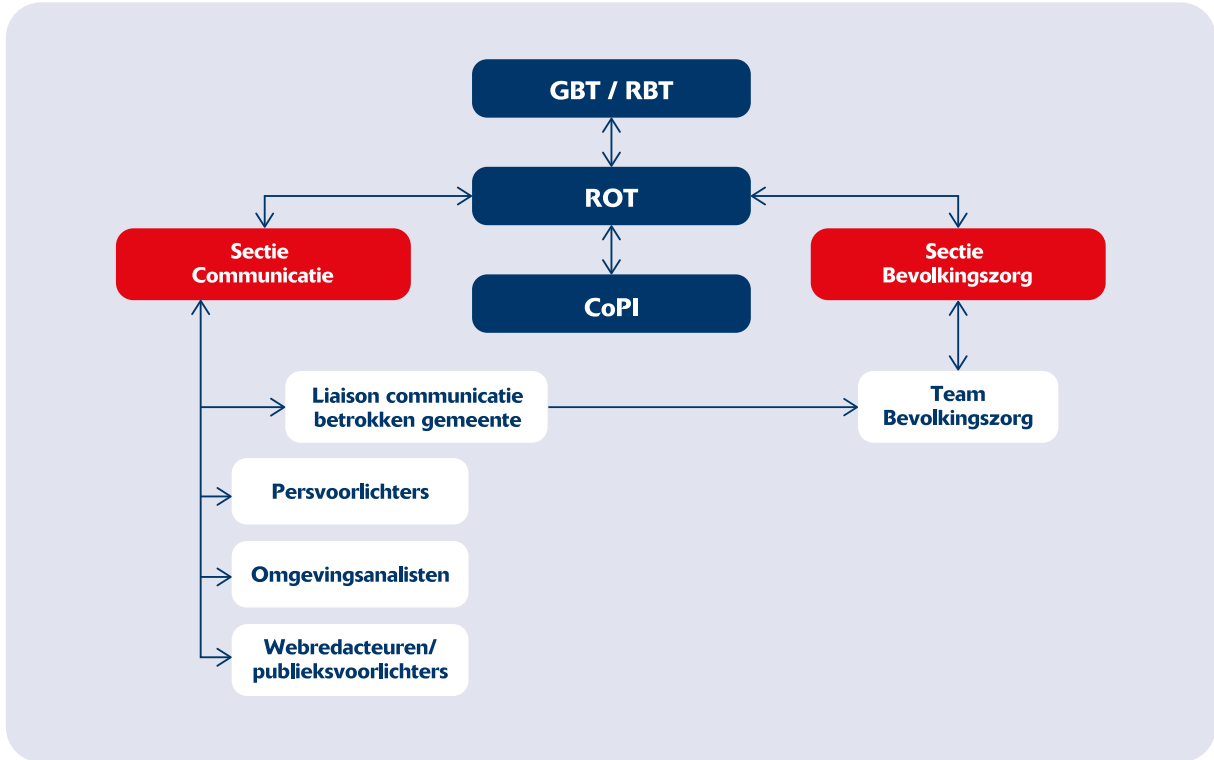
Verbinding Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg bij GRIP 1

Bij GRIP 1 is er binnen het CoPI afstemming tussen de Communicatieadviseur CoPI en de OvD Bevolkingszorg. De OvD Bevolkingszorg en de Communicatieadviseur CoPI stemmen af wie contact onderhoudt met het communicatieteam van de betrokken gemeente. Het kan ook zijn dat beide contact houden met het communicatieteam van de betrokken gemeente.

Verbinding Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg vanaf GRIP 2

Vanaf een GRIP 2-incident sluit een Liaison communicatie aan bij het overleg van Team Bevolkingszorg. Daarmee wordt gezorgd voor een goede verbinding tussen Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg. De Liaison communicatie maakt deel uit van de Sectie Communicatie en ontvangt leiding van het Hoofd Sectie Communicatie (HSC).

De taken van de Liaison communicatie worden uitgevoerd door een communicatiemedewerker/-adviseur van de betrokken gemeente. Deze persoon is vaak al aanwezig in het gemeentehuis en kent bovendien de gemeente en de bestuurders goed.

Mocht er geen Liaison communicatie beschikbaar zijn binnen de gemeente, dan overlegt het HSC met de LTBZ welke behoefte er bij Team BZ is. Zo nodig kan de HSC een medewerker van de Sectie Communicatie naar Team BZ sturen of digitaal laten aansluiten bij het overleg van Team BZ. Deze taak kan ook worden opgepakt door een HSC die op dat moment geen hard piket heeft.

3. Alarmering

De crisisfunctionarissen van Bevolkingszorg kunnen op verschillende manieren worden gealarmeerd bij een (dreigende) crisis. In dit hoofdstuk wordt dat beschreven.

3.1 Alarmering via pager en OOV-Alert

De crisisfunctionarissen Bevolkingszorg worden deels via een pager en deels via OOV-Alert gealarmeerd. Crisisfunctionarissen op hard piket worden minimaal met de pager gealarmeerd, functionarissen op zacht piket alleen via OOV-Alert. Hieronder staat per functie aangegeven hoe er wordt gealarmeerd.

Functie	Piketvorm	Alarmering vanaf	Pager	OOV-Alert	Opkomstlocatie
OvD BZ	Hard	GRIP 1	X	X	CoPI
AC BZ	Hard	GRIP 2	X	X	RCC Drachten
Sectiemedewerker BZ	Hard	GRIP 2	X	X	RCC Drachten
LTBZ	Hard	mono-opschalen BZ bij GRIP 1	X	X	Gemeentehuis
LLTBZ	Zacht	mono-opschalen BZ bij GRIP 1	X	X	Gemeentehuis Waddeneiland
Hoofden Taakorganisatie	Hard	mono-opschalen BZ bij GRIP 1	X	X	Gemeentehuis
Teamleider Taakorganisaties	Zacht	mono-opschalen BZ bij GRIP 1		X	Gemeentehuis
Medewerkers taakorganisaties	Zacht	mono-opschalen BZ bij GRIP 1		X	Gemeentehuis
IM'er BZ	Hard	mono-opschalen BZ bij GRIP 1	X	X	Gemeentehuis
Adviseur Crisisbeheersing Bevolkingszorg	Zacht	mono-opschalen BZ bij GRIP 1		X	Gemeentehuis
Strategisch adviseur Crisisbeheersing GBT / RBT	Zacht	GRIP 3		X	Gemeentehuis
Informatiemanager GBT / RBT	Hard	GRIP 3	X	X	Gemeentehuis

3.2 Werking en beheer van OOV-Alert

OOV-Alert is een alarmeringssysteem dat tijdens incidenten en crises crisisfunctionarissen oproept. Het systeem maakt voor de alarmering gebruik van de telefoon en zorgt ervoor dat de juiste personen in voldoende aantal worden gealarmeerd. Het laten uitgaan van een OOV-Alert is belegd bij de Meldkamer Noord-Nederland (MkNN). Soms is het wenselijk om taakorganisaties of functies mono op te schalen. Het is dan voor de sectiemedewerker Bevolkingszorg mogelijk om de betreffende taakorganisatie te alarmeren. Ook de beheerders van de VRF kunnen het OOV-Alert handmatig bedienen.

De volgende organisaties zijn verantwoordelijk voor het invoeren en beheer van crisisfunctionarissen van Bevolkingszorg in OOV-Alert:

Gemeenten	Veiligheidsregio
OvD's BZ voor gemeentelijke en regionale taak	AC BZ
Lokale Leider Team Bevolkingszorg	Sectiemedewerker BZ
Teamleiders taakorganisaties	LTBZ
Medewerkers taakorganisaties	Hoofd taakorganisatie Publieke zorg
Adviseur Crisisbeheersing BZ	Hoofd taakorganisatie Omgevingszorg
Strategisch adviseur BZ (gemeentesecretaris)	Hoofd taakorganisatie Ondersteuning
Burgemeester	Informatiemanager BZ
	Informatiemanager GBT / RBT

Bij de gemeenten wordt dit over het algemeen gedaan door de Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid (AOV'er).

3.3 Monodisciplinaire alarmering BZ

De crisisfunctionarissen van Bevolkingszorg kunnen ook monodisciplinair (los) worden gealarmeerd. Bijvoorbeeld als er niet voldoende sectiemedewerkers zijn die de oproep hebben aangenomen, of als er wordt mono wordt opgeschaald door BZ bij GRIP 1 waarbij (een aantal) taakorganisaties van Bevolkingszorg moeten worden gealarmeerd (zie paragraaf 4.2).

De sectiemedewerkers BZ kunnen de taakorganisatie los alarmeren.

4. Op- en afschalen

Het doel van het proces opschaling is om steeds de juiste hoeveelheid mensen en middelen beschikbaar te hebben voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de acute fase. De op- en afschaling van de crisisorganisatie staat beschreven in het [Regionaal Crisisplan 2022-2025](#). In dit hoofdstuk van het deelplan wordt de op- en afschaling wat betreft Bevolkingszorg nader toegelicht.

4.1 Opschalen

De AC BZ is eindverantwoordelijk voor de op- en afschaling van het Team BZ inclusief de taakorganisaties. De OvD BZ heeft namens de AC BZ het mandaat om op- of af te schalen naar GRIP 1. Wanneer er behoefte is aan versterking door middel van mono-op-schalen BZ bij GRIP 1, stemt de OvD BZ dat eerst telefonisch af met de AC BZ. Daarna wordt het voorstel besproken in het CoPI waarna door de Leider CoPI wordt besloten de alarmering voor mono-op-schalen BZ bij GRIP 1 in te zetten. Zie ook paragraaf 4.2.

Naast het opschalen voor een incident of crisis kan ook worden opgeschaald vanuit een scenario in bijbehorende planvorming. Denk aan een incident de vliegbasis, een ziekenhuis of een fabriek. In de planvorming staat al beschreven hoe de opschaling moet zijn en voor welke inzet.

Opschalen naar GRIP 3 of 4 gaat in afstemming tussen de OL en de burgemeester van de brongemeente dan wel de voorzitter van de veiligheidsregio. Het betreft dan een multidisciplinaire opschaling op strategisch niveau.

Voor het opschalen van de diverse onderdelen van de organisatie Bevolkingszorg gelden de volgende opkomsttijden na alarmering:

Onderdeel	Norm	Opkomstlocatie
AC BZ (ROT)	45 min	RCC Drachten
Sectiemedewerker (Stafsectie Bevolkingszorg ROT)	60 min	RCC Drachten
OvD BZ (CoPI)	30 min (<i>streeftijd</i>)	CoPI (ter plaatse)
Team Bevolkingszorg	90 min	Gemeentehuis
Taakorganisatie Publieke zorg	90 min	Gemeentehuis
Taakorganisatie Omgevingszorg	90 min	Gemeentehuis
Taakorganisatie Informatie (IM BZ)	90 min	Gemeentehuis
Taakorganisatie Ondersteuning	90 min	Gemeentehuis

Voor het gemeentelijk en regionaal beleidsteam (GTB / RBT) geldt een opkomsttijd van 60 minuten.

4.2 Mono-opscaling Bevolkingszorg bij GRIP 1

Binnen een GRIP-situatie kunnen teams uit de crisisorganisatie van Bevolkingszorg ook flexibel worden ingezet. Dit komt in de praktijk het vaakst voor bij een GRIP 1 incident, waarbij bijvoorbeeld behoefte is aan extra ondersteuning van (delen van) het Team BZ of de Sectie Communicatie. Dit is monodisciplinair opschalen binnen GRIP 1.

Een flexibele opscaling verloopt als volgt:

1. De OvD BZ bespreekt de behoefte aan opscaling van het proces Bevolkingszorg met de AC BZ.
2. De OvD BZ vraagt in het CoPI-overleg om Bevolkingszorg mono op te schalen.
3. Naar aanleiding van het CoPI-overleg kan de Leider CoPI besluiten om Bevolkingszorg mono op te schalen.
4. Als er wordt opgeschaald, wordt dat als volgt geregeld:
  - a. De OvD Bevolkingszorg organiseert met de AC Bevolkingszorg en de sectiemedewerker van Bevolkingszorg de flexibele opscaling van delen van Team Bevolkingszorg inclusief taakorganisaties.
5. Het CoPI blijft verantwoordelijk voor de aanpak van het incident. Als er vragen zijn vanuit de flexibel opgeschaalde teams, dan worden deze voorgelegd aan het CoPI.
Voorbeeld: Vragen van één van de taakorganisaties van Bevolkingszorg worden door de OvD BZ ingebracht in het CoPI-overleg en daarna teruggekoppeld aan de betreffende HTO. De AC BZ blijft eindverantwoordelijk voor het proces Bevolkingszorg en wordt door de OvD BZ geïnformeerd over de voortgang.
6. In het CoPI-overleg wordt besproken of de mono-opscaling van Bevolkingszorg voldoende is. Is dat niet het geval? Dan kan worden opgeschaald naar GRIP 2. De Leider CoPI stemt dit af met de Operationeel Leider.

Mono-opscaling Bevolkingszorg bij GRIP 1

4.3 Afschalen

Afschalen naar een lagere of einde GRIP

Zodra er minder multidisciplinaire coördinatie nodig is, kan er worden begonnen met het afschalen van de ingezette hulpverleningsdiensten en de bestuurlijke teams. Afhankelijk van de situatie wordt besloten om af te schalen naar een lagere GRIP-fase of in één keer naar de routinefase.

GRIP-fase	Bevoegd tot afschalen naar een lagere of einde GRIP
GRIP 1	Leider CoPI
Mono-opschalen BZ bij GRIP 1	Leider CoPI
GRIP 2	Operationeel Leider
GRIP 3	Burgemeester
GRIP 4	Voorzitter Veiligheidsregio

Bij het afschalen naar een lagere GRIP of einde GRIP wordt ook besloten welke adviezen en acties voor de nafase moeten worden opgestart. Afhankelijk van de GRIP opschaling wordt een plan van aanpak nafase opgesteld (zie hoofdstuk 5).

Bevolkingszorg monodisciplinair afschalen

Naast het multidisciplinair afschalen kunnen de hulpverleningsdiensten en gemeenten ook mono-disciplinair afschalen. Iedere kolom is verantwoordelijk voor de afschaling van de eigen organisatie. Bepaalde specifieke taakorganisaties / teams kunnen eerder of juist later worden afgeschaald dan andere onderdelen. In de onderstaande tabel staat beschreven wie bevoegd is tot het afschalen vanuit Bevolkingszorg.

GRIP-fase	Bevoegd tot afschalen vanuit Bevolkingszorg
GRIP 1	Bij operationele afschaling vanuit GRIP 1 besluit de Leider CoPI om af te schalen. Hij/zij informeert de burgemeester van de betrokken gemeente hierover.
Mono-opschalen BZ bij GRIP 1	Bij operationele afschaling vanuit mono-opschalen BZ bij GRIP 1 besluit de Leider CoPI om af te schalen. Hij/zij informeert de burgemeester van de betrokken gemeente hierover. De OvD BZ informeert de AC BZ en de LTBZ.
GRIP 2	Bij operationele afschaling vanuit GRIP 2 besluit de Operationeel Leider om af te schalen. Hij/zij laat zich daarbij adviseren door de Leider CoPI en informeert de burgemeester van de betrokken gemeente hierover.

4.4 Niet-acute of sluimerende crisis

Bij een niet-acute situatie, een sluimerende of langdurende crisis is er meer tijd beschikbaar voor afstemming in de crisisorganisatie en met partners, omdat de noodzaak om direct te handelen (nog) niet acuut is. Niet-acute situaties zijn bijvoorbeeld langdurige droogte, voorbereiding op ijspret in Fryslân, bedreiging van de volksgezondheid en dreigende maatschappelijke onrust. Deze typen crises vragen om een andere aanpak en ondersteuningsbehoefte van het bevoegd gezag. Vaak is er in deze situaties meer behoefte aan specifieke ondersteuning, bijvoorbeeld van de taakorganisaties van Bevolkingszorg.

Voor het inzetten van Bevolkingszorg voor een niet-acute of sluimerende crisis wordt in overleg met de AC BZ en de coördinerend gemeentefunctionaris besloten om de taakorganisaties of delen daarvan in te zetten. Dit kan op verzoek van een burgemeester en/of de voorzitter van de veiligheidsregio. Samen wordt besloten welke inzet bij de betreffende situatie past, voor hoe lang en onder welke voorwaarden crisisfunctionarissen en/of een taakorganisatie worden ingezet.

De regionale werkwijze en opschaling bij niet-acute en sluimerende crises staat beschreven in het [Regionaal Crisisplan 2022-2025](#) (paragraaf 3.2).

5. Nafase

Nafase is de fase waarin alle voorkomende werkzaamheden plaatsvinden die samenhangen met de gevolgen van een ramp of crisis die optreden na afschaling van de acute respons.

Een incidentgemeente(n) moet inzicht krijgen in welke maatregelen genomen kunnen/moeten worden om na de ramp of crisis zo snel mogelijk terug te keren naar de 'normale' situatie.

Dit leidt tot een plan van aanpak met een advies over:

- het coördineren van hulpverlening en beperken van de financiële schade;
- het toezien op het nakomen van beloften en het nemen van de verantwoordelijkheid door de betrokken partijen, gericht op zoveel voorkomen van nieuw leed;
- communicatie richting betrokkenen;
- het opzetten/inrichten van een (fysieke of digitale) loketfunctie met betrekking tot vragen van betrokkenen en een zorgvuldige afhandeling van klachten, meldingen en vragen;
- de zorg voor de bedrijfscontinuïteit;
- het afhandelen van de financiële en/of juridische nasleep;
- het laten uitvoeren van een (onafhankelijk) onderzoek/evaluatie.

Format overdracht plan van aanpak nafase

Het opstellen van een plan van aanpak voor de nafase is belegd binnen de Taakorganisatie Ondersteuning. Het HTO Ondersteuning coördineert en belegt de uitwerking van het plan van aanpak bij de specialist nafase. Daarnaast stemt de HTO Ondersteuning met het Hoofd Sectie Communicatie af wie en hoe de input vanuit communicatie wordt geleverd.

Het plan van aanpak wordt door het HTO Ondersteuning overdragen aan de LTBZ, waarna het wordt aangeboden aan de brongemeente(n). Het format voor een plan van aanpak nafase staat in de crisisapp.

6. Nazorg aan crisisfunctionarissen

Tijdens de nase is er aandacht voor de nazorg van betrokkenen van een incident, ramp of crisis. Na een incident wordt voorzien in een debriefing van het incident zodat de crisisfunctionarissen gezamenlijk terug kunnen kijken op het incident, en ervaringen en emoties met elkaar gedeeld kunnen worden.

Naast een debriefing kunnen de betrokken crisisfunctionarissen ook individuele nazorg nodig hebben. De nazorg voor de operationele diensten is veelal geregeld met een team collegiale ondersteuning. Voor crisisfunctionarissen Bevolkingszorg wordt in 2023 de debriefing en nazorg verder vorm gegeven. Tot die tijd is het mogelijk om nazorg te vragen via de aandachtfunctionaris van het betrokken piketteam bij de afdeling Crisisbeheersing van Veiligheidsregio Fryslân.

7. Evaluatie

Elk GRIP-incident wordt door het multidisciplinaire evaluatieteam van Veiligheidsregio Fryslân geëvalueerd. Daardoor kunnen crisisfunctionarissen leren van een incident. Bevolkingszorg is één van de onderwerpen die specifiek wordt geëvalueerd. De input voor de evaluatie wordt als volgt verzameld:

- Bij incidenten met GRIP 1 en incidenten met mono-opstapeling BZ bij GRIP 1:
  - Neemt de evaluator van de afdeling crisisbeheersing hiervoor contact op met de ingezette Bevolkingszorgfunctionarissen met een hard piket. Samen worden de evaluatievragen doorgenomen.
  - De OvD BZ is onderdeel van de korte evaluatie in het CoPI direct na het incident. Vervolgens ontvangt de OvD BZ een enquête ten behoeve van de evaluatie.
- Bij GRIP 2 en hoger:
  - Evalueert de AC BZ in het ROT direct na het incident onder leiding van de OL. Vervolgens ontvangt de AC BZ een enquête ten behoeve van de evaluatie. Samen met de sectiemedewerker is direct na afsluiting al kort teruggekeken naar het proces en samenwerking in de Sectie BZ.
  - De LTBZ evalueert direct na het incident met het Team BZ. Samen wordt een vragenlijst in het evaluatieprogramma Enquirya ingevuld. Indien verdere verdieping binnen de evaluatie nodig is, ontvangen de leden van het Team BZ vanuit de VRF een enquête.
  - De Hoofden Taakorganisaties evalueren direct na het incident met de desbetreffende taakorganisatie aan de hand van een vragenlijst in het evaluatieprogramma Enquirya. Indien verdere verdieping binnen de evaluatie nodig is, ontvangen de leden van de taakorganisatie vanuit de VRF een enquête.
- Bij een GRIP 3 incident kan er vanuit de VRF voor worden gekozen om deze te evalueren zoals bij een GRIP 1 en GRIP 2 incident. Ook kan worden gekozen voor een externe evaluatie.
- Een GRIP 4 incidenten worden standaard extern geëvalueerd.

De multidisciplinaire samenwerking binnen en tussen de ingezette teams van de crisisorganisatie worden geëvalueerd met behulp van het toetsingskader Multidisciplinaire Taakuitvoering Veiligheidsregio's van Inspectie Justitie en Veiligheid.

8. Bijlagen

8.1 Taakkaarten per functie

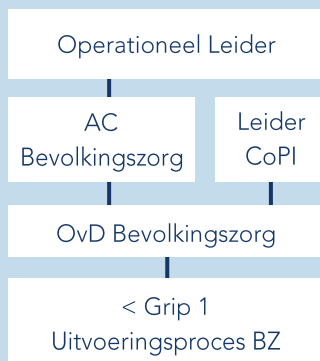
Op de volgende pagina's staan de taakkaarten van deze crisisfunctionarissen:

- Officier van Dienst Bevolkingszorg
- Algemeen Commandant Bevolkingszorg
- Sectiemedewerker Bevolkingszorg
- Leider Team Bevolkingszorg
- Lokale Leider Team Bevolkingszorg
- Informatiemanager Bevolkingszorg
- Adviseur Crisisbeheersing Team Bevolkingszorg
- Strategisch adviseur GBT / RBT (gemeentesecretaris)
- Adviseur Crisisbeheersing GBT / RBT
- Informatiemanager GBT / RBT

De taakkaarten zijn ook te vinden in de App Crisisbeheersing en later in 2023 op het extranet van de VRF.

Taakkaart Officier van Dienst Bevolkingszorg

Organisatiestructuur

Werklocatie

Plaats incident

Werkt samen met

- Leider CoPI
- Officieren van Dienst
- AC Bevolkingszorg
- Leider TBZ

Kerntaken

1. Je neemt deel aan het CoPI
2. Je draagt zorg voor de opstart en leiding van de gemeentelijke processen (Bevolkingszorg) en de gemeentelijke functionarissen in het inzetgebied CoPI.
3. Je draagt zorg voor overdracht naar de reguliere gemeentelijke organisatie.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de Leider CoPI dat je onderweg bent.
- Binnen 30 minuten ben je aanwezig in het CoPI.
- Je raadpleegt situatiebeeld in LCMS
- Je overlegt met de informatiemanager voor het situatiebeeld.
- Je maakt werkafspraken met de Leider CoPI op basis van BOB structuur.

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de Leider CoPI.
- Je zorgt voor een overdracht voor de Nafase.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
 088-0230475 HTO Omgeving
 088-0230471 HTO Publieke zorg
 088-0230477 HTO Ondersteuning
 088-0230476 IM'er BZ
 088-0230469 Leider TBZ

➔ Uitvoering

Netcentrisch werken

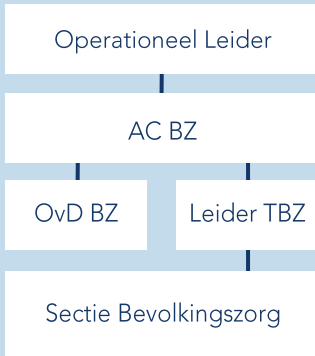
- Je alarmeert bij GRIP 1 relevante betrokken functionarissen van Bevolkingszorg.
- Je belt bij aanvang incident: burgemeester, Gemeentesecretaris, Communicatie.
- Je leidt de operationele processen Bevolkingszorg in het inzetgebied.
- Je bent contactpersoon op de plaats incident voor de gemeentelijke medewerkers ter plaatse.
- Wanneer nodig schaal je in afstemming met de AC BZ en Leider CoPI op naar Mono-opschaling Bevolkingszorg bij GRIP 1.
- Vanaf GRIP 2 ben je contactpersoon voor Leider TBZ, het ROT en de sectie Bevolkingszorg.
- Je informeert en adviseert in afstemming met de Leider CoPI de burgemeester.
- Je maakt afspraken met de overige disciplines om een veilige werkomgeving voor de gemeentelijke functionarissen te borgen.
- Je bewaakt de voortgang en rapporteert hierover aan de leider CoPI, Leider TBZ en de AC BZ.
- Je draagt bij aan de formulering van adviezen aan het ROT, mede vanuit een bestuurlijke invalshoek.
- Je levert vanuit jouw monodisciplinaire verantwoordelijkheid informatie aan voor het evalueren van het multidisciplinaire optreden.

Proces in het CoPI

- Je haalt en brengt actief informatie.
- Je neemt deel aan de vergaderingen van het CoPI.
- Je informeert het CoPI over (de voortgang van) Bevolkingszorg en draagt daarmee bij aan de realisatie van het totaalbeeld.
- Je vormt met de deelnemers in het CoPI een gemeenschappelijk beeld van het incident en draagt bij aan oordeelsvorming en besluitvorming.
- Je analyseert de betekenis van de scenario-ontwikkelingen in relatie tot de aspecten van de Bevolkingszorg 4.
- Je adviseert gevraagd en ongevraagd de Leider CoPI en andere leden van het CoPI over aspecten van Bevolkingszorg in relatie tot de andere zorgonderdelen.
- Je adviseert gevraagd en ongevraagd over opschaling.

Taakkaart AC Bevolkingszorg

Organisatiestructuur

Werklocatie

RCC, Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- Operationeel Leider
- Leden ROT
- Leider TBZ
- Sectiemedewerkers BZ

Kerntaken

1. Ontvangt leiding van en legt verantwoording af aan de Operationeel Leider;
2. Geeft leiding aan de Sectie Bevolkingszorg;
3. Stemt de samenwerking van Bevolkingszorg af met andere diensten in het ROT;
4. Is voor de Operationeel Leider en overige ROT-leden het aanspreekpunt voor Bevolkingszorg;
5. Start alarmering SIS.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Je bevestigt je alarmering en opkomst.
- Raadpleeg LCMS.
- Vorm een actueel beeld van de aard en omvang van het incident.
- Geef opdracht(en) aan de Leider Team Bevolkingszorg.
- Geef opdracht(en) aan de Sectie Bevolkingszorg.

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de Operationeel Leider.
- Informeer de Leider Team BZ hierover en geef opdracht tot afbouw.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

➔ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Haalt en brengt actief informatie in het ROT.
- Neemt deel aan de vergaderingen van het ROT.
- Informeert het ROT op hoofdlijnen over (de voortgang van) Bevolkingszorg en draagt daarmee bij aan de realisatie van het totaalbeeld.
- Analyseert, draagt zorg voor informatie-uitwisseling en stemt af over verloop en acties.

Netcentrisch werken

- Je geeft leiding aan de Sectie Bevolkingszorg.
- Je stuurt de Leider Team Bevolkingszorg aan.
- Je verdeelt en delegeert taken binnen de Sectie Bevolkingszorg en houdt het overzicht op de uitvoering.
- Je vertaalt de doelstellingen en de door het BT vastgestelde uitgangspunten en tolerantiegrenzen naar de gemeentelijke organisatie en informeert de leden in de Sectie Bevolkingszorg en de Leider Team Bevolkingszorg hierover.
- Je verzamelt en analyseert de informatie vanuit het ROT en het Team Bevolkingszorg en bepaalt de risico's voor Bevolkingszorg.
- Geeft juridische en operationele kaders van het Team Bevolkingszorg aan en informeert de Leider Team Bevolkingszorg over relevante zaken.
- Je laat je informeren door de Leider Team Bevolkingszorg en stemt de werkzaamheden af.
- Je stemt, in geval van een opschaling van GRIP 1 naar een hoger GRIP-niveau, de stand van zaken en lopende acties af met de Officier van Dienst Bevolkingszorg in het CoPI.
- Je geeft leiding aan monodisciplinair beeld-, oordeels- en besluitvorming.
- Je houdt op afstand het overzicht op het operationele proces, vormt een continue beeld en oordeel over Bevolkingszorg en stuurt waar nodig processen bij.

Taakkaart Sectiemedewerker Bevolkingszorg

Organisatiestructuur

Werklocatie

RCC Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- AC Bevolkingszorg
- IM TBZ
- OvD BZ
- Leider TBZ
- IM ROT

Kerntaken

1. Je adviseert de AC Bevolkingszorg met betrekking tot de bevolkingszorgprocessen vanuit een monodisciplinaire achtergrond met een multidisciplinaire blik.
2. Je zorgt ervoor dat opdrachten van de AC Bevolkingszorg afgestemd worden met de Leider TBZ.
3. Je zorgt ervoor dat de actielijst van de AC Bevolkingszorg in LCMS wordt verwerkt.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de AC BZ dat je onderweg bent
- Binnen 60 minuten ben je aanwezig in het RCC
- Je vormt een beeld van het incident.
- Je stemt af met de AC
- Maak (eerste) werkafspraken met de AC op basis van BOB structuur
- Je start een logboek

➔ Uitvoering

Proces ROT

- Je geeft advies aan de AC BZ over de werkzaamheden van Team BZ aan de hand van het huidige incident.
- Je adviseert de AC BZ over de dilemma's die er liggen in het ROT over de gemeentelijke crisisorganisaties.
- Je deelt informatie vanuit het overleg Team BZ en geeft advies aan de AC BZ.
- Je ontvangt informatie en opdrachten vanuit de AC BZ en zet dit weg bij het Team BZ.
- Je faciliteert de AC BZ op welke manier de uitstaande en gerealiseerde acties binnen het Team BZ binnen het ROT kunnen worden gedeeld.
- Je levert geografische informatie aan de GIM ROT en je vraagt de GIM om informatie in LCMS te zetten.
- Voegt multidisciplinair relevante informatie toe aan het tabblad Bevolkingszorg in LCMS.
- Controleert LCMS op voor Bevolkingszorg bestemde acties.

➔ Afsluiting

- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van en in overleg met de AC BZ
- Informeer OvD BZ en LTBZ over de afshaling
- Je stemt met de AC BZ af welke informatie vanuit de sectiemedewerker nodig is voor de nafase

Netcentrisch werken

- Je zet informatie/adviezen/actiepunten/vragen van de AC BZ uit bij Team BZ en houdt controle over deze acties en besluiten.
- Je koppelt besluiten en opdrachten van de AC BZ, over de inzet van gemeentelijke taakorganisaties, terug naar het Team BZ.
- Je adviseert de AC BZ welke informatie hij/zij deelt in het ROT.
- Je zorgt ervoor dat alle mono- en multidisciplinaire informatie wordt samengevoegd in LCMS.
- Je geeft samen met de AC BZ een telefonische informatieoverdracht aan de IM BZ en LTBZ.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Leider Team Bevolkingszorg

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis brongemeente

Werkt samen met

- AC BZ
- Sectiemedewerker BZ
- Team Bevolkingszorg
- OvD Bevolkingszorg
- Liaison communicatie

Kerntaken

1. Je geeft leiding aan Team BZ;
2. Je bent voorzitter van het overleg Team BZ;
3. Je draagt zorg voor een tijdige aflossing en het laten alarmeren van andere medewerkers;
4. Je adviseert, informeert en rapporteert aan de AC BZ;
5. Je zorgt voor een overdracht naar de gemeente voor de nafase.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de AC dat je onderweg bent.
- Binnen 90 minuten ben je aanwezig in het gemeentehuis.
- Je maakt werkafspraken met de IM'er BZ.
- Je vormt een beeld (belt met de OvD BZ, bekijkt LCMS, hebt overleg met de IM'er BZ).
- Je zoekt afstemming met de AC BZ (en/of OvD BZ).
- Maak (eerste) werkafspraken met Team BZ op basis van de BOB-structuur.

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de AC BZ.
- Informeer Team BZ hierover en geef opdracht tot afbouw.
- Betrokkenen voor de nafase sluiten in de tweede lijn aan bij Team BZ.

➔ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

Je geeft leiding aan Team BZ:

- Je zit de vergaderingen voor op basis van de BOB-structuur.
- Controleer of de naasten of bekenden van de medewerkers van de taakorganisatie ook betrokken zijn bij het incident.
- Je verzamelt en analyseert de informatie vanuit Team BZ.
- Je weegt af en beslist welke informatie naar de AC BZ gaat.
- Je ontvangt informatie vanuit de AC BZ en zet dit in gang.
- Je maakt een definitief besluit over beslispunten.
- Je laat een plan opstellen voor de overdracht naar de gemeente voor de nafase.

Proces ROT

- Je deelt informatie vanuit het overleg Team BZ en geeft advies aan de AC BZ en/of Sectiemedewerker BZ in het ROT.
- Je ontvangt informatie en opdrachten vanuit het ROT.
- Je weegt af en beslist welke informatie je deelt in het overleg Team BZ.
- Je zet opdrachten vanuit het ROT weg bij Team Bevolkingszorg.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Lokale Leider TBZ Waddeneiland

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis Waddeneiland

Werkt samen met

- Leider Team BZ
- OvD BZ in het COWA
- Lokale medewerkers BZ

Kerntaken

1. Je geeft leiding aan lokale medewerkers BZ;
2. Je draagt zorg voor een tijdige aflossing en het laten alarmeren van andere medewerkers;
3. Je adviseert, informeert en rapporteert aan de Leider Team BZ;
4. Bepaalt de prioriteiten;
5. Overlegt met de Leider TBZ over ondersteuning.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Binnen 30 minuten ben je aanwezig in het gemeentehuis.
- Je zoekt afstemming met de Leider TBZ en OvD BZ COWA.
- Je maakt de eerste werkafspraken met je team.

➔ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Je geeft leiding aan het lokale Team BZ op het Waddeneiland.
- Je zit de vergadering van het lokale Team BZ voor op basis van de BOB-structuur.
- Je beslist welke werkzaamheden op het eiland zelf opgepakt worden en welke aan het Team BZ op de wal worden overgedragen.
- Je verzamelt en analyseert de informatie.
- Je geeft prioriteit aan de werkzaamheden.
- Je maakt een definitief besluit over beslispunten.
- Je weegt af en beslist welke informatie naar het Team BZ gaat en geeft dit door aan de Leider TBZ.
- Je ontvangt via de Leider TBZ informatie vanuit het Team BZ.
- Je zorgt voor de juiste bezetting van het lokale Team BZ.
- Je adviseert het lokale bestuur.

➔ Afsluiting

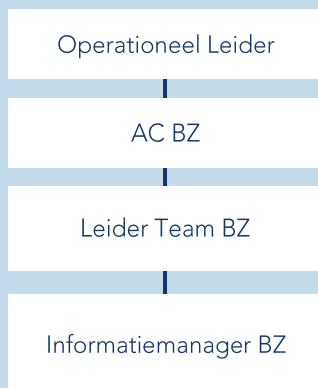
- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van de Leider Team BZ.
- Informeer het lokale Team BZ hierover en geef opdracht tot afbouw.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Informatiemanager BZ

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis brongemeente

Werkt samen met

- Leider Team BZ
- HTO's
- Sectiemedewerker BZ
- IM'er ROT
- GIM'er ROT

Kerntaken

1. Je faciliteert het Team BZ met beschikbare informatie in het tabblad Bevolkingszorg in LCMS.
2. Je informeert, adviseert en zet vragen en actiepunten uit vanuit Team BZ voor het informatiebeeld.
3. Je verzorgt en monitort het berichtenverkeer (in LCMS).
4. Je hebt waar nodig contact met andere informatiepunten in het netwerk.
5. Je presenteert het beeld bij de start van elke vergadering van Team BZ.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de Leider TBZ dat je onderweg bent.
- Binnen 90 minuten ben je in het gemeentehuis.
- Je vormt een beeld en bekijkt LCMS.
- Je filtert mono-informatie voor het tabblad BZ in LCMS.
- Je voegt monodisciplinaire informatie toe in het tabblad Bevolkingszorg.
- Deel geografische informatie (kaarten, plattegronden) van BZ met de plotter ROT.
- Stem met de IM'er ROT af over multidisciplinaire informatiebehoefte.
- Maak werkafspraken met de IM'er ROT.
- Maak (eerste) werkafspraken met de Leider Team BZ op basis van BOB-structuur.

➔ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Je monitort het situatiebeeld op informatie die relevant is voor de Sectie BZ.
- Je actualiseert en valideert de informatie in het tabblad BZ.
- Je deelt en stelt deze informatie beschikbaar aan de (juiste) teamleden en waar nodig licht je informatie toe.
- Je zorgt voor antwoorden op uitgezette vragen vanuit Team BZ.
- Je brengt mono- en multidisciplinaire informatie vanuit BZ en het ROT samen.

Netcentrisch werken

- Je deelt geografische informatie (kaarten, plattegronden) met de GIM'er ROT.
- Controleer de actie- en besluitenlijst van het ROT op acties voor Bevolkingszorg.
- Je zorgt ervoor dat opdrachten van de Leider Team BZ worden voorbereid en afgestemd met de Sectie BZ in het ROT.
- Je neemt waar nodig contact op met de IM'er ROT over de beeldvorming van het incident.
- Je hebt contact met de Sectiemedewerker BZ in het ROT over het vullen van LCMS en om informatie uit te wisselen.

➔ Afsluiting

- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van de Leider Team BZ.
- Waarborg dat alle beschikbare informatie in LCMS is gelogd.
- Draag zo nodig bij aan het evaluatieproces.

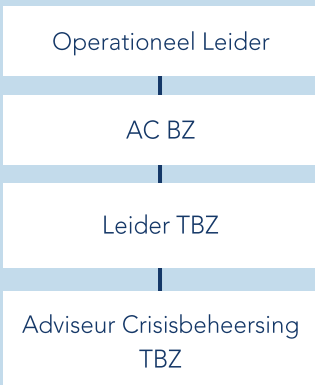
Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Adviseur Crisisbeheersing TBZ

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis brongemeente

Werkt samen met

- Leider TBZ
- Sectiemedewerker BZ

Kerntaken

1. Je informeert en adviseert de Leider TBZ over de bestaande plannen in de rampenbestrijding en crisisbeheersing wat betreft Bevolkingszorg.
2. Je voert opdrachten van de Leider TBZ uit.

Uitvoering

→ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de Leider TBZ dat je onderweg bent.
- Binnen 90 minuten ben je in het gemeentehuis.
- Je maakt werkafspraken met de Leider TBZ.
- Je vormt een beeld (je bekijkt LCMS, hebt overleg met Team BZ).
- Je maakt (eerste) werkafspraken met Team BZ op basis van BOB-structuur.
- Je start een logboek.

→ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Je adviseert de Leider TBZ over de gemeentelijke processen;
- Draagt er zorg voordat opdrachten van de Leidinggevende Team Bevolkingszorg worden voorbereid en afgestemd met de sectie Bevolkingszorg in het ROT;
- Verzamelt verslagen en presentielijsten van het Team Bevolkingszorg en de onderliggende teams ten behoeve van archivering en nafase.

→ Afsluiting

- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van de Leider TBZ.
- Je zorgt voor een overdracht voor de Nafase.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO Omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Strategisch Adviseur GBT/RBT

Organisatiestructuur

Voorzitter GBT/RBT

Strategisch adviseur
GBT/RBT
(gemeentesecretaris)

Adviseur Crisisbeheersing
GBT/RBT (aov'er)

Werklocatie

Gemeentehuis brongemeente

Werkt samen met

- Voorzitter GBT/RBT
- Leden GBT/RBT

Kerntaken

1. Je ondersteunt het GBT/RBT tijdens en buiten vergaderingen.
2. Je ontvangt leiding van en legt verantwoording af aan de voorzitter van het GBT/RBT.
3. Je voert alle ondersteunende taken uit die worden opgedragen door het GBT/RBT.

Uitvoering

→ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de voorzitter GBT/RBT dat je onderweg bent.
- Binnen 90 minuten ben je in het gemeentehuis.
- Je maakt werkafspraken met de voorzitter GBT/RBT.
- Je maakt (eerste) werkafspraken met het GBT/RBT op basis van BOB-structuur.
- Je start een logboek.

→ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Je adviseert de burgemeester en geeft hem/haar de informatie die hij/zij nodig heeft. Zeker als het gaat om mediagevoeligheid, bestuurlijke beslispunten en mogelijke juridische consequenties.
- Je legt meerdere opties voor met daarbij de voor- en nadelen en spreekt voorkeur voor één optie uit.
- Je laat de BT Communicatieadviseur de burgemeester regelmatig adviseren over het informeren van pers en publiek en je bewaakt de politiek/bestuurlijke implicaties en consequenties van dit advies.
- Je informeert het college en de ambtelijke organisatie.
- Je laat (via de griffier) de fractievoorzitters informeren over de crisis en de rol van de gemeente.
- Je draagt zorg voor het op gang brengen/houden van de gemeentelijke organisatie.
- Je adviseert de burgemeester over de nafase van het incident en blijft daarbij sparringpartner en adviseur van de burgemeester.

→ Afsluiting

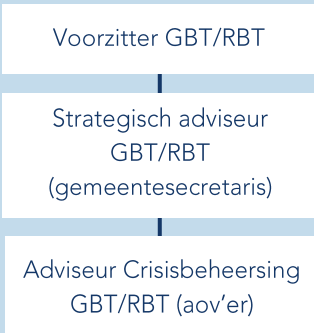
- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van de voorzitter van het GBT/RBT.
- Je zorgt voor een overdracht voor de Nafase.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO Omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Adviseur Crisisbeheersing GBT/RBT

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis brongemeente

Werkt samen met

- Voorzitter GBT/RBT
- Leden GBT/RBT

Kerntaken

1. Je bent adviseur van de Burgemeester en zorgt dat hij/zij goed op de hoogte is van de crisissituatie en de processen binnen de gemeentelijke organisatie.

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de voorzitter GBT/RBT dat je onderweg bent.
- Binnen 90 minuten ben je in het gemeentehuis.
- Je maakt werkafspraken met de voorzitter GBT/RBT.
- Je vormt een beeld (bekijkt LCMS, hebt overleg met het GBT/RBT).
- Je maakt (eerste) werkafspraken met het GBT/RBT op basis van BOB-structuur.
- Je start een logboek.

➔ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Je voert alle uitvoerende en ondersteunende taken in het GBT/RBT uit.
- Je houdt je logboek bij.
- Je onderhoudt telefonische contacten van de voorzitter.
- Je ontvangt en begeleidt betrokkenen.
- Je regelt drinken, voedsel en andere benodigdheden.
- Je hebt aandacht voor protocollaire zaken, representatieve zaken en kabinetszaken.

Netcentrisch werken

- Je zorgt ervoor dat jouw opdrachten als Adviseur Crisisbeheersing GBT/RBT worden uitgevoerd en teruggekoppeld aan de voorzitter GBT/RBT.
- Je signaleert knelpunten en adviseert de burgemeester over strategische besluitvorming.
- Je adviseert de burgemeester over de bevolkingszorgprocessen, openbare orde en veiligheid.
- Je adviseert de burgemeester over de inzetbaarheid en slagkracht van de eigen gemeentelijke organisatie en praktische haalbaarheid van bepaalde bestuurlijke besluiten.

➔ Afsluiting

- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van de voorzitter van het GBT/RBT.
- Je zorgt voor een overdracht voor de nafase.

Piketnummers

- 088-0230467 AC BZ
- 088-0230475 HTO Omgeving
- 088-0230471 HTO Publieke zorg
- 088-0230477 HTO Ondersteuning
- 088-0230476 IM'er BZ
- 088-0230469 Leider Team BZ

Taakkaart Informatiemanager GBT/RBT

Organisatiestructuur

Voorzitter GBT/RBT

Informatiemanager
GBT/RBT

Werklocatie

Gemeentehuis brongemeente

Werkt samen met

- Voorzitter GBT/RBT
- IM'er ROT
- Team BZ

Kerntaken

1. Je presenteert een samenvatting van het situatiebeeld bij aanvang van het GBT/RBT-overleg.
2. Je benoemt bestuurlijke knelpunten in het GBT/RBT-overleg.
3. Je houdt bestuurlijke acties en besluiten van het GBT/RBT bij in LCMS.
4. Je bewaakt een duidelijke taakverdeling tussen het GBT/RBT (bestuurlijke vraagstukken) en ROT (operationele vraagstukken).

Uitvoering

→ Alarmering & start

- Je bevestigt bij de voorzitter GBT/RBT dat je onderweg bent.
- Binnen 90 minuten ben je in het gemeentehuis.
- Je vermeldt de tijd van het eerste GBT/RBT in het BT-tabblad in LCMS.
- Je raadpleegt het situatiebeeld in LCMS.
- Je overlegt met de IM'er ROT over het situatiebeeld.
- Je maakt werkafspraken met de voorzitter GBT/RBT op basis van BOB-structuur.

→ Afsluiting

- Schaal je werkzaamheden pas af na toestemming van de voorzitter GBT/RBT.
- Je zorgt voor een overdracht voor de nafase.

Piketnummers

088-0230467 AC BZ
088-0230475 HTO Omgeving
088-0230471 HTO Publieke zorg
088-0230477 HTO Ondersteuning
088-0230476 IM'er BZ
088-0230469 Leider Team BZ

→ Uitvoering

Proces op het gemeentehuis

- Je presenteert een samenvatting van het situatiebeeld bij aanvang van het GBT/RBT-overleg.
- Je monitort LCMS op relevante nieuwe informatie.
- Je registreert bestuurlijke knelpunten.
- Je registreert acties en besluiten van het GBT/RBT in het BT-tabblad in LCMS.

Netcentrisch werken

- Je houdt een actielijst van het GBT/RBT bij in het BT-tabblad in LCMS en je controleert de opvolging en voortgang daarvan.
- Je onderhoudt contact met de Informatiemanager ROT of als die niet bereikt kan worden met de Informatiecoördinator ROT.
- Je monitort het situatiebeeld in LCMS op relevante informatie voor het GBT/RBT.
- Je controleert de actielijst in het tabblad ROT in LCMS op acties voor het GBT/RBT.
- Je raadpleegt relevante planvorming.

8.2 Formats

De volgende formats en overzichten zijn in de crisisapp opgenomen:

- Agenda Team Bevolkingszorg
- Agenda Taakorganisatie
- Agenda Beleidsteam
- Presentielijst
- Logboek
- Besluitenlijst
- Lokale contactgegevens
- Algemene contactgegevens

Ook staan de taakkaarten in de crisisapp en later in 2023 op het extranet voor crisisfunctionarissen.

8.3 Gebruikersinstructie fase OOV-Alert

Hieronder staat beschreven hoe te handelen bij een alarmering door OOV-Alert:

De telefoon gaat, u neemt op en u hoort aan de andere kant van de lijn een stem die zegt: "Hallo, dit is OOV-Alert van de Meldkamer Noord-Nederland."	
OOV-Alert kan bellen i.v.m. een Proefalarm , een Opkomstoefening of een echt Alarm . U krijgt te horen met welk doel OOV-Alert belt. Daarna vraagt OOV-Alert of u beschikbaar bent of niet. U kunt antwoorden door een nummer in te toetsen. Luister goed naar de keuzemogelijkheden.	
Let op! Alleen als u hebt aangegeven BESCHIKBAAR te zijn krijgt u eventuele aanvullende informatie.	
Voorbeeld Oproepbericht: "U wordt opgeroepen voor GRIP 2 gemeente (...), voor de functie van ..."	
Uw opties:	
TOETS 1	Ja, als u de functie wilt accepteren. Hierna hoort u eventuele aanvullende informatie.
TOETS 2	Nee, als u de functie niet wilt accepteren.
TOETS 3	Als u het bericht nogmaals wilt beluisteren.
Als OOV-Alert geen antwoord ontvangt, wordt de vraag herhaald. Na de tweede keer wordt de verbinding verbroken. U wordt dan nogmaals op hetzelfde nummer gebeld en eventueel op een ander nummer.	
Wacht dus totdat OOV-Alert de verbinding verbreekt.	
OOV-Alert belt uit met een vast nummer 0512 – 334000 . U wordt aangeraden dit nummer voor te programmeren in uw telefoon onder vermelding van ' oproep OOV-Alert '.	

8.4 Afkortingen

AC	Algemeen Commandant
AOV	Ambtenaar openbare Orde en Veiligheid
BRP	Basisregistratie personen
BZ	Bevolkingszorg
Cc	Crisiscommunicatie
CoPI	Commando Plaats Incident
CoWa	Coördinatieteam Waddeneilanden
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure
Hard piket	Opkomstverplichting met een piketvergoeding
HSC	Hoofd Sectie Communicatie
HTO	Hoofdtakorganisatie
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IM'er	Informatiemanager
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LTBZ	Leider Team Bevolkingszorg
LLTBZ	Lokale Leider Team Bevolkingszorg
MkNN	Meldkamer Noord-Nederland
NIPV	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
OL	Operationeel Leider
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OvD	Officier van Dienst
POOK	Periodiek Overleg Oranje Kolom (overleg 18 gemeentesecretarissen)
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCC	Regionaal Coördinatiecentrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
SIS	Slachtoffer Informatie Systeem
TBZ	Team Bevolkingszorg
VR	Veiligheidsregio
VRF	Veiligheidsregio Fryslân
Wvr	Wet veiligheidsregio's
Zacht piket	Vrije instroom zonder piketvergoeding

Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027

Optimaal voorzien in de
maatschappelijke informatiebehoefte

Colofon

Versie: 0.3 | Status: Concept | Datum: 29 maart 2023

Auteur(s): Projectgroep Deelplannen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie

Uitgevende instantie: Veiligheidsregio Fryslân | Plaats van uitgave: Leeuwarden

Copyright© Veiligheidsregio Fryslân

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Coverfoto

Leden van het crisiscommunicatieteam aan het werk tijdens een oefening in november 2022.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Het proces crisiscommunicatie	4
1.2 Besluitvorming en beheer	4
2. De crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân	5
2.1 Crisiscommunicatie binnen de hoofdstructuur	5
2.2 Crisiscommunicatieprocessen	7
2.3 Crisisfuncties crisiscommunicatie	8
2.3.1 Functies crisiscommunicatie	8
2.3.2 Korte taakomschrijving per functie	9
2.3.3 Aantal gealarmeerde functionarissen binnen Bevolkingszorg	10
2.4 Leiding en coördinatie Crisiscommunicatie	11
2.5 Verantwoordelijkheid voor crisiscommunicatie in de koude fase	13
2.6 Crisiscommunicatie op de Friese Waddeneilanden	14
2.7 Gemeentelijke samenwerking	15
2.8 Verbinding met Bevolkingszorg	16
3. Alarmering	18
3.1 Alarmering via pager en OOV-Alert	18
3.2 Werking en beheer van OOV-Alert	18
3.3 Losse alarmering Sectie Communicatie	19
4. Op- en afschalen	20
4.1 Opschalen	20
4.2 Mono-opscaling Bevolkingszorg bij GRIP 1	22
4.3 Afschalen	23
4.4 Niet-acute of sluimerende crisis	24
5. Nafase	25
6. Nazorg aan crisisfunctionarissen	26
7. Evaluatie	27
8. Bijlagen	28
8.1 Handboeken crisiscommunicatie	28
8.2 Taakkaarten per functie	28
8.3 Afkortingen	37

1. Inleiding

Het Deelplan Crisiscommunicatie is een uitwerking van het onderdeel Crisiscommunicatie van het Regionaal Crisisplan Fryslân 2022-2025. Tot 2023 maakte crisiscommunicatie deel uit van het proces Bevolkingszorg. In 2023 hebben de Friese gemeenten en Veiligheidsregio Fryslân besloten om van het onderdeel crisiscommunicatie een zelfstandig proces te maken, los van Bevolkingszorg.

In de afgelopen jaren hebben de gemeenten, de crisisorganisatie en Veiligheidsregio Fryslân veel geleerd van incidenten, langdurige crises en vakbekwaamheidsactiviteiten. In 2020 is de [Wet veiligheidsregio geëvalueerd](#). In deze evaluatie staan aanbevelingen voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Deze zijn ook opgenomen in de [Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg](#) (december 2022). Deze aanbevelingen en dat wat is geleerd van incidenten, crises en oefeningen in Fryslân, zijn meegenomen in dit Deelplan Crisiscommunicatie.

1.1 Het proces crisiscommunicatie

In dit deelplan wordt de inrichting van het proces crisiscommunicatie beschreven. Binnen dit proces wordt door crisiscommunicatie de volgende taak uitgevoerd:

- Het voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte op basis van drie operationele doelen: informatievoorziening, schadebeperking (handelingsperspectieven geven) en betekenisgeving (duiden van het incident).

In paragraaf 2.2 wordt deze taak verder beschreven.

1.2 Besluitvorming en beheer

Eén keer in de vier jaar stelt de Bestuurscommissie Veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân (VRF) een Regionaal Crisisplan vast. Dit is een wettelijke verplichting vanuit de Wet veiligheidsregio's. Het Deelplan Crisiscommunicatie is aan deze cyclus gekoppeld.

De vaststelling van het deelplan vindt plaats via het Periodiek Overleg Oranje Kolom (POOK) in de Bestuurscommissie Veiligheid van VRF. Het beheer van het crisisplan en het deelplan wordt in afstemming met de gemeenten uitgevoerd door de afdeling Crisisbeheersing van VRF.

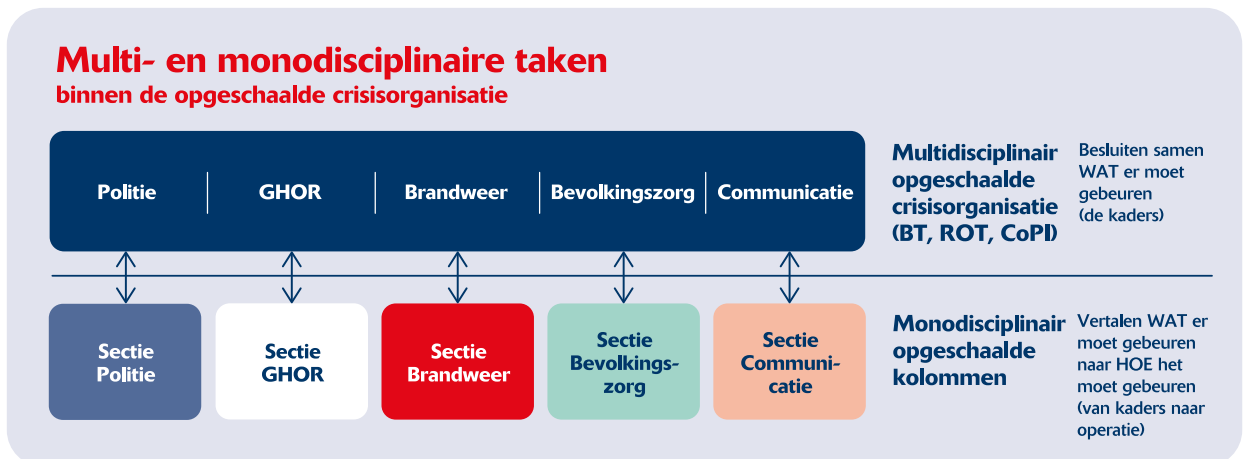
Dit Deelplan Crisiscommunicatie is voor de 2024-2027. Mochten er regionale dan wel landelijke ontwikkelingen zijn die aanleiding geven tot een eerdere herziening, dan wordt dit in afstemming met de gemeenten door afdeling Crisisbeheersing opgepakt.

2. De crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân

In dit hoofdstuk staat de structuur van crisiscommunicatie binnen de Friese crisisorganisatie beschreven. De basis daarvoor is de wet- en regelgeving en bestaande inzichten over crisiscommunicatie. Daarnaast worden in dit hoofdstuk de verschillende crisisfuncties voor communicatie beschreven met de bijbehorende kerntaken.

2.1 Crisiscommunicatie binnen de hoofdstructuur

In de multidisciplinaire crisisteams (het CoPI, ROT en BT) wordt besloten wat er moet gebeuren (de kaders, het WAT). De monodisciplinair opgeschaalde kolommen werken vervolgens met de eigen secties uit hoe dat precies moet worden gedaan (het vertalen van de kaders naar de operatie, het HOE).

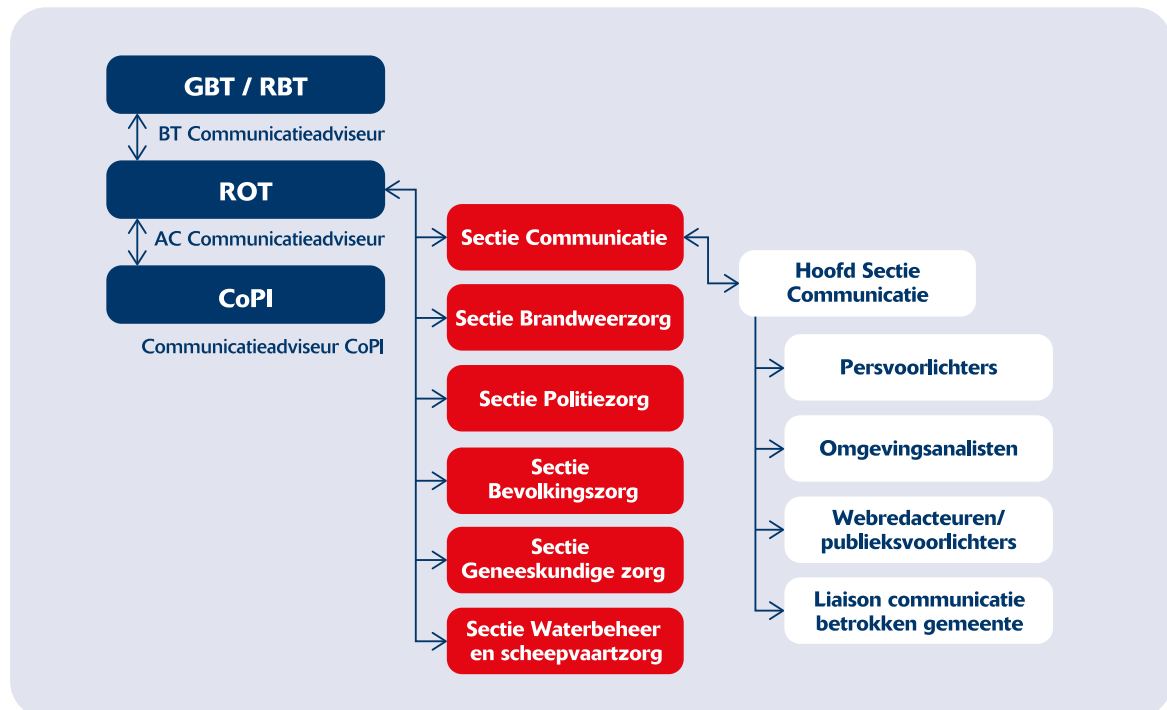

Crisiscommunicatie is in de multidisciplinair opgeschaalde crisisorganisatie een zelfstandig proces, ondersteunend aan alle processen. In elk crisisteam zit een communicatieprofessional als volwaardig teamlid aan tafel: zowel in het Commando Plaats Incident (CoPI) als in het Regionaal Operationeel Team (ROT) en Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) of Regionaal Beleidsteam (RBT). Hier wordt besloten wat er moet gebeuren. De Sectie Communicatie, onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie, zorgt vervolgens voor de daadwerkelijke uitvoering van de crisiscommunicatie.

Voorbeeld multidisciplinaire crisiscommunicatie: opvang van getroffenena na een brand

- In het ROT wordt een multidisciplinair besluit genomen: de getroffenena moeten worden opgevangen (WAT).
- De verschillende secties van het ROT werken dit besluit vervolgens in overleg met elkaar uit (het HOE). Er is een opvanglocatie nodig waar de mensen verzorging kunnen krijgen (Bevolkingszorg), er is op de opvanglocatie onder andere psychosociale hulpverlening nodig (GHOR) en ooggetuigen moeten worden gehoord (Politie). In welke volgorde dat plaatsvindt, wordt met elkaar bepaald.
- Over het geheel van de uitvoering van de opvang wordt gecommuniceerd door het proces crisiscommunicatie van de crisisorganisatie. Waar is de opvanglocatie, welke hulp wordt hier geboden, wat kunnen mensen die worden opgevangen verwachten, wat doen de hulpdiensten op de opvanglocatie? De communicatie hierover is dus méér dan enkel de informatie of de mensen in de opvanglocatie soep krijgen of een broodje.

Overzicht crisiscommunicatie binnen de crisisstructuur

2.2 Crisiscommunicatieprocessen

Doel crisiscommunicatie

Het doel van crisiscommunicatie is het voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte op basis van drie operationele doelen:

- Informatievoorziening;
- Schadebeperking (handelingsperspectieven geven);
- Betekenisgeving (duiden van het incident).

De crisiscommunicatie moet zo snel mogelijk na een incident worden opgestart. In het 'Gouden Uur' - de tijd, tijdens en kort na een incident of calamiteit, waarin het soort en de aard van de maatregelen cruciaal zijn voor het verdere verloop - is het van groot belang dat de crisiscommunicatie al is gestart.

Mandaat

De Sectie Communicatie heeft het mandaat om zonder bestuurlijk overleg bepaalde informatie te delen met de buitenwereld en hiervoor de meest doeltreffende communicatiemiddelen in te zetten. De volgende informatie mag de Sectie Communicatie, voor zover bekend én geverifieerd, altijd delen:

- **Feiten / zintuiglijke informatie:** Wat horen, ruiken, voelen, proeven en zien mensen?
- **Procedure-informatie:** Wat zijn de taken, verantwoordelijkheden werkzaamheden van de (crisis)organisatie? Wat doen de hulpdiensten op dit moment?
- **Procesinformatie:** informatie over tijdstip (wanneer zijn we wat van plan om te doen), reden (waarom kunnen we iets niet doen) en uitleg (waarom doen we iets wel).

SISOSS-onderwerpen

Over SISOSS-onderwerpen mag niet zonder bestuurlijke afstemming binnen de crisisorganisatie worden gecommuniceerd: Slachtoffers, Identiteit, Schade, Oorzaak, Schuld en Scenario's. Deze onderwerpen zijn bespreekpunten in het GBT of RBT, of worden binnen het CoPI of ROT afgestemd alvorens er over kan worden gecommuniceerd.

Communicatiemiddelen

Er zijn vier communicatiemiddelen die alleen na afstemming binnen de crisisorganisatie door crisiscommunicatie mogen worden ingezet:

- **NL-Alert:** de afspraken hierover zijn vastgelegd in de 'Inzetprocedure NL-Alert 3-Noord'. Deze is te vinden in de Crisisbeheersing App¹;
- **Waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS)-palen:** de afstemming hierover vindt plaats in het CoPI of ROT;
- **Calamiteitenzender Omrop Fryslân:** de afspraken hierover zijn vastgelegd in het 'Samenwerkingsconvenant Omrop Fryslân en Veiligheidsregio Fryslân'. Deze is te vinden in de Crisisbeheersing App;
- **Persconferentie:** de afstemming hierover vindt plaats in het ROT en GBT / RBT.

Crisiscommunicatie heeft het mandaat om zonder afstemming andere communicatiemiddelen in te zetten. Bijvoorbeeld de website en social media van Veiligheidsregio Fryslân, een persnummer, persbericht, publieksinformatienummer (PIN), bewonersbrieven en/of een bewonersbijeenkomst. Afhankelijk van het incident en de informatiebehoefte worden de meest effectieve communicatiemiddelen ingezet. De Communicatieadviseur CoPI en de Sectie Communicatie gebruiken altijd één centraal communicatiekanaal voor de publiekscommunicatie, namelijk de website en/of social media van Veiligheidsregio Fryslân. Op de gemeentelijke kanalen kan deze berichtgeving worden gedeeld.

¹ De Crisisbeheersing App is beschikbaar voor alle crisisfunctionarissen en behoort tot de uitrusting om de crisisfunctie te kunnen uitvoeren. In 2023 wordt het extranet van VRF verbeterd en krijgen crisisfunctionarissen en AOV'ers ook via het extranet toegang tot de documenten zoals deze in de Crisisbeheersing app staan.

Bestuurlijke advisering

De burgemeester heeft het opperbevel bij een ramp of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan². Bij een GRIP 2 is het de verantwoordelijkheid van de Operationeel Leider (OL) om de burgemeester te adviseren. De OL doet dat met de inbreng van alle ROT-leden. De AC Communicatie kan vanuit het ROT communicatieadvies voor de burgemeester meegeven. Zo nodig kan de AC Communicatie ook bij GRIP 2 de BT Communicatieadviseur laten alarmeren om de burgemeester op het gebied van communicatie te adviseren en ondersteunen.

Vanaf een GRIP 3 is ook het Gemeentelijk Beleidsteam actief. Naast de advisering door de OL zal dan ook het Gemeentelijk Beleidsteam de burgemeester adviseren. In het Gemeentelijk Beleidsteam geeft o.a. de gemeentesecretaris de burgemeester politiek-bestuurlijk advies. Bij GRIP 4 is het Regionaal Beleidsteam actief en wordt de voorzitter van de veiligheidsregio op politiek-bestuurlijk niveau geadviseerd. In het GBT en RBT geeft de BT Communicatieadviseur de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio en het Beleidsteam communicatieadvies en -ondersteuning. Daarbij werkt hij/zij altijd samen met de eigen communicatieadviseur van de burgemeester of voorzitter veiligheidsregio (als deze aanwezig is) en de Liaison communicatie.

2.3 Crisisfuncties crisiscommunicatie

Hieronder worden de verschillende crisisfuncties voor communicatie beschreven met de bijbehorende kerntaken. In bijlage 8.2 zijn de taakkaarten met een nadere uitwerking van de kerntaken voor alle communicatiefuncties opgenomen.

De taakbeschrijvingen van de sleutelfuncties zijn grotendeels vastgelegd in het [Landelijke Besluit personeel veiligheidsregio's](#). Voor de Algemeen Commandant Communicatie (AC Communicatie) is door Veiligheidsregio Fryslân een kwalificatieprofiel opgesteld (zie bijlage 8.2). Voor de overige functionarissen van crisiscommunicatie zijn de kwalificatieprofielen van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) aangehouden.

2.3.1 Functies crisiscommunicatie

De crisisorganisatie van Veiligheidsregio Fryslân kent de volgende acht crisiscommunicatiefuncties:

1. Algemeen Commandant Communicatie
2. Hoofd Sectie Communicatie
3. Communicatieadviseur Beleidsteam
4. Communicatieadviseur CoPI

Binnen de Sectie Communicatie werken de volgende crisisfunctionarissen:

5. Omgevingsanalist
6. Persvoorlichter
7. Publieksvoorlichter/webredacteur
8. Liaison communicatie

² [Wet Veiligheidsregio's, artikel 5.](#)

2.3.2 Korte taakomschrijving per functie

Algemeen Commandant Communicatie (AC Communicatie)

Werklocatie: Regionaal Commando Centrum (RCC) in Drachten

De AC Communicatie heeft de volgende kerntaken:

1. Verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van crisiscommunicatie (incl. leidinggeven aan het proces crisiscommunicatie)
2. Het informeren van het Regionaal Operationeel Team over de communicatieaanpak
3. Het adviseren van het Regionaal Operationeel Team over de communicatieve implicaties van (mogelijke) ontwikkelingen van het incident en handelingen van het ROT
4. Actief halen en brengen van informatie tijdens de vergadering van het Regionaal Operationeel Team

Hoofd Sectie Communicatie (HSC)

Werklocatie: RCC in Drachten

Het Hoofd Sectie Communicatie heeft de volgende kerntaken:

1. Inrichten van de Sectie Communicatie
2. Leiding geven aan de medewerkers van de Sectie Communicatie
3. Adviseren, informeren en rapporteren
4. Zorgen voor debriefing van en nazorg aan de communicatiemedewerkers binnen en buiten de Sectie Communicatie

Communicatieadviseur CoPI (CA CoPI)

Werklocatie: plaats incident

De Communicatieadviseur CoPI heeft de volgende kerntaken:

1. Adviseren en informeren van het Commando Plaats Incident over de communicatieaanpak
2. Verzorgen van de woordvoering op de plaats incident
3. Bij GRIP 1: leiding geven aan de omgevingsanalist
4. Bij monodisciplinaire opschaling van crisiscommunicatie bij GRIP 1: optreden als opdrachtgever van het Hoofd Sectie Communicatie
5. Vanaf GRIP 2: voortgangs- of afwijkingsinformatie aan het Hoofd Sectie Communicatie geven

Communicatieadviseur Beleidsteam (CA BT)

Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente

1. Het BT adviseren en informeren over de (strategische) communicatieaanpak
2. Het BT adviseren over communicatieve implicaties van wat ter tafel komt tijdens de vergadering van het beleidsteam
3. Adviseer de burgemeester en/of voorzitter van de veiligheidsregio over het vervullen van zijn rol als boegbeeld en burgervader (betekenisgeving)
4. Het Hoofd Sectie Communicatie informeren over de besluiten van het beleidsteam

Persvoorlichter

Werklocatie: RCC in Drachten

De persvoorlichter maakt deel uit van de Sectie Communicatie en heeft de volgende kerntaken:

1. De media op de hoogte houden
2. Het organiseren van persconferenties
3. Het begeleiden van autoriteiten bij mediacontact
4. Afstemmen met de COPI-communicatieadviseur
5. Optreden als contactpersoon voor de calamiteitenzender (Omrop Fryslân)

Publieksvoorlichter/webredacteur*Werklocatie: RCC in Drachten*

De publieksvoorlichter/webredacteur maakt deel uit van de Sectie Communicatie en heeft de volgende kerntaken:

1. Verwerken van de communicatieaanpak uit het adviesrapport omgevingsanalyse tot communicatie-uitingen voor website(s) en social media
2. Plaatsen en actualiseren van communicatie-uitingen op relevante media
3. De beantwoording van publieksvragen afstemmen met het KCC
4. Geven van voortgangs- of afwijkingsinformatie aan de Hoofd Sectie Communicatie
5. Indien nodig: publieksvoorlichting geven op opvanglocatie

Omgevingsanalist*Werklocatie: Thuis/eigen werkplek (bij GRIP 1) of RCC in Drachten (vanaf GRIP 2)*

De omgevingsanalist maakt deel uit van de Sectie Communicatie en heeft de volgende kerntaken:

1. Verzamelen van meningen en belevingen van de omgeving in relatie tot het (dreigende) incident
2. Verwerken van gegevens tot een omgevingsanalyse
3. Adviseren over de focus van de communicatieaanpak ten aanzien van de communicatiedoelen Informatievoorziening, Schadebeperking en Betekenisgeving (ISB)
4. Analyseren van het effect van de communicatieaanpak

Liaison communicatie*Werklocatie: gemeentehuis van de brongemeente*

De Liaison communicatie is bij voorkeur één van de communicatieadviseurs die werkzaam is bij de brongemeente. De Liaison communicatie maakt deel uit van de Sectie Communicatie en heeft de volgende kerntaken:

1. Aansluiten bij het overleg van Team Bevolkingszorg
2. Het Hoofd Sectie Communicatie informeren en adviseren
3. Taken uitvoeren in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie

De liaison communicatie kan met een digitale verbinding aansluiten bij het overleg van de Sectie Communicatie.

2.3.3 Aantal gealarmeerde functionarissen binnen Bevolkingszorg

Crisiscommunicatie is een essentieel onderdeel van de crisisbeheersing. Gemeenten en de VRF zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de invullen en beheren van de crisisfuncties voor Crisiscommunicatie. De verantwoordelijkheid is als volgt belegd:

- Veiligheidsregio: beheer van de regionale functies.
- Gemeenten: invulling en beheer van de gemeentelijke functies als mede het in gezamenlijkheid invullen van de regionale functies voor Bevolkingszorg.
- De gemeenten in het district: gezamenlijke invulling en beheer van de functies in het district.

Crisisfunctionarissen Crisiscommunicatie

In onderstaand overzicht wordt voor de crisisfunctionarissen Crisiscommunicatie weergegeven op welke wijze deze functies zijn ingevuld, hoeveel personen per functie worden gealarmeerd en of er bij onvoldoende opkomst sprake is van dooralarmering bij andere regio's of gemeenten.

Regionaal betreft heel Fryslân. Een district is één van de vier districten en de Waddeneilanden in Fryslân en onder regie van de gemeenten.

Crisisfuncties Crisiscommunicatie	Aantal gealarmeerd	Aantal mensen werven per district	Regionaal	District	Gemeentelijk	Dooralarmen gemeentelijke crisisfuncties
Algemeen Commandant Communicatie	1		X			
Hoofd Sectie Communicatie	1		X			
Communicatieadviseur Beleidsteam	1		X			
Communicatieadviseur CoPI	1		X			
Omgevingsanalist	1		X			
Persvoorlichter	2	8		X		Ja
Publieksvoorlichter/ webredacteur	3	12		X		Ja
Liaison communicatie	1				X	Ja

2.4 Leiding en coördinatie Crisiscommunicatie

Een goede en heldere leiding en coördinatie is belangrijk binnen de crisisorganisatie. Daarmee kunnen alle betrokken diensten en crisisfunctionarissen zo effectief mogelijk worden aangestuurd. Dat draagt bij aan de bestrijding van een incident. In deze paragraaf wordt de leiding en coördinatie binnen het proces crisiscommunicatie beschreven.

Relatie met hoofdstructuur

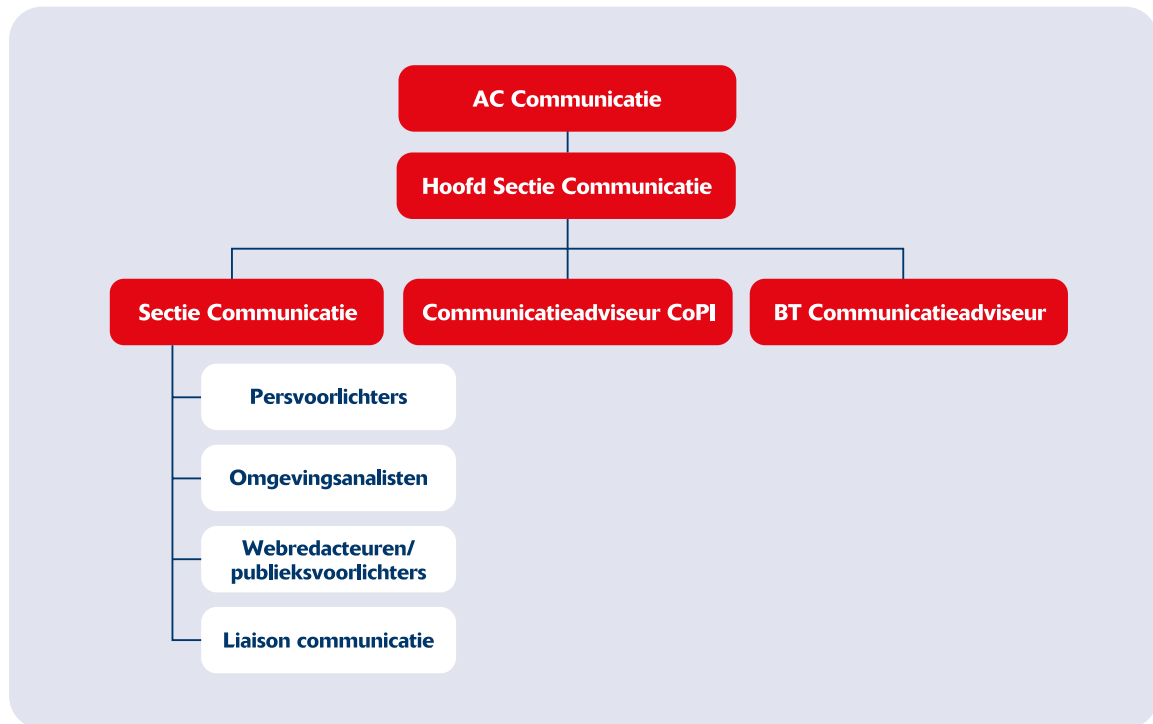
Het Regionaal Operationeel Team (ROT te Drachten) is verantwoordelijk voor de integrale regie op en aansturing van alle crisisbeheersingsprocessen. Dit betreft onder andere de politiezorg-, brandweertzorg-, geneeskundige zorg-, crisiscommunicatie- en bevolkingszorgprocessen. Het communicatieproces wordt vanuit het ROT aangestuurd door de AC Communicatie.

Hij/zij plant en monitort de crisiscommunicatie binnen de bestuurlijke kaders.

Ter ondersteuning van de AC Communicatie is er de Sectie Communicatie, aangestuurd door het Hoofd Sectie Communicatie.

Aansturing Crisiscommunicatie

De functionele aansturing binnen het proces crisiscommunicatie ziet er als volgt uit:

De AC Communicatie is eindverantwoordelijk voor het proces Crisiscommunicatie.

- Het Hoofd Sectie Communicatie valt onder de AC communicatie en coördineert de uitvoering van de crisiscommunicatie.
- De Communicatieadviseur CoPI maakt deel uit van het CoPI en valt onder het Hoofd Sectie Communicatie. Hij/zij zorgt voor de advisering van het CoPI en de communicatie op de plaats incident.
- De BT Communicatieadviseur maakt deel uit van het GBT of RBT en valt onder het Hoofd Sectie Communicatie. Hij/zij zorgt voor de advisering van het GBT of RBT en de communicatie-uitvoering op bestuurlijk vlak.
- De persvoorlichter, omgevingsanalist, webredacteur/publieksvoorlichters en Liaison communicatie maken deel uit van de Sectie Communicatie en vallen onder het Hoofd Sectie Communicatie.

2.5 Verantwoordelijkheid voor crisiscommunicatie in de koude fase

De verantwoordelijkheid voor crisiscommunicatie in de warme fase is belegd bij de burgemeester (bij een crisis van plaatselijke betekenis)³ en de voorzitter van de veiligheidsregio (bij een crisis van meer dan plaatselijke betekenis)⁴. De uitvoering van crisiscommunicatie wordt in de warme fase uitgevoerd door het proces crisiscommunicatie.

Crisiscommunicatie is, naast Bevolkingszorg, één van de twee processen waarvan de gemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering in de crisisorganisatie. Deze twee processen van de 'oranje kolom', zoals de gemeentelijke processen ook worden genoemd, functioneren beide zelfstandig binnen de crisisorganisatie.

Veiligheidsregio Fryslân werkt in opdracht van en voor de Friese gemeenten aan de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing⁵. Het proces crisiscommunicatie maakt hier een belangrijk deel van uit. Dit deelplan beschrijft de hernieuwde inrichting van het proces crisiscommunicatie binnen de crisisorganisatie. Belangrijk punt daarbij blijft dat ook in deze hernieuwde inrichting het proces crisiscommunicatie gezamenlijk wordt uitgevoerd door de gemeenten en VRF.

Ook in de koude fase is de invulling en het beheer van het proces crisiscommunicatie daarom een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en VRF. Samen trekken we op in het werven en vakbekwaam maken en houden van de crisisfunctionarissen voor crisiscommunicatie. Voor het proces Bevolkingszorg is dit op dezelfde manier geregeld.

De verantwoordelijkheden ten aanzien van crisiscommunicatie zijn in de koude fase als volgt belegd:

- **Veiligheidsregio Fryslân:**
  - Beheer en implementatie van het Deelplan Crisiscommunicatie.
  - Werving en selectie van de functies voor crisiscommunicatie op hard piket (AC Communicatie, Hoofd Sectie Communicatie, Communicatieadviseur CoPI, BT communicatieadviseur⁶ en Omgevingsanalist).
  - Het vakbekwaam worden en blijven van alle crisiscommunicatiefunctionarissen (AC Communicatie, Hoofd Sectie Communicatie, Communicatieadviseur CoPI, BT communicatieadviseur, Omgevingsanalist, liaison communicatie, persvoorlichter en webredacteur/publieksvoorlichter).
- Deze taken worden uitgevoerd door de afdeling Crisisbeheersing van VRF.
- **Friese gemeenten:**
  - Werving en selectie van de functies voor crisiscommunicatie op zacht piket⁷ (Liaison communicatie, persvoorlichter en webredacteur/publieksvoorlichter).
- Deze taak wordt uitgevoerd door de AOV'ers van de Friese gemeenten.

Over het totale proces crisiscommunicatie heeft VRF periodiek overleg met de gemeenten en de coördinerend gemeentefunctionaris, aan wie VRF ook verantwoording aflegt. Dit wordt in elk geval via het POOK gedaan. Voor crisiscommunicatie wordt daarmee op dezelfde manier verantwoording afgelegd als voor Bevolkingszorg.

³ [Wet veiligheidsregio's, artikel 7](#) en [Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg \(december 2022\)](#)

⁴ [Wet veiligheidsregio's, artikel 39](#) en [Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg \(december 2022\)](#)

⁵ [Wet veiligheidsregio's, artikel 10](#)

⁶ De functie BT Communicatieadviseur staat indirect op hard piket. De functie wordt ingevuld door de piketteams AC Communicatie en Hoofd Sectie Communicatie (zo mogelijk in samenwerking met de communicatieadviseur van de gemeente). Deze beide functies staan op hard piket.

⁷ Zacht piket is vrije instroom zonder piketvergoeding. Hard piket heeft een opkomstverplichting en een piketvergoeding.

2.6 Crisiscommunicatie op de Friese Waddeneilanden

Fryslân heeft vier Waddeneilanden: Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. De organisatie van crisiscommunicatie zoals deze is georganiseerd voor de landgemeenten, is in principe hetzelfde op de Waddeneilanden. De crisiscommunicatie wordt uitgevoerd door de Sectie Communicatie, onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie. De Liaison communicatie van de Waddengemeente is de verbinding met de lokale processen binnen de gemeente en kan digitaal aansluiten bij de Sectie Communicatie.

Toch is er extra aandacht voor de inrichting van crisiscommunicatie bij een incident op één van de Friese Waddeneilanden, omdat:

- Door de geïsoleerde ligging van de Friese Waddeneilanden Schiermonnikoog, Ameland, Terschelling en Vlieland moeten de hulpdiensten op het eiland zichzelf tijdens de eerste uren van een incident zelf redden. Veelal moeten zij dit doen met schaarste qua hulpverleningspotentieel en -middelen. Daarom is in Fryslân het Coördinatieteam Waddeneilanden (CoWa) ingericht;
- de Waddengemeenten over minder medewerkers beschikken die een functie kunnen vervullen in de crisisorganisatie. De communicatieadviseur van een Waddengemeente kan daardoor meer taken op zijn/haar bord krijgen dan die van een landgemeente;
- de BT communicatieadviseur en eventuele bijstand van buurgemeenten een langere opkomsttijd hebben om het Waddeneiland te bereiken.

Coördinatieteam Waddeneilanden (CoWa)

Het CoWa is een multidisciplinair afstemmingsoverleg waarin vertegenwoordigers zitten van verschillende hulpdiensten van een Fries Waddeneiland. Het CoWa kan actief worden bij een (grootschalig) incident op een Waddeneiland en in ieder geval vanaf GRIP 1. Het CoWa is belast met de operationele afstemming op het plaats incident en heeft speciale aandacht voor het logistieke proces eiland-vaste wal. Het CoWa buigt zich onder andere over de vraag of er specifieke behoeften, schaarste en/of logistieke vraagstukken op het eiland zijn. Als er bijvoorbeeld specifieke mensen en middelen nodig (zouden kunnen) zijn voor het bestrijden van het incident, dan worden die al in een eerder stadium gealarmeerd dan bij een incident op de vaste wal. Het duurt immers ook langer voordat deze mensen en middelen op het eiland aanwezig zijn.

Als het CoWa wordt ingezet, dan wordt crisiscommunicatie als volgt ingezet:

- **Bij GRIP 0:** bij GRIP 0 is het CoWa een motorkapoverleg tussen de verschillende betrokken hulpdiensten. Elke betrokken organisatie behoudt zijn eigen taken verantwoordelijkheden, ook wat betreft communicatie. De brandweer communiceert bijvoorbeeld zelf over een brand, en mocht er vanuit de gemeente communicatie nodig zijn, dan stemt de OvD Bevolkingszorg dit af met de communicatieadviseur van de Waddengemeente. Het CoWa neemt geen besluiten over de communicatie door betrokken organisaties, dit blijft een verantwoordelijkheid van de organisaties zelf.
- **Vanaf GRIP 1:** vanaf GRIP 1 valt het CoWa onder de verantwoordelijkheid van het CoPI. Binnen het CoPI wordt de crisiscommunicatie (ook bij een incident op een eiland) uitgevoerd door de Communicatieadviseur CoPI. Hij/zij zoekt waar nodig contact met de communicatieadviseur(s) van de betrokken Waddengemeente. Vanaf GRIP 2 wordt de multidisciplinaire crisiscommunicatie uitgevoerd door de Sectie Communicatie onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie. De communicatieadviseur van de betrokken gemeente kan dan als Liaison communicatie deel uitmaken van de Sectie Communicatie. Zie ook paragraaf 2.3.2 en de taakkaart in bijlage 8.2 voor een omschrijving van de taken van de Liaison communicatie.

Ondersteuning van de wal

Soms heeft een gemeente tijdens een crisis extra mensen nodig voor het uitvoeren van gemeentelijke taken. Een gemeente kan dan ondersteuning aanvragen bij bijvoorbeeld andere gemeenten. Het uitgangspunt is dat een Waddeneiland vanaf GRIP 2 *niet automatisch* ondersteuning krijgt, maar zich eerst zelf redt. Op verzoek van de Liaison communicatie van het betreffende Waddeneiland kan er communicatieondersteuning vanaf de vaste wal worden geleverd. De Liaison communicatie stemt dit af met het Hoofd Sectie Communicatie. Het Hoofd Sectie Communicatie regelt vervolgens de extra ondersteuning.

De ondersteuning kan bestaan uit:

- Telefonisch overleg met de Sectie Communicatie.
- Ondersteuning op afstand van de Sectie Communicatie en medewerkers van het district Noordwest of Noordoost vanuit het dichtstbijzijnde gemeentehuis.
- Medewerkers van de Sectie Communicatie komen naar het Waddeneiland toe.

2.7 Gemeentelijke samenwerking

Fryslân is wat betreft crisiscommunicatie ingedeeld in vier districten en de Waddeneilanden. De gemeenten binnen ieder district leveren samen de bezetting voor communicatie. Bij een incident in een gemeente binnen een district worden als eerste de crisisfunctionarissen in dit district gealarmeerd.

	Districten	Gemeenten
1.	Noordwest	Leeuwarden, Waadhoeke en Harlingen
2.	Zuidwest	Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren
3.	Noordoost	Smallingerland, Noardeast-Fryslân, Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen en Dantumadiel
4.	Zuidoost	Heerenveen, Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland
5.	Waddeneilanden	a. Vlieland en Terschelling. Bij een incident op één van deze twee eilanden wordt ook meteen district Noordwest gealarmeerd; b. Ameland en Schiermonnikoog. Bij een incident op één van deze twee eilanden wordt ook meteen district Noordoost gealarmeerd.

Bij onvoldoende opkomst in een district wordt bijstand van de naastgelegen districten automatisch ingeroepen. Als er binnen een district bijvoorbeeld onvoldoende persvoorlichters zijn die de alarmering via OOV-Alert accepteren, worden automatisch persvoorlichters in een ander district gealarmeerd via OOV-Alert. Pas zodra er voldoende functionarissen via OOV-Alert hebben bevestigd dat zij de oproep accepteren, stopt OOV-Alert met alarmeren.

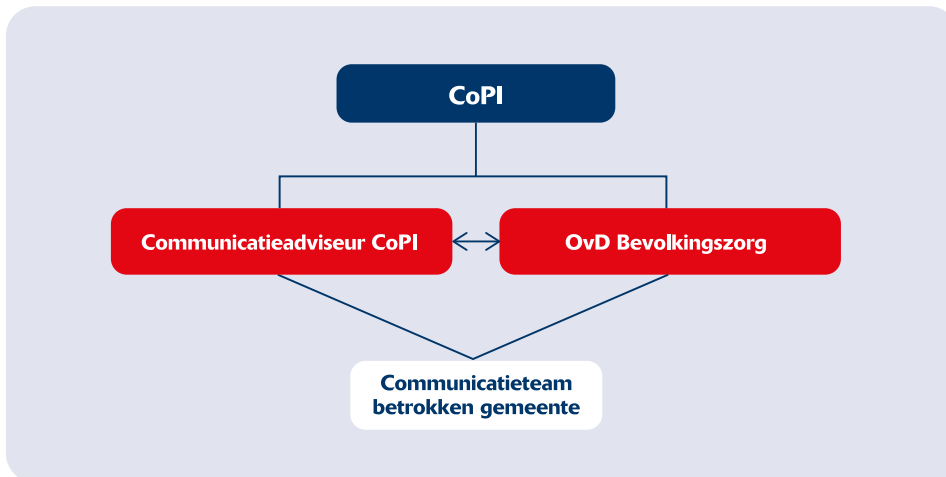
Bij langdurige inzet moet na circa 8-12 uren vervanging geregeld worden. Hiervoor kan via Openbare Orde en Veiligheid (OOV) Alert een naastgelegen district worden gealarmeerd. Het Hoofd Sectie Communicatie is verantwoordelijk voor de tijdige aflossing en het laten alarmeren van andere medewerkers.

In hoofdstuk 3 staat de werking van OOV-Alert uitgelegd.

2.8 Verbinding met Bevolkingszorg

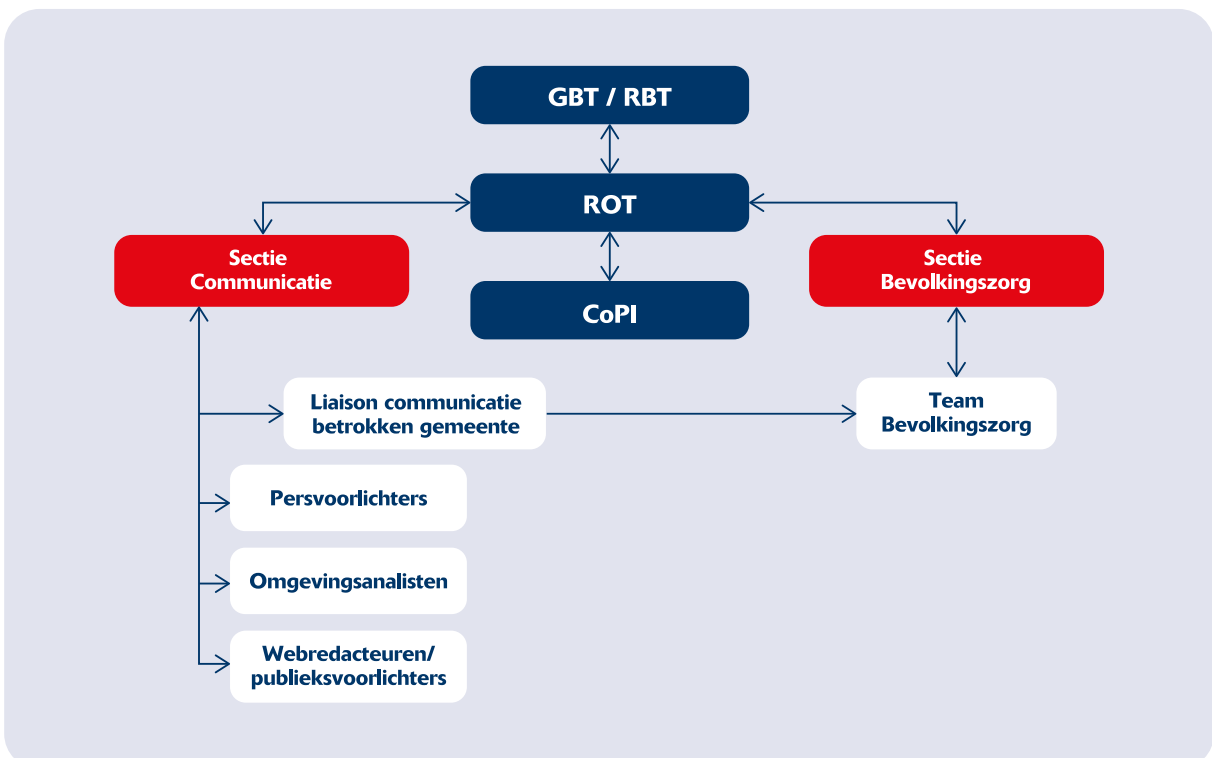
Verbinding Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg bij GRIP 1

Bij GRIP 1 is er binnen het CoPI afstemming tussen de Communicatieadviseur CoPI en de OvD Bevolkingszorg. De OvD Bevolkingszorg en de Communicatieadviseur CoPI stemmen af wie contact onderhoudt met het communicatieteam van de betrokken gemeente. Het kan ook zijn dat beide contact houden met het communicatieteam van de betrokken gemeente.

Verbinding Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg vanaf GRIP 2

Vanaf een GRIP 2-incident sluit een Liaison communicatie aan bij het overleg van Team Bevolkingszorg. Daarmee wordt gezorgd voor een goede verbinding tussen Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg. De Liaison communicatie maakt deel uit van de Sectie Communicatie en ontvangt leiding van het Hoofd Sectie Communicatie.

De taken van de Liaison communicatie worden uitgevoerd door een communicatiemedewerker/-adviseur van de betrokken gemeente. Deze persoon is vaak al aanwezig in het gemeentehuis en kent bovendien de gemeente en de bestuurders goed.

Mocht er geen Liaison communicatie beschikbaar zijn binnen de gemeente, dan overlegt de HSC met de Leider team Bevolkingszorg (LTBZ) welke behoefte er bij Team Bevolkingszorg (TBZ) is. Zo nodig kan de HSC een medewerker van de Sectie Communicatie naar TBZ sturen of digitaal laten aansluiten bij het overleg van TBZ. Deze taak kan ook worden opgepakt door een HSC die op dat moment geen hard piket heeft.

3. Alarmering

De crisisfunctionarissen van crisiscommunicatie kunnen op verschillende manieren worden gealarmeerd bij een (dreigende) crisis. In dit hoofdstuk wordt dat beschreven.

3.1 Alarmering via pager en OOV-Alert

De crisiscommunicatiefunctiearissen worden deels via de pager en deels via OOV-Alert gealarmeerd. Crisisfunctionarissen die op hard piket staan worden minimaal met de pager gealarmeerd. Crisisfunctionarissen op zacht piket worden alleen via OOV-Alert gealarmeerd. Hieronder staat per functie aangegeven hoe er wordt gealarmeerd.

Functie	Piketvorm	Alarmering vanaf	Pager	OOV-Alert
Communicatieadviseur CoPI	Hard piket	GRIP 1	x	
AC Communicatie	Hard piket	GRIP 2	x	x
Hoofd Sectie Communicatie (HSC)	Hard piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling	x	x
BT Communicatieadviseur	Zacht piket ⁸	GRIP 3	x	x
Omgevingsanalist	Hard piket	GRIP 1	x	x
Persvoorlichter	Zacht piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling		x
Webredacteur/ publieksvoorlichter	Zacht piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling		x
Liaison communicatie	Zacht piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling		x

In de handboeken 'Experts crisiscommunicatie' en 'Sectie Crisiscommunicatie' wordt de alarmering via OOV-Alert toegelicht. De handboeken zijn te vinden in de App Crisisbeheersing.

3.2 Werking en beheer van OOV-Alert

OOV-Alert is een alarmeringssysteem dat tijdens incidenten en crises crisisfunctionarissen oproept. Het systeem maakt voor de alarmering gebruik van de telefoon en zorgt ervoor dat de juiste personen in voldoende aantal worden gealarmeerd. Het laten uitgaan van een OOV-Alert is belegd bij de Meldkamer Noord-Nederland (MkNN). Het Hoofd Sectie Communicatie kan daarnaast de Sectie Communicatie handmatig alarmeren via OOV-Alert. Ook de beheerders van VRF kunnen het OOV-Alert handmatig bedienen.

De onderstaande organisaties zijn verantwoordelijk voor het invoeren en beheer van crisisfunctionarissen van crisiscommunicatie in OOV-Alert. Bij de gemeenten wordt dit over het algemeen gedaan door de Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid (AOV'er).

- **Gemeenten:** Persvoorlichter, Webredacteur/publieksvoorlichter en Liaison communicatie.
- **Veiligheidsregio:** Communicatieadviseur CoPI, AC Communicatie, Hoofd Sectie Communicatie (HSC), BT Communicatieadviseur en Omgevingsanalist.

⁸ De functie BT Communicatieadviseur staat indirect op hard piket. De functie wordt ingevuld door de piketteams AC Communicatie en Hoofd Sectie Communicatie (zo mogelijk in samenwerking met de communicatieadviseur van de gemeente). Deze beide functies staan op hard piket.

3.3 Losse alarmering Sectie Communicatie

De medewerkers van de Sectie Communicatie kunnen ook los worden gealarmeerd. Bijvoorbeeld als er niet voldoende sectiemedewerkers zijn die de oproep hebben aangenomen, of als crisiscommunicatie monodisciplinair wordt opgeschaald bij GRIP 1 waarbij de Sectie Communicatie moet worden gealarmeerd (zie paragraaf 4.2). Het Hoofd Sectie Communicatie kan de Sectie Communicatie los alarmeren.

4. Op- en afschalen

Het doel van het proces opschaling is om steeds de juiste hoeveelheid mensen en middelen beschikbaar te hebben voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de acute fase. De op- en afschaling van de crisisorganisatie staat beschreven in het [Regionaal Crisisplan 2022-2025](#). In dit hoofdstuk wordt de op- en afschaling wat betreft het proces crisiscommunicatie nader toegelicht.

4.1 Opschalen

Opschaling binnen het proces crisiscommunicatie

De AC Communicatie is eindverantwoordelijk voor de op- en afschaling van de onderdelen van Crisiscommunicatie. Uitzonderingen hierop zijn voorbereide opschalingen uit bijvoorbeeld een rampbestrijdingsplan of incidentbestrijdingsplan. Hieronder zijn de functionarissen genoemd die voor crisiscommunicatie bevoegd zijn om een verzoek te doen om op te schalen:

GRIP-fase	Verzoek vanuit communicatie tot opschalen
GRIP 1	Communicatieadviseur CoPI
Mono-opshaling Crisiscommunicatie bij GRIP 1	Communicatieadviseur CoPI na overleg met de AC Communicatie
GRIP 2	AC Communicatie

Opschalen naar GRIP 3 of 4 gaat in afstemming tussen de OL en de burgemeester van de brongemeente dan wel de voorzitter van de veiligheidsregio. Het betreft dan een multidisciplinaire opschaling op strategisch niveau.

Naast het opschalen voor een incident of crisis kan ook worden opgeschaald vanuit een scenario in bijbehorende planvorming. Denk aan een incident de vliegbasis, een ziekenhuis of een fabriek. In de planvorming staat al beschreven hoe de opschaling moet zijn en voor welke inzet.

Opschaling bij een acute crisis

Bij een acute crisis is Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure (GRIP) het uitgangspunt. Denk hierbij aan crises als een grote brand, grootschalige stroomuitval of wateruitval.

Functie	Piketvorm	Alarmering vanaf	Operationeel	Opkomstlocatie
CA CoPI	Hard piket	GRIP 1	30 minuten na alarmering	Plaats incident
AC Communicatie	Hard piket	GRIP 2	30 minuten na alarmering	RCC Drachten
Hoofd Sectie Communicatie	Hard piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling	60 minuten na alarmering	RCC Drachten
BT Communicatieadviseur	Zacht piket ⁹	GRIP 3	60 minuten na alarmering	Gemeentehuis brongemeente
Omgevingsanalist	Hard piket	GRIP 1	30 minuten na alarmering	Thuis / eigen werkplek of RCC Drachten
Persvoorlichter	Zacht piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling	90 minuten na alarmering	RCC Drachten
Webredacteur/ publieksvoorlichter	Zacht piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling	90 minuten na alarmering	RCC Drachten
Liaison communicatie	Zacht piket	GRIP 2 of bij mono-opscaling	90 minuten na alarmering	Gemeentehuis brongemeente

⁹ De functie BT Communicatieadviseur staat indirect op hard piket. De functie wordt ingevuld door de piketteams AC Communicatie en Hoofd Sectie Communicatie (zo mogelijk in samenwerking met de communicatieadviseur van de gemeente). Deze beide functies staan op hard piket.

4.2 Mono-opstaling Bevolkingszorg bij GRIP 1

Binnen een GRIP-situatie kunnen teams uit de crisisorganisatie ook flexibel worden ingezet. Dit komt in de praktijk het vaakst voor bij een GRIP 1 incident, waarbij bijvoorbeeld behoefte is aan extra ondersteuning van de Sectie Communicatie of van (delen van) Team Bevolkingszorg.

Een GRIP 1 incident kan om meer inzet en expertise vanuit Crisiscommunicatie vragen, maar nog geen GRIP 2 opstaling nodig hebben. Het is dan mogelijk om de acht kernfuncties van crisiscommunicatie of een aantal daarvan te alarmeren. Dit is monodisciplinair opschalen bij GRIP 1.

Een monodisciplinaire opstaling van het proces crisiscommunicatie verloopt als volgt:

1. De Communicatieadviseur CoPI bespreekt de behoefte aan opstaling van het proces crisiscommunicatie met de AC Communicatie.
2. De Communicatieadviseur CoPI vraagt in het CoPI-overleg om crisiscommunicatie monodisciplinair op te schalen.
3. Naar aanleiding van het CoPI-overleg kan de Leider CoPI besluiten om crisiscommunicatie mono op te schalen.
4. Als er wordt opgeschaald, wordt dat als volgt geregeld:
  - a. De Communicatieadviseur CoPI koppelt de mono-opstaling van crisiscommunicatie terug naar de AC Communicatie.
  - b. De Communicatieadviseur CoPI informeert het Hoofd Sectie Communicatie over de opstaling.
  - c. Het Hoofd Sectie Communicatie alarmeert de Sectie Communicatie via OOV-Alert.
5. Het CoPI blijft verantwoordelijk voor de aanpak van het incident. Als er vragen zijn vanuit de flexibel opgeschaalde teams, dan worden deze voorgelegd aan het CoPI. Vragen van de Sectie Communicatie over bijvoorbeeld een handelingsperspectief worden door de Communicatieadviseur CoPI ingebracht in het CoPI-overleg en daarna teruggekoppeld aan het Hoofd Sectie Communicatie. De AC Communicatie blijft eindverantwoordelijk voor het proces communicatie en wordt geïnformeerd over de voortgang.
6. In het CoPI-overleg wordt besproken of de mono-opstaling van Crisiscommunicatie voldoende is. Is dat niet het geval? Dan kan worden opgeschaald naar GRIP 2. De Leider CoPI stemt dit af met de Operationeel Leider.

Mono-opstaling crisiscommunicatie bij GRIP 1

1. Afstemmen: CA CoPI & AC Communicatie

2. Advies in CoPI door CA CoPI

Akkoord

Alarmering HSC en Sectie Communicatie

4.3 Afschalen

Afschalen naar een lagere of einde GRIP

Zodra er minder multidisciplinaire coördinatie nodig is, kan er worden begonnen met het afschalen van de ingezette hulpverleningsdiensten en de bestuurlijke teams. Afhankelijk van de situatie wordt besloten om af te schalen naar een lagere GRIP-fase of in één keer naar de routinefase.

GRIP-fase	Bevoegd tot afschalen naar een lagere of einde GRIP
GRIP 1	Leider CoPI
Mono-opstapeling Crisiscommunicatie bij GRIP 1	Leider CoPI
GRIP 2	Operationeel Leider
GRIP 3	Burgemeester
GRIP 4	Voorzitter Veiligheidsregio

Bij het afschalen naar een lagere GRIP of einde Grip wordt ook besloten welke adviezen en acties de nafase kan worden opgestart. Afhankelijk van de GRIP opstapeling wordt een plan van aanpak nafase opgesteld (zie hoofdstuk 5).

Crisiscommunicatie monodisciplinair afschalen

Naast het multidisciplinair afschalen kunnen de hulpverleningsdiensten en gemeenten ook monodisciplinair afschalen. Iedere kolom is verantwoordelijk voor de opstapeling van de eigen organisatie. Bepaalde specifieke taakorganisaties / teams kunnen eerder of juist later worden afgeschaald dan andere onderdelen. In de onderstaande tabel staat beschreven wie bevoegd is tot het afschalen vanuit crisiscommunicatie.

GRIP-fase	Bevoegd tot afschalen vanuit crisiscommunicatie
GRIP 1	Bij operationele opstapeling vanuit GRIP 1 besluit de Leider CoPI om af te schalen. Hij/zij informeert de burgemeester van de betrokken gemeente hierover.
Mono-opstapeling Crisiscommunicatie bij GRIP 1	Bij operationele opstapeling van het proces crisiscommunicatie bij GRIP 1 besluit de Leider CoPI om af te schalen. Hij/zij informeert de burgemeester van de betrokken gemeente hierover. De Communicatieadviseur CoPI informeert het Hoofd Sectie Communicatie en de AC Communicatie.
GRIP 2	Bij operationele opstapeling vanuit GRIP 2 besluit de operationeel leider om af te schalen. Hij/zij laat zich daarbij adviseren door de Leider CoPI en informeert de burgemeester van de betrokken gemeente hierover. De AC Communicatie is eindverantwoordelijk voor het afschalen van het proces crisiscommunicatie.

4.4 Niet-acute of sluimerende crisis

Bij een niet-acute situatie, een sluimerende of langdurende crisis is er meer tijd beschikbaar voor afstemming in de crisisorganisatie en met partners, omdat de noodzaak om direct te handelen (nog) niet acuut is. Niet-acute situaties zijn bijvoorbeeld langdurige droogte, voorbereiding op ijspret in Fryslân, bedreiging van de volksgezondheid en dreigende maatschappelijke onrust. Deze typen crises vragen om een andere aanpak en ondersteuningsbehoefte van het bevoegd gezag. Vaak is er in deze situaties meer behoefte aan specifieke ondersteuning, bijvoorbeeld van de Sectie Crisiscommunicatie.

Voor het inzetten van de Sectie Crisiscommunicatie voor een niet-acute of sluimerende crisis wordt in overleg met de AC Communicatie en de coördinerend gemeentefunctionaris besloten om de sectie of een aantal specifieke medewerkers daarvan in te zetten. Dit kan op verzoek van een burgemeester en/of de voorzitter van de veiligheidsregio. Samen wordt besloten welke inzet bij de betreffende situatie past, voor hoe lang en onder welke voorwaarden crisisfunctionarissen en/of de sectie wordt ingezet.

De regionale werkwijze en opschaling bij niet-acute en sluimerende crises staat beschreven in het [Regionaal Crisisplan 2022-2025](#) (paragraaf 3.2).

5. Nafase

Nafase is de fase waarin alle voorkomende werkzaamheden plaatsvinden die samenhangen met de gevolgen van een ramp of crisis die optreden na afschaling van de acute respons.

Een incidentgemeente moet inzicht krijgen in welke maatregelen genomen kunnen/moeten worden om na de ramp of crisis zo snel mogelijk terug te keren naar de 'normale' situatie. Dit leidt tot een plan van aanpak met een advies over:

- het coördineren van hulpverlening en beperken van de financiële schade;
- het toezien op het nakomen van beloften en het nemen van de verantwoordelijkheid door de betrokken partijen, gericht op zoveel voorkomen van nieuw leed;
- communicatie richting betrokkenen;
- het opzetten/inrichten van een (fysieke of digitale) loketfunctie met betrekking tot vragen van betrokkenen en een zorgvuldige afhandeling van klachten, meldingen en vragen;
- de zorg voor de bedrijfscontinuïteit;
- het afhandelen van de financiële en/of juridische nasleep;
- het laten uitvoeren van een (onafhankelijk) onderzoek/evaluatie.

Format overdracht plan van aanpak nafase

Het opstellen van het totale plan van aanpak voor de nafase is belegd bij de Taakorganisatie Ondersteuning van TBZ. De Sectie Communicatie is verantwoordelijk voor het aanleveren van het onderdeel over communicatie. Het Hoofd Sectie Communicatie kan een teamlid van de Sectie Communicatie opdracht geven om het 'format overdrachtsdocument communicatie van crisis naar nafase' op te stellen. Dit format is te vinden in de Crisisbeheersing App. Het Hoofd Sectie Communicatie levert het format daarna aan bij de HTO Ondersteuning. Het complete plan van aanpak nafase wordt vervolgens door de HTO Ondersteuning overdragen aan de Leider TBZ, waarna het wordt aangeboden aan de brongemeente(n).

6. Nazorg aan crisisfunctionarissen

Tijdens de nase is er aandacht voor de nazorg van betrokkenen van een incident, ramp of crisis. De betrokken crisisfunctionarissen kunnen ook nazorg nodig hebben. De nazorg voor de operationele diensten is veelal geregeld met een team collegiale ondersteuning. Voor crisisfunctionarissen Crisiscommunicatie wordt in 2023 nazorg vorm gegeven. Tot die tijd is het mogelijk om nazorg te vragen via de aandachtfunctionaris van het betrokken piketteam bij de afdeling Crisisbeheersing van Veiligheidsregio Fryslân.

7. Evaluatie

Elk GRIP-incident wordt door het multidisciplinaire evaluatieteam van Veiligheidsregio Fryslân geëvalueerd. Daardoor kunnen crisisfunctionarissen leren van een incident. Crisiscommunicatie is één van de onderwerpen die specifiek wordt geëvalueerd.

- Bij incidenten waarbij is opgeschaald naar GRIP 1, GRIP 2 of waarbij Crisiscommunicatie mono is opgeschaald neemt een medewerker van de afdeling crisisbeheersing hiervoor contact op met de ingezette crisiscommunicatiefunctionarissen met een hard piket. Samen worden de evaluatievragen doorgenomen;
- Bij een GRIP 3 incident kan er vanuit de Veiligheidsregio voor worden gekozen om deze te evalueren zoals bij een GRIP 1 en GRIP 2 incident. Er kan ook worden gekozen voor een externe evaluatie;
- GRIP 4 incidenten worden standaard extern geëvalueerd.

In de handboeken crisiscommunicatie (zie bijlage 8.1) wordt beschreven welke documenten vanuit crisiscommunicatie handig zijn om beschikbaar te hebben bij een evaluatie. De handboeken zijn te vinden in de App Crisisbeheersing.

8. Bijlagen

8.1 Handboeken crisiscommunicatie

Voor de crisisfunctionarissen die een taak hebben op het gebied van crisiscommunicatie zijn twee handboeken opgesteld. Hierin staan onder andere alle taken en mandaten van crisiscommunicatie benoemd, de mogelijk in te zetten communicatiemiddelen, praktische werkinstructies en tips.

Er zijn twee verschillende handboeken:

- **Het 'Handboek Experts crisiscommunicatie'**: dit handboek is voor de Communicatieadviseur CoPI, de AC Communicatie, het Hoofd Sectie Communicatie en de BT communicatieadviseur.
- **Het 'Handboek Sectie Crisiscommunicatie'**: dit handboek is voor de persvoorlichters, omgevingsanalisten, webredacteurs/publieksvoorlichters en liaison communicatie.

Beide handboeken zijn te vinden in de App Crisisbeheersing.

8.2 Taakkaarten per functie

Op de volgende pagina's staan taakkaarten van deze crisiscommunicatiefuncties:

1. Algemeen Commandant Communicatie
2. Hoofd Sectie Communicatie
3. Communicatieadviseur Beleidsteam
4. Communicatieadviseur CoPI
5. Omgevingsanalist
6. Persvoorlichter
7. Publieksvoorlichter/webredacteur
8. Liaison communicatie

De taakkaarten zijn ook te vinden in de App Crisisbeheersing en in de handboeken crisiscommunicatie.

Taakkaart AC Communicatie

Organisatiestructuur

Werklocatie

RCC, Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- Operationeel Leider
  - AC's ROT
  - Hoofd Sectie Communicatie
  - CA CoPI
- BT Communicatieadviseur
- Communicatieadviseurs betrokken externe partijen

Kerntaken

1. Verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van crisiscommunicatie (incl. leidinggeven aan het proces crisiscommunicatie)
2. Het informeren van het ROT over de communicatieaanpak
3. Het adviseren van het ROT over de communicatieve implicaties van (mogelijke) ontwikkelingen van het incident en handelingen van het ROT
4. Actief halen en brengen van informatie tijdens de vergadering van het ROT

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
- Raadpleeg LCMS
- Geef opdracht(en) aan het Hoofd Sectie Communicatie
- Contact met de CA CoPI kan helpen om een duidelijker beeld van de situatie te krijgen
- Bedenk met welke betrokken partners je contact moet leggen

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de Operationeel Leider
- Informeer het Hoofd Sectie Communicatie hierover en geef opdracht tot afbouw

➔ Uitvoering

1. Verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van crisiscommunicatie (incl. leidinggeven aan het proces crisiscommunicatie)

- Je geeft leiding aan het proces crisiscommunicatie en stuurt de HSC aan. Je laat je informeren door de HSC en stemt de werkzaamheden af.
- Je verzamelt en analyseert de informatie vanuit het ROT en je bepaalt de risico's en aandachtspunten voor de crisiscommunicatie. Je beoordeelt het totaalbeeld en formuleert op basis daarvan opdrachten en adviezen in de richting van de HSC.
- Je stemt, in geval van een opschaling van GRIP 1 naar een hoger GRIP-niveau, de stand van zaken en lopende acties af met de Communicatieadviseur CoPI.
- Je houdt op afstand het overzicht op het operationele proces, vormt een continu beeld en oordeel over de crisiscommunicatie en stuurt waar nodig processen bij.
- Zo nodig laat je bij GRIP 2 de BT Communicatieadviseur alarmeren om de burgemeester te adviseren en ondersteunen.

2. Het informeren van het ROT over de communicatieaanpak

- Meldt welke communicatieactiviteiten in voorbereiding zijn. Je geeft aan op welke van de communicatiedoelstellingen het accent ligt (ISB).
- Je houdt het tabblad 'Crisiscommunicatie' in LCMS bij.

3. Het adviseren van het ROT over de communicatieve implicaties van (mogelijke) ontwikkelingen van het incident en handelingen van het ROT

- Je adviseert het ROT over mogelijke implicaties van ontwikkelingen en besluiten voor de communicatieaanpak.
- Je bepaalt of aanvullende besluiten en bijdragen (duiding) van het GBT of RBT nodig zijn ten aanzien van de communicatieaanpak;
- Je trekt parallellen tussen vergelijkbare incidenten en werkt samen met andere ROT-leden mogelijke scenario's uit.

4. Actief halen en brengen van informatie tijdens de vergadering van het ROT

- Je neemt deel aan de ROT-vergaderingen en haalt en brengt actief informatie.
- Schets aan de hand van het omgevingsbeeld hoe de crisis in de buitenwereld wordt beleefd.
- Analyseer tijdens het overleg welke informatie nodig en relevant is voor het communicatieproces. Vraag zowel in als buiten het ROT naar benodigde informatie.
- In en om de ROT-overleggen stem je multidisciplinaire zaken af met de andere AC's en betrokken ketenpartners (Politie, Bevolkingszorg, Brandweer, Geneeskundig, Defensie, Waterschap, Rijkswaterstaat e.d.).

Ketenpartners

Als AC Communicatie stem je de crisiscommunicatie ook af met betrokken crisispartners.

Om in kaart te brengen met wie je afstemt kun je gebruik maken van de uitgewerkte crisiscommunicatiethema's. Die kun je vinden op www.vrfryslan.nl/crisiscommunicatie en in de Crisisbeheersing app. Daarnaast kun je ook gebruik maken van de Bestuurlijke Netwerkkarten van het NIPV: <https://bit.ly/3XX5A8h>

Taakkaart Hoofd Sectie Communicatie

Organisatiestructuur

Werklocatie

RCC, Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- AC Communicatie
- Sectie Communicatie
  - CA CoPI
- BT Communicatieadviseur

Kerntaken

1. Inrichten van de Sectie Communicatie
2. Leiding geven aan de medewerkers van de Sectie Communicatie
3. Adviseren, informeren en rapporteren
4. Zorgen voor debriefing van en nazorg aan de communicatiemedewerkers binnen en buiten de Sectie Communicatie

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
- Raadpleeg LCMS
- Stem de eerste acties af met de AC Communicatie
- Informeer bij de CA CoPI naar zijn/haar beeld en uitgezette communicatieacties

➔ Uitvoering

1. Inrichten van de Sectie Communicatie

- Wijs concrete taken en acties toe aan de sectiemedewerkers.
- Regel (aanvullende) faciliteiten. Regel herbezetting bij langdurige inzet.
- Zorg dat de relevante regels, planvormen en procedures gehanteerd worden door de Sectie Communicatie.
- Bepaal, in samenhang met de (verwachte) informatiebehoefte, of er extra of andere functionarissen moeten worden ingezet.

2. Leiding geven aan de medewerkers van de Sectie Communicatie

- Geef leiding aan de medewerkers van de Sectie Communicatie, de Communicatieadviseur CoPI en de BT Communicatieadviseur.
- Hanteer de visie dat de maatschappelijke informatiebehoefte het uitgangspunt is van waaruit de sectie werkt, en met de doelstellingen: informatievoorziening, schadebeperking en betekenisgeving.
- Vertaal strategische en tactische kaders en opdrachten in concrete taken en acties en zet deze uit binnen de sectie. Bewaak de voortgang en stuur waar nodig bij.
- Heb oog voor emotionele druk en werkdruk bij de sectiemedewerkers.
- Stem werkzaamheden en de woordvoeringlijn met interne partners af.

3. Adviseren, informeren en rapporteren

- Informeer de AC Communicatie over de voortgang van de crisiscommunicatie-operatie.
- Ontvang informatie vanuit de operationele lijn via de AC Communicatie en de Communicatieadviseur CoPI, en via de bestuurlijke lijn van de Communicatieadviseur BT.
- Zorg voor de informatie-uitwisseling binnen de Sectie Communicatie, maar ook tussen de AC Communicatie en de Communicatieadviseur CoPI en BT.
- Regel het bijhouden van een logboek/verslaglegging in de eigen sectie.

4. Zorgen voor debriefing van en nazorg aan de communicatiemedewerkers binnen en buiten de Sectie Communicatie

- Debrief de sectie en de communicatieadviseurs in het CoPI en BT.
- Laat door de sectie het overdrachtsdocument Communicatie in de nafase opstellen en lever dit aan bij Team Bevolkingszorg.
- Evalueer het werk van de sectie. Werk mee aan de multidisciplinaire evaluatie.
- Regel als dat nodig is nazorg voor de medewerkers van de Sectie Communicatie en/of de Communicatieadviseurs CoPI en BT.

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de AC Communicatie
- Informeer de sectie communicatie en geef opdracht tot het opstellen van het overdrachtsformulier 'communicatie in de nafase'
- Rond daarna de werkzaamheden van de sectie af

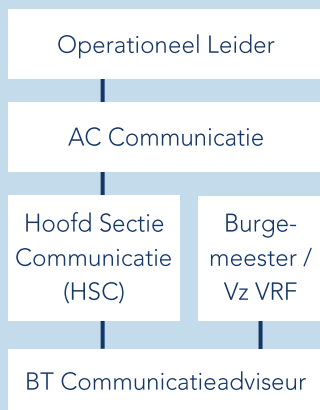
SISOSS

Over SISOSS-onderwerpen mag niet zonder afstemming worden gecommuniceerd:

- Slachtoffers
- Oorzaak
- Identiteit
- Scenario's
- Schade
- Schuld

Taakkaart BT Communicatieadviseur

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis

Werkt samen met

- AC Communicatie
  - Hoofd Sectie Communicatie
- Burgemeester / Vz VRF
  - Leden GBT/RBT
    - CA CoPI
- Liaison communicatie
- Eigen CA burgemeester

Kerntaken

1. Het BT adviseren en informeren over de (strategische) communicatieaanpak
2. Het BT adviseren over communicatieve implicaties van wat ter tafel komt tijdens de vergadering van het beleidsteam
3. Adviseer de burgemeester en/of voorzitter van de veiligheidsregio over het vervullen van zijn rol als boegbeeld en burgervader (betekenisgeving)
4. Het Hoofd Sectie Communicatie informeren over de besluiten van het beleidsteam

Uitvoering

→ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
- Raadpleeg LCMS
- Stem de eerste acties af met het Hoofd Sectie Communicatie en de AC Communicatie
- Neem contact op met de liaison communicatie van de betrokken gemeente en stem de onderlinge samenwerking af
- Zoek contact met de eigen communicatieadviseur van de burgemeester / voorzitter veiligheidsregio en stem de onderlinge samenwerking af

→ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van het Hoofd Sectie Communicatie

→ Uitvoering

1. Het BT adviseren en informeren over de (strategische) communicatieaanpak

- Wijs het beleidsteam op de kaders en mandaten van de communicatieoperatie (informatievoorziening, schadebeperking, betekenisgeving). Meld op welke van de communicatiedoelstellingen het accent ligt.
- Deel informatie uit het omgevingsbeeld.
- Meld welke communicatieactiviteiten al zijn ondernomen en welke in voorbereiding zijn.
- Adviseer en informeer over de communicatieaanpak op basis van een actueel adviesrapport omgevingsanalyse.
- Anticipeer op de nieuwsstroom en nieuwsgaring van de buitenwereld.
- Bepaal of er aanvullende besluiten van het BT nodig zijn ten aanzien van de communicatieaanpak.
- Adviseer welke rol en bijdrage van de BT-leden wordt verwacht in de communicatieoperatie.

2. Het BT adviseren over communicatieve implicaties van wat ter tafel komt tijdens de vergadering van het beleidsteam

- Adviseer over communicatieve implicaties van strategische informatie, knelpunten en dilemma's.
- Vertaal BT-besluiten in overleg met het Hoofd Sectie Communicatie naar inzetopdrachten voor de sectie.

3. Adviseer de burgemeester en/of voorzitter van de veiligheidsregio over het vervullen van zijn rol als boegbeeld en burgervader (betekenisgeving)

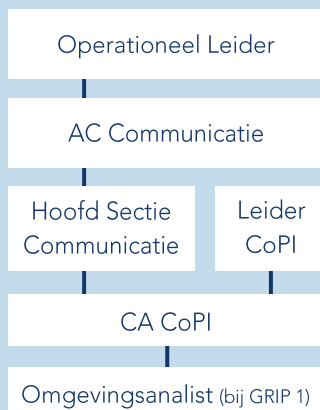
- Adviseer en faciliteer de burgemeester en/of voorzitter veiligheidsregio bij de voorbereidingen uitvoering van pers- en publieksoptreden.
- Formuleer kernboodschappen voor de burgemeester en/of voorzitter van de veiligheidsregio.
- Adviseer de burgemeester en/of voorzitter veiligheidsregio over de communicatie tijdens protocolaire bijeenkomsten.
- Trek parallellen tussen vergelijkbare incidenten.

4. Het Hoofd Sectie Communicatie informeren over de besluiten van het BT

- Deel informatie en (in overleg met het Hoofd Sectie Communicatie) inzetopdrachten binnen de Sectie Communicatie.
- Onderhoud ook buiten de overleggen van de Sectie Communicatie contact met de Liaison communicatie van de betrokken gemeente.

Taakkaart Communicatieadviseur CoPI

Organisatiestructuur

Werklocatie

Plaats incident

Werkt samen met

- CoPI leden
- Omgevingsanalist
- Hoofd Sectie Communicatie
- AC Communicatie
- Sectie Communicatie
- BT Communicatieadviseur

Kerntaken

1. Adviseren en informeren van het CoPI over de communicatieaanpak
2. Verzorgen van de woordvoering op de plaats incident
3. Bij GRIP 1: leiding geven aan de omgevingsanalist
4. Bij mono-opscaling van crisiscommunicatie bij GRIP 1: optreden als opdrachtgever van het Hoofd Sectie Communicatie
5. Vanaf GRIP 2: voortgangs- of afwijkingsinformatie aan het Hoofd Sectie Communicatie geven

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Bevestig in RMG-02 dat je aanrijdend bent
  - Raadpleeg LiveOp en LCMS
  - Communiceer de eerste feitelijke informatie en/of handelingsperspectief
  - Stem de inhoud en tijdstip van de eerste omgevingsanalyse af met de omgevingsanalist
- Vanaf GRIP 2:*
- Informeer het Hoofd Sectie Communicatie en evt. ook de AC Communicatie over de actuele situatie en uitgezette communicatieacties
  - Stem de eerste acties af met het Hoofd Sectie Communicatie

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de Leider CoPI (bij GRIP 1) of het Hoofd Sectie Communicatie (vanaf GRIP 2)

SISOSS

Over SISOSS-onderwerpen mag niet zonder afstemming worden gecommuniceerd:

- Slachtoffers
- Identiteit
- Schade
- Oorzaak
- Scenario's
- Schuld

➔ Uitvoering

1. Adviseren en informeren van het CoPI over de communicatieaanpak

- Wijs het CoPI op de kaders en mandaten van de communicatieoperatie (informatievoorziening, schadebeperking, betekenisgeving).
- Maak een inschatting van de (verwachte) informatiebehoefte op basis van de eerste omgevingsanalyse.
- Start de eerste communicatieactiviteiten op en zet communicatiemiddelen in.
- Adviseer de leider CoPI gevraagd en ongevraagd over de communicatie-inzet en eventuele opschaling.
- Trek parallellen tussen vergelijkbare incidenten.

2. Verzorgen van de woordvoering op de plaats incident

- Ontvang en begeleid de media ter plaatse.
- Informeer de media over feiten, omstandigheden, te voorziene ontwikkelingen en aandachtspunten (informatievoorziening en schadebeperking).

3. Bij GRIP 1: leiding geven aan de omgevingsanalist

- Stem de inhoud van de omgevingsanalyses en de tijdstippen van aanleveren af met de omgevingsanalist. Stuur zo nodig bij op de inhoud van de analyses.

4. Bij mono-opscaling van crisiscommunicatie bij GRIP 1: optreden als opdrachtgever van het Hoofd Sectie Communicatie

- Deel met het Hoofd Sectie Communicatie (HSC) de reden voor de opschaling van crisiscommunicatie en de opdracht(en) voor de Sectie Communicatie.
- Stem vragen vanuit de Sectie Communicatie af in het CoPI-overleg.
- Deel nieuwe informatie vanuit het CoPI-overleg met de HSC.

5. Vanaf GRIP 2: voortgangs- of afwijkingsinformatie aan het Hoofd Sectie Communicatie geven

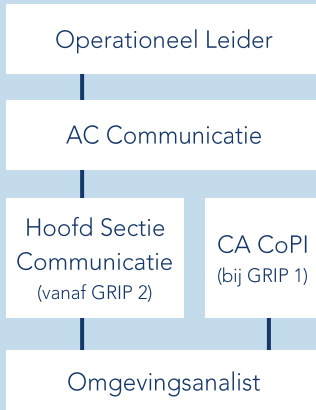
- Meld welke communicatieactiviteiten al zijn ondernomen, welke in voorbereiding zijn en wat er leeft en speelt op de plaats incident.
- Stem de communicatieaanpak en werkzaamheden af met de HSC.
- Informeer over de ervaringen met de media ter plaatse. Stem bijzondere mediaverzoeken af met de HSC.

Denk bij een GRIP 1 ook aan...:

- de woordvoering afstemmen met de burgemeester, als deze ter plaatse is;
- contact leggen met de communicatieadviseur van de betrokken gemeente.

Taakkaart Omgevingsanalist

Organisatiestructuur

Werklocatie

Eigen werkplek of
RCC, Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- Communicatieadviseur CoPI
- Hoofd Sectie Communicatie
- Sectie Communicatie

Kerntaken

1. Verzamelen van meningen en belevingen van de omgeving in relatie tot het (dreigende) incident
2. Verwerken van gegevens tot een omgevingsanalyse
3. Adviseren over de focus van de communicatieaanpak ten aanzien van ISB
4. Analyseren van het effect van de communicatieaanpak

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
  - Stem de inhoud en tijdstip van de eerste omgevingsanalyse af met de Communicatieadviseur CoPI
- Vanaf GRIP 2:*
- Stem de inhoud en tijdstip van de eerste omgevingsanalyse af met het Hoofd Sectie Communicatie

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van de Communicatieadviseur CoPI (bij GRIP 1) of het Hoofd Sectie Communicatie (vanaf GRIP 2)

➔ Uitvoering

1. Verzamelen van meningen en belevingen van de omgeving in relatie tot het (dreigende) incident

- Verzamel informatie via online nieuws, sociale media en offline gestelde publieks- en persvragen. Noteer (veelvoorkomende/opvallende) gedragingen, informatiebehoefte en betekenisgeving van direct betrokkenen, publiek en media ('wat er speelt en leeft')
- Noteer welke spelers in het krachtenveld communiceren over het incident en de toonzetting van de berichtgeving. Noteer bronnen en sleutelfiguren.

2. Verwerken van gegevens tot een omgevingsanalyse

- Rangschik de gegevens van de buitenwereld op informatiebehoefte, schadebeperking (gedragingen) en betekenisgeving (ISB).
- Verwoord welke sentimenten in het geding zijn. Vermeld veelgebruikte woorden, de belangrijkste bronnen en belangrijke beïnvloeders en stakeholders.

3. Adviseren over de focus van de communicatieaanpak ten aanzien van ISB

- Formuleer in een paar regels/bullets specifieke aandachtspunten (tips voor focus) bij gevoelige onderwerpen of beladen woorden.
- Benoem of eerder gedeelde informatie de belangrijkste doelgroepen wel heeft bereikt.
- Filter de rode draad uit meningen van beïnvloeders en stakeholders.
- Deel het advies en bespreek het beeld met de Communicatieadviseur CoPI (bij GRIP 1) of het Hoofd Sectie Communicatie (vanaf GRIP 2 of bij mono-opstapeling van het proces communicatie).

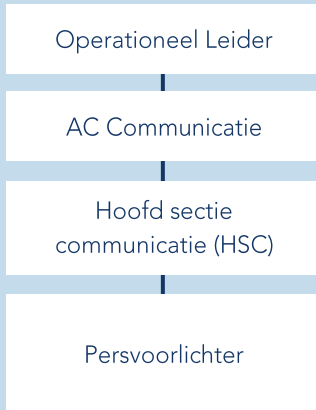
4. Analyseren van het effect van de communicatieaanpak

- Kijk of de communicatieaanpak het gewenste effect heeft op basis van veranderingen in de informatiebehoefte (neemt het aantal vragen af?), het gedrag en heersende emoties.
- Signaleer of de gebruikte termen aansluiten bij de beleving van de omgeving.
- Verwerk deze analyse van het effect in een volgend omgevingsbeeld.
- Geef proactief afwijkingen/ opvallende zaken tussentijds door aan de Communicatieadviseur CoPI (bij GRIP 1) of het Hoofd Sectie Communicatie (vanaf GRIP 2 of bij mono-opstapeling van het proces communicatie).

Taakkaart Persvoorlichter

Organisatiestructuur

Werklocatie

RCC, Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- Hoofd Sectie Communicatie
- Sectie Communicatie
- Communicatieadviseur CoPI
- BT Communicatieadviseur

Kerntaken

1. De media op de hoogte houden
2. Het organiseren van persconferenties
3. Het begeleiden van autoriteiten bij mediacontact
4. Perswoordvoering afstemmen met de Communicatieadviseur CoPI
5. Optreden als contactpersoon voor de calamiteitenzender (Omrop Fryslân)

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
- Stem de eerste acties af met het Hoofd Sectie Communicatie

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van het Hoofd Sectie Communicatie
- Werk in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie mee aan het opstellen van het overdrachtsformulier 'communicatie in de nafase'
- Rond daarna je werkzaamheden af

Over SISOSS-onderwerpen mag niet zonder afstemming worden gecommuniceerd:

- Slachtoffers
- Oorzaak
- Identiteit
- Scenario's
- Schade
- Schuld

➔ Uitvoering

1. De media op de hoogte houden

- Beantwoord persvragen.
- Stel in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie persberichten op en verspreid deze door middel van de ingezette communicatiemiddelen.
- Neem proactief contact op met de media om onjuiste berichtgeving in de media te rectificeren.

2. Het organiseren van persconferenties

- Stel op verzoek een persstatement op voor een persbijeenkomst/persconferentie. Werk hierbij samen met de BT Communicatieadviseur.
- Organiseer in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie een persconferentie. Werk hierbij samen met de Liaison Communicatie en de BT Communicatieadviseur.

3. Het begeleiden van autoriteiten bij mediacontact

- Begeleid (desgevraagd) autoriteiten tijdens contacten met de media en het publiek.

4. Perswoordvoering afstemmen met de Communicatieadviseur CoPI

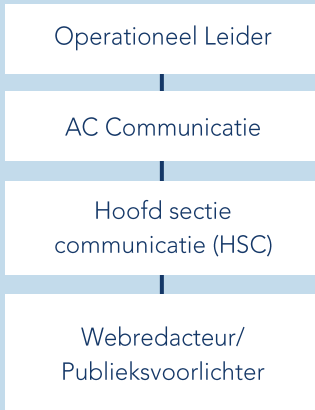
- Stem, als dit je door het Hoofd Sectie Communicatie wordt gevraagd, de perswoordvoering af met de Communicatieadviseur CoPI. Hiermee voorkom je dat je tegenstrijdige informatie aan de pers geeft.
- Benut de operationele en/of procesinformatie die de Communicatieadviseur CoPI kan geven. Hiermee kun je laten zien dat er hard wordt gewerkt, ook als je nog weinig informatie kunt geven over het effectgebied.

5. Optreden als contactpersoon voor de calamiteitenzender

- Treed in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie op als contactpersoon voor de calamiteitenzender (Omrop Fryslân), als deze is geactiveerd.

Taakkaart Webredacteur/publieksvoorlichter

Organisatiestructuur

Werklocatie

RCC, Noorderend 4 Drachten

Werkt samen met

- Hoofd Sectie Communicatie
- Sectie Communicatie
- Klantcontactcentrum (KCC)

Kerntaken

1. Verwerken van de communicatieaanpak uit het adviesrapport omgevingsanalyse tot communicatie-uitingen voor website(s) en social media
2. Plaatsen en actualiseren van communicatie-uitingen op relevante media
3. De beantwoording van publieksvragen afstemmen met het KCC
4. Geven van voortgangs- of afwijkingsinformatie aan het Hoofd Sectie Communicatie
5. Indien nodig: publieksvoorlichting geven op de opvanglocatie

Uitvoering

➔ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
- Stem de eerste acties af met het Hoofd Sectie Communicatie

➔ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van het Hoofd Sectie Communicatie
- Werk in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie mee aan het opstellen van het overdrachtsformulier 'communicatie in de nafase'
- Rond daarna je werkzaamheden af

Over SISOSS-onderwerpen mag niet zonder afstemming worden gecommuniceerd:

- Slachtoffers
- Identiteit
- Schade
- Oorzaak
- Scenario's
- Schuld

➔ Uitvoering

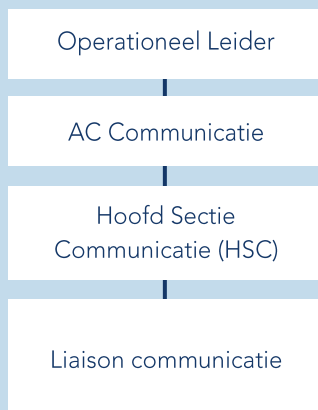
- 1. Verwerken van de communicatieaanpak uit het adviesrapport omgevingsanalyse tot communicatie-uitingen voor website en social media**
  - Adviseer het Hoofd Sectie Communicatie over de in te zetten communicatiemiddelen.
  - Schrijf webteksten, Q&A's en teksten voor social media en zoek ondersteunend beeldmateriaal.
- 2. Plaatsen en actualiseren van communicatie-uitingen op relevante media**
  - Plaats webteksten, Q&A's, teksten voor social media en beeldmateriaal op de gekozen communicatiemiddelen. Herorden de geplaatste informatie regelmatig (is het nog overzichtelijk, toegankelijk en actueel?).
  - Beantwoord vragen op social media.
- 3. De beantwoording van publieksvragen afstemmen met het KCC**
  - Haal bij het KCC op welke vragen er bij het KCC binnenkomen en op welke vragen (nog) geen antwoord is.
  - Voorzie het KCC van juiste informatie voor het beantwoorden van vragen.
  - Verwerk de vragen die bij het KCC binnenkomen (ook) in de Q&A op o.a. website en social media.
- 4. Geven van voortgangs- of afwijkingsinformatie aan het Hoofd Sectie Communicatie**
  - Deel informatie over de voortgang van het werk en eventuele afwijkingsinformatie, zoals problemen met toegankelijkheid van ICT-middelen en media of stagnatie van interne informatiestromen.
- 5. Indien nodig: publieksvoorlichting geven op opvanglocatie**

Is er op de opvanglocatie een grote informatiebehoefte? Dan kan het Hoofd Sectie Communicatie je op deze locatie inzetten als publieksvoorlichter.

  - Informeer de aanwezigen in de opvanglocatie over het meest recente beeld van het incident, de (verwachte) verblijfsduur en eventuele andere vormen van zorg die geboden worden (zoals tijdelijk onderdak, voedsel, sanitair). Vertel wanneer er naar verwachting nieuwe informatie kan worden gegeven.
  - Stimuleer de aanwezigen op de opvanglocatie om in contact te komen met (contactpersonen) van hun verwanten en stel (indien nodig) telefoons en/of internet daarvoor beschikbaar.
  - Informeer het Hoofd Sectie Communicatie over de meest gestelde vragen op de opvanglocatie en laat deze in de Q&A verwerken.

Taakkaart Liaison communicatie

Organisatiestructuur

Werklocatie

Gemeentehuis

Werkt samen met

- Hoofd Sectie Communicatie
- Team Bevolkingszorg
- Sectie Communicatie
  - CA CoPI
  - CA BT

Kerntaken

1. Aansluiten bij het overleg van Team Bevolkingszorg
2. Het Hoofd Sectie Communicatie informeren en adviseren
3. Taken uitvoeren in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie

Uitvoering

→ Alarmering & start

- Bevestig in OOV-Alert dat je de alarmering accepteert
- Stem de eerste acties af met het Hoofd Sectie Communicatie
- Meld je bij Team Bevolkingszorg in het gemeentehuis
- Stem met het Hoofd Sectie Communicatie de tijdstippen van de vergaderingen van TBZ en het overleg van de Sectie Communicatie op elkaar af
- Zoek contact met de CA BT en stem de samenwerking af

→ Uitvoering

1. Aansluiten bij het overleg van Team Bevolkingszorg

- Aansluiten bij vergaderingen van Team Bevolkingszorg (TBZ). Vanaf GRIP 2 komt TBZ bij elkaar. Daarnaast kunnen (delen van) Crisiscommunicatie en Bevolkingszorg bij GRIP 1 monodisciplinair worden opgeschaald.
- TBZ informeren over het lopende communicatieproces.
- Vragen/knelpunten op het gebied van communicatie in afstemming met de Hoofd Sectie Communicatie inbrengen in het overleg van TBZ.

2. Het Hoofd Sectie Communicatie informeren en adviseren

- Informatie vanuit TBZ terugkoppelen aan de Hoofd Sectie Communicatie.
- Het Hoofd Sectie Communicatie adviseren over de communicatieaanpak.

3. Taken uitvoeren in opdracht van het Hoofd Sectie Communicatie

Dit kunnen bijvoorbeeld de volgende communicatietaken zijn:

- Afstemming met het Klantcontactcentrum (KCC) van de gemeente en hier informatie opvragen/leveren.
- Het helpen voorbereiden van een persconferentie (bijv. de inrichting van de ruimte met de juiste faciliteiten) samen met de persvoorlichter en CA BT.
- Specifieke gemeentelijke communicatiemiddelen inzetten (zoals een bewonersbrief). De Sectie Communicatie zorgt voor de website, social media en het beantwoorden van persvragen, dit hoeft de Liaison niet te doen.

→ Afsluiting

- Schaal je eigen werkzaamheden pas af na toestemming van het Hoofd Sectie Communicatie
- Zorg samen met de Sectie Communicatie voor het opstellen van het overdrachtsformulier 'communicatie in de nafase'
- Rond daarna je werkzaamheden af

Regulier werk: interne communicatie

Interne communicatie is geen taak van de Sectie Communicatie. Het reguliere communicatieteam van de gemeente is verantwoordelijk voor het informeren van gemeentelijke medewerkers over het incident en de gevolgen voor de werkzaamheden van medewerkers en/of de gemeentelijke dienstverlening aan inwoners.

Tip: overleg met het reguliere communicatieteam van de gemeente of een collega de interne communicatie binnen de gemeente kan oppakken. Dan houd jij als liaison de handen vrij.

Regulier werk: de nafase

Als de crisisorganisatie is afgeschaald, is de gemeente vaak nog lange tijd bezig met de nafase. De kans is groot dat jij hier binnen je reguliere communicatiewerk een taak in hebt. Alle werkzaamheden rondom de nafase stem je af binnen je reguliere gemeentelijke organisatie.

8.3 Afkortingen

AC	Algemeen Commandant
AOV	Ambtenaar openbare Orde en Veiligheid
BT	Beleidsteam
CaCo	Calamiteiten Coördinator
CoPI	Commando plaats incident
CoWa	Coördinatieteam Waddeneilanden
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure
Hard piket	Opkomstverplichting met een piketvergoeding
HTO	Hoofd Taakorganisatie
IM'er	Informatiemanager
ISB	Informatievoorziening, Schadebeperking en Betekenisgeving
KCC	Klant Contact Centrum
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LTBZ	Leider team Bevolkingszorg
MkNN	Meldkamer Noord-Nederland
NIPV	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
OL	Operationeel Leider
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OvD	Officier van dienst
PIN	Publieksinformatienummer
POOK	Periodiek Overleg Oranje Kolom (overleg 18 gemeentesecretarissen)
SISOSS	Slachtoffers, Identiteit, Schade, Oorzaak, Schuld en Scenario's
RBP	Rampbestrijdingsplannen
RBT	Regionaal Beleidsteam
RCC	Regionaal Coördinatiecentrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
TBZ	Team Bevolkingszorg
Vr	Veiligheidsregio
VRF	Veiligheidsregio Fryslân
Wvr	Wet veiligheidsregio's
Zacht piket	Vrije instroom zonder piketvergoeding

Factsheet Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027

Wat is Bevolkingszorg?

Binnen het proces Bevolkingszorg worden de volgende taken uitgevoerd:

Voorzien in opvang en verzorging
van de bevolking

Registreren van de slachtoffers

Registreren van schadegevallen

Adviseren van het regionaal
operationeel team (ROT)

Verzorgen van nazorg voor de
bevolking

De uitvoering ligt in de warme fase bij de Officier van Dienst Bevolkingszorg en het Team Bevolkingszorg. De Leider Team Bevolkingszorg stuurt het Team Bevolkingszorg aan.

In het team zitten:

De Hoofden Taakorganisatie Publieke Zorg,
Omgevingszorg en Ondersteuning

Informatiemanager Bevolkingszorg

Adviseur Crisisbeheersing

Liaison Communicatie

De eindverantwoordelijkheid voor het proces Bevolkingszorg is belegd de Algemeen Commandant Bevolkingszorg.

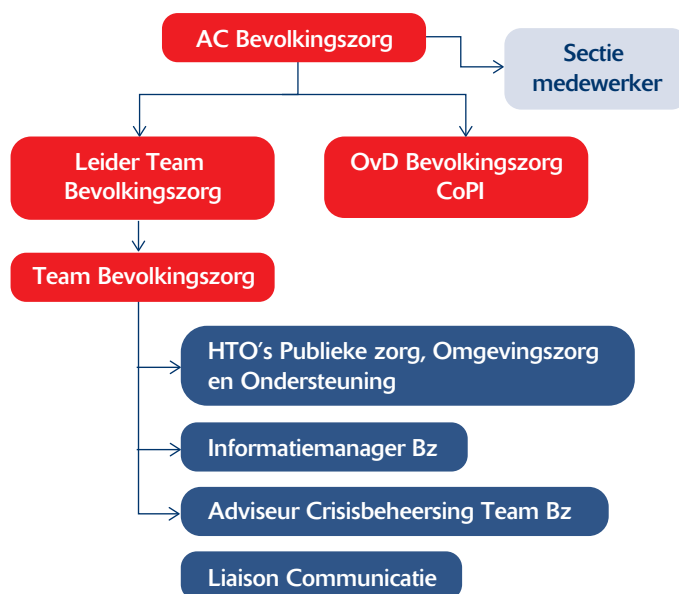
Wat staat er in het Deelplan Bevolkingszorg 2024-2027?

- Een beschrijving van het proces Bevolkingszorg, de evaluatie van een incident en de nazorg voor crisisfunctionarissen.
- Een beschrijving van de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de functionarissen Bevolkingszorg in de koude en warme fase.
- De inrichting van het proces voor Mono-opscaling Bevolkingszorg bij GRIP 1.
- Inzet bij niet acute en sluimerende crisis.
- De wijze van samenwerking en ondersteuning bij een incident op een Waddeneiland.
- De wijze van alarmeren en het beheer van OOV-Alert.

Wat is er veranderd ten opzichte van het deelplan uit 2016?

- Crisiscommunicatie is een eigenstandig proces geworden en valt niet meer onder de verantwoordelijkheid van de AC Bevolkingszorg.
- De mogelijkheid om op te schalen naar Mono-opscaling Bevolkingszorg bij GRIP 1.
- De taakkaarten zijn geactualiseerd.
- Het deelplan sluit aan bij het Regionaal Crisisplan 2022-2025.

Organisatiestructuur Bevolkingszorg

Waar kun je meer lezen over de crisisstructuur in Fryslân?

- Regionaal Crisisplan 2022-2025
- GRIP-boekje
- Taakkaarten
- Deelplannen Taakorganisaties

Te vinden in de **Crisisapp** en op het extranet van de VRF.

Factsheet Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027

Wat is Crisiscommunicatie?

Het doel van crisiscommunicatie is het voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte op basis van drie operationele doelen:

Informatievoorziening

Schadebeperking

Betekenisgeving

Het proces crisiscommunicatie heeft het mandaat om zonder bestuurlijk overleg feiten, zintuiglijke informatie en informatie over procedures en processen te communiceren. Over SISOSS-onderwerpen mag niet zonder afstemming worden gecommuniceerd: Slachtoffers, Identiteit, Schade, Oorzaak, Schuld en Scenario's.

De uitvoering van de taken ligt in de warme fase bij de Communicatieadviseur CoPI en de Sectie Communicatie. Het Hoofd Sectie Communicatie stuurt de Sectie Communicatie aan. De AC Communicatie is eindverantwoordelijk voor het proces crisiscommunicatie.

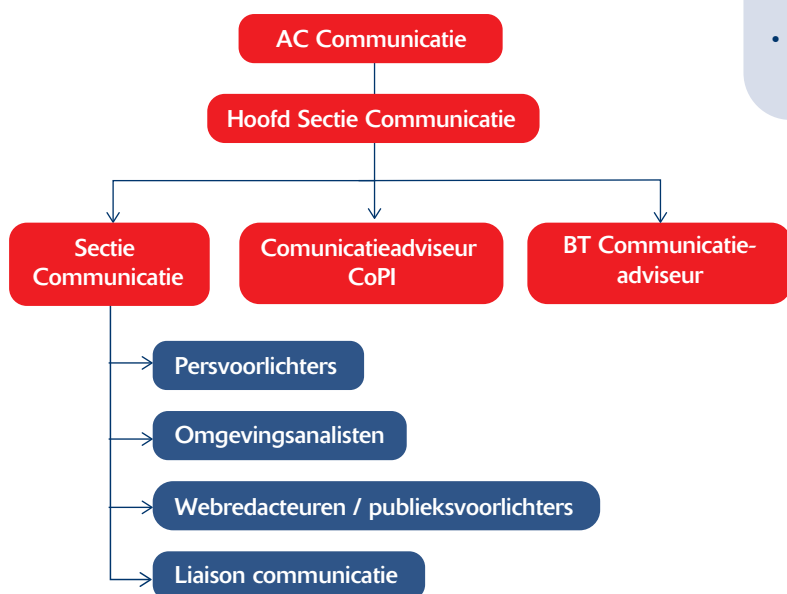
Wat staat er in het Deelplan Crisiscommunicatie 2024-2027?

- Een beschrijving van het proces crisiscommunicatie inclusief de nafase, de evaluatie van een incident en de nazorg voor crisisfunctionarissen.
- Een beschrijving van de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de functionarissen crisiscommunicatie in de koude en warme fase.
- De inrichting van het proces voor mono-opscaling Crisiscommunicatie bij GRIP 1.
- Inzet bij niet-acute en sluimerende crises.
- De wijze van samenwerking en ondersteuning bij een incident op een Waddeneiland.
- De wijze van alarmeren en het beheer van OOV-Alert .

Wat is er veranderd ten opzichte van het deelplan uit 2016?

- Crisiscommunicatie is een eigenstandig proces geworden en maakt geen deel meer uit van Bevolkingszorg.
- De AC Communicatie is verantwoordelijk voor het proces crisiscommunicatie.
- De Sectie Communicatie werkt op dezelfde locatie als het ROT, onder leiding van het Hoofd Sectie Communicatie.
- Een Liaison communicatie sluit aan bij overleggen van Team Bevolkingszorg.
- De Omgevingsanalist is een functie op hard piket.
- Er wordt bij elk GRIP-incident altijd één centraal communicatiekanaal gebruikt voor de publiekscommunicatie.
- Er kan worden opgeschaald naar mono-opscaling Crisiscommunicatie bij GRIP 1.
- De taakkaarten crisiscommunicatie zijn geactualiseerd.
- Het nieuwe deelplan sluit aan bij het Regionaal Crisisplan 2022-2025.

Organisatiestructuur Crisiscommunicatie

Waar kun je meer lezen over de crisisstructuur in Fryslân?

- Regionaal Crisisplan 2022-2025
- GRIP-boekje
- Taakkaarten crisiscommunicatie
- Handboeken crisiscommunicatie

Te vinden in de **App Crisisbeheersing** en op het extranet van de VRF.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr Rijpstra
Auteur	Dhr Kleinhuis
Bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> o Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg o Begeleidende brief
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	10
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Gemeentesecretarissen Fryslân
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kennisnemen van de inhoud van het eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg inclusief Crisiscommunicatie. 2. Vaststellen van het advies en het besluit delen met de portefeuillehouder Gemeenten in het Veiligheidsberaad, de heer M. Out.
Inleiding	<p>In februari 2022 is in opdracht van het Veiligheidsberaad een landelijke werkgroep gestart om te komen tot een uniform kwaliteitsniveau Bevolkingszorg inclusief Crisiscommunicatie. De aanleiding was de evaluatie van de Wet veiligheidsregio (december 2020). Het doel is om met gezamenlijke kaders, normen en beleid te komen tot een landelijk uniforme werkwijze voor Bevolkingszorg inclusief Crisiscommunicatie. Hierdoor wordt de mogelijkheid om crisisfunctionarissen tijdens een crisis tussen regio's uit te wisselen vergroot.</p> <p>Het eindadvies van de projectgroep is op 20 maart 2023 in het Veiligheidsberaad vastgesteld. Wij constateren op basis van het eindadvies dat wij in Fryslân al grotendeels voldoet aan de werkwijze gezien de huidige samenwerking tussen gemeenten en de VRF voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Het proces staat in Fryslân al sinds 2012 en is robuust te noemen.</p> <p>In de Bestuurscommissie van 13 december 2022 bent u geïnformeerd over de ontwikkeling om te komen tot een landelijk kwaliteitsniveau voor Bevolkingszorg inclusief Crisiscommunicatie. U heeft toen op verzoek van het Veiligheidsberaad een reactie gegeven op het conceptadvies. In uw reactie heeft u, ondanks de conclusie dat Fryslân al grotendeels aan het kwaliteitsniveau voldoet, aandacht gevraagd voor het behoud van de wendbaarheid van de crisisorganisatie en de verhoging van de kosten voor de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen.</p> <p>Uw boodschap is in verschillende overleggen op bestuurlijk, strategisch en tactisch niveau herhaald. Het eindadvies dat op 20 maart 2023 door het Veiligheidsberaad is vastgesteld, neemt deze</p>

	<p>aandachtspunten niet volledig weg.</p> <p>Samengevat houdt het eindadvies uniform kwaliteitsniveau bevolkingszorg inclusief crisiscommunicatie het volgende in:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een stevigere regierol voor bestuur en de coördinerend gemeentefunctionaris. 2. ruimte voor eigenstandige positie voor Crisiscommunicatie naast het proces voor Bevolkingszorg. 3. de vaststelling van acht kernfuncties in het Besluit personeel Veiligheidsregio's. (algemeen commandant Bevolkingszorg, officier van dienst Bevolkingszorg, informatiemanager Bevolkingszorg, hoofd sectie Communicatie, communicatieadviseur CoPI, communicatieadviseur ROT, communicatieadviseur BT en omgevingsanalist). 4. de accreditatie van opleidingen en examens, en mogelijk ook opleidingsbureaus. 5. een grotere rol voor het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) in het beheer en de uitvoering kwaliteitsniveau, opleidingen, en examens. 6. de monitoring van kwaliteitsindicatoren met een monitoringssysteem. <p>Voor Fryslân betekent het advies dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ad 1, 2 en 3 wij voldoen met de vaststelling van de nieuwe deelplannen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Qua samenwerking tussen gemeenten en de VRF voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie zijn geen nieuwe afspraken of versterking nodig is. Er staat een robuust proces met een goede samenwerking. Het bestuur, het periodiek overleg van gemeentesecretarissen (POOK) en de coördinerend gemeentefunctionaris vullen als sinds 2012 hun regierol in. - Ad 4, 5 en 6 wij minder maatwerk gaan ervaren in het opleiden. De vakbekwaamheid van de acht kernfuncties zal volgens geaccrediteerde opleidingen en examens plaatsvinden. Een regio kan niet langer het vakbekwaam worden van de nieuwe crisisfunctionarissen met een kernfunctie zelf organiseren. Hierdoor zullen de opleidingskosten structureel toenemen. - op basis van de vastgestelde kwaliteitsindicatoren het kwaliteitsniveau van de kernfuncties moet worden gemonitord. Dit proces moet samen met gemeenten worden uitgewerkt en geborgd. De VRF moet een licentie voor het monitoringssysteem afnemen.
<p>Beoogd effect</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Een landelijk uniform kwaliteitsniveau Bevolkingszorg inclusief crisiscommunicatie in de vorm van kaders, normen en beleid. - De uitwisselbaarheid van crisisfunctionarissen Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie tijdens een crisis tussen regio's vergroten.
<p>Argumenten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De landelijke ontwikkeling om te komen tot een uniform kwaliteitsniveau bevestigt dat een goede samenwerking tussen gemeenten en veiligheidsregio van groot belang is voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. In Fryslân wordt al sinds 2012 goed samengewerkt. Met het vaststellen van het eindadvies onderschrijft Fryslân het belang hiervan. - Het is in de toekomst gemakkelijker om crisisfunctionarissen

	Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie uit te wisselen met andere regio's wanneer een crisis daarom vraagt. De werkwijze en vakbekwaamheid is in elke veiligheidsregio gelijk.
Kanttekeningen/risico's	<ul style="list-style-type: none"> - De implementatie van de nieuwe vakbekwaamheidseisen zorgt voor een toename van de kosten voor het vakbekwaam worden van de acht kernfuncties. Wanneer rekening wordt gehouden met een jaarlijkse gemiddelde instroom van nieuwe crisisfunctionarissen zal dit een toename zijn van zo'n €35.000 euro per jaar. - Omdat het vakbekwaam worden van de acht kernfuncties afhankelijk wordt van het aanbod inclusief planning van het NIPV, kan het zijn dat de crisisfunctionarissen minder snel een piket instromen. Het is niet meer mogelijk om als VRF het vakbekwaam worden volgens gewenste planning in te zetten.
Financiële consequenties	<p>Het advies heeft de volgende financiële consequenties voor Fryslân:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een verhoging van de kosten voor de vakbekwaamheid van de acht kernfuncties. Gedurende de jaren zal het aantal crisisfunctionarissen waarvoor een landelijk kwaliteitsniveau met geaccrediteerde opleidingen / examens toenemen. Voor de implementatie van het eindadvies zullen de kernfuncties een centraal examen moet doen. Naar verwachting nemen de kosten voor vakbekwaam worden van de acht kernfuncties met €35.000,- toe (deels incidenteel, deel structureel). - Een investering voor het aanschaffen van het landelijk systeem voor het monitoren van het kwaliteitsniveau inclusief de implementatie en beheer van het systeem samen met de gemeenten. Deze kosten worden nog nader uitgewerkt. <p>De bovengenoemde extra kosten voor de implementatie van het advies gelden voor een overgangperiode van april 2023 t/m april 2025. De extra kosten kunnen vooralsnog binnen de huidige begrotingen van Bevolkingszorg en Vakbekwaamheid worden opgevangen. Mocht het budget in de toekomst ontoereikend worden, komen wij terug bij het bestuur. Het NIPV is gevraagd te kritisch kijken naar de beschikbaarheid, kwaliteit en prijs van de opleidingen.</p>
Vervolgaanpak/uitvoering	Op bestuurlijk, strategisch en tactisch niveau wordt via de verschillende netwerken de ontwikkelingen rondom de implementatie gevolgd en waar mogelijk over meegedacht. In Fryslân zal samen met de aov'ers van de gemeenten vorm worden gegeven aan de monitoring van het kwaliteitsniveau. Wanneer er meer bekend is over de kwaliteits- en vakbekwaamheidseisen van de kernfuncties zal met deze crisisfunctionarissen de nieuwe werkwijze vorm worden gegeven.
Communicatie	Het besluit van de Bestuurscommissie Veiligheid wordt gedeeld met de portefeuillehouder gemeenten van het Veiligheidsberaad, de heer M. Out.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

Versie: 24 maart 2023

Colofon

Opdrachtgever: Veiligheidsberaad
Contactpersoon: Veiligheidsberaad@nipv.nl
Titel: Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg
Datum: 24 maart 2023
Vertrouwelijkheid: Vertrouwelijk

Veiligheidsberaad
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
www.veiligheidsberaad.nl
info@veiligheidsberaad.nl
026 355 24 99

Voorwoord

Crises worden steeds vaker gekenmerkt door een complex, bovenregionaal karakter met een veelheid aan actoren en kans op maatschappelijke ontwrichting. De Covid-pandemie is daar een voorbeeld van, maar ook de extreme wateroverlast in Limburg in juli 2021, langdurige droogteperiodes en de uitval van digitale systemen. Deze maatschappelijke uitdagingen vragen om een doorontwikkeling van bevolkingszorg, inclusief crisiscommunicatie. In de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's in 2020 werden de uitdagingen ook gesignaleerd en werden daarnaast kansen gezien om bijvoorbeeld opleidingen en examinering verder te uniformeren en daarmee de samenwerking tussen regio's verder vorm te geven.

Het Veiligheidsberaad heeft daarom een stuurgroep ingesteld voor de uitvoering van zeven deelopdrachten, die onder andere zijn gericht op het opstellen van een eenduidige beschrijving van bevolkingszorg, landelijke kwaliteitsnormen en een implementatieadvies voor de certificering van opleidingen gericht op de vakbekwaamheid van functionarissen. Het eindvoorstel is opgesteld door een stuurgroep met deelname van het Landelijk Netwerk Bevolkingszorg (LNB), de Raad voor Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV), het ministerie van Justitie en Veiligheid, bestuurlijk portefeuillehouders bevolkingszorg van enkele veiligheidsregio's en het Nederlands Instituut voor Publieke Veiligheid (NIPV). Voorts zijn diverse gremia geraadpleegd om de adviezen te toetsen, waaronder het Landelijk Overleg Coördinatoren Bevolkingszorg (LOCB), het Netwerk Risico- en Crisiscommunicatie, leden van de voormalige evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's, de VNG en individuele deskundigen. Ook de algemeen besturen van de veiligheidsregio's zijn actief benaderd voor consultatie.

Dit heeft geleid tot een stevig onderbouwd en breed gedragen eindvoorstel, dat momenteel voor u ligt. Ik kijk terug op een intensieve periode waarin alle betrokkenen hard hebben gewerkt, naast de nasleep van de Covid crisis, de opkomende vluchtelingenstroom uit Oekraïne en de asielzoekerscrisis. Ik wil eenieder dan ook bedanken voor de geleverde inspanningen, in het bijzonder de project- en stuurgroep en wens de algemeen besturen succes bij de uitwerking van de voorstellen binnen de veiligheidsregio's. Als laatste dank ik het NIPV voor de ondersteuning en de verdere samenwerking met de veiligheidsregio's om te komen tot een versterkt kwaliteitsniveau van bevolkingszorg.

Marco Out

Voorzitter stuurgroep Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

Inhoud

HOOFDSTUK 1: INLEIDING	5
HOOFDSTUK 2: PROCESBESCHRIJVING	6
HOOFDSTUK 3: BELEIDSADVIEZEN TEN AANZIEN VAN DEELOPDRACHTEN	7
HOOFDSTUK 4: IMPLEMENTATIE EN VERVOLGTRAJECT	14
BIJLAGE 1: REACTIES ALGEMEEN BESTUREN VEILIGHEIDSREGIO'S	16
BIJLAGE 2: BASISSET KWALITEITSINDICATOREN	20
BIJLAGE 3: SAMENSTELLING STUURGROEP UNIFORM KWALITEITSNIVEAU BEVOLKINGSZORG	22

Hoofdstuk 1: Inleiding

Dit document bevat voorstellen en beleidsadviezen om te komen tot een Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (UKB) in Nederland. Deze zijn opgesteld in het kader van het Project UKB, in opdracht van het Veiligheidsberaad.

In dit document wordt de essentie van de analyses en de daaruit voortvloeiende conclusies en beleidsadviezen ten aanzien van de projectopdracht beknopt uitgewerkt. Meer gedetailleerde informatie is terug te vinden in het Bijlagenboek UKB, in het bijzonder in het 'Werkdocument UKB', dat daar onderdeel van is.

Centrale projectopdracht was te komen tot een landelijk beschreven kwaliteitsniveau voor bevolkingszorg (inclusief crisiscommunicatie), in de vorm van kaders, normen en beleid. Daartoe is de projectopdracht uitgesplitst in een aantal deelopdrachten. In bijlage I van het Bijlagenboek UKB worden de projectopdracht en de context waarbinnen deze is geformuleerd uitvoeriger beschreven.

Het project UKB bouwt voort op ervaringen die tot op heden met bevolkingszorg zijn opgedaan en levert een basis voor de toekomst. De opbrengsten van het project zijn tot stand gekomen door analyses en beschrijvingen van de projectgroep zelf, maar zijn ook nadrukkelijk afgestemd met partijen in het veld. Ook in de Contourennota van het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt al enige richting gegeven aan de toekomst van bevolkingszorg, dit ter voorbereiding op nieuwe wetgeving.

Hoofdstuk 2: Procesbeschrijving

In oktober 2021 is de projectopdracht geformuleerd en door het Veiligheidsberaad vastgesteld. Onderdeel van deze projectopdracht was het formeren van een 'stuurgroep uniform kwaliteitsniveau bevolkingszorg' met als voorzitter burgemeester Out, bestuurlijk portefeuillehouder Gemeenten van het Veiligheidsberaad. Hierna is een projectgroep geformeerd, welke belast is met de nadere uitwerking van de projectopdracht.

Na onderschrijving van dit voorstel door het Veiligheidsberaad worden de projectresultaten ter vaststelling doorgeleid naar de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's. Het zijn immers de veiligheidsregio's (en gemeenten) zelf die uitvoering moeten geven aan de projectresultaten om daarmee te komen tot een uniform kwaliteitsniveau voor de bevolkingszorg. Een belangrijk onderdeel hierbij zijn de opgestelde kwaliteitsindicatoren. Met het vaststellen van deze kwaliteitsindicatoren komen andere kwaliteitseisen voor Bevolkingszorg te vervallen, zoals de prestatie-eisen uit Bevolkingszorg op orde 2.0.

Uiteraard hebben de stuurgroep en projectgroep de projectresultaten niet zelf bedacht, maar is het werkveld uitgebreid geconsulteerd. Er is zorgvuldig gebruik gemaakt van informatie en inzichten van gremia zoals het Landelijk Netwerk Bevolkingszorg (LNB), het Landelijk Overleg Coördinatoren Bevolkingszorg (LOCB), het Netwerk Risico- en Crisiscommunicatie, leden van de voormalige evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's, de VNG en individuele deskundigen. Daarnaast zijn de 25 portefeuillehouders Bevolkingszorg meegenomen en zijn de stukken besproken in het Bestuurlijk Overleg Bevolkingszorg (BO BZ) waarbinnen dit onderwerp ook wordt gecontinueerd. Bovendien is in oktober 2022 het conceptadvies van de projectgroep UKB, namens de voorzitter van de stuurgroep, ter consultatie voorgelegd aan de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's. Hierop hebben alle veiligheidsregio's in enigerlei vorm gereageerd. Een beschouwing op deze reacties is terug te vinden in bijlage 1 van dit voorstel.

Na afsluiting van het project en de besluitvorming in de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's zullen er de nodige vervolgvactiteiten plaatsvinden, waarbij de veiligheidsregio's aan zet zijn. Het idee is om een kwartiermaker aan te stellen welke toewerkt naar het vormgeven van een landelijk programma op basis van de resultaten van dit project en de begin 2020 aan het Veiligheidsberaad opgeleverde Ambitie-agenda Bevolkingszorg 2020-2024. De hiervoor benodigde financiële dekking is onderwerp van gesprek en verkenning met betrokkenen, waaronder de portefeuillehouder Bevolkingszorg en vertegenwoordigers vanuit het LNB, ministerie van Justitie en Veiligheid, de RCDV en het NIPV.

Hoofdstuk 3: Beleidsadviezen ten aanzien van deelopdrachten

De opdracht van het Veiligheidsberaad is gespecificeerd in de volgende deelopdrachten:

- A. een eenduidige beschrijving van bevolkingszorg, inclusief een afbakening tussen bevolkingszorg en gemeentelijke crisisbeheersing;
- B. landelijke kwaliteitsnormen voor bevolkingszorg (incl. crisiscommunicatie), die ten minste een verbetering inhouden t.o.v. de huidige gemiddelde situatie bij de gemeenten;
- C. kaders en een implementatieadvies voor de certificering van opleidingen, examens en nascholing, gericht op het vakbekwaam worden en blijven van functionarissen;
- D. een eenduidige beschrijving van de regierol van de (algemeen besturen) veiligheidsregio's; o.a. de monitoring van het vastgestelde kwaliteitsniveau en op de ondersteuning van de inliggende gemeenten op de uitvoering;
- E. kaders voor regionale inkleuring en flexibiliteit;
- F. indicatie van de financiële consequenties bij implementatie in de regio's;
- G. uitgangspunten voor wetteksten in het kader van de wetwijziging.

Ten aanzien van deze deelopdrachten heeft de projectgroep de volgende analyses en conclusies en bijbehorende beleidsadviezen opgesteld. In het 'werkdocument UKB' worden deze nader onderbouwd.

A: Eenduidige beschrijving van bevolkingszorg, inclusief een afbakening van gemeentelijke crisisbeheersing.

Analyse en conclusies:

Er bestaan verschillen in de wijze waarop Bevolkingszorg is georganiseerd en ingericht in de veiligheidsregio's. Een duidelijke afbakening met de gemeentelijke crisisbeheersing, dat zich richt op de continuïteit van de eigen organisatie en de opschaling van de eigen werkzaamheden binnen een gemeente, ontbreekt. Ook wordt in de huidige beschrijvingen van de processen nog onvoldoende rekening gehouden met 'ongekende crises'¹ (zoals Covid-19 of de Oekraïense vluchtelingen). Organisatorisch bestaan er verschillen in de wijze van inbedding van het proces crisiscommunicatie: als onderdeel van Bevolkingszorg of als 'zelfstandige' kolom. De taken en verantwoordelijkheden die in wettelijke regels en beleidsdocumenten voor Bevolkingszorg zijn opgenomen, zijn hier en daar afwijkend en op onderdelen niet meer actueel.

Gemeentelijke crisisbeheersing omvat *alle* opgeschaalde werkzaamheden van een gemeente ten tijde van een incident, ramp of crises. Het *deel* van deze werkzaamheden dat is georganiseerd binnen de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing vindt plaats onder de noemer **Bevolkingszorg**, zoals omschreven in het Besluit veiligheidsregio's. Tijdens grote ongevallen, rampen en flitscrises is Bevolkingszorg tevens het aanspreekpunt voor de andere hulpverleningsketens zoals brandweer, politie en GHOR voor de samenwerking tussen de betrokken gemeentelijke diensten. Bevolkingszorg is

---

¹ Het Veiligheidsberaad definieert ongekende crises als 'een zodanig samenkomen van diverse factoren en effecten (van micro- tot en met macroniveau) dat er sprake is van een langdurige ontwrichting van de maatschappij'

gericht op de acute fase en daarom is het van belang dat voor de middellange (24-72u) en lange termijn (>72u) wordt afgestemd over de wijze waarop de gemeentelijke crisisbeheersing wordt vormgegeven tussen de incidentgemeente(n) en Bevolkingszorg².

De taken van Bevolkingszorg³ zijn:

- het verzorgen van de crisiscommunicatie;
- het voorzien in opvang en verzorging van de bevolking;
- het voorbereiden van de nafase ten behoeve van de getroffen gemeente(n);
- het coördineren van het informeren van verwanten van slachtoffers;
- het adviseren van het regionaal operationeel team;
- het coördineren van de registratie van slachtoffers en schade(gevallen) ten behoeve van bovenstaande taken.

Bevolkingszorg kan zelfstandig (monodisciplinair) ingezet worden en als onderdeel van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Tijdens een multidisciplinaire inzet kunnen de functionarissen Bevolkingszorg tevens het *aanspreekpunt* zijn voor alle relevante gemeentelijke processen die niet vallen onder de taken van Bevolkingszorg.

Advies:

- Hanteer bovengenoemd onderscheid tussen bevolkingszorg en gemeentelijke crisisbeheersing, leg dit –in een passende vorm- wettelijk vast en werk dit nader uit in het te actualiseren referentiekader Regionaal Crisisplan voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie.
- Geef opdracht tot het actualiseren van het huidige Referentiekader Regionaal Crisisplan voor Bevolkingszorg in samenwerking met LOCB/LNB en het netwerk risico- en crisiscommunicatie en in afstemming met het NIPV.

B: Landelijke kwaliteitsnormen voor bevolkingszorg, waaronder voor crisiscommunicatie.

Analyse en conclusies:

Het Veiligheidsberaad heeft prestatienormen vastgelegd, maar deze zijn niet wettelijk verankerd. Dat geldt ook voor de kwalificatieprofielen die zijn vastgelegd voor een aantal bevolkingszorgfuncties. Er is een landelijk referentiekader voor het vaststellen van Regionale Crisisplannen. De mate van toepassing van genoemde richtlijnen en instrumenten varieert sterk per regio. In het kader van dit project is met de branche een basis set gemaakt met kwaliteitsindicatoren voor bevolkingszorg, waaronder crisiscommunicatie (zie bijlage 2) en hierin zijn ook indicatoren opgenomen voor Vakbekwaamheid, Regie en samenwerking, Organisatie en continuïteit en Lerend vermogen. Deze Kwaliteitsindicatoren kijken enerzijds naar de totale procesketen (voorbereiding, uitvoering, herstel en evaluatie) en anderzijds naar de beheersingsaspecten

---

² Een langer durende situatie laat zich niet vatten in een vast tijdsvenster, maar is situationeel. Uitgangspunt is dat er al in een vroeg stadium wordt nagedacht over aflossing en overname door de incidentgemeente(n). Deze coördinatie wordt bij voorkeur belegd bij de Algemeen Commandant Bevolkingszorg, al dan niet in overleg en afstemming met de wettelijk Coördinerend Functionaris of een gemeentesecretaris (op piket).

³ Artikel 2.1.3, tweede lid Besluit veiligheidsregio's, zoals opgenomen in de derde tranche wijziging Besluit veiligheidsregio's

van de bevolkingszorgprocessen. De opzet is om op basis van deze set een rapportage per regio op te laten maken, deze te laten bespreken in het Algemeen Bestuur van de eigen regio en deze tevens aan te bieden aan het NIPV, ten behoeve van een landelijke rode draden analyse⁴. Hiermee ontstaat inzicht in de 'staat' van bevolkingszorg en wordt een gezamenlijk proces van monitoring en leren en verbeteren in gezet aan de hand van landelijk vastgestelde kwaliteitsindicatoren. Het doel is om een eenduidig lokaal én landelijk inzicht in het kwaliteitsniveau van bevolkingszorg en crisiscommunicatie te verkrijgen en te kunnen sturen op de ontwikkeling en verbetering daarvan. Na een eerste uitvraag kunnen indicatoren eventueel worden aangescherpt in afstemming met het werkveld en afhankelijk van de uitkomst.

Kernfuncties

Om de interregionale bijstand en bovenregionaal optreden tussen regio's verder vorm te kunnen geven is een bepaalde mate van uniformiteit nodig. Op basis van een analyse is met het werkveld gekomen tot een achttal kernfuncties die iedere regio in elk geval moet organiseren als onderdeel van Bevolkingszorg en het proces crisiscommunicatie, maar zonder gekoppelde verplichting op de wijze waarop de kernfuncties worden gepiketteerd, gealarmeerd en/of ingezet. Deze functies zijn:

1. Algemeen Commandant Bevolkingszorg (AC-Bz)
2. Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz)
3. Hoofd Informatie Bevolkingszorg (HIN-Bz)
4. Hoofd Crisiscommunicatie (HCC)
5. Communicatieadviseur CoPI
6. Communicatieadviseur ROT
7. Communicatieadviseur BT
8. Omgevingsanalist

Advies:

- Laat de basis set met kwaliteitsindicatoren voor bevolkingszorg inclusief crisiscommunicatie vast stellen door de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's en het landelijk beheer en ondersteuning van deze kwaliteitssystematiek borgen bij het NIPV. Deze kwaliteitsindicatoren hoeven niet te worden opgenomen in de wet.
- Laat de kernfuncties bevolkingszorg, in het kader van uniformiteit (van functienamen en functievereisten) en (landelijke) uitwisselbaarheid, wettelijk vastleggen in de daarvoor bestemde delen van de nieuwe Wet veiligheidsregio's en leg voor deze kernfuncties landelijk uniforme vakbekwaamheidseisen vast.

C: Kaders en een implementatieadvies voor de certificering van opleidingen, examens en nascholing, gericht op vakbekwaam worden en blijven van functionarissen bevolkingszorg.

Analyse en conclusies:

---

⁴ Deze zal ism het landelijk netwerk bevolkingszorg en het landelijk overleg coördinatoren bevolkingszorg worden gemaakt en in beide netwerken worden voorgelegd ter bespreking en om van elkaar te leren.

Voor een aantal Bevolkingszorgfuncties zijn kwalificatiedossiers ontwikkeld en vastgesteld door de branche⁵, op basis waarvan een proeve van vakbekwaamheid, een examen, is ontwikkeld door het NIPV. Er is geen wettelijke diplomaverplichting. Evenmin is vastgelegd bij welke instituten het onderwijs moeten worden belegd en waar het onderwijs qua kwaliteitseisen aan moet voldoen. Er is behoefte aan de aantoonbaarheid van de vakbekwaamheid van in ieder geval de eerder genoemde acht kernfunctionarissen Bevolkingszorg (zowel wat betreft vakbekwaam worden als vakbekwaam blijven). Bovendien is er behoefte aan garanties dat deze vakbekwaamheid structureel wordt geborgd. Er wordt op dit moment met het werkveld gewerkt aan het (actualiseren) van de kwalificatieprofielen van deze kernfuncties. Tegelijkertijd wordt er met het NIPV gekeken hoe het toetsen van deze vakbekwaamheid anders kan worden ingericht. Voorwaarden die hierbij door het werkveld zijn gesteld zijn: een goede beschikbaarheid, prijs en kwaliteit. Er wordt gekeken naar wat de beste manier van toetsen van de startbekwaamheid is. Voor de Algemeen Commandant Bevolkingszorg is bijvoorbeeld gekozen voor een oefening met waarneming in de eigen regio en een eindgesprek met een aantal experts.

Advies:

- Actualiseer waar nodig de kwalificatiedossiers voor de 8 kernfuncties en laat deze op uniforme wijze landelijk 'toetsen' bij het NIPV.
- Zorg voor een regionaal (E-)portfolio in het kader van vakbekwaam blijven.
- Laat landelijke profchecks ontwikkelen door het NIPV met de branche voor de 8 kernfuncties in het kader van vakbekwaam blijven.
- Laat het NIPV adviseren over de mogelijkheden van het accrediteren van opleidingsinstituten en dit advies bespreken met de branche.

D: Regierol algemeen bestuur veiligheidsregio's.

Analyse en conclusies:

De Commissie Muller concludeert dat het in de wet ontbreekt aan verbinding tussen crisisbeheersing op centraal en decentraal niveau en dat het verschil tussen de beschrijving van brandweezorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening in de huidige wetgeving te groot is. Het advies van de Commissie Muller is om een regierol centraal te beleggen bij de (algemeen besturen van de) veiligheidsregio's, waardoor de samenwerking tussen deze disciplines wordt versterkt tijdens een multidisciplinaire inzet en ook een stapelbare lijn ontstaat van en naar (de)centraal niveau. Dit advies is overgenomen in de contourennota versterking crisisbeheersing en brandweezorg die op 6 december jl. is aangeboden aan de Tweede Kamer⁶. Daarnaast constateert de Commissie Muller dat bevolkingszorg een gemeentelijke taak is en dus niet behoort tot de taken van de veiligheidsregio. Voor de invulling wordt voor een groot deel gebruik gemaakt van medewerkers van gemeenten in de regio. Gemeenten kiezen in de praktijk voor wisselende vormen om bevolkingszorg organisatorisch vorm te geven.

---

⁵ Zijnde het landelijk netwerk bevolkingszorg en voor de rol communicatieadviseur BT het managementberaad bevolkingszorg

⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/12/06/tk-bijlage-1-contourennota-versterking-crisisbeheersing-en-brandweezorg>

In de contourennota is het advies overgenomen om een regierol te beleggen bij het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio ten aanzien van Bevolkingszorg en de regierol en verantwoordelijkheden vast te leggen in de nieuwe wet. Deze regierol is gericht op datgene wat nodig is om samenwerking en een uniforme multidisciplinaire aanpak te versterken. De uitvoering van deze regierol wordt neergelegd bij het algemeen bestuur van de veiligheidsregio. Dit betekent niet dat de veiligheidsregio verantwoordelijkheden overneemt van de colleges van B&W, maar samenwerking initieert binnen de hoofdstructuur van het stelsel crisisbeheersing en deze monitort en zo nodig signaleert.

Dit vraagt in de praktijk om een goede samenwerking tussen de verantwoordelijke binnen de veiligheidsregio voor de regio op de multidisciplinaire crisisorganisatie en de coördinerend functionaris gericht op Bevolkingszorg. Beide hebben hierin hun eigen verantwoordelijkheden en taken. Maar deze taken en verantwoordelijkheden liggen dicht tegen elkaar aan en vragen om afstemming over het goed laten aansluiten van bevolkingszorg op de crisisorganisatie, signaleren van gemeenten die achterblijven op gemaakte afspraken die in het kader van Bevolkingszorg zijn gemaakt en het voeren van het gesprek met deze gemeenten en het Algemeen Bestuur. Beide functionarissen hebben geen doorzettingsmacht richting de individuele gemeenten. Deze ligt bij het Algemeen Bestuur of een individuele burgemeester als het één gemeente betreft.

Advies:

- Richt de regio op de monitoring van de kwaliteitsindicatoren en de samenhang van de processen van bevolkingszorg met de overige onderdelen van de crisisorganisatie.
- Leg de regierol wettelijk vast en organiseer dit primair onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur en leg deze in de uitvoering neer bij de veiligheidsregio.
- Wijzig de verantwoordelijkheden van de coördinerend functionaris niet. De coördinerend functionaris blijft verantwoordelijk om maatregelen en voorzieningen van gemeenten op elkaar af te stemmen en de voorbereiding op hun taken door de verschillende gemeenten te coördineren.

E: Kaders voor regionale inkleuring en flexibiliteit.

Analyse en conclusies:

De adviezen vanuit het projectteam zijn vooral gebaseerd op het WAT. De HOE-vraag is aan de veiligheidsregio's en de gemeenten. Diversiteit is hierin mogelijk voor zover er geen sprake is van wettelijke verplichtingen. Van belang is dat er eenduidigheid is van kernfuncties inclusief bijbehorende competenties en kwaliteitseisen. Daarnaast is het voor een goede en effectieve governance van belang dat verantwoordelijkheden op een eenduidige manier zijn belegd. Dit betekent dat:

1. De kernfuncties van Bevolkingszorg eenduidig zijn;

2. De uitvoering van de monitoring op basis van de kwaliteitsindicatoren als onderdeel van de regietaak ten aanzien van Bevolkingszorg is belegd in de organisatie van de veiligheidsregio;
3. De overgenomen adviezen worden omgezet in bijpassende verantwoordelijkheden die belegd worden bij de Algemeen Besturen, veiligheidsregio's, NIPV en/of gemeenten;
4. Er op een uniforme wijze verantwoording wordt afgelegd aan de Algemeen Besturen.

Vakbekwaamheidseisen voor kernfuncties bevolkingszorg (hoofdstructuur) zullen landelijk uniform zijn, voor wat betreft de overige bevolkingszorg functies zijn regio's vrij om te bepalen hoe zij dit vormgeven op basis van de kwalificatiedossiers.

Advies:

- Stem in met het voorliggende eindvoorstel ter doorgeleiding naar de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's. Hiermee is nog altijd ruimte voor lokale inkleuring en flexibiliteit, maar worden er ook stappen gezet op het vlak van uniformiteit en harmonisatie.

F: Indicatie van de financiële consequenties bij implementatie in de veiligheidsregio's

Analyse en conclusies:

De opdracht voor de projectgroep was om financiële consequenties op hoofdlijnen inzichtelijk te maken. Het nader uitwerken van de financiering hiervan is geen onderdeel van de projectopdracht.

Vanuit de consultatie van de Algemeen Besturen kwam echter duidelijk een behoefte naar voren om de financiële consequenties scherper te duiden. De impact van de implementatie van de voorgestelde adviezen zal per regio zal verschillen, de regio's zullen dan ook zelf een eigen financiële vertaling moeten maken. Vanuit de branche wordt al jaren aangegeven dat de boogde professionalisering en doorontwikkeling in het kader van de wetsevaluatie en dit project niet of onvoldoende met de staande organisatie kan worden opgepakt.

Hierna volgt een indicatie van de financiële consequenties bij implementatie in de veiligheidsregio's:

Structurele kosten

- Extra capaciteit (0-3 fte) voor het kunnen organiseren van het beoogde kwaliteitsniveau en de bijbehorende monitoring (koude fase).
- Kosten voor licenties en beheer/onderhoud van het monitor systeem voor start- en vakbekwaamheid (zie ook *incidentele kosten*).

Incidentele kosten

- Eventuele kosten van de inhaalslag op het 'toetsen' van bepaalde (toegevoegde) kernfuncties. Het gaat hier om circa € 2.000 per crisisfunctionaris.
- Het aanschaffen van software(licenties) om de start- en vakbekwaamheid van functionarissen te kunnen monitoren (koude fase) en het implementeren hiervan.

Naast de financiering van de regionale implementatie, zijn er ook kosten verbonden aan de landelijke implementatiefase en het organiseren van landelijke ondersteuning.

Advies:

- De veiligheidsregio's brengen, op basis van de geschetste structurele en incidentele kosten, zelf in kaart wat de implementatie van het project voor de regio betekent. De verschillen tussen de veiligheidsregio's zijn te groot om dat als project inzichtelijk te maken. De dekking van de kosten zullen in de regio zelf gezocht moeten worden.
- Door een kwartiermaker wordt bezien welke mogelijkheden er zijn om de landelijke ondersteuning te financieren en wordt dit – indien mogelijk – georganiseerd in afstemming met de portefeuillehouder Gemeenten in het Veiligheidsberaad.

G: Uitgangspunten voor wetteksten in het kader van de wetswijziging.

Analyse en conclusies:

Bij de uitvoering van de bevolkingszorgtaken moet een goede balans zijn tussen landelijke uniformiteit en lokale diversiteit, ook waar het gaat over bestuurlijke verantwoordelijkheden. Dit vraagt om een duidelijke borging in de wet. Die balans en borging zijn nu niet wettelijk vastgelegd. Het wetgevingstraject binnen J&V voor de nieuwe wet op Veiligheidsregio's moet nog gaan lopen. Wel wordt al enige richting gegeven aan de toekomst van bevolkingszorg in de eerder genoemde contourennota, dit ter voorbereiding op de nieuwe wetgeving.

Advies:

- Afstemming met juristen van J&V is nodig om de adviezen uit deze notitie en de richting zoals opgenomen in de contourennota om te zetten in wetteksten.

Hoofdstuk 4: Implementatie en vervolgtraject

Om de adviezen die zijn uitgewerkt voor de verschillende deelopdrachten te kunnen implementeren, dienen de juiste randvoorwaarden gecreëerd te worden, waaronder draagvlak bij alle relevante partijen. Allereerst is het van belang dat het Veiligheidsberaad de adviezen overneemt en dat de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's deze vaststellen. Vervolgens moeten vooral de veiligheidsregio's en gemeenten zelf 'in beweging komen'. Bovendien liggen er opdrachten voor het Rijk, wat betreft wet- en regelgeving en het stellen van financiële kaders. Verder komen er waarschijnlijk uitvoerende taken bij het NIPV te liggen.

De uitwerking van de deelopdrachten is besproken met diverse gremia, waaronder het LOCB, LNB, stuurgroep UKB, bestuurlijk portefeuillehouders overleg Bevolkingszorg, landelijk Netwerk Risico- en Crisiscommunicatie (RCC), ministerie van J&V, VNG en in alle Algemeen Besturen.

Uitgangspunten voor het vervolg, na besluitvorming:

- Alle veiligheidsregio's gaan aan de slag met de opgeleverde resultaten, na vaststelling in het eigen Algemeen Bestuur. De coördinerend functionaris in de regio pakt hierin een aanjagende rol.
- De bestuurlijk portefeuillehouders Bevolkingszorg zijn verantwoordelijk voor de implementatie van de resultaten in de eigen regio.
- De resultaten van het project UKB worden verwerkt in de nieuwe wet op Veiligheidsregio's, zoals in dit voorstel UKB is weergegeven.
- De veiligheidsregio's organiseren de monitoring van de kwaliteitscriteria voor Bevolkingszorg in hun regio.
- Het Referentiekader Regionaal Crisisplan (RRCP 2016) is leidend voor de werkwijze in de regio's en zal op korte termijn voor Bevolkingszorg inclusief het proces Crisiscommunicatie moeten worden geactualiseerd.

• **Overdracht naar programma Bevolkingszorg**

Om te zorgen dat de adviezen van het project UKB ook daadwerkelijk geïmplementeerd worden is het van belang dat er landelijk een vorm van monitoring en regie wordt georganiseerd. Dit ontbreekt tot nog toe bij Bevolkingszorg en daarom is reeds eerder een programmavoorstel voor Bevolkingszorg opgesteld. Het is van belang dat er een programmamanager wordt aangesteld en dat er werkgroepen worden ingericht. In ieder geval een werkgroep voor het actualiseren van het Referentiekader Regionaal Risicoplan (RRCP 2016). Als voorloper van dit programma is geadviseerd om een kwartiermaker aan te stellen, welke de overgang kan markeren van opbrengsten van het project naar een programmatische aanpak, mede gebaseerd op de Ambitie-Agenda Bevolkingszorg 2020-2024, welke begin 2020 aan het Veiligheidsberaad is aangeboden.

Voor Risico- en Crisiscommunicatie is er een apart programmaplan, dat reeds is vastgesteld en waarvoor een programma-manager is aangesteld binnen het NIPV. De werkgroep kwaliteit binnen dit programma richt zich op de kwaliteitsindicatoren,

vakbekwaamheidseisen en zal betrokken moeten worden bij het actualiseren van het Referentiekader (RRCP 2016). Een landelijk programmamanager voor Bevolkingszorg kan zorgdragen voor de verbinding met het programma en aanverwante werk- en regiegroepen.

- **Evaluatie**

De kwartiermaker zal tijdens de kwartiermakerfase (van 1 april 2023 t/m uiterlijk december 2023) werken aan het finaliseren van het implementatieplan, de nadere uitwerking van de adviezen, de wettelijke verankering en het organiseren van financiering van de implementatiefase (in afstemming met de portefeuillehouder Gemeenten van het Veiligheidsberaad). Een voorstel met tussentijdse resultaten wordt voorgelegd aan het Veiligheidsberaad van 9 oktober 2023.

Na vaststelling door de Algemeen Besturen wordt het Veiligheidsberaad gevraagd de kwartiermakersfase af te ronden en een opdracht te verlenen voor de implementatiefase.

Bijlage 1: Reacties Algemeen Besturen Veiligheidsregio's

Inleiding

In het najaar van 2022 is aan de Algemeen Besturen (AB'en) van de Veiligheidsregio's gevraagd om een reactie te geven op het conceptadvies van het project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg. Alle Algemeen Besturen hebben gereageerd. Een aantal Algemeen Besturen heeft een informele instemmende reactie gegeven. Hierna zal op hoofdlijnen een overzicht worden gegeven van de reacties, zowel algemeen als per deelopdracht. Er zal worden aangegeven wat er mee gedaan is, dan wel een antwoord worden geformuleerd op de betreffende reactie.

Rode draden reacties Algemeen Besturen Veiligheidsregio's

De meeste regio's kunnen zich in grote lijnen vinden in de conceptadviezen en geven aan dat de landelijke ontwikkelingen in lijn zijn met ontwikkelingen in de eigen regio.

Een aantal regio's geeft aan dat kwaliteitsnormen, uniforme functienamen en het aan te passen Referentiekader Regionaal Crisisplan⁷ voor bevolkingszorg door alle regio's onderschreven dient te worden. Hiervoor wordt zorggedragen, doordat de uitkomsten van het landelijk project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg zijn afgestemd met het werkveld en ter vaststelling naar de AB'en gaan. Als het gaat om het Referentiekader, dit staat los van de adviezen van het project. Dit moet nog opgepakt worden met het werkveld en het NIPV, input van de regio's zal hierin meegenomen worden. In dit te actualiseren Referentiekader dient ook aandacht te zijn voor visie-elementen en uitgangspunten plus een heldere definitie van de bevolkingszorg taken. Dit is in het implementatie- en borgingsadvies van het project meegenomen.

In de afstemming om te komen tot het eindvoorstel is niet rechtstreeks met gemeenten geschakeld, afgesproken is bij aanvang van het project om hun input via de LOCB-leden op te halen.

Rode draden reacties Algemeen Besturen per deelopdracht

A Bevolkingszorg vs gemeentelijke crisisbeheersing

Een aantal regio's verzoekt om een betere beschrijving te geven van het onderscheid tussen 'gemeentelijke crisisbeheersing' en bevolkingszorg. Waar de meeste regio's een helder onderscheid voorstaan is een enkele regio meer voorstander om juist niet te veel de nadruk te leggen op dit onderscheid. In het eindvoorstel is ervoor gekozen om beide processen te scheiden, zodat helder wordt waar verantwoordelijkheden liggen, tegelijkertijd zien we dat beide processen in elkaars verlengde kunnen liggen. Zo is het ook beschreven in

---

⁷ Beschrijving van referenties (functie, vorm en basisvereisten) voor het inrichten van de zogenoemde hoofdstructuur: calamiteitencoördinatie (meldkamer), Commando Plaats Incident, Regionaal Operationeel Team, Gemeentelijk en Regionaal Beleidsteam plus geactualiseerde referenties voor het (eenduidig) inrichten van de stafsecties Bevolkingszorg, Brandweertzorg, Geneeskundige zorg en Politiezorg

één van de bijlagen uit het Bijlagenboek dat als naslagwerk en onderlegger dient voor het eindvoorstel en dat gedeeld is met de LOCB⁸ leden.

In het eindvoorstel is tevens beschreven waarom bepaalde functies als kernfunctie zijn benoemd, bovendien is dit afgestemd met het LOCB en het netwerk Risico – en Crisiscommunicatie. Wat nog open blijft staan is de keuze voor de (uniforme) benaming van een aantal crisiscommunicatiefuncties, dit ligt bij het netwerk. Hoe crisiscommunicatie wordt ingericht in de regio, is aan de regio zelf. Het project doet geen uitspraken over het 'hoe'. Als regio's ervoor kiezen om meerdere crisisfuncties bij één persoon te beleggen dan is dat aan de regio. Het begrip ongekende crisis is beter uitgelegd in het werkdocument (Bijlagenboek), een eenduidige beschrijving werd gemist volgens de veiligheidsregio Noord-Oost-Gelderland.

De veiligheidsregio Utrecht vraagt aandacht voor een zo helder mogelijke beschrijving van de organisatorische verantwoordelijkheden van Bevolkingszorg, zowel tijdens (warme fase) als buiten rampen en crises (koude fase). Er wordt tevens aandacht gevraagd voor een scherpere beschrijving wat wordt beoogd met de ondersteunende rol door de veiligheidsregio. In het werkdocument (Bijlagenboek) is dit beschreven.

B Kwaliteitsindicatoren Bevolkingszorg (inclusief crisiscommunicatie)

Kwaliteitsindicatoren zijn op hoofdlijnen met het werkveld opgesteld met de intentie om komend jaar eerste inzichten op te halen over de stand van zaken voor wat betreft bevolkingszorg en crisiscommunicatie in de regio's. De bedoeling is dat er hiermee van elkaar geleerd kan worden en dat 'best practices' tussen regio's kunnen worden uitgewisseld. Het opstellen van kwaliteitsindicatoren voor gemeentelijke crisisbeheersing valt buiten de scope van dit project.

In de toekomst kunnen indicatoren in afstemming met het werkveld meer normatief worden opgesteld, zodat er minimale uitgangspunten voor bevolkingszorg en crisiscommunicatie kunnen worden vastgesteld. Voor nu is een basis set aan kwaliteitsindicatoren uitgewerkt met het werkveld, deze staat opgenomen in bijlage 2 van het eindvoorstel. Het is mogelijk om als regio aanvullende eisen te stellen.

C Vakbekwaamheid

Er is door een aantal regio's aandacht gevraagd voor de consequenties van de verzwaring van het vakbekwaamheidstraject in relatie tot de huidige personeelsschaarste en om het dusdanig te organiseren dat het werkbaar en betaalbaar blijft. In de afstemmingsmomenten met het LOCB en LNB werd breed steun uitgesproken voor het op orde krijgen van de vakbekwaamheid voor de in het voorstel genoemde kernfuncties bevolkingszorg. Het gaat dan om het aantoonbaar vakbekwaam zijn en ook meer aandacht voor vakbekwaam blijven. Hiermee kan een kwaliteitsslag gemaakt worden, ook kan hiermee de onderlinge uitwisselbaarheid van crisisfunctionarissen worden vergroot. Voorstel is om de kernfuncties op te nemen in het besluit regeling personeel veiligheidsregio's, zodat vakbekwaamheidseisen landelijk afgesproken en vastgelegd kunnen worden en dus minder vrijblijvend zijn.

---

⁸ Landelijk Overleg Coördinatoren Bevolkingszorg

Om de kosten voor examinering beperkt te houden en om de eisen behapbaar te maken wordt er door het NIPV met het werkveld gewerkt aan een andere wijze van examineren. Per functie wordt bekeken wat de beste wijze van toetsen is. Voor de Algemeen Commandant Bevolkingszorg bestaat reeds een nieuwe wijze van toetsen (oefening in de eigen regio plus een 'competentie-gesprek' landelijk).

Het is aan de regio om de opleidingen voor vakbekwaam worden en blijven te organiseren. Het idee is om voor vakbekwaam blijven landelijke profchecks te ontwikkelen ten behoeve van de regio's. Ook als het gaat om het gevuld krijgen en houden van piketpools, dan is dat aan de regio.

Certificering van opleidingen is in het eindvoorstel opgenomen, nog niet als vaststaand idee, maar wel om dit nog een keer te onderzoeken. De uitkomsten van dit onderzoek moeten uitwijzen of dit haalbaar is.

D Regierol Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio

Het belang van een regierol door het Algemeen Bestuur (AB) wordt onderschreven door de meeste regio's. Hierbij is aandacht gevraagd voor de uitwerking van de positie van de coördinerend functionaris binnen de veiligheidsregio in relatie tot diens rol in de monitoring van de kwaliteit.

Dit is meegenomen in het eindvoorstel. De regierol van het AB van de veiligheidsregio richt zich ook op de andere kolommen, daar waar het gaat om multidisciplinaire samenwerking ten tijde van een ramp of crisis, ook dit is opgenomen in het eindvoorstel.

E Regionale inkleuring

Er zijn geen specifieke opmerkingen gemaakt ten aanzien van dit onderdeel, anders dan dat regionale consequenties van de adviezen nader uitgewerkt dienen te worden. Het eindvoorstel dat voorligt biedt hier voldoende kaders voor. Per regio zal dit nader moeten worden uitgewerkt en zullen de implicaties voor de implementatie moeten worden bezien.

F Financiën

Meerdere regio's constateerden dat de financiële consequenties van de uitkomsten van het project voor de regio onvoldoende duidelijk waren. In het eindvoorstel is geprobeerd om dit beter inzichtelijk te maken en handvatten te bieden om dit voor de eigen regio meer specifiek te maken. Tegelijkertijd lopen er gesprekken om in ieder geval te kunnen voorzien in een landelijk programma bevolkingszorg, zodat de implementatie in de regio's ondersteund kan worden en restpunten uit het project opgepakt kunnen worden. Ook wordt er bekeken hoe de landelijke monitoring op de kwaliteitsindicatoren binnen het NIPV geborgd kan worden.

Als het gaat om extra kosten voor certificering van kernfunctionarissen, daarover zullen met het LOCB en LNB nog afspraken gemaakt moeten worden, hoe dit geleidelijk (verspreid over meerdere jaren) in te voeren, zodat kosten behapbaar blijven, zie verder bij onderdeel C.

G Wetteksten

Als het gaat om de exacte wetteksten, dan is het nog te vroeg om daar nu uitspraken over te doen. In het eindvoorstel staat opgenomen wat wettelijk geregeld zou moeten worden. Hierover moeten de gesprekken met J&V nog opgepakt worden.

Bijlage 2: Basisset kwaliteitsindicatoren

Doel voor het opstellen van de kwaliteitsindicatoren is het verder professionaliseren en optimaliseren van Bevolkingszorg en het proces Crisiscommunicatie door een gezamenlijk proces van monitoren, leren en verbeteren aan de hand van landelijk vastgestelde kwaliteitsindicatoren. Aan deze indicatoren zijn geen normatieve meetbare waarden gekoppeld. De kwaliteitsindicatoren hebben betrekking op de gehele procesketen (voorbereiding, uitvoering, evaluatie en verbeteren) en op het beheersen en verbeteren van activiteiten/processen. Veiligheidsregio's wordt gevraagd om jaarlijks te rapporteren op de kwaliteitsindicatoren middels een digitale vragenlijst ('hoe wordt een kwaliteitsindicator in uw regio geborgd?'). De uitkomsten worden op landelijk niveau samengevat in een rode draden analyse om van elkaar te leren en een gemeenschappelijk kwaliteitsniveau te bereiken.

Proces/onderwerp	Kwaliteitsindicator (het 'wat')
Vakbekwaamheid <i>Werving en selectie, OTO, vakbekwaam worden, vakbekwaam blijven</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maatregelen t.b.v. de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen zijn getroffen. 2. De startbekwaamheid van crisisfunctionarissen is geborgd. 3. Er is inzicht in de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen. 4. Er wordt bijgestuurd en verbeterd op basis van het inzicht in de vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen.
Regie & samenwerking <i>Samenwerking met partners</i>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Maatregelen zijn getroffen om in de koude en warme fase goed samen te kunnen werken met (keten)partners, leveranciers en gemeenten.
Organisatie en continuïteit <i>Organisatie, beschikbaarheid en continuïteit Bevolkingszorg inclusief crisiscommunicatie</i>	<ol style="list-style-type: none"> 6. De processen Bevolkingszorg (zoals omschreven in het RRCP) en organisatievormen voor de inzet van bevolkingszorg en crisiscommunicatie zijn adequaat ingericht. 7. De continuïteit in de piketpools/ functiegroepen van bevolkingszorg en crisiscommunicatie (hard piket en vrije instroom) is geborgd, waardoor de beschikbaarheid van crisisfunctionarissen is geregeld. 8. Maatregelen zijn getroffen om de duur van de inzet van bevolkingszorg en crisiscommunicatie te borgen.
Lerend Vermogen <i>Leren van inzetten bij incidenten en oefeningen.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 9. Er is inzicht in het kwaliteitsniveau tijdens de inzet bij incidenten en oefeningen (zowel mono als multi). 10. Op basis van het inzicht in het kwaliteitsniveau tijdens de inzet bij incidenten en oefeningen wordt geleerd.
Publieke zorg <i>Opvangen, verplaatsen en verzorgen van personen</i>	<ol style="list-style-type: none"> 11. Maatregelen zijn getroffen om de publieke zorg af te stemmen op de mate van zelf- en samenredzaamheid van de bevolking.
Omgevingszorg <i>Milieubeheer, ruimtebeheer, bouwbeheer</i>	<ol style="list-style-type: none"> 12. Crisisfunctionarissen kunnen de verbinding leggen met de gemeentelijke taken op het gebied van ruimte, milieu en bouw.
Informatievoorziening <i>Informatiemanagement, verwanten- en schade-informatie</i>	<ol style="list-style-type: none"> 13. Crisisfunctionarissen hebben de kennis en de kunde om het proces verwanteninformatie op te starten en hun opdrachtgeverschap in te vullen. 14. De ontsluiting van gemeentelijke informatiebronnen t.b.v. de regionale crisisorganisatie bevolkingszorg tijdens een incident is geborgd. 15. De inbreng vanuit Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie in het multi-informatiebeeld is geborgd en Bevolkingszorg gebruikt de informatie uit het situatiebeeld bij de eigen beeldvorming.
Crisiscommunicatie <i>Pers- en publieksvoorlichting, advies en analyse</i>	<ol style="list-style-type: none"> 16. Maatregelen zijn getroffen voor effectieve crisiscommunicatie, afgestemd op de doelgroepen en gericht op informatievoorziening passend bij behoefte, communiceren van handelingsperspectief, schadebeperking en betekenisgeving. 17. In de crisiscommunicatieboodschap wordt rekening gehouden met de zelf- en samenredzaamheid van de doelgroep en aangesloten bij de bestaande risicocommunicatie. 18. Tijdige communicatie na de aanvang van een incident is geborgd.
Ondersteuning <i>Resource management (PIOFACH) en bestuursondersteuning</i>	<ol style="list-style-type: none"> 19. De ondersteuning van Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie is georganiseerd. 20. De faciliteiten om de Bevolkingszorg inclusief Crisiscommunicatie uit te kunnen voeren zijn beschikbaar/operationeel.

Nafase

*Vorbereiden nazorg,
herstelzorg en prestatie­meting
en verantwoording*

21. De voorbereiding van de nafase is geborgd incl. multi verantwoordelijkheid.
22. De overgang van de acute fase naar een organisatie voor langdurige crises is geborgd.

Bijlage 3: Samenstelling stuurgroep Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

Marco Out	Burgemeester Assen en lid Veiligheidsberaad, voorzitter stuurgroep
Dian Aarts	Projectleider 'Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg', tevens coördinerend functionaris bevolkingszorg en voorzitter LOCB
Mark Buijs	Burgemeester Oosterhout
Jan Eshuis	Gemeentesecretaris Hengelo, tevens voorzitter LNB
Coby Flier	Manager Nederlandse Academie Crisisbeheersing en Brandweertzorg (NIPV)
Ada Grootenboer	Burgemeester Goeree-Overflakkee
Bas Koppes	Lid projectgroep 'Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg', tevens coördinator bevolkingszorg
Christa Monster	Afdelingshoofd/Programmamanager Veiligheidsregio's en Crisisbeheersing, ministerie Justitie en Veiligheid
Marie-Louise van Schaik	Directeur Veiligheidsregio & Commandant Brandweer Brabant-Noord
Cora-Yfke Sikkema	Burgemeester gemeente Oldambt
Jeroen Koffijberg	Secretaris projectgroep 'Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg' (NIPV)
Marco van de Reep	Secretaris stuurgroep (NIPV)
Denise Baecklant	secretaris Bevolkingszorg (NIPV)

Aan: Algemeen Besturen veiligheidsregio

Inlichtingen bij
veiligheidsberaad@nipv.nl
Vertrouwelijkheid
vertrouwelijk
Ons kenmerk
V005-2023
Bijlage(n)
1

Datum 24 maart 2023

Onderwerp Eindadvies Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg

Geachte leden van de Algemeen Besturen veiligheidsregio,

Hierbij bied ik u namens de stuurgroep het eindadvies 'Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg' aan. Het advies komt voort uit de bevindingen van de commissie Muller die onder meer stelt dat de invulling van bevolkingszorg per veiligheidsregio te divers is en kwalitatief verbetering verdient. Het Veiligheidsberaad heeft vervolgens op 4 oktober 2021 opdracht gegeven om een landelijk uniform kwaliteitsniveau voor bevolkingszorg (UKB) te beschrijven (inclusief crisiscommunicatie).

De Algemeen Besturen hebben een conceptversie van dit advies eind 2022 ter consultatie ontvangen. Het voorstel is daarop aangepast en voorgelegd in het Veiligheidsberaad. Op 20 maart 2023 heeft het Veiligheidsberaad hiermee ingestemd. Het is nu aan de Algemeen Besturen van de veiligheidsregio's om dit document vast te stellen.

Uit het advies volgen een aantal aanbevelingen: het opnemen van een heldere definitie van bevolkingszorg in de wet, hanteren van landelijk vastgestelde kwaliteitsindicatoren, wettelijk vaststellen van een achttal kernfuncties voor bevolkingszorg (incl. vakbekwaamheidseisen) en het wettelijk verankeren van een regierol voor de besturen van veiligheidsregio's. Dit alles met inbegrip van lokale flexibiliteit en voldoende (financiële en personele) middelen.

Vanaf medio mei 2023 start een kwartiermaker met de uitwerking van een aantal aanbevelingen waaronder het uitzetten van vragenlijsten voor landelijke kwaliteitsindicatoren, het actualiseren van het referentiekader Regionaal Crisisplan voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie en het opstellen van een plan voor de implementatie van de adviezen van het project Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg. De komende jaren zijn dan ook gericht op verdere implementatie van de adviezen, welke landelijk wordt ondersteund maar waarbij de steun vanuit de Algemeen Besturen onontbeerlijk is.

U wordt verzocht dit advies te agenderen binnen uw Algemeen Bestuur ter vaststelling. Graag ontvangen wij bericht over de besluitvorming, bij voorkeur voor de zomer maar uiterlijk 22 september 2023. De reactie kan gedeeld worden met de secretaris Bevolkingszorg NIPV; Denise Baecklant (denise.baecklant@nipv.nl).

Op deze plaats wil ik iedereen bedanken die heeft meegeholpen aan de totstandkoming van dit eindadvies. In het bijzonder de stuurgroep leden en de projectgroep die verantwoordelijk was voor de uitwerking van deze opdracht. Er is volop aandacht besteed aan het ophalen van feedback, het creëren van draagvlak en het zorgvuldig informeren van alle betrokken stakeholders.

De Algemeen Besturen hebben met dit eindvoorstel concrete aanbevelingen in handen voor de implementatie binnen hun eigen regio. Met dit voorstel is een stevig fundament gelegd voor meer landelijke uniformiteit en om de kwaliteit van bevolkingszorg naar een hoger niveau te brengen in de komende jaren.

Ik wens de Algemeen Besturen veel succes met de uitvoering en daarmee een nóg beter kwaliteitsniveau van de bevolkingszorg.

Met vriendelijke groet,

Marco Out

*Portefeuillehouder Gemeenten (incl. Bevolkingszorg) in het Veiligheidsberaad
Voorzitter stuurgroep Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg*

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Bestuurlijk standpunt uitfasering waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS)
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Kies een item.
Portefeuillehouder	O.F. Brouwer
Auteur	W. Kleinhuis
Bijlagen	Geen
Vergaderdatum	22-6-2023
Agendapunt	11
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> In te stemmen met het standpunt voor uitfasering van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voor veiligheidsregio Fryslân. De Directeur Veiligheidsregio Fryslân te verzoeken dit bestuurlijke standpunt landelijk te delen ten behoeve van overleg met het Ministerie van J&V.
Inleiding	<p>Elke eerste maandag van de maand om twaalf uur gaat de sirene. Al ruim 8 jaar geleden (in 2014) heeft de minister van Veiligheid en Justitie aangekondigd voornemens te zijn om deze sirenes, ook wel het waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS) uit te faseren. Die uitfasering is meerdere keren uitgesteld.</p> <p>Er volgt keer op keer een politiek-bestuurlijke discussie over de vraag wat de mogelijke consequenties van het uitfaseren van het WAS zouden zijn voor de alarmering van de bevolking. Het WAS heeft zo zijn voordelen ten opzichte van het nieuwe alarmeringssysteem NL-Alert, maar het heeft ook zijn beperkingen.</p> <p>Besluitvorming hierover moet uiterlijk eind dit jaar plaatsvinden omdat de contracten met leveranciers in 2025 aflopen en enkele onderdelen van het systeem vervangen dienen te worden.</p> <p>Op 23 december 2022 is een nieuw - door NIPV opgesteld - rapport gepubliceerd met als titel "Een toekomst voor het WAS". Het rapport schetst 4 scenario's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitfaseren vanaf 2025 • Het WAS behouden op risicolocaties

	<ul style="list-style-type: none"> • Het WAS volledig in stand houden • Het besluit uitstellen tot 2030. <p>JenV kijkt samen met de veiligheidsregio's welke scenario's draagvlak genieten en aan welke randvoorwaarden moeten worden voldaan om een besluit over de toekomst van het WAS te kunnen nemen. Het inventariseren van de bestuurlijke standpunten is daar onderdeel van.</p>
Beoogd effect	Met het bestuurlijk standpunt bijdragen aan het advies vanuit de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio aan het Veiligheidsberaad.
Argumenten	<p><i>1.1 De drempel voor veiligheidsregio's om het WAS in te zetten blijkt in de praktijk hoog te zijn.</i> Om mensen te alarmeren kunnen op dit moment twee landelijke systemen worden ingezet: het WAS (waarschuwing- en alarmeringssysteem) en NL-Alert. In veel gevallen is er bij incidenten geen sprake van een direct levensbedreigende situatie, maar van een verhoogd gezondheidsrisico. Daarom wordt de inzet van het WAS meestal gezien als een té zwaar middel om mensen te alarmeren (Cebeon, 2021). Sinds het WAS in 1998 operationeel is geworden, zijn de sirenes in Fryslân bij 1 incident ingezet (uitstoot salpeterzuur 2009).</p> <p><i>1.2 Met NL-Alert is een goed alternatief beschikbaar</i> De thema's in de (politieke-bestuurlijke) discussie van de afgelopen jaren, zoals niet of te laat ontvangen van NL-Alert, beperkt bereik onder ouderen en de grensgebied-problematiek zijn grotendeels achterhaald door de snelle ontwikkelingen van NL-Alert zowel vanuit technisch- als communicatieperspectief. Zo is het bereik van NL-Alert toegenomen van 25% in 2013 naar 90% in najaar 2021 en de bekendheid onder ouderen van 65+ is gestegen naar 73%. NL-Alert is sinds 2012 bij 538 incidenten ingezet en kent de laatste jaren ook een sterkere toename.</p> <p><i>1.3 Met NL-Alert is doorontwikkeling mogelijk en bij het WAS is dat niet meer mogelijk.</i> Bij NL-Alert wordt de nieuwe techniek 'geofencing' toegevoegd. Dit leidt tot betere locatiebepaling met als doel het gericht verzenden van NL-Alert berichten aan burgers. Tevens ontwikkelt het ministerie een NL-Alert app waardoor verschillende doelgroepen beter bereikt zullen worden. Dit zijn bijvoorbeeld mensen met een communicatieve beperking of mensen in grensgebieden.</p> <p><i>1.4 Fryslân kent geen locaties met grote industriële complexen</i> Industriële rampen worden vaak beschouwd als het scenario waarin de sirene van toegevoegde waarde is. Een alternatief voor het volledig uitfasen van het WAS is daarom het gedeeltelijk in stand houden van sirenes op alleen risicolocaties. Het gaat daarbij om locaties met bijvoorbeeld grote industriële complexen. Deze locaties zitten niet in het Friese risicoprofiel.</p> <p><i>1.5 De opstellers van het rapport 'Een toekomst voor het WAS?'</i></p>

	<p><i>komen tot de conclusie dat het WAS systeem uitgefaseerd kan worden.</i></p> <p>Dit is op basis van een recent inzicht in het bereik, gebruik en effect van de sirenes en NL-Alert, alsook de voor- en nadelen van beide systemen. Daarnaast zijn de sirenes de afgelopen drie jaar landelijk slechts twee keer ingezet. Daarmee concluderen de onderzoekers van het rapport dat de sirenes verouderd zijn en dat de hoge kosten niet opwegen tegen de zeer beperkte meerwaarde van het systeem</p> <p><i>2.1 Vanuit het ministerie van JenV is aan de directeuren veiligheidsregio/commandanten brandweer gevraagd te inventariseren wat de vermoedelijke standpunten van bestuurders zullen zijn.</i></p>
Kanttekeningen/risico's	<p><i>1.1 In de beleving van sommige mensen zijn de sirenes een meer uitzonderlijk middel om de bevolking te alarmeren over een incident met grote gevolgen dan NL-Alert.</i></p> <p>NL-Alert in de huidige vorm kent in vergelijking met de sirenes een veel laagdrempeliger inzet, en aan het WAS zit een hoger gevoel van urgentie. Voor sommige mensen is dit een reden om het WAS in de lucht te houden.</p>
Financiële consequenties	<p>Als regio's een WAS willen behouden, worden de kosten voor de regio vooralsnog als volgt ingeschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Incidenteel: tussen de € 50.000 en € 75.000 per regio voor de upgrade van de bedien- en transmissiesystemen; en tussen de € 10.000 en € 12.000 per sirene voor een upgrade van bestaande locaties. • Structureel: tussen de € 1.200 en € 2.000 per sirene voor beheer en onderhoud <p>In Fryslân zijn 244 sirenes.</p> <p>De exacte kosten van de vier scenario's (zie inleiding) worden momenteel doorgerekend door het ministerie.</p>
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>Het standpunt van de bestuurscommissie wordt landelijk teruggekoppeld ten behoeve van de overleggen met het ministerie van JenV. Het uiteindelijke besluit over de uitfasering wordt genomen door de minister van JenV.</p>
Communicatie	<p>Communicatie is aan het ministerie van JenV.</p>
Besluit	<p>Kies een item.</p>
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2023-2026
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr Brouwer
Auteur	Dhr Kleinhuis
Bijlagen	Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2023-2026
Vergaderdatum	22 juni 2023
Agendapunt	12
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Afdeling Risicobeheersing/Planvorming
OR/GO	Kies een item.

Kennismemen van	Het voorliggende uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2023-2026																														
Inleiding	Sinds een aantal jaren zet Brandweer Fryslân zich in op het taakveld Brandveilig Leven met als doel: <i>minder branden, minder slachtoffers, minder schade</i> . De wijze waarop we dit de komende jaren vormgeven is opgenomen in bijgevoegd uitvoeringsprogramma.																														
Kernboodschap	<p>Via een doelgroepgerichte aanpak wil Brandweer Fryslân – samen met gemeenten en ketenpartners – de Friese samenleving van jong tot oud bewust maken van de gevaren van brand, de wijze waarop het brandrisico kan worden verkleind en wat je moet doen als er toch brand uitbreekt. We richten ons hierbij zowel op risico- als kansgroepen, onderkende risicogebieden en risico-objecten.</p> <p>De komende jaren gaan we door met de koers die we hebben ingezet. We investeren in ons netwerk, zowel intern als extern, om samenwerking te bevorderen en te verankeren bij onze activiteiten. We hebben oog voor veranderingen in de omgeving en samenleving.</p> <p>Naast kwantitatieve voortgangsmetingen gaan we meer aandacht besteden aan dataverzameling en effectmeting van onze uitgevoerde brandveilig leven-activiteiten. Informatie hieruit wordt benut om onze activiteiten te verbeteren.</p>																														
Consequenties	<p>Uitvoering van het programma vindt plaats binnen de huidige formatie. Daarnaast wordt intern aangesloten bij (lopende) projecten die het taakveld Brandveilig Leven raken.</p> <p>Het team bestaat uit 5,5 fte, wat overeenkomt met 6.765 uren op jaarbasis.</p> <p>Thema 1: onderwijs</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Aantal</th> <th>Uren</th> <th>Totaal uren</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.1 Basisonderwijs <i>Brandweer op school</i></td> <td>100</td> <td>5</td> <td>500*</td> </tr> <tr> <td>1.2 Technasium opdrachtgeverschap</td> <td>6</td> <td>40</td> <td>240</td> </tr> <tr> <td>Technasium “meesterproef”</td> <td>p.m.</td> <td>p.m.</td> <td>p.m.</td> </tr> <tr> <td>1.3 MBO interactieve gastcolleges</td> <td>50</td> <td>5</td> <td>250</td> </tr> <tr> <td>1.4 HBO opdrachten en projecten: Opdrachtgeverschap CMD</td> <td>1</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td><i>Totaal aantal uren, excl. Inzet vrijwilligers</i></td> <td></td> <td></td> <td><i>590</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>*Hier wordt met name door vrijwilligers van de poule van voorlichters invulling aan</p>				Aantal	Uren	Totaal uren	1.1 Basisonderwijs <i>Brandweer op school</i>	100	5	500*	1.2 Technasium opdrachtgeverschap	6	40	240	Technasium “meesterproef”	p.m.	p.m.	p.m.	1.3 MBO interactieve gastcolleges	50	5	250	1.4 HBO opdrachten en projecten: Opdrachtgeverschap CMD	1	100	100	<i>Totaal aantal uren, excl. Inzet vrijwilligers</i>			<i>590</i>
	Aantal	Uren	Totaal uren																												
1.1 Basisonderwijs <i>Brandweer op school</i>	100	5	500*																												
1.2 Technasium opdrachtgeverschap	6	40	240																												
Technasium “meesterproef”	p.m.	p.m.	p.m.																												
1.3 MBO interactieve gastcolleges	50	5	250																												
1.4 HBO opdrachten en projecten: Opdrachtgeverschap CMD	1	100	100																												
<i>Totaal aantal uren, excl. Inzet vrijwilligers</i>			<i>590</i>																												

gegeven.

Thema 2: Brandveilig wonen

	Aantal	Uren	Totaal uren
2.1 Studentenhuisvesting	10	5	50
2.2 Verminderd zelfredzame personen	20	5	100
2.3 Zelfstandig wonende statushouders	p.m.	p.m.	p.m.
2.4 Zelfstandig wonende ouderen	40	5	200
2.5 Oefenen in de wijk	10	20	200
2.6 Wonen boven winkels /risicogebieden 1 dekkingsplan	p.m.	p.m.	p.m.
2.7 Overige activiteiten	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal aantal uren			550

Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg

	Aantal	Uren	Totaal uren
3.1 Risicoanalysemonitor (RAM)	p.m.	p.m.	p.m.
3.2 Geen nood bij brand	25	40	1000
Totaal aantal uren			1000

Thema 4: Brandveilig ondernemen

	Aantal	Uren	Totaal uren
4.1 Participatie keurmerk veilig ondernemen	8	30	240
4.2 Brandveiligheid in agrarische stallen**	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal aantal uren			240

** i.c.m. project natuurbrandbeheersing e/o bluswatervoorziening, waar van toepassing

Thema 5: Brandveilig recreëren

	Aantal	Uren	Totaal uren
5.1 Brandveiligheidsvoorlichting recreatie**	10	20	200
Totaal aantal uren			200

** i.c.m. project natuurbrandbeheersing e/o bluswatervoorziening, waar van toepassing

Thema 6: Landelijke campagnes

	Aantal	Uren	Totaal uren
6.1 Nationale brandpreventieweken	1	50	50
6.2 Koolmonoxide campagne	2	50	100
Totaal aantal uren			150

Overig

Regionale, interregionale en landelijke werkgroepen en overleg, afstemming met netwerkpartners, ontwikkeling nieuwe producten en beleid	850
---	------------

Totaal aantal geraamde uren **3.380**

Beschikbare uren t.b.v. actualiteiten en p.m. posten **3.385**

Communicatie

Ter informatie wordt het uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2023-2026 aangeboden aan de Bestuurscommissie Veiligheid.

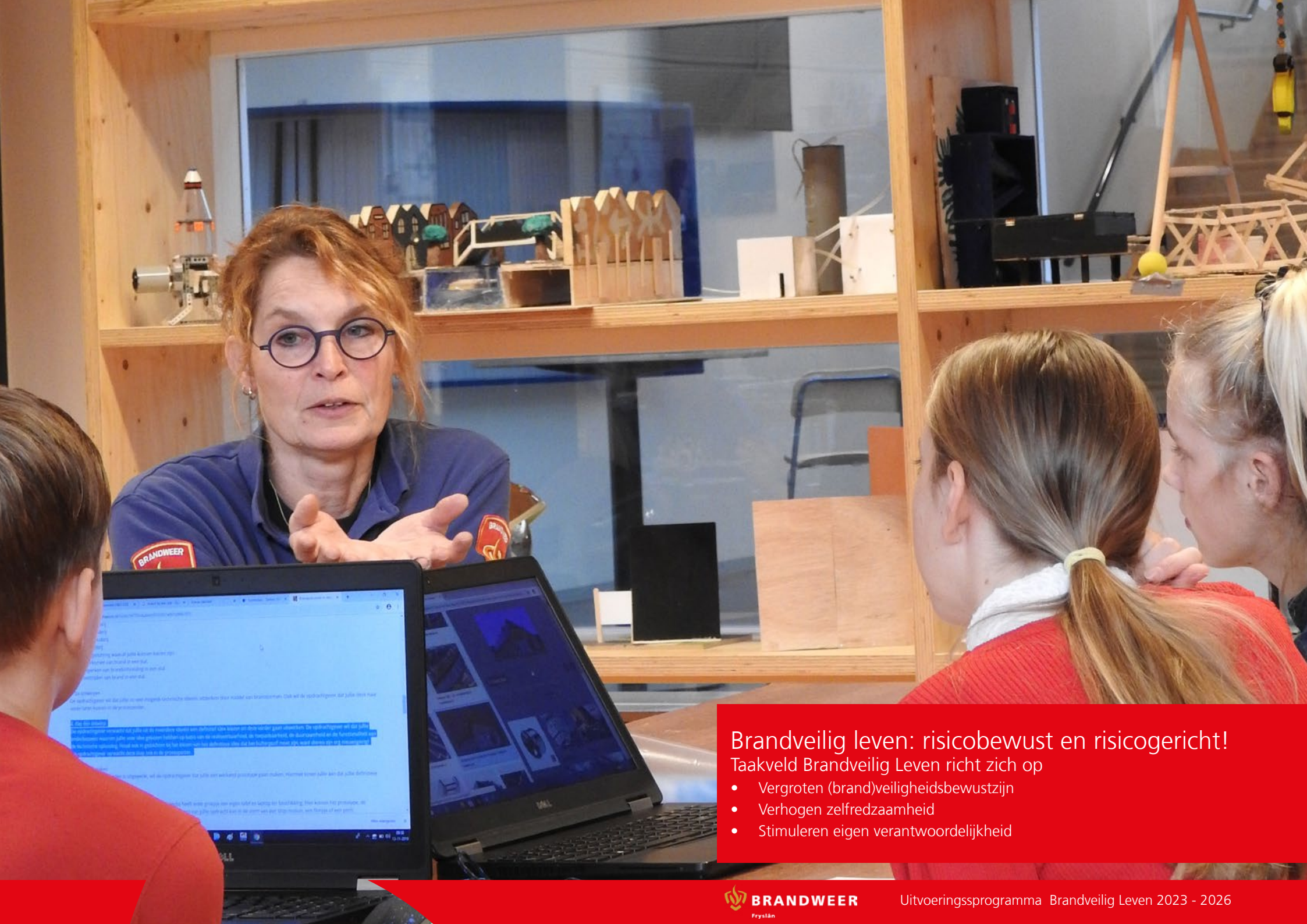
Minder branden, minder slachtoffers, minder schade

UITVOERINGSPROGRAMMA BRANDVEILIG LEVEN 2023 – 2026

RISICOBEWUST EN RISICOGERICHT

Brandveilig leven: risicobewust en risicogericht!

Taakveld Brandveilig Leven richt zich op

- Vergroten (brand)veiligheidsbewustzijn
- Verhogen zelfredzaamheid
- Stimuleren eigen verantwoordelijkheid

Wat willen wij bereiken?

Via een doelgroepgerichte aanpak wil Brandweer Fryslân – samen met gemeenten en ketenpartners – de Friese samenleving van jong tot oud bewust maken van de gevaren van brand, de wijze waarop het brandrisico kan worden verkleind en wat je moet doen als er toch brand uitbreekt. We richten ons hierbij zowel op risico- als kansgroepen, onderkende risicogebieden en risico-objecten.

Met de inzet op brandveilig leven streeft Brandweer Fryslân vier doelen na:

- Brand voorkomen
- Brand snel ontdekken (door het installeren van rookmelders)
- Verspreiding van brand vertragen
- Weten wat te doen bij brand (handelingsperspectief)

Hierbij sluiten wij aan op de toenemende eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid, veiligheidsbewustzijn en organiserend vermogen van burgers, bedrijven en instellingen. Onze voorlichtingsactiviteiten passen we hierop aan.

Inhoudsopgave

Terugblik	4
Kaders 2023 - 2026	5
Meerjarenkoers 2023 – 2026 Veiligheidsregio Fryslân	6
Landelijke netwerk Brandveilig Leven: thema's en ontwikkelingen	7
Landelijke ontwikkelingen	8
Raakvlakken projecten Brandweer Fryslân	9
Thema's en formatie	11
Thema 1: Onderwijs	12
Thema 2: Brandveilig wonen	14
Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg	17
Thema 4: Brandveilig ondernemen	19
Thema 5: Brandveilig recreëren	21
Thema 6: Landelijke campagnes	23
Colofon	25

Terugblik

In 2014 is in Fryslân een start gemaakt met Brandveilig Leven-activiteiten. Dit is één van de onderwerpen die naar voren is gekomen tijdens de overleggen van de toenmalige Raad van Brandweercommandanten “Brandweer over morgen” in 2008.

De afgelopen periode is er veel werk verzet op het gebied van brandveilig leven. De koers die in 2014 is ingezet, is voortgezet in de periode 2019-2022. Een aantal activiteiten uitgelicht: Het project “Markante objecten” dat voortkwam uit het dekkingsplan 2.0 (2018) is afgerond. Met alle eigenaren/gebruikers van deze objecten is contact geweest en, waar van toepassing, een gesprek geweest of is een “Geen nood bij brand”-voorlichting gegeven.

Brandveilig Leven is de laatste jaren vaker betrokken bij interne en externe overleggen. We zoeken de verbinding met onze collega’s van andere taakvelden. Ook door onze externe partners, zoals gemeente en vanuit andere netwerken worden we vaker benaderd om deel te nemen aan (veiligheids-)vraagstukken en -projecten, bijvoorbeeld naar aanleiding van een incident.

Voor de basisscholen is gewerkt aan de landelijke digitale leerlijn Brandweer op school. Brandweer Fryslân heeft actief geparticipeerd in dit project. Naar verwachting is de leerlijn vanaf 2023 beschikbaar voor alle basisscholen.

De technasiumscholieren zijn de afgelopen jaren ook enthousiast aan de slag gegaan met onze opdrachten. Hierbij zijn verrassende en innovatieve prototypes gepresenteerd in het kader van onze opdracht als Brandveiligheid in veestallen en Veilig vluchtende senioren. Dit resulteerde in een meer duurzaam contact: in een later stadium van hun middelbare schooltijd namen technasiumscholieren, contact op met Brandweer Fryslân met het verzoek een opdracht te geven in het kader van de zgn. “Meesterproef”. De “Meesterproef” is een onderdeel van hun curriculum.

Aan studenten van de NHL opleiding communicatie en multimediasdesign is in 2021 de volgende opdracht gegeven: “Ga op zoek naar vernieuwende en uitdagende ideeën om brandveiligheidsbewustzijn van studenten in studentenwoningen te vergroten en richt je daarbij specifiek op het belang van veilig vluchten”. Hierop hebben studenten een Escaperoom gepresenteerd. Het afgelopen jaar is Brandweer Fryslân aan de slag gegaan met het realiseren van deze mobiele escaperoom “Room 18”, om deze vanaf 2023 daadwerkelijk in te gaan zetten bij voorlichtingen aan (met name) studenten.

Brandweer Fryslân heeft de risicoanalysemonitor (RAM) omarmd: een instrument dat is ontwikkeld door Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) om samen met de eigenaar of gebruiker (rest)risico’s in kaart te brengen van een specifiek gebouw. Inmiddels hebben we er ruime ervaring mee opgebouwd, met name bij zorginstellingen. Ook is Brandweer Fryslân actief betrokken bij de doorontwikkeling van de RAM.

De ‘Geen Nood Bij Brand’ (GNBB)-activiteiten hebben we verfijnd. Door de ervaring die we er mee opgedaan hebben, spelen wij beter in op de situatie en bieden we maatwerk. Daardoor zijn de GNBB-activiteiten, naast de zorg, ook toepasbaar bij bijvoorbeeld appartementencomplexen en locaties met zelfstandig wonende senioren.

Daarnaast heeft “Corona” ook invloed gehad: In de jaren 2020 en 2021 gingen meer mensen in eigen land op vakantie.

In de zomer van 2021 zijn in Fryslân twee personen omgekomen ten gevolge van een lekkende accu op een huurboot. Om een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen is door Brandveilig Leven, samen met collega’s van GGD Fryslân, brief opgesteld en uitgereikt aan vaarrecreanten en verhuurders van boten. Op deze manier werd aandacht gevraagd voor dergelijke risico’s en een handelingsperspectief geboden.

Periodes van droogte hebben geleid tot grotere risico’s op natuurbranden. Gedurende deze periodes hebben we meermaals via de media het publiek gewezen op de risico’s van het ontstaan van natuurbranden.

In de Coronaperiode hebben we ons eigen werk moeten aanpassen: verzorgingshuizen en andere instellingen konden niet altijd bezocht worden. Daardoor zijn activiteiten verschoven of “online” uitgevoerd. Ook hebben we gebruik gemaakt van lokale en regionale media om onze brandveilig leven-boodschap te delen.

Bovenstaande activiteiten geven aan dat wij actief de samenwerking zoeken met interne en externe partijen: wij hebben hen nodig om de brandveilig leven-boodschap uit te dragen.

Kaders:

- **Meerjarenkoers 2023 – 2026 Veiligheidsregio Fryslân**
- **Landelijke netwerk Brandveilig Leven: thema's en ontwikkelingen**
- **Landelijke ontwikkelingen**
- **Raakvlakken projecten Brandweer Fryslân**

De komende jaren gaan we door met de koers die we hebben ingezet. We investeren in ons netwerk, zowel intern als extern, om samenwerking te bevorderen en verankeren bij onze activiteiten. We hebben oog voor veranderingen in de omgeving en samenleving.

Meerjarenkoers 2023 – 2026 Veiligheidsregio Fryslân

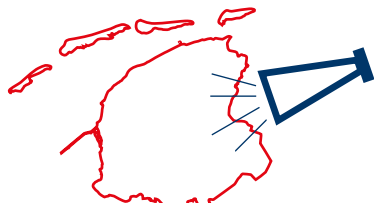
Binnen de Meerjarenkoers 2023 – 2026 worden vijf thema's benoemd. Aan de hand van deze vijf thema's wordt aangegeven wat de burger de komende vier jaren van Veiligheidsregio Fryslân kan verwachten. Deze vijf thema's zijn ook van toepassing op het taakveld van Brandveilig Leven.

Op deze wijze laten we zien welke bijdrage Brandveilig Leven aan de thema's uit de meerjarenkoers van Veiligheidsregio Fryslân levert.

Wij zijn 24/7 alert en paraat

Wellicht is "24/7" wat overdreven, maar we zijn wel degelijk alert op actuele ontwikkelingen en wat er in de maatschappij gebeurt. Zoals tijdens de stijgende energieprijzen, met name in de tweede helft van 2022, waardoor burgers op alternatieve en vaak ook risicovolle manieren hun huis verwarmden. De collega's van Brandveilig Leven springen hier op in door via de media de burgers te informeren over de risico's hiervan.

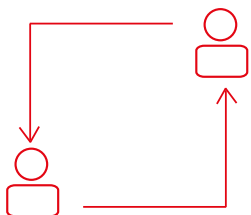
Wij dragen bij aan het voorkómen van crises en branden

Dit is bij uitstek waar Brandveilig Leven over gaat. We maken hier gebruik van de eerder genoemde doelgroepgerichte aanpak. Maatwerk is hierbij het sleutelwoord.

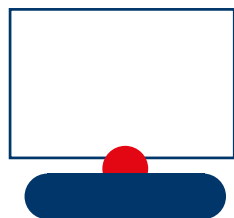
Wij werken duurzaam en omgevingsbewust

Brandweer Fryslân heeft zicht op risicogebieden en risico- en kansgroepen. We betrekken de jeugd bij brandveilig leven door voorlichtingen te geven op scholen, onder het motto "jong geleerd is oud gedaan".

Wij zetten de netwerksamenleving centraal

Bij het taakveld Brandveilig Leven is het netwerk van groot belang. Om onze doelgroepen te bereiken stemmen we zowel intern af met collega's van andere taakvelden, als met externe organisaties zoals gemeenten, zorg- en onderwijsinstellingen, woningbouwverenigingen, ondernemers en ook ketenpartners als de GGD. Ook de komende jaren zetten we in op het verbreden en versterken van ons netwerk.

Wij werken informatiegestuurd met betrouwbare data

Naast voortgangsmetingen (kwantitatief), gaan we meer aandacht besteden aan dataverzameling en effectmetingen van onze uitgevoerde brandveilig leven-activiteiten (kwalitatief). Informatie hieruit wordt benut om onze activiteiten te verbeteren.

Landelijke netwerk Brandveilig Leven: thema's en ontwikkelingen

Het landelijk netwerk Brandveilig leven, waarin ook Brandweer Fryslân is vertegenwoordigd, kent een vijftal thema's voor de periode 2023-2027, met als doel: bewustzijn creëren over brandveiligheid bij burgers, bedrijven en instellingen.

Deze thema's zijn verwerkt in het Friese uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven.

1. Op naar een brandveilige generatie

Brandveilig Leven heeft als doelstelling dat er een brandveilige generatie komt voor wie brandveilig gedrag geautomatiseerd gedrag is en DE sociale norm.

2. Specifieke aandacht voor de kwetsbare inwoners

De samenleving vergrijsst en sinds 2015 is er sprake van een extramuralisering van de zorg. Dit maakt dat een groeiende groep kwetsbare inwoners meer op zichzelf is aangewezen daar waar het gaat om zijn brandveiligheid.

3. Het algemeen publiek continu van actuele voorlichting voorzien

Met het algemeen publiek refereren wij aan iedere inwoner die niet kwetsbaar of minderjarig is. Op dit moment is brandveiligheid nog niet een alledaags gespreksonderwerp en er een waarin mensen elkaar makkelijk aanspreken op brandonveilig gedrag. Doelstelling is dat brandveilig gedrag de sociale norm is en dat iedere Nederlander over de kennis en vaardigheden beschikt om dit ook uit te voeren.

4. Het bevorderen van de uniformiteit tussen de regio's

Er bestaan nog grote verschillen tussen de regio's in de mate waarin zij uitvoering geven aan het vakgebied Brandveilig Leven. We willen naar meer uniformiteit in de inhoud maar ook in keuze voor producten omdat we daarmee onszelf als brandweer naar de ontvanger versterken en onze boodschap daardoor sterker over komt.

5. Het vakgebied Brandveilig Leven versterken

Het vakgebied Brandveilig Leven en de verschuiving naar het stimuleren van brandveiliger gedrag is nog relatief nieuw. Om effectief te zijn en blijven zullen we op verschillende manieren moeten gaan meten door het doen van onderzoek en onszelf blijven ontwikkelen daar waar het gaat om het ervaren worden in het ontwikkelen en uitvoeren van effectieve gedragsinterventies. Dit doen we het liefst zoveel mogelijk landelijk door van elkaar te leren.

Landelijk team gedragsverandering

“Weten” is nog geen “doen”. Kennis van gedragsverandering is nodig om mensen in actie te laten komen. De principes van menselijk gedrag zijn fundamenteel om effectief te zijn met (brand)veilig leven. Brandweer Fryslân sluit daarom aan bij de landelijke werkgroep Gedragsverandering om gedragsverandering op een goede manier onderdeel te laten zijn van het beleid en de activiteiten. De werkgroep bestaat uit gedragsexperts van verschillende veiligheidsregio's en Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV). Voorbeelden van projecten waar zij op landelijk niveau reeds hebben meegewerkt of gaan werken zijn de brandpreventieweken, CO-campagnes en de online lesmodule voor woningcorporaties.

Landelijke ontwikkelingen

De afgelopen jaren heeft de wereld niet stil gestaan. Onderstaande ontwikkelingen zijn van invloed op de wijze waarop wij invulling geven aan “Brandveilig Leven”.

Rookmelderplicht

Sinds 1 juli 2022 is het verplicht een op iedere verdieping met een woonkamer, slaapkamer of keuken een rookmelder op te hangen. De eigenaar van een woning is verplicht de rookmelder op te hangen. Voor een huurwoning geldt dat de verhuurder ervoor moet zorgen dat er rookmelders hangen.

Het ophangen van een goedwerkende rookmelder op de juiste plaats in huis, draagt bij aan het snel ontdekken van brand, waardoor schade beperkt kan worden.

Het ophangen van een rookmelder voorkómt echter geen brand én blust de brand niet: daarom blijft het van belang dat taakveld Brandveilig Leven zich blijft inzetten op het voorkómen van brand en het bieden van handelingsperspectief door middel van voorlichting.

Veilige Energietransitie (Vet)

Een thema dat de komende jaren voorzienbaar aandacht gaat vragen, is de energietransitie: de overgang van het gebruik van fossiele naar duurzame energiebronnen. De hoeveelheid aan zonnepanelen, elektrische auto's en windmolens brengen ook nieuwe veiligheidsrisico's voor burgers met zich mee.

Publiekscommunicatie en voorlichting, zoals het bieden van handelingsperspectieven om risico's op voorhand te voorkomen en te beperken, hebben een belangrijke rol bij dit thema.

Binnen taakveld Brandveilig Leven wordt op dit thema samengewerkt met collega's die beschikken over specifieke kennis van dit thema. Ook worden (landelijke) ontwikkelingen en nieuwe inzichten opgenomen in bestaande voorlichtingen.

Actualiteit en trends

In het najaar van 2022 heb we gezien dat door de stijgende energieprijzen, burgers hun woning op alternatieve en soms ook creatieve manieren zijn gaan verwarmen. Voorbeelden hiervan zijn hout- en pelletkachels, maar ook de zogenaamde “bloempotkachel”. Dit levert niet alleen brandveiligheidsrisico's op, maar ook gezondheidsrisico's. Met name via regionale media is hier aandacht aan besteed. Op dergelijke ontwikkelingen blijft Brandweer Fryslân inspelen. We werken hierbij samen met onze netwerkpartners, zoals onze collega's van de GGD.

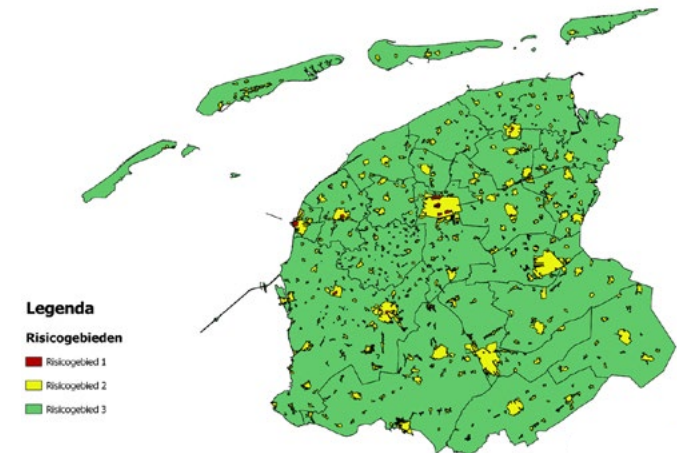
Raakvlakken projecten Brandweer Fryslân

Binnen Brandweer Fryslân zijn de afgelopen periode projecten uitgevoerd die de activiteiten van BVL raken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om onderwerpen als natuurbrandbeheersing en ontwikkelingen ten aanzien van de Risicoanalyse Monitor (RAM).

Dekkingsplan 2.0

Onlangs is het dekkingsplan 2.0 herzien en opnieuw vastgesteld. De komende jaren blijft bijzondere aandacht uitgaan naar de geïdentificeerde 'risicogebieden 1' in het Dekkingsplan.

Het gaat hier om oude binnensteden, gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen, portiekwoningen en woongebouwen hoger dan twintig meter.

Gebiedsgerichte aanpak

In het kader van gebiedsgerichte aanpak zijn de afgelopen periode twee projecten opgeleverd: project natuurbrandbeheersing en project bluswatervoorziening. Activiteiten die hieruit voortvloeien worden teruggebracht binnen de bestaande, structurele lijnverantwoordelijkheid, waar het taakveld brandveilig leven onder valt.

Natuurbrandbeheersing

Eén van de activiteiten die voortkomt uit dit project is het bieden van voorlichting: voor Brandveilig Leven betekent dit dat er voorlichting over restrisico's en handelingsperspectieven wordt gegeven aan betrokkenen, in samenwerking met en onder regie van de gemeente, middels een gebiedsgerichte aanpak. Mogelijkheden hierbij zijn voorlichting geven aan recreanten, campingeigenaren, agrariërs en zorginstellingen in (de buurt van) natuurgebieden.

Bluswatervoorziening

In het najaar van 2022 zijn de resultaten van het project Bluswatervoorziening opgeleverd. Over de bestaande situatie is de conclusie dat Fryslân over een robuust netwerk van bluswatervoorzieningen beschikt (brandkranen, bruikbaar open water en – beperkt – waterwagens). Het is zaak dit robuuste netwerk in stand te houden en te optimaliseren voor die plekken waar de voorzieningen niet het gewenste peil hebben. Daarbij is bestuurlijk vastgesteld dat gezien de karakteristieken van het verzorgingsgebied van Brandweer Fryslân volledige risicoafdekking niet haalbaar is. Dit vraagt naast optimalisering een stevige inzet op het voorkomen en beperken van brand (voorlichting en bewustwording) en het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid binnen de samenleving.

We communiceren over restrisico's in samenwerking met en onder regie van gemeenten aan burgers en bedrijven. Het gaat hierbij om objecten die nu niet of slecht bereikt kunnen worden vanuit de huidige bluswatervoorziening. We geven hierbij een handelingsperspectief en doen aan verwachtingsmanagement. Vanwege de ligging van verspreide objecten in buitengebied, betrekken we hierbij ook agrarische bedrijven (zie thema 4.2 Brandveiligheid in agrarische stallen).

Risicoanalysemonitor (RAM) en toezicht op brandveiligheid

Brandweer Fryslân voert in opdracht van het bevoegd gezag controles op brandveiligheid uit op basis van de verleende vergunning. Hierbij wordt gekeken naar (bouw-)technische aspecten. Echter, er zijn meer factoren die een rol spelen bij brandveiligheid. Door een Risicoanalysemonitor (RAM) uit te voeren, worden deze (risico-)factoren in kaart gebracht. De RAM kent vijf meetpunten die betrekking hebben op het ruimtelijk profiel, veilige ontvluchting en toetreding, beheersbaarheid incident, bestrijdbaarheid incident en gedrag & houding. Na het invullen van de RAM verschijnt een totaalbeeld in een diagram. In één oogopslag wordt duidelijk waar de knelpunten liggen. Aan de hand van de uitkomsten wordt voorlichting gegeven aan de gebruikers of de betreffende organisatie (zie ook thema 3.1).

In 2023 start Brandweer Fryslân met een pilot om het reguliere toezicht brandveiligheid te combineren met het opstellen van een RAM.

Daarnaast is de RAM bij uitstek een middel welke gebruikt kan worden om risico's in kaart te brengen in (woon-)gebouwen waar geen regulier toezicht brandveiligheid plaats vindt. Voorbeelden hiervan zijn appartementencomplexen en flatgebouwen. Brandweer Fryslân zet zich in om in overleg met gemeenten, gebouwbeheerders en VVE's de RAM uit te voeren deze woongebouwen en daarmee risico's in kaart te brengen en handelingsperspectieven te bieden (zie ook thema 2. Brandveilig wonen).

Team Brandonderzoek

Brandweer Fryslân werkt op het gebied van brandonderzoek samen met Brandweer Groningen en Brandweer Drenthe in het team Brandonderzoek (TBO). Het team onderzoekt onder andere iedere vijfde woningenbrand die plaats vindt in de drie regio's tezamen. Het doel hierbij is de oorzaak van de brand te achterhalen en daarmee inzicht te krijgen in risicofactoren. Deze inzichten worden gedeeld met de collega's van Brandveilig Leven ten behoeve van voorlichtingen.

Toekomstige projecten

Ook de komende jaren zullen binnen Brandweer Fryslân projecten worden uitgevoerd, die van invloed zijn op de Brandveilig Leven-activiteiten. Deze activiteiten worden waar mogelijk binnen het bestaande uitvoeringsprogramma opgepakt.

Thema's

Thema 1: Onderwijs

Thema 2: Brandveilig wonen

Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg

Thema 4: Brandveilig ondernemen

Thema 5: Brandveilig recreëren

Thema 6: Landelijke campagnes

Thema 1 Onderwijs

- 1.1 Basisonderwijs (basisschool)
- 1.2 Voortgezet onderwijs (Technasium)
- 1.3 MBO interactieve gastcolleges
- 1.4 HBO opdrachten en projecten

Thema 1: Onderwijs

1.1 Basisonderwijs (basisschool)

Voor het basisonderwijs is de landelijke leerlijn "Brandweer op School" (BoS) ontwikkeld. Met deze leerlijn krijgen kinderen informatie over (brand)veiligheid en de brandweer aangeboden. Uit onderzoek is gebleken dat (brand)veilig leven moet worden aangeleerd; Jong geleerd is oud gedaan.

Brandweer Fryslân biedt fysieke lessen aan, aan de groepen 7 en 8 van de basisscholen. Hiervoor worden ook vrijwilligers van de brandweer ingezet.

Daarnaast worden voor de groepen 1 t/m 6 de werkbladen (groepen1/2) en de werkboekjes groepen 3/4 en 5/6 gepromoot, die via de website www.brandweerschool.nl beschikbaar zijn.

1.2 Voortgezet onderwijs (Technasium)

Technasium staat voor actueel beta-technisch projectonderwijs, waar leerlingen in teams werken aan innovatieve oplossingen voor technische vraagstukken uit de praktijk. Sinds 2016 is Brandweer Fryslân opdrachtgever voor alle zes Friese Technasia (Leeuwarden Lyceum in Leeuwarden, CSG Bogerman in Sneek, Linde College in Wolvega, Stellingwerf College in Oosterwolde RSG Simon Vestdijk in Harlingen en CSG Liudger in Drachten).

Hierbij wordt nauw samengewerkt met Veiligheidsregio's Groningen en Drenthe. In het schooljaar 2022/2023 sluit het Technasium in Zwolle (Veiligheidsregio IJsselland) voor het eerst aan bij de drie noordelijke veiligheidsregio's. Per veiligheidsregio worden de beste twee innovaties geselecteerd ("halve finale"). Deze gaan door naar de finale, waar zij strijden om de eerste plaats.

Betrokkenheid van de brandweer bij het Technasium-onderwijs sluit aan bij één van de speerpunten uit de landelijk agenda: Algemeen publiek. Elk jaar wordt een nieuwe opdracht gegeven om een innovatief idee te bedenken voor een andere doelgroep. Om te innoveren is samenwerking met onder meer het onderwijs noodzakelijk.

Brandweer Fryslân wordt door technasiumscholieren (bovenbouw) regelmatig benaderd om een opdracht te verstrekken in het kader van de zgn. "Meesterproef" (examenopdracht).

Naast het Technasium worden er ook regulier gastlessen gegeven in het Voortgezet onderwijs.

1.3 MBO interactieve gastcolleges

Bij instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs worden interactieve gastcolleges over brandveiligheid verzorgd. Het gaat hier om het Aeres Leeuwarden, het Friesland College en de Friese Poort. Deze gastcolleges zijn toegespitst op desbetreffende studierichting, waaronder de groenopleiding, de horeca-opleiding en opleidingen gericht op veiligheid. Ook wordt bij projecten als "wereldoriëntatie" of i-zone aangesloten, bij het maken van een ontruimingsoefening.

1.4 HBO: opdrachten en projecten

Jaarlijks is Brandweer Fryslân opdrachtgever voor de opleiding Communication & Multimedia Design (CMD) van NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden. De studenten gaan aan de slag met een actueel brandveiligheidsvraagstuk. Daarnaast worden voor diverse opleidingen voorlichtingen (op maat) gegeven.

Thema 2 Brandveilig wonen

- 2.1 Studentenhuisvesting
- 2.2 Verminderd zelfredzame personen
- 2.3 Statushouder
- 2.4 Zelfstandig wonende ouderen
- 2.5 Oefenen in de wijk
- 2.6 Wonen boven winkels/risicogebieden
- 2.7 Overige activiteiten

Thema 2: Brandveilig wonen

Het Verbond van Verzekeraars meldde eind 2021 dat het aantal claims bij verzekeraars voor woningbranden, na een jarenlange daling, is toegenomen in 2020. In het jaar 2020 ontvingen verzekeraars 66.657 claims, ten opzichte van 64.879 in 2019.

De Risicomonitor Woningbranden 2018 - 2021 van het Verbond van Verzekeraars meldt dat bij bijna de helft (47,1%) de oorzaak “menselijk handelen” was. Bij 12,5% ging het om kortsluiting en bij 11,9% veroorzaakte een defect of slecht werkend apparaat de brand.

Brandweer Fryslân werd in de jaren 2018 – 2020 gemiddeld zo’n 175 keer per jaar gealarmeerd voor een woningbrand. In het jaar 2021 ging het om 281 alarmeringen.

Jaarlijks vinden er in Nederland zo’n 30 fatale woningbranden plaats. Bij deze branden gaat het in de meeste gevallen om één persoon die om het leven komt.

De Risicoanalyse Monitor (RAM) kan op iedere vorm van wonen toegepast worden en wordt op verzoek ingezet bij onderstaande doelgroepen. Met name waar het gaat om appartementencomplexen, flatgebouwen, oude binnensteden, zoals benoemd in het herijkte Dekkingsplan 2.0.

2.1 Studentenhuisvesting

Uit onderzoek en praktijkervaringen blijkt dat brandveiligheid in studentenwoningen vaak niet goed op orde is. Regelmatig ontbreken er werkende rookmelders, is er sprake van ondeugdelijke elektrische apparatuur en zijn vluchtwegen versperd. Om studenten te bereiken, zoeken wij via aansprekende brandveiligheidscampagnes actief naar aansluiting met hun leefwereld. Zo is de brandweer jaarlijks aanwezig tijdens de introductieweken van nieuwe studenten in Leeuwarden. Vanaf 2023 zetten we hiervoor een escaperoom (“Room18”) in. Deze escaperoom is bedacht door studenten van de opleiding Communication en Multimediadesign (CMD, zie thema 1). Daarnaast organiseren we realistische oefeningen in studentenhuisvesting.

2.2 Verminderd zelfredzame personen;

Een deel van de bevolking is verminderd zelfredzaam. Bij verstandelijke beperkingen komt het vaak voor dat men niet (goed) in staat is om brandveiligheidsrisico’s in te schatten. In andere gevallen zijn mensen beperkt/niet mobiel en daardoor niet bij machte om zichzelf op eigen kracht in veiligheid te brengen. Deze doelgroep is daardoor kwetsbaarder bij brand. Via bewustwordingsactiviteiten blijven we ons richten op deze kwetsbare groep en hun omgeving (familieleden, zorgverleners).

2.3 Statushouders

Statushouders die een woning hebben toegewezen worden periodiek uitgenodigd voor een projectweek. Deze projectweek wordt georganiseerd door Vluchtelingenwerk, in samenwerking met gemeenten. Tijdens deze week krijgen de statushouders voorlichting over diverse praktische zaken. Brandweer Fryslân sluit hier in overleg met gemeenten bij aan om voorlichting te geven over Brandveilig Leven.

2.4 Zelfstandig wonende ouderen;

Het kabinetsbeleid om - ondanks toenemende fysieke beperkingen en/of mentale achteruitgang - ouderen langer zelfstandig thuis te laten wonen vormt een punt van zorg voor de brandweer. Cijfers laten zien dat alleenstaande ouderen die betrokken zijn bij brand, vaker (dodelijk) gewond raken. Als deze constatering wordt afgezet tegen een vergrijzende bevolking, kan worden geconcludeerd dat als er niets gedaan wordt, het aantal brandslachtoffers onder thuiswonende ouderen zal toenemen. Voor Brandweer Fryslân reden genoeg om – samen met ketenpartners – intensief aandacht te blijven besteden aan deze doelgroep, o.a. via voorlichtingsbijeenkomsten en oefeningen. Daarnaast wordt de risicoanalysemonitor (RAM) ingezet bij deze doelgroep.

2.5 Oefenen in de wijk

Bij 'oefenen in de wijk' wordt een oefening van een lokale blusgroep gecombineerd met een voorlichting over brandveiligheid. Er wordt op verschillende manieren invulling gegeven aan een dergelijke oefening. Zo kunnen omwonenden door Brandweer Fryslân worden uitgenodigd om te komen kijken bij een oefening van een brand in een leegstaande woning in hun buurt. Een andere variant is dat er gericht wordt geoefend met de bewoners van een wooncomplex. In beide gevallen krijgen de (buurt)bewoners uitleg over de wijze waarop de brandweer een woningbrand bestrijdt, maar raken ze ook bekend met het feit dat zij de eerste minuten na het ontdekken van een brand – in afwachting van de gealarmeerde brandweer – op zichzelf zijn aangewezen. Daarnaast wordt uitleg gegeven over brandoorzaken in en rondom huis, het belang van rook- en koolmonoxidemelders en ontvluchting. Waar mogelijk wordt "oefenen in de wijk" gecombineerd met activiteiten uit het project natuurbrandbeheersing en / of project bluswatervoorziening.

2.6 Wonen boven winkels/risicogebieden

Het wonen boven winkels draagt bij een verbetering van de kwaliteit en leefbaarheid van een binnenstad en behoud van cultureel erfgoed. Deze positieve effecten kennen echter ook een keerzijde. Onderzoek laat zien dat veel woningen boven winkels en overige bedrijfsfuncties een gebrekkig niveau van brandveiligheid kennen als het gaat om bouwkundige en gebruiksaspecten. Ontvluchting is bij deze panden vaak complexer. Hoewel eigenaren van bouwwerken zelf primair verantwoordelijk zijn voor de brandveiligheid van hun gebouw, blijkt in de praktijk dat zij vaak moeite hebben om aan deze eigen verantwoordelijkheid invulling te geven. Eigenaren, bewoners en gebruikers zien de samenhang tussen de verschillende brandveiligheidsmaatregelen in een pand (bouwkundig en gebruik) vaak niet. Bij de component 'gebruik' ligt er een rechtstreekse relatie met het taakveld brandveilig leven. Brandweer Fryslân wil - in nauwe samenwerking met gemeenten en ketenpartners - door middel van gerichte brandveilig leven-activiteiten aan de slag met 'wonen boven winkels' in de geïdentificeerde risicogebieden 1 uit het herziene Dekkingsplan 2.0. Denk hierbij aan voorlichtingen, oefeningen of het uitvoeren van de risicoanalysemonitor (RAM). De inzet hierop wordt waar mogelijk gecombineerd met overige activiteiten uit dit uitvoeringsprogramma (zoals bijvoorbeeld doelgroepgerichte voorlichting en participatie van Brandweer Fryslân in het Keurmerk Veilig Ondernemen).

2.7 Overige activiteiten

Brandweer Fryslân heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgebouwd met het verzorgen van interactieve voorlichtingen gericht op een breed scala aan doelgroepen. Tijdens deze voorlichtingen wordt – tegen de achtergrond van desbetreffende doelgroep – door de brandweer voorlichting gegeven over brandveiligheid in de woonomgeving. Deze voorlichtingen worden ondersteund door treffende praktijkvoorbeelden en/of met de inzet van de voorlichtingscontainer. Denk hierbij aan wijkbijeenkomsten, jaarmarkten, evenementen, bijeenkomsten van huurdersverenigingen en Verenigingen van Eigenaren, plaatselijke belangen en dorpsbelangen.

Thema **3** Brandveiligheid in de intramurale zorg

3.1 Risicoanalyse Monitor (RAM)

3.2 Geen nood bij brand

Thema 3: Brandveiligheid in de intramurale zorg

3.1 Risicoanalyse Monitor (RAM)

Voor een aantal gemeenten in Fryslân voert Brandweer Fryslân controles toezicht Brandveiligheid (module 2). Daarnaast beschikt Brandweer Fryslân over de Risicoanalyse Monitor, kortweg de RAM. De RAM is een middel dat bijdraagt aan een uitgebreide risicoanalyse en is geschikt voor iedere vorm van "wonen". De RAM kent vijf meetpunten die gaan over het ruimtelijk profiel, veilige ontvluchting en toetreding, beheersbaarheid incident, bestrijdbaarheid incident en gedrag en houding. Na het invullen van de RAM verschijnt er een totaalbeeld in een diagram. In één oogopslag wordt duidelijk waar de knelpunten liggen.

De RAM wordt gemaakt in samenwerking met de betreffende (zorg)organisatie en aan de hand van de uitkomsten wordt voorlichting op maat gegeven

De RAM maakt inzichtelijk waar in het bewuste pand de risico's (gebouwkenmerken, menskenmerken, brandkenmerken, interventiekenmerken, overige kenmerken) liggen op het gebied van brand(on)veiligheid. Met de uitkomst van de RAM, opgemaakt in samenwerking met de desbetreffende (zorg)organisatie, VvE, beheerder etc. geven we voorlichting op maat.

3.2 Geen nood bij brand

Een beproefde methode als het gaat om een risicogerichte aanpak van brandveiligheid in gebouwen is de landelijke methodiek Geen Nood Bij Brand. Binnen deze methodiek wordt (bovenwettelijk) gekeken naar de risico's en risicofactoren die samenhangen met het ontstaan en de effecten van brand. Vervolgens wordt bepaald welke risico's worden aangepakt en welke risico's acceptabel zijn. Geen Nood Bij Brand richt zich op bewustwording en gedragsverandering met als doel brand te voorkomen en - als er onverhoopt toch brand uitbreekt - de gevolgen hiervan te beperken. De methodiek kan breed worden ingezet, bijvoorbeeld bij bouwwerken met een woon-/zorgfunctie, gezondheidszorg, justitiële inrichtingen en gebouwen met grootschalige publieksfuncties. Centraal staat een samenhangende benadering en integrale aanpak van brandveiligheid bij risicovolle situaties en kwetsbare doelgroepen. De focus ligt hierbij op dialoog en samenwerking.

Ook de komende jaren wordt de toepassing van Geen Nood Bij Brand binnen de intramurale zorg Fryslân-breed voortgezet. De afgelopen jaren is hiermee veel positieve ervaring opgebouwd. Kennisdeling en bewustwording op het gebied van brandveiligheid bij cliënten, medewerkers en bestuurders van gezondheidszorginstellingen is en blijft hierbij het doel. Passend bij en in afstemming met de instelling wordt gebruik gemaakt van de beschikbare tools binnen de methodiek Geen Nood Bij Brand (bijvoorbeeld een veiligheidsexpeditie, het organiseren van een ontruimingsoefening of een table-top-oefening).

Thema **4** Brandveilig ondernemen

- 4.1. Participatie Keurmerk Veilig Ondernemen
- 4.2. Brandveiligheid in agrarische stallen

Thema 4: Brandveilig ondernemen

In november 2022 meldde het Verbond van Verzekeraars dat het aantal geclaimde bedrijfsbranden fors is gedaald: van 3878 in het jaar 2020 naar 3351 in 2021. Deze afname past volgens het Verbond van Verzekeraars in een trend die sinds 2017 zichtbaar is.

In de *Risicomonitor Bedrijfsbranden* van het verbond, worden de volgende oorzaken genoemd:

- Kortsluiting (20% van de claims);
- Menselijk handelen (14% van de claims);
- Vermoeden van brandstichting (13% van de claims);
- Onbekend (28% van de claims).

In de agrarische sector vond de meeste schade plaats (bv. stalbranden), gevolgd door winkelpanden en opslagbedrijven.

4.1 Participatie Keurmerk Veilig ondernemen

Om een veilige bedrijfsomgeving te stimuleren, is door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) ontwikkeld. Het KVO is gericht op publiek-private samenwerking met het doel om de veiligheid te verbeteren in winkelgebieden of bedrijventerreinen. Met het certificaat “Keurmerk Veilig Ondernemen” kan de samenwerking zichtbaar gemaakt worden. Het KVO kent een inspanningsverplichting voor alle betrokken partijen. Iedere instantie, publiek of privaat, moet namelijk kunnen rekenen op de andere. Dat is de belangrijkste succesfactor voor publiek-private samenwerking; daarvan is het Keurmerk Veilig Ondernemen een voorbeeld.

Brandweer Fryslân participeert in 8 Keurmerken Veilig Ondernemen:

- Leeuwarden, Binnenstad en De Schrans (KVO continu samenwerken);
- Leeuwarden, Bedrijvenvereniging de Zwette (KVO continu samenwerken);
- Leeuwarden, Bedrijvenvereniging De Hemrik (KVO continu samenwerken);
- Grou, Businessclub Grou (KVO continu samenwerken);
- Bolsward, Vereniging Parkmanagement (KVO continu samenwerken);
- Sneek, Bedrijventerrein De Hemmen, 't Ges en Houkesloot (KVO continu samenwerken);
- Sneek, winkelgebied (KVO continu samenwerken);
- Wolvega, Stichting Parkmanagement Bedrijventerreinen (KVO basis samenwerken).

4.2 Brandveiligheid in agrarische stallen

Stalbranden kunnen stevast rekenen op veel maatschappelijke belangstelling. De impact van een brand is dan ook groot, met name voor de betrokken agrariër. Reden voor het Verbond van Verzekeraars om samen met de agrarische sector (LTO Nederland), de ministeries van LNV en Binnenlandse Zaken, Brandweer Nederland en de Dierenbescherming het Actieplan Brandveilige Veehallen 2018 – 2022 op te stellen, als vervolg op het actieplan stalbranden 2012 - 2016. In 2021 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid het rapport *Stalbranden in de veehouderij* uitgebracht, waarin de raad een aantal verbeterpunten signaleert.

Uit onderzoek blijkt dat bij bijna de helft van het aantal stalbranden de oorzaak onbekend is. Van de branden waarvan de oorzaak wél bekend is, zijn werkzaamheden in of bij de stal de meest genoemde oorzaak. De meeste dierlijke slachtoffers vallen bij branden die zijn veroorzaakt door elektra, zoals defecte apparaten en/of kortsluiting.

Dit heeft geresulteerd in een voorstel van een pakket aan maatregelen vanuit het ministerie van LNV, op het gebied van periodieke keuringen van elektra (per 2023), brandveiligheidseisen technische ruimte en het vergroten van de veiligheid van grote stallen.

Brandweer Fryslân blijft zich actief inspannen op het gebied van bewustwording en gedragsverandering: Bewustwording en gedragsverandering blijven belangrijke middelen om de brandveiligheid binnen agrarische bedrijven te bevorderen. Het gaat hier zowel om acties gericht op de agrariërs zelf als op de erfbetreders van agrarische bedrijven. Hier wordt via een separaat project in samenwerking met collega's van andere disciplines binnen de brandweer en LTO-Noord invulling aan gegeven.

Thema **5** Brandveilig recreëren

5.1. Brandveiligheidsvoorlichting recreatie

Thema 5: Brandveilig recreëren

Recreatie en toerisme spelen een belangrijke rol in de provincie Fryslân. Er is in onze regio een breed scala aan vakantieparken, campings en watersportvoorzieningen beschikbaar. Dit heeft echter ook een keerzijde. Juist in vakanties is de kans op ongelukken groter. Onjuist gebruik van gasflessen op de camping of op de boot, gebrekkige elektrische voorzieningen, onveilig barbecueën, koolmonoxidegevaar en het ontbreken van rookmelders op de boot of in recreatieverblijven, is slechts een greep uit de risico's. Daarnaast geldt dat enkele recreatieparken in natuurgebieden liggen. Bij brandveilig leven-activiteiten worden ook activiteiten vanuit natuurbrandbeheersing opgepakt waar dit van toepassing is.

5.1 Brandveiligheidsvoorlichting recreatie

Brandweer Fryslân verzorgt richting de recreatieve sector passende brandveilig leven-activiteiten. Denk hierbij aan voorlichtingen op campings en vakantieparken en bewustwordingsacties richting de watersport. Hierbij wordt onder meer samengewerkt met campingeigenaren, uitbaters van vakantieparken en verhuurders van boten. Bij de voorlichtingsactiviteiten recreatie wordt ook aandacht besteed aan natuurbrandbeheersing, waar van toepassing.

Rookmelders en co-melders zijn niet verplicht op boten en in recreatieverblijven. Brandweer Fryslân zet zich in om eigenaren van boten en recreatieverblijven te stimuleren rookmelders en CO-melders (m.n. in boten) te installeren.

365 DAGEN PER JAAR

Thema 6 Landelijke campagnes

- 6.1. Nationale brandpreventieweken
- 6.2. Koolmonoxide campagne

Thema 6: Landelijke campagnes

Brandweer Fryslân sluit aan bij de landelijke campagne *Nationale Brandpreventieweken* en de *Koolmonoxide campagne*.

6.1 Nationale brandpreventieweken

De Brandpreventiecampagnes van het Netwerk Nationale Brandpreventiewerken hebben tot doel brand te voorkomen, te beperken en te bestrijden. De campagnes hebben tot doel het brandveiligheidsbewustzijn te bevorderen. Ieder jaar wordt op basis van de meest recente onderzoeksinzichten door de leden van de Adviescommissie het thema bepaald van de campagne. De Brandpreventieweken vinden ieder jaar plaats in oktober. Brandweer Fryslân sluit aan bij deze campagne en draagt de brandveiligheidsboodschap via doelgroepgerichte voorlichtingen en (social) media uit.

6.2 Koolmonoxide campagne

Gedurende de maand november en februari voeren Brandweer Nederland, de Nederlandse Brandwonden Stichting en de 25 Veiligheidsregio's campagne om slachtoffers door CO-vergiftiging te voorkomen. Brandweer Fryslân zet voor de belangrijkste boodschap (vertileer – controleer – alarmeer) ook doelgroepgerichte voorlichting en (social) media in.

de Kameleon Race

Colofon

Dit uitvoeringsprogramma is een uitgave van Brandweer Fryslân, afdeling risicobeheersing en planvorming
Fotografie: Team Horsthuis, Sanita van der Veen, Wietze Brandsma, fotoarchief Brandweer Fryslân.

Oplegnotitie besluitvormend

Onderwerp	Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Brouwer
Auteur	Dhr. Kleinhuis
Bijlagen	1. Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en Notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân
Vergaderdatum	22 juni 2023
Agendapunt	13
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	OR informatie

Conceptbesluit	1. Het convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân vast te stellen en het convenant te laten ondertekenen door de bestuurders van de genoemde partijen
Inleiding	<p>Uit recent onderzoek wordt geconcludeerd dat natuurbranden veranderen en door de klimatologische ontwikkelingen kunnen natuurbranden ook intenser worden. Met de huidige vooruitzichten worden we vaker geconfronteerd met onbeheersbare natuurbranden die met de huidige tactiek, techniek en capaciteit van de brandweer niet zijn te bestrijden. Ook neemt de kans op de gelijktijdigheid van zulke branden toe.</p> <p>De toename van het aantal natuurbranden en hun intensiteit, gepaard met een verdere verdichting van Nederland, zal leiden tot een grotere impact van natuurbranden. De verwachting is dan ook dat mensen vaker moeten vluchten en er vaker directe en indirecte schade en uitval van vitale infrastructuur zal zijn. Daarnaast zullen de branden vaker onherstelbare schade en flora en fauna veroorzaken en de gezondheid van mensen bedreigen.</p> <p>Aan de voorkant kunnen stappen gezet worden om de risico's van het ontstaan van een onbeheersbare natuurbrand en de daaruit volgende grotere maatschappelijke impact worden ingeperkt. Door Brandweer Fryslân wordt dan ook gestuurd op een gezamenlijke</p>

	<p>visie op natuurbrandbeheersing, waarbij het bevorderen van de risicobeheersing een nadrukkelijke rol krijgt.</p> <p>Dit convenant heeft als doel om als Brandweer Fryslân gezamenlijk maatregelen te treffen ten behoeve van natuurbrandbestrijding. Het convenant en de hierin beschreven gebiedsgerichte aanpak is een integrale structurele werkwijze voor de twaalf Friese gemeenten met een RIN gebied, de Provincie Fryslân en de vijf natuurbeheerders om de risico's op een onbeheersbare natuurbrand en daarbij horende maatschappelijke impact te verkleinen.</p> <p>De governance hiervoor in te richten (conform convenant en notitie) op drie niveaus: de Schouwteams in de RIN-gebieden, Regionaal Regieteam NBB en het Bestuurlijk Platform NBB.</p> <p>Via deze oplegnotitie wordt aan de bestuurscommissie gevraagd te besluiten om het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de Notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân vast te stellen en door de genoemde partijen in het convenant te laten ondertekenen.</p>
<p>Beoogd effect</p>	<p>Met het vaststellen van het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân wordt gestuurd op een gezamenlijke (gemeente(n), provincie, natuurbeheerders, brandweer) visie op natuurbrandbeheersing, waarbij het bevorderen van de risicobeheersing een nadrukkelijke rol krijgt. De samenwerking heeft als effect de risico's en impact van (onbeheersbare) natuurbranden aan de voorkant in te perken met een gezamenlijke inspanning van en daarbij op een weloverwogen manier risico's af te kunnen wegen.</p> <p>Uit de evaluaties van natuurbranden blijkt dat de bestuurders beperkt geïnformeerd zijn over de risico's en impact van natuurbranden. Met het tekenen van het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân is de bestuurlijke informatiestroom geborgd.</p>
<p>Argumenten</p>	<p>1.1 Door het vaststellen van het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân formaliseren we de huidige werkwijze van de gebiedsgerichte aanpak van de Schouwteams en het Regieteam.</p> <p>1.2 Door het vaststellen van het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân wordt geïnitieerd en geformaliseerd de bestuurlijke informatiestroom.</p> <p>1.3 Het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân is samen met de genoemde partijen in het convenant bestuurlijk vastgesteld.</p>
<p>Kantttekeningen/risico's</p>	<p>1.1 De klimatologische veranderingen gaan snel. Met het tekenen van het convenant heeft de brandweer de eerste stappen gezet. Of dit voldoende is blijven we monitoren.</p>

Financiële consequenties	Het vaststellen van het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de Notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân heeft op zichzelf geen financiële effecten.
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>Na het vaststellen van bijgaande Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân en de notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân worden deze via het directieteam naar de bestuurscommissie Veiligheid doorgeleid. In de tussentijd wordt de portefeuillehouder Brandweer en het bestuur geïnformeerd over deze stappen.</p> <p>De gebiedsgerichte aanpak in de RIN-gebieden wordt door de Schouwteams integraal uitvoering aan gegeven. Dit geldt ook voor het Regionaal Regieteam Natuurbrand Beheersing. Het Bestuurlijk Platform Natuurbrand Beheersing wordt samengesteld.</p>
Communicatie	De uitkomsten worden gecommuniceerd binnen de brandweer en de Schouwteams, het Regionaal Regieteam Natuurbrand Beheersing en het Bestuurlijk Platform Natuurbrand Beheersing.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Bosgroep Noord-Oost Nederland

Ondertekend te
Leeuwarden op
22 juni 2023

Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân

Samenwerken aan een gebiedsgerichte aanpak

Partijen

- A. Veiligheidsregio Fryslân, organisatieonderdeel Brandweer Fryslân, gevestigd Harlingertrekweg 58 te Leeuwarden, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de voorzitter, de heer S. van Haersma Buma, hierna ook te noemen 'Brandweer Fryslân';
- B. Gemeente Leeuwarden, gevestigd Oldehoofsterkerkhof 2 te Leeuwarden, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer S. van Haersma Buma;
- C. Gemeente Smallingerland, gevestigd Gauke Boelensstraat 2 te Drachten, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer J. Rijpstra;
- D. Gemeente Tytsjerksteradiel, gevestigd Raadhuisweg 7 te Burgum, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer J. Gebben;
- E. Gemeente Ameland, gevestigd Jelmeraweg 1 te Ballum, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer L.P. Stoel;
- F. Gemeente Ooststellingwerf, gevestigd 't Oost 11 te Oosterwolde, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer J. Werkman;
- G. Gemeente Opsterland, gevestigd Hoofdstraat 82 te Beetsterzwaag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer L. Roolvink;
- H. Gemeente De Fryske Marren, gevestigd Herema State 1 te Joure, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer F. Veenstra;
- I. Gemeente Schiermonnikoog, gevestigd Nieuwestreek 5 te Schiermonnikoog, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, mevrouw W. van Gent;
- J. Gemeente Heerenveen, gevestigd Crackstraat 2 te Heerenveen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer T.J. van der Zwan;
- K. Gemeente Terschelling, gevestigd Burgemeester van Heusdenweg 10a te West-Terschelling, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, mevrouw C.M. van de Pol;
- L. Gemeente Vlieland, gevestigd Dorpsstraat 127 te Vlieland, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer M. Schrier;
- M. Gemeente Weststellingwerf, gevestigd Griffioenpark 1 te Wolvega, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer A. van de Nadort;
- N. Provincie Fryslân, gevestigd Tweebaksmarkt 52 (8911 KZ) te Leeuwarden, handelend ter uitvoering van het besluit van Gedeputeerde Staten van 25 april 2023 te dezen krachtens volmacht van de Commissaris van de Koning rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde, de heer D. Hoogland, hierna ook te noemen 'Provincie';
- O. Staatsbosbeheer, provinciale eenheid Fryslân, gevestigd Brédyk 30 (8912 CD) te Leeuwarden, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer mr. L.A. Hummelen, waarnemend provinciehoofd, provinciale eenheid Fryslân;
- P. It Fryske Gea, gevestigd van Harinxmaweg 17 (9246 TL) te Olteterp, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.J. de Vries, directeur;
- Q. Natuurmonumenten, gevestigd Stationsplein 1 (3818 LE) te Amersfoort, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw E. Scholtens, Gebiedsmanager Friesland;
- R. Stichting Natuurcollectief Fryslân, gevestigd Mardyk 23 te Elahuizen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw T. de Vries (bestuurslid NCF);
- S. Coöperatie Bosgroep Noord-Oost Nederland U.A., gevestigd Balkeweg 48a te Witharen, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de directeur-bestuurder mevrouw D.J.E. Landman-Oldemaat;

Ondergetekenden worden hierna ook aangeduid als Partij of Partijen,

Overwegende dat

- het voorkomen, beperken en bestrijden van brand op grond van artikel 3 lid 1 onder a van de Wet veiligheidsregio's behoort tot de brandweezorg, waarmee de gemeentelijke colleges van burgemeester en wethouders zijn belast;
- het onderwerp onbeheersbare natuurbranden landelijk heeft geleid tot het opnemen van het natuurbrandgevaar in de strategische agenda Nationale veiligheid, een landelijk werkprogramma 2012-2016 onder het ministerie van Veiligheid & Justitie en in 2016 tot de visie "Samenwerken aan Natuurbrandbeheersing" van Brandweer Nederland waarin een gebiedsgerichte aanpak van dit gevaar wordt aanbevolen;
- de gebiedsgerichte aanpak vraagt om een gezamenlijke inspanning van partijen. Hierbij wordt in eerste instantie ingezet op de grotere, in de provincie Fryslân, gelegen natuurgebieden waarvoor een Risico Inventarisatie Natuurbranden (RIN) is opgesteld en waarbij een gebiedsgerichte aanpak volgt als zodanig zijn vastgelegd in het Regionaal Risicoprofiel (artikel 15 Wet veiligheidsregio's);
- de risicobeheersingsmaatregelen en de uitvoering daarvan, vastgelegd in de gebiedsgerichte aanpak, is ter verkleining van de kans op onbeheersbare natuurbranden en het verminderen van de nadelige effecten van dergelijke natuurbranden;
- dat er binnen provincie Fryslân een samenwerking is ontstaan tussen de betrokken gemeenten, Brandweer Fryslân, Provincie Fryslân, de terreinbeheerders en eigenaren en/of gebruikers van de diverse gebieden, met als doel om te komen tot adequate risicobeheersingsmaatregelen en de uitvoering daarvan vast te leggen in een gebiedsgerichte aanpak, dit alles ter verkleining van de kans op onbeheersbare natuurbranden en het verminderen van de nadelige effecten van dergelijke natuurbranden;
- de gevolgen van een onbeheersbare natuurbrand groot kunnen zijn voor zowel de natuur in het gebied als voor de omgeving. Een onbeheersbare natuurbrand kan grote maatschappij-ontwrichtende gevolgen hebben. Er dreigt ook schade aan natuur, de vrijetijdseconomie en de infrastructuur. Ook zijn slachtoffers niet uit te sluiten, omdat in natuur- en recreatiegebieden vaak grote groepen mensen verblijven.
- dat het uit de risicoprofielen blijkt dat het zeer aannemelijk is dat er een natuurbrand in Friese natuurgebieden kan uitbreken die onbeheersbaar kan worden in omvang en intensiteit;
- partijen al een aanvang hebben gemaakt met de gebiedsgerichte aanpak, hetgeen heeft geleid tot de bijlage bij convenant gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân, "Notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân";
- partijen in dit convenant de samenwerking over de hiervoor omschreven gebiedsgerichte aanpak voor de preventie van natuurbranden in RIN-gebieden nader wensen vast te leggen.

Komen overeen

Artikel 1 – Doelen en scope van het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân, Gebiedsgerichte aanpak

1. Het doel van dit convenant is om de gezamenlijke doelstelling ter preventie van onbeheersbare natuurbranden vast te leggen voor de RIN-gebieden (Risico Index Natuurbranden) waarbij er een gebiedsgerichte aanpak is opgesteld in de provincie Fryslân.
2. Partijen streven naar een reductie van de kans op het ontstaan van een onbeheersbare natuurbrand en het *vermindere*n van de effecten die een natuurbrand kan hebben voor de diverse functies van een natuurgebied zoals ecologie, het wonen en werken, de vitale mobiliteitsinfrastructuur en het toerisme en recreatie, om daarmee de veiligheid en bescherming van inwoners en bezoekers van de natuur gebieden en de continuïteit van de diverse functies beter te waarborgen.

Artikel 2 - Samenwerking Friese Gebiedsgerichte Aanpak en rollen

1. Partijen zijn zich bewust van de risico's van onbeheersbare natuurbranden en committeren zich gezamenlijk aan de doelen van dit convenant. Partijen spannen zich - ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid - in om gezamenlijk en op basis van gelijkwaardigheid aan de hiervoor benoemde doelen te werken.
2. Partijen kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak die inhoudt dat voor elk van de natuurgebieden waarvoor een RIN is opgesteld, door partijen wordt samengewerkt, waarbij per RIN-gebied onder andere risico's op natuurbranden periodiek in kaart worden gebracht en geanalyseerd. Waar nodig zullen risicobeheersingsmaatregelen worden voorgesteld en ter besluitvorming aan daartoe bevoegde partijen worden voorgelegd om tot implementatie en uitvoering daarvan te komen.
3. Partijen conformeren zich aan de werkwijze zoals beschreven in de Notitie Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbestrijding in Fryslân, (bijlage 1), in het bijzonder de 'Friese Gebiedsgerichte aanpak' zoals opgenomen in Hoofdstuk 4 van deze notitie, welke werkwijze dient als uitgangspunt voor de samenwerking.
4. Partijen hebben onder meer de volgende rollen en belangen die hen motiveren om aan de samenwerking deel te nemen:
  - a. Ondergetekende A, Veiligheidsregio Fryslân, onderdeel Brandweer Fryslân:
    - heeft tot taak het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt;
    - het Algemeen Bestuur heeft de natuurbrandscenario's opgenomen in het Regionaal Risicoprofiel.
  - b. Ondergetekenden B t/m M, Gemeenten:
    - stellen Omgevingsplannen op, waarin onder andere moet worden voorzien in de aanwezigheid van voldoende bluswater in natuurgebieden.
  - c. Ondergetekende N, Provincie:
    - heeft op grond van het decentralisatie-akkoord met het Rijk de verantwoordelijkheid gekregen voor het realiseren van in Europees verband afgesproken natuurdoelstellingen en de aanvullende nationale natuurdoelstellingen;
    - heeft alle natuurgebieden in de provincie Fryslân die binnen het Natuur Netwerk Nederland liggen in een kaart opgenomen;
    - heeft de bescherming en het beheer van de natuurgebieden in de provincie Fryslân – waaronder de RIN-gebieden - in overleg met onder andere de gemeenten en natuurorganisaties opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie, in Natura2000 beheerplannen en in het provinciale Natuurbeheerplan dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

- d. Ondergetekenden O t/m Q, Terrein beherende organisaties: Staatsbosbeheer, It Fryske Gea en Natuurmonumenten: hebben natuurgebieden in eigendom en/of beheer, beschermen en ontwikkelen natuurgebieden, waardevolle landschappen en/of cultureel erfgoed en dragen zorg voor beheers- en ontwikkelplannen en besteden aandacht aan de brandveiligheid;
- e. Ondergetekende R en S, Stichting Natuurcollectief Fryslân en Coöperatie Bosgroep Noord-Oost Nederland U.A.: spreken met deze ondertekening de bereidheid uit de particuliere natuureigenaren binnen een gebied waar de gebiedsgerichte aanpak start te informeren en in contact te brengen met het betreffende schouwteam zodat de eigenaren (als zij dat willen) direct bij de start kunnen aansluiten binnen de gebiedsgerichte aanpak.

Artikel 3 - Governance

A. Het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing

1. De bestuurlijke regie is belegd bij het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing.
2. Het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing is een afstemmingsorgaan, gericht op samenwerking om natuurbranden in natuurgebieden te voorkomen en eventuele natuurbranden in deze natuurgebieden beheersbaar te maken.
3. Partijen verlenen geen mandaat aan het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing. De uiteindelijke beslissingsbevoegdheid en beleidskeuzes blijven aan iedere individuele partij zelf.
4. Bestuurders in het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing stemmen de inzet van mensen en middelen met elkaar af.
5. Een burgemeester van de deelnemende gemeenten wordt aangewezen als voorzitter van het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing en draagt zorg voor de invulling van het secretariaat.

B. Regionaal regieteam Natuurbrandbeheersing

1. Het Regionaal regieteam bestaat uit vertegenwoordigers van Brandweer Fryslân, Provincie Fryslân, minimaal twee vertegenwoordigers (AOV-ers) namens de deelnemende gemeenten en een vertegenwoordiger namens de terreinbeheerders.
2. Het Regionaal regieteam rapporteert, adviseert en doet voorstellen aan het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing en bereidt de vergaderingen van het Bestuurlijk Platform voor.
3. Het Regionaal regieteam vergadert minimaal vier keer per jaar. Het overleg wordt georganiseerd door Brandweer Fryslân.

C. Schouwteams

1. Per natuurgebied wordt onder regie van Brandweer Fryslân een uitvoerend schouwteam samengesteld. Een schouwteam bestaat uit een of meer vertegenwoordigers van Brandweer Fryslân, Provincie Fryslân, de gemeente(n) waarin het natuurgebied is gelegen, en één of meerdere vertegenwoordiger(s) namens de terreinbeheerders.
2. Iedere partij die daartoe door Brandweer Fryslân wordt benaderd, wijst één of meer personen aan voor deelname aan het schouwteam en informeert Brandweer Fryslân hierover. Daarnaast kan Brandweer Fryslân het schouwteam aanvullen met eventuele (vertegenwoordigers van) particuliere eigenaren van grond binnen het desbetreffende RIN-gebied.
3. Het schouwteam kan uitgebreid worden met liaisons en expertise bijvoorbeeld vanuit Vitens, Wetterskip Fryslân, Rijkswaterstaat en Defensie.
4. Het schouwteam rapporteert aan het Regionaal regieteam over het proces en voortgang.

Artikel 4 - Inzet capaciteit en middelen

1. Partijen stellen geen afzonderlijke financiële middelen beschikbaar voor de Friese gebiedsgerichte aanpak.
2. Iedere partij draagt zijn eigen kosten voor de inzet van capaciteit (uren), zoals de deelname aan een schouwteam, het Regionaal Regieteam Natuurbrandbeheersing en het Bestuurlijk Platform Natuurbrandbeheersing.
3. Kosten die partijen maken voor maatregelen die in het kader van deze samenwerking worden uitgevoerd, worden door de verantwoordelijke partij zelf gedragen, doch uitsluitend voor zover dat past binnen hun taken en budget.
4. Aanvullende inrichtings- en/of beheermaatregelen die niet passen binnen de taken en het budget van partijen, kunnen uitsluitend worden uitgevoerd indien de daarvoor benodigde financiële middelen zijn verkregen.
5. Partijen gaan gezamenlijk op zoek naar extra financiële middelen, ter dekking van de kosten voor realisatie van de uit te voeren maatregelen.

Artikel 5 - Informatiebeheer

1. Partijen gaan zorgvuldig om bij het gebruik van informatie, die in het kader van dit samenwerkingsconvenant en de werkwijze gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân wordt gedeeld.
2. De uitvoering van taken in het kader van dit samenwerkingsconvenant en de werkwijze gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân is met inachtneming van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 6 - Communicatie

1. Partijen communiceren over de Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân om draagvlak te krijgen en te behouden en om gebiedsgerichte maatregelen uit te leggen aan de bevolking. Deze communicatie wordt verzorgd door Brandweer Fryslân en van tevoren afgestemd met partijen.
2. Communicatie over het (voornemen tot) uitvoeringsmaatregelen wordt verzorgd door de partij die deze uitvoeringsmaatregel(en) treft, waarbij alle partijen hierover van tevoren worden geïnformeerd.
3. Partijen informeren bezoekers van natuurgebieden over wat zij kunnen doen om natuurbrand te voorkomen om daarmee bij te dragen aan de bewustwording van de risico's en mogelijke gevolgen van een (onbeheersbare) natuurbrand.

Artikel 7 - Evaluatie

1. Partijen evalueren jaarlijks de uitvoering van het convenant en de werkwijze.
2. De evaluatie wordt verricht door het Regionaal regieteam en een verslag wordt opgesteld door Brandweer Fryslân.
3. Over de resultaten wordt verslag uitgebracht aan het Bestuurlijk Platform natuurbrandbeheersing.
4. De evaluatie kan aanleiding zijn tot herziening van het convenant en/of de bijlage bij convenant gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân, "Notitie Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân".

Artikel 8 - Wijziging, beëindigen en toetreding

1. Dit convenant kan alleen worden gewijzigd door Partijen gezamenlijk. Wijzigingen treden in werking nadat deze door Partijen schriftelijk zijn vastgelegd.
2. Als er sprake is van verschil van inzicht tussen twee of meer partijen over de uitleg of uitvoering van dit convenant, spannen Partijen zich in om in gezamenlijk overleg tot een oplossing te komen.
3. Een Partij die deelname aan dit convenant wenst te beëindigen deelt dit mee via een aangetekende brief gericht aan het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Fryslân, met daarin opgenomen een opgave van redenen. Brandweer Fryslân informeert de overige partijen over een dergelijke opzegging.
4. Het aansluiten van een nieuwe partij bij het convenant kan alleen met instemming van alle andere Partijen.

Artikel 9 - Slotbepalingen

1. De bijlage "Notitie Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbestrijding in Fryslân" maakt integraal deel uit van dit convenant.
2. Ingeval van tegenstrijdigheid tussen dit convenant en voornoemde bijlage, prevaleert het bepaalde in dit convenant.
3. Dit convenant roept geen in rechte afdwingbare verplichtingen in het leven voor Partijen.
4. Dit convenant treedt in werking na ondertekening door alle Partijen en met ingang van 1 juli 2023.
5. Het convenant wordt voor onbepaalde tijd gesloten.

Ondertekening

Namens Veiligheidsregio Fryslân, organisatieonderdeel Brandweer Fryslân,
de heer S. van Haersma Buma,

Namens Gemeente Leeuwarden,
de heer S. van Haersma Buma,

Namens Gemeente Smallingerland,
de heer J. Rijpstra,

Namens Gemeente Tytsjerksteradiel,
de heer J. Gebben,

Namens Gemeente Ameland,
de heer L.P. Stoel,

Namens Gemeente Ooststellingwerf,
de heer J. Werkman,

Namens Gemeente Opsterland,
de heer L. Roolvink,

Namens Gemeente De Fryske Marren,
de heer F. Veenstra,

Namens Gemeente Schiermonnikoog,
mevrouw W. van Gent,

Namens Gemeente Heerenveen,
de heer T.J. van der Zwan,

Namens Gemeente Terschelling,
mevrouw C.M. van de Pol,

Namens Gemeente Vlieland,
de heer M. Schrier,

Namens Gemeente Weststellingwerf,
de heer A. van de Nadort,

Namens Provincie Fryslân,
de heer D. Hoogland,

Namens Staatsbosbeheer,
de heer mr. L.A. Hummelen,

Namens Stichting Natuurcollectief Friesland,
mevrouw T. de Vries,

Namens It Fryske Gea,
de heer drs. H.J. de Vries,

Namens Natuurmonumenten,
mevrouw E. Scholtens,

Namens Coöperatie Bosgroep Noord-Oost Nederland,
mevrouw D.J.E. Landman-Oldemaat,

Notitie
Gebiedsgerichte Aanpak
Natuurbrandbeheersing
Fryslân

Vastgesteld 22 juni 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	12
1.1. Aanleiding Gebiedsgerichte aanpak.....	13
1.2 Diversiteit aan functies binnen de natuurgebieden	14
2. Probleemstelling	16
3. Doelstelling	18
4. Friese Gebiedsgerichte aanpak	19
4.1 Samenwerkende partijen.....	19
4.2 Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân	20
4.3 Middelen	23
4.4 Communicatie	24
Bijlagen	25
1: Nationale Risicomatrix.....	26
2: Regionaal Risicoprofiel 2022-2025 Veiligheidsregio Fryslân	27
2.1 Risicobeeld van Fryslân	28
2.2 RIN gebieden Fryslân	29
3: Maatregelenmatrix (voorbeeld)	30
4: Planning uitvoering RIN per gebied.....	31
5: Hoe is de preventie op dit moment geregeld in de afspraken over natuurbeheer?.....	32
6: Werkgroep Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân	36
7: Netwerkaart	37
Colofon	38

1. Inleiding

Natuurbrandbeheersing is al vele jaren een onderwerp met de nodige ambtelijke en bestuurlijke aandacht. Onderzoek en praktijk wijzen uit dat de kans op het ontstaan van een onbeheersbare natuurbrand in Nederland mogelijk is. Daarnaast lijkt deze kans de komende jaren vanuit klimatologische veranderingen toe te nemen en kunnen de effecten van zo'n onbeheersbare natuurbrand een lokale ontwrichting van de samenleving veroorzaken, met grote economische - en vervolgschade voor o.a. natuur, infrastructuur en de toeristische sector (wegblijven van toeristen vanwege onaantrekkelijkheid van aangetaste gebied) tot gevolg. Duidelijk is dat Brandweer Fryslân binnen Veiligheidsregio Fryslân verantwoordelijk is voor de uitvoering van natuurbrandbestrijding bij incidenten en de burgemeester van de desbetreffende gemeente hierop bestuurlijk aanspreekbaar is. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen nemen moet een natuurbrand wel in aard en omvang beheersbaar zijn/blijven.

Het natuurbrandrisico en -omvang wordt vooral bepaald door de locatie, de vegetatie ter plaatse alsmede de droogtesituatie. De windkracht draagt enerzijds bij aan een snellere uitdroging en is anderzijds vooral bepalend voor de voortplantingssnelheid van het vuurfront, en de mogelijke verwoestende kracht van het vuur. In ongunstige situaties is een natuurbrand onbeheersbaar en staat de brandweer voor een onmogelijke bestrijdingsopgave. Preventieve maatregelen in de natuur, zoals brandgangen en vegetatiebeheer, verlagen het risico op het ontstaan en helpen de brandweer om een natuurbrand weer onder controle te krijgen.

Om te zorgen voor die beheersbaarheid adviseert de Veiligheidsregio/brandweer natuurbeheerders, gemeenten en gebruikers in en nabij de natuurgebieden. In tegenstelling tot gebouwen is er tot nu toe geen regelgeving die specifieke brandveiligheidseisen stelt aan natuurgebieden. Bij gebouwen en het gebruik ervan bestaat allerlei regelgeving met minimum te stellen eisen aan vuurlast, compartimenten, vluchtwegen, bereikbaarheid, bluswatervoorzieningen, etc. In de ruimtelijke ordening zijn er ten aanzien van natuurbrandbeheersing slechts "kapstokhaakjes" waaraan veiligheidsadviezen kunnen worden opgehangen.

Daarin komt de komende jaren verandering, met de Omgevingswet die per 1 januari 2024 van kracht wordt en de Omgevingsplannen die er in 2028 moeten liggen.

Voor de beheersing van natuurbranden is het belangrijk dat alle betrokken partijen samenwerken.

Beheersing van risico's in de natuur komt vooral neer op samenwerking van alle betrokken partijen. Hierbij is het essentieel inzichtelijk te maken wat de risico's en de belangen van elk van de betrokken partijen zijn en welke verantwoordelijkheden er liggen. Dit om vervolgens op basis van deze risico's met betrokken organisaties, daar waar nodig, beheermaatregelen te treffen. Hiervoor is het nodig om de wettelijke kapstok, waaraan adviezen en beheermaatregelen kunnen worden ontleend, goed te organiseren. Hiertoe is het belangrijk om te weten welke organisaties en instanties betrokken zijn en hoe die onderlinge betrokkenheid (wettelijk) geregeld is (zie bijlage 5). Vanuit de provinciale Atlas Leefomgeving¹, de provinciale omgevingsvisie², natuurbeheerplan³ en Natura2000 beheerplannen⁴ maar vooral de uitgevoerde Risico-inventarisatie Natuurbranden Fryslân (RIN, zie bijlage 2) is inzichtelijk gemaakt welke gebieden voor een gebiedsgerichte aanpak ten behoeve van natuurbrandbeheersing in aanmerking komen. Dat zijn in zijn algemeenheid gebieden met een aantal blokken van meer dan 100 hectare (= 1 km²) met aaneengesloten bossen, heide-, veen- en rietvelden en/of duinen.

¹ <https://www.risicokaart.nl/>

² Omgevingsvisie De Romte Diele <https://www.fryslan.frl/omgevingsvisie>

³ <https://www.fryslan.frl/natuurbeheerplannen/>

⁴ <https://www.fryslan.frl/natura2000/>

1.1. Aanleiding Gebiedsgerichte aanpak

Een natuurbrand in een RIN gebied is voor de brandweer vaak moeilijk te bestrijden. Dit vraagt van de brandweer een grote, complexe en langdurige inzet die dagen of weken kan duren. Daarbij wordt uit praktijkervaringen geconcludeerd, dat frequent de brandontwikkeling zodanig snel gaat dat het brandweeroptreden dit onmogelijk op tijd kan beheersen. Afhankelijk van de ontstaansplek van de natuurbrand en de ontwikkelrichting kan dit tot maatschappelijke ontwrichting leiden.

Recente grote natuurbranden of op bijzondere locaties zijn:

de Strabrechtse Heide (2010), Bergen/Schoorl (2009-2011), De Kalmthoutse Heide (2012) Nationaal Park De Hoge Veluwe (2014), Wateren (2018), Schiermonnikoog (2018), Terschelling (2019), Vlieland (2019), Rolde (2020), Deurnense Peel (2020), Nationaal Park de Meinweg (2020) en Deurnense Peel (2022).

Op dit moment ligt de nadruk nog steeds sterk op de bestrijding van natuurbranden. Het investeren in nog meer brandweercapaciteit is echter niet de oplossing gezien de ervaring met de onbeheersbare kenmerken en vele ontwikkelvariabelen van dit brandtype. Dat betekent wel dat de brandweer op het gebied van natuurbrandbestrijding de basis op orde moet hebben.

Bestrijden: een brand blussen.

Beheersen: met preventieve maatregelen zowel de kans op het ontstaan van brand zo klein mogelijk maken als de bestrijding zo doelmatig mogelijk.

Beheren: in de natuurgebieden de noodzakelijke maatregelen nemen en onderhouden.

De winst ligt vooral in de beheersing van natuurbranden met daarbij de nadruk op het nemen van preventieve maatregelen. Daarin spelen de terreininrichting van het natuurgebied en het landschap een cruciale rol. De gebiedsgerichte aanpak gaat uit van het samenbrengen van verschillende gebiedspartners, terreinbeheerders en de brandweer om zo nodig preventieve maatregelen te nemen en voorbereidende plannen te maken voor een effectievere beheersing en bestrijding van natuurbranden. Essentiële maatregelen zijn onder meer gericht op het voorkomen dat het vuur, bijvoorbeeld vanuit gras- of heidebranden, het bos kan bereiken, een risico-object bereikt en of een brand vanuit een object een natuurbrand veroorzaakt. Daarnaast kunnen maatregelen gericht zijn op het compartimenteren van het natuurgebied door middel van bijvoorbeeld brandgangen, loofhoutsingels, natuurcorridors of het voldoende beschikbaar hebben van bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid in het terrein. Verder kunnen in onderling overleg risico's worden bepaald waardoor een effectievere brandbestrijding mogelijk is. Ook de gebiedskennis voor de brandweer wordt hiermee vergroot, wat bij een daadwerkelijke inzet het risico op onbekende en onverwachte brandontwikkeling beperkt.

Gelet op de publicaties van het KNMI, zullen het aantal zomerse en tropische dagen sterk toenemen in de komende decennia, met verdroging in de natuur als een van de directe gevolgen. Bovenop dat directe gevolg is een verdroogd bos kwetsbaarder voor ziekten en plagen, zoals bijvoorbeeld de letterzetter. De sterfte van de sparren zorgt voor meer dood hout en dus voor een verhoogd brandrisico.

Het is reëel te veronderstellen dat het aantal grote natuurbranden door de klimaatveranderingen zal toenemen. Het belang van in gang zetten van een tijdige adequate gebiedsgerichte aanpak is dus in dit kader cruciaal.

In 2007 is een scenario uitgewerkt van een natuurbrand met onbeheersbare kenmerken door enerzijds de snelle brandvoortplanting en anderzijds de effecten op een groot aantal in de natuur aanwezige functies. Mede op basis van dit scenario is in 2008 een wetenschappelijke risicoanalyse naar natuurbrandgevaar in onze natuurgebieden uitgevoerd⁵. Hieruit bleek dat in Nederland een grote kans bestaat dat in droge perioden een natuurbrand met onbeheersbare kenmerken en gevolgen uitbreekt. Uit de studie blijkt dat op jaarbasis 1 van de 20 natuurbranden deze kenmerken heeft en in droge perioden zelfs 1 op de 2 natuurbranden. Deze kans is ten opzichte van andere veiligheidsrisico's hoog te noemen.

De resultaten van deze studie hebben ertoe geleid dat in 2008 het natuurbrandgevaar is opgenomen in de strategische agenda Nationale Veiligheid. Landelijk heeft dit geresulteerd in een landelijk werkprogramma 2012 – 2016 onder het ministerie van Veiligheid & Justitie. Vanuit dit programma zijn veel contacten gelegd, initiatieven beschreven en oplossingsrichtingen geduid. Daarnaast zijn diverse veiligheidsregio's zelfstandig met gemeenten al dan niet in samenwerking met de provincies aan het werk gegaan met het dossier natuurbrandbeheersing. Dit op basis van hun eigen risicoprofiel dan wel naar aanleiding van een grotere natuurbrand die hen trof. Vanaf 2014 wordt vanuit het landelijk werkprogramma een gebiedsgerichte aanpak voor de natuurbrandbeheersing aanbevolen. Deze aanpak brengt risico's in beeld, laat congruente belangen zien en legt tegengestelde belangen bloot, kan rekenen op de nodige medewerking of weerstand bij betrokkenen en levert de nodige verantwoordelijkheidsdiscussies op. De gebiedsgerichte aanpak vergt het nodige aan capaciteit van veiligheidsregio's, natuurbeheerders en overige stakeholders. Hierdoor loopt het proces tot nog toe moeizaam. Ook speelt telkens de discussie over wie het initiatief neemt, wie deze initiatieven op o.a. ecologisch gebied faciliteert en wie financieel bijdraagt aan gebiedsgerichte maatregelen indien dit niet vanuit exploitatie realiseerbaar is.

Klimatologische veranderingen zullen leiden tot meer perioden van langdurige droogte en tropische temperaturen, afgewisseld met perioden van heftige en overvloedige regenval voorspelt het KNMI. Dit wordt ook bevestigd in het IPCC rapport van augustus 2021.

Mede naar aanleiding van de genoemde grote natuurbranden met onbeheersbare kenmerken en de klimatologische veranderingen wordt de druk groter om samen structureel stappen te zetten. Landelijk heeft dit in 2016 geleid tot de nieuwe visie "Samenwerken aan Natuurbrandbeheersing". Om de in de visie beschreven doelen op het gebied van natuurbrandbeheersing te bereiken, zijn 18 deelprojecten geformuleerd. Eén van de deelprojecten is de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing.

1.2 Diversiteit aan functies binnen de natuurgebieden

Afhankelijk van het natuurgebied en de ligging ervan kunnen o.a. de volgende risicohoudende hoofdfuncties erin worden onderscheiden:

- **Bos en Natuur:** De provincie heeft een wettelijke verantwoordelijkheid voor het behouden van de natuurkwaliteit in de daartoe aangewezen natuurgebieden. Binnen een groter aaneengesloten natuurgebied zijn veelal meerdere natuureigenaren te onderscheiden die zorgdragen voor een diversiteit aan ecologische doelstellingen. Dit kunnen eigen doelstellingen zijn (houtproductie, rietcultuur, biodiversiteit, flora en fauna, natuurwaarden, cultuurhistorie, dag- en verblijfsrecreatie, etc.) dan wel een combinatie van doelstellingen passend binnen de kaders van het Natura 2000 beleid en/of de provinciale Natuurvisie.

⁵ A. van Gulik: Natuurbrand, een onderschat risico (Masterscriptie TU Delft, 2008)

De natuurbeheerders hebben belang bij de continuïteit van hun natuurbeheer, hebben met hun beheer invloed op de brandpreventie en hebben een wettelijke aansprakelijkheid (Wet natuurbescherming 2017) voor de veiligheid van bezoekers in hun gebied rondom opengestelde wegen en paden (wettelijke zorgplicht) en een herplantplicht bij de beschadiging van bospercelen door o.a. storm en brand. Veel natuurbeheerders maken gebruik van het provinciale subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) voor het blijvend beheren van natuur tegen de voorwaarde van openstelling voor publiek.

- **Wonen en Werken:** Rondom en binnen natuurgebieden zijn veelal diverse dorpen gesitueerd in het kader van wonen en is er de nodige bedrijvigheid in het kader van werken. Naast de standaard bedrijvigheid op bedrijfsterreinen moet hierbij ook gedacht worden aan bedrijvigheid die er is dankzij de natuurlijke omgeving. Te denken valt aan zorginstellingen, militaire objecten en oefenterreinen, houtexploitatie en recreatie-bedrijven. De Waddeneilanden kennen hierbij een extra risico omdat de brandweer voor opschaling meer tijd nodig heeft dan op de vaste wal.
- **Mobiliteitsinfrastructuur:** Door de omvang en de ligging van natuurgebieden in Fryslân (onder andere op de Waddeneilanden) en de aanwezigheid van dorpen daarbinnen loopt door de natuurgebieden een grote diversiteit aan mobiliteitsinfra. Hierbij kan gedacht worden aan Rijks-, Provinciale en Gemeentelijke wegen, Spoorwegen en Vaarwegen. Daarnaast zijn er diverse lokale wegen en paden in bezit bij particuliere eigenaren. De infra is van belang voor exploitatie van het natuurgebied, het toerisme daarbinnen en de nationale economie in het geheel.
- **Vitale Infrastructuur:** Door de natuurgebieden lopen belangrijke tracés van vitale infrastructuur zoals elektra (hoogspanningsleidingen), gas en drinkwater. Daarnaast zijn er een groot aantal voorzieningen en installaties van deze vitale infra alsmede de telecominfra en infra van o.a. de waterschappen in de natuurgebieden gesitueerd. Daarbij kan het natuurgebied ook een waterschapsfunctie hebben (duinen) en een drinkwaterwinning en -zuiveringsfunctie.
- **Toerisme en recreatie:** Natuurgebieden trekken toeristen aan die genieten van natuur en landschap en zowel in, dan wel aan de randen van de natuurgebieden recreëren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen dag- en verblijfsrecreatie. In sommige gebieden is sprake van een sterke concentratie aan verblijfsrecreatie rondom en in natuurgebieden. Een deel van deze terreinen kent een beperkte ontsluiting. Vrijwel alle natuurgebieden zijn opengesteld voor het publiek en leveren een bijdrage aan educatie. Recreatie en toerisme is mede dankzij onze natuurgebieden een belangrijke motor voor de economie in de provincie.

Binnen de natuurgebieden onderscheiden we een groot aantal functies die zorgen voor beheer van de natuurgebieden dan wel er gebruik van maken. Binnen die functies bestaat een grote diversiteit aan eigenaren en gebruiksvormen.

Binnen de genoemde functies bestaat een grote diversiteit aan eigenaren, beheerders, dan wel gebruikers. Bij de natuureigenaren komen we o.a. de grote landelijk georganiseerde (natuur)organisaties tegen als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Defensie, Rijkswaterstaat en de provinciale landschappen als wel particuliere eigenaren van verschillende omvang. Bij diverse andere functies komen we een vergelijkbare diversiteit tegen.

2. Probleemstelling

Het grote aantal functies en hiermee samenhangende belangen binnen de natuurgebieden en het grote aantal belanghebbenden, met allen hun eigen doelstellingen, maakt het niet eenvoudig om voldoende waarde en inhoud te geven aan de gemeenschappelijke belangen, zoals het continuïteitsbelang, het veiligheidsbelang en het belang van duurzaamheid. Deze gemeenschappelijke belangen, de onderlinge relatie hiertussen en de effecten erop worden niet altijd in voldoende mate herkend en erkend. Hierdoor worden risico's en de mogelijke effecten ervan voor het geheel van de samenleving vaak niet dan wel te laat onderkend. Helaas ontbreekt vaak integrale brede kennis op alle relevante terreinen en belangen zodat ontwikkelingen vaak eenzijdig beoordeeld worden.

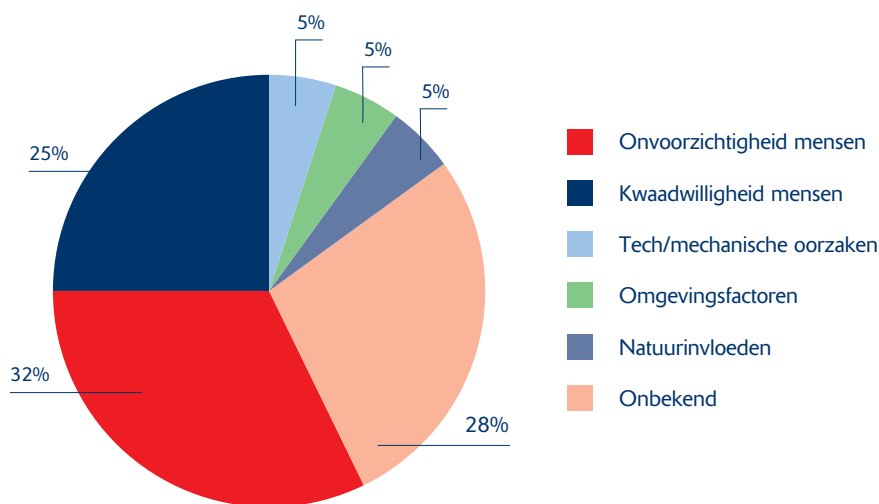
De grote verscheidenheid aan functies en belangen maakt dat risico's en effecten van natuurbranden niet of te laat gezamenlijk worden onderkend.

Deze gemeenschappelijke belangen zijn veelal ondergeschikt aan de eigen (primaire) belangen. Desalniettemin is er sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid is bij het beheersen van natuurbranden van cruciaal belang voor de veiligheid van mensen en de bescherming van natuurwaarden. Daarbij is een natuurbrand geen theoretisch risico wat zelden voorkomt. Immers over natuurbranden is het volgende te melden:

- A. Natuurbranden komen regelmatig voor. De meeste natuurbranden worden door een snelle en adequate inzet met veel brandweermaterieel en personeel in het kader van de bekende "eerste klap is een daalder waard" geblust. Afhankelijk van de droogte ontwikkelt jaarlijks een aantal branden zich tot een brand van enorme omvang en krijgen we periodiek te maken met onbeheersbare kenmerken.
- B. Natuurbranden blijken moeilijk in omvang beheersbaar door het grote aantal variabelen dat hierop van invloed is. De locatie van de brand, de op die locatie aanwezige vegetatie, de mate van compartimentering, de aanwezige vuurlast, de droogte, de luchtvochtigheid en de windrichting en -snelheid. Dit alles maakt een natuurbrand tot een zeer dynamisch en complex brandtype. Er zijn drie elementen die bepalend zijn voor het brandgedrag van een natuurbrand, en zijn daarmee meteen een indicatie van de beheersbaarheid van een natuurbrand: topografie, meteorologie en vegetatie. Deze vormen samen de natuurbrand-driehoek:

- C. Natuurbranden zijn moeilijk te bestrijden door factoren als bereikbaarheid, bereikbaarheid, het moeilijk te verkrijgen beeld over de brandontwikkeling en het zich afhankelijk van de windsnelheid snel voortschrijdende vuurfront in combinatie met de verstikkende en desoriënterende werking van de rook. Daarnaast is voor het bestrijden van een natuurbrand door de te hanteren technieken veel specialistisch materieel en personeel nodig. Ook de beschikbaarheid van bluswater is een essentiële component die een grote logistieke inspanning vergt. Daarnaast vergt het bestrijden van een natuurbrand het nodige van het materieel en het personeel (fysiek);
- D. Natuurbranden kunnen door de snelheid van de brandvoortplanting en de effecten van de rookkolom levensbedreigend zijn voor mensen die er wonen, werken en recreëren. Een snelle brandvoortplanting afgezet tegen de tijd die nodig is om mensen te evacueren kan leiden tot veel paniek en in het slechtste geval tot (grote) aantallen slachtoffers en of traumatische ervaringen. Daarnaast kan de brand een groot effect hebben op het grote aantal objecten en tracés van vitale infrastructuur en mobiliteit. Dit kan gezien de kwetsbaarheid hiervan van grote invloed zijn op de continuïteit van de samenleving. Ook zal de natuurbrand een groot effect hebben op de Flora en Fauna in het gebied (soms ook een positief effect) en op de recreatiewaarde ervan.
- E. Natuurbranden ontstaan in ruim twee-derde van de gevallen door menselijk handelen (bron pm).

Zoals uit het voorafgaande blijkt, is het onmogelijk het ontstaan van natuurbranden volledig uit te sluiten. Ook is het, gelet op de voorgaande punten, in veel gevallen niet mogelijk om de ontwikkeling van een natuurbrand tot een onbeheersbare brand te voorkomen. Het natuurbrandrisico scoort dan ook hoog op Nationale Risicomatrix (bijlage 1) en regionale risicoprofielen van veiligheidsregio's met aanzienlijke arealen aaneengesloten natuurgebied (bijlage 2, Regionaal Risicoprofiel van Fryslân). Er zal dus meer aandacht nodig zijn voor het beheersen van het natuurbrandrisico, een betere beheersbaarheid van de brand en een beperking van de eventuele effecten (bron: nipv.nl/wp-content/uploads/2022/03/20210630-BwNL-IFV-Gebiedsgerichte-aanpak-natuurbrandbeheersing.pdf).

Het is onmogelijk om het ontstaan van natuurbranden uit te sluiten. De omstandigheden rondom topografie (locatie, helling), meteorologie (droogte, tijdstip, windsnelheid en overige meteo) en vegetatie (brandstof hoeveelheid en vochtigheid) bepalen de kans op uitbreiding en gevaar.

3. Doelstelling

Het doel is te komen tot een reductie van de kans op ontstaan van een onbeheersbare natuurbrand naar een meer maatschappelijk verantwoord en aanvaard niveau. Daarnaast is het nodig om de effecten van een natuurbrand op de in de inleiding omschreven functies als ecologie, wonen en werken, vitale (mobiliteits)infrastructuur, recreatie en toerisme en defensie te verminderen, zodat veiligheid en continuïteit meer gewaarborgd zullen zijn. Om deze ambitie te realiseren is het noodzakelijk dat de relevante risicohoudende stakeholders uit de in de inleiding beschreven functies zich van het risico bewust zijn en zich verantwoordelijk voelen voor bescherming, continuïteit en veiligheid.

Daarnaast zijn zij bereid gezamenlijk het risico onder ogen te zien en integraal met elkaar, in het gemeenschappelijke belang, daar waar nodig risico-reducerende maatregelen te treffen met als wens te komen tot een maatschappelijk verantwoord risiconiveau. Hierbij is het nodig dat relevante bestuurslagen vanuit het openbaar bestuur en hun ambtelijke organisaties in het kader van risicoregulering zorgen voor de verbinding tussen de risicohoudende stakeholders.

Het is dus van belang om de risico's inzichtelijk te hebben. Dat kan door, op basis van een reëel incidentscenario, het effect op natuur en overige functies te presenteren. In vervolg hierop kan helder worden gemaakt welke maatregelen getroffen moeten/kunnen worden om een voor de brandweer zoveel mogelijk te bestrijden incident te waarborgen. Om dit proces te bewerkstelligen is een werkwijze nodig waarmee risicohoudende stakeholders en risicoregulerende overheidsinstanties gezamenlijk komen tot een gestructureerde aanpak van het natuurbrandrisico, waarbij de voortgang van proces en maatregelen geborgd worden en waarbij over dilemma's op het juiste niveau besluiten worden genomen.

Het beheersen van natuurbrandrisico's is nodig om te voorkomen dat onbeheersbare natuurbranden ontstaan en gezondheidseffecten, majeure schade en maatschappij-ontwrichtende omstandigheden optreden. Hiertoe is verbinding tussen de vele risicohoudende stakeholders en de risicoregulerende overheid noodzakelijk.

4. Friese Gebiedsgerichte aanpak

Als voorbereiding op een adequate aanpak van natuurbranden door brandweer, overheden en natuurbeheerders met adequaat materieel is een gebiedsgerichte aanpak noodzakelijk om te komen tot een efficiënte en effectieve risicoregulering. Ervaring leert ons dat de gevolgen van de brandbestrijding voor de natuur dikwijls groter is dan de brand zelf. Dit, als gevolg van gebiedsvreemde waterkwaliteit en bodemverdichting. Gebiedsgericht werken in het kader van risico-regulering betekent vooral onderling integraal afstemmen. Dat geldt niet alleen voor de voorbereidingen op natuurbranden maar ook in het kader van het initiëren van nieuwe ontwikkelingen en van vergunningverlening.

Voor de gebiedsgerichte aanpak zijn er een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten:

1. De Provincie heeft alle natuurgebieden in de provincie Fryslân die binnen het Natuur Netwerk Nederland liggen in een kaart opgenomen. Deze kaart is te vinden op de website van de provincie⁶.
2. De Provincie heeft de bescherming en het beheer van deze natuurgebieden in overleg met onder andere de gemeenten en natuurorganisaties opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie⁷, in Natura2000 beheerplannen⁸ en in het provinciale Natuurbeheerplan dat jaarlijks wordt geactualiseerd⁹.
3. De Veiligheidsregio Fryslân, Brandweer Fryslân, heeft de natuurbrandscenario's (op basis van aanwezige risico's) verwerkt in het Regionaal Risicoprofiel (zie bijlage 2).
4. De Provincie heeft de natuurgebieden met een hoog natuurbrandrisico opgenomen in de landelijke Atlas leefomgeving¹⁰, deze gedetailleerde informatie helpt professionals om de woonomgeving veilig te houden.
5. In 2013 is er, met hulp van de provincie, voor 13 natuurgebieden een Risico Index Natuurbranden (RIN) opgesteld.
6. De Gemeenten stellen Omgevingsplannen op, waarin zij onder andere de aanwezigheid van voldoende bluswater in natuurgebieden regelen.

4.1 Samenwerkende partijen

In het kader van het beheersen van natuurbrandrisico's is samenwerking tussen de risicohoudende functies en de risicoregulerende bestuurslagen vanwege algemene belangen noodzakelijk. Doordat, afhankelijk van het gebied, het om een groot aantal belanghebbenden kan gaan is een gestructureerde en bestuurlijk geborgde aanpak essentieel. Belangrijk is het hierbij om aan te sluiten op, dan wel gebruik te maken van bestaande samenwerkingsverbanden.

Daarnaast is afstemming met het landelijk programma van Brandweer Nederland m.b.t. natuurbrandbeheersing belangrijk om landelijk met een uniforme aanpak te werken waar het gaat om natuurbrandbeheersing. Dit komt alle betrokkenen en actoren ten goede en biedt duidelijkheid over waar men staat. Ook is er afstemming op noordelijke niveau (Fryslân, Groningen, Drenthe) door zowel de brandweer als de provincies.

Verder is het van belang om, naast ontwikkelingen op het gebied van de ecologische functie, integraal ontwikkelingen van andere infra- en gebruiksfuncties en hun belangen binnen de natuurgebieden te monitoren en waar nodig en mogelijk bij de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing te betrekken. Immers door vroegtijdige afstemming van ontwikkelingen worden effecten op andere (gebruiks)functies en belangen vroegtijdig onderkend, zodat hierop geanticipeerd kan worden. Uiteindelijk leidt dit vaak tot betere integrale planconcepten.

⁶ <https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=a7bf16d4a62742e3821edf28ccfc2822>

⁷ Omgevingsvisie De Romte Diele <https://www.fryslan.frl/omgevingsvisie>

⁸ <https://www.fryslan.frl/natura2000/>

⁹ <https://www.fryslan.frl/natuurbeheerplannen/>

¹⁰ <https://www.risicokaart.nl/>

In het kader van het beheersen van natuurbrandrisico's is samenwerking tussen de risicohoudende functies en de risicoregulerende bestuurslagen vanwege algemene belangen noodzakelijk. Doordat, afhankelijk van het gebied, het om een groot aantal belanghebbenden kan gaan is een gestructureerde en bestuurlijk geborgde aanpak essentieel. Belangrijk is het hierbij om aan te sluiten op, dan wel gebruik te maken van bestaande samenwerkingsverbanden.

Daarnaast is afstemming met het landelijk programma van Brandweer Nederland m.b.t. natuurbrandbeheersing belangrijk om landelijk met een uniforme aanpak te werken waar het gaat om natuurbrandbeheersing. Dit komt alle betrokkenen en actoren ten goede en biedt duidelijkheid over waar men staat. Ook is er afstemming op noordelijke niveau (Fryslân, Groningen, Drenthe) door zowel de brandweer als de provincies.

Verder is het van belang om, naast ontwikkelingen op het gebied van de ecologische functie, integraal ontwikkelingen van andere infra- en gebruiksfuncties en hun belangen binnen de natuurgebieden te monitoren en waar nodig en mogelijk bij de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing te betrekken. Immers door vroegtijdige afstemming van ontwikkelingen worden effecten op andere (gebruiks)functies en belangen vroegtijdig onderkend, zodat hierop geanticipeerd kan worden. Uiteindelijk leidt dit vaak tot betere integrale planconcepten.

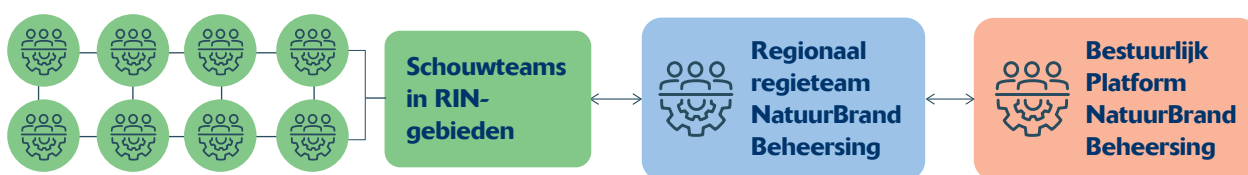
Natuurbranden trekken zich niets aan van grenzen. Stoppen pas daar waar het natuurgebied ophoudt, wanneer er geen natuurlijke, dan wel kunstmatige maatregelen getroffen zijn. Een gezamenlijke integrale aanpak door "Samenwerkende Partijen" is dus essentieel om vooruitgang te boeken op het verminderen van de kans op onbeheersbare natuurbranden en de effecten ervan!

Ook vroegtijdige betrokkenheid van de veiligheidsregio bij mogelijk te stellen veiligheidskaders in de provinciale natuurbeheerplannen is essentieel. Door dit soort kaders aan de voorkant te formuleren kan hierop in de beoordeling van de natuurbeheerplannen van de natuur-eigenaren getoetst worden.

4.2 Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân

In Fryslân is er inmiddels bij een aantal natuurgebieden ervaring opgedaan met een gebiedsgerichte aanpak van natuurbrandbeheersing. Binnen de natuurgebieden is een groot aantal stakeholders aanwezig met allen hun eigen belangen. Omdat integrale regelgeving ter beheersing van natuurbrandrisico's ontbreekt, wordt er vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid in het algemene belang gezamenlijk gewerkt aan een maatschappelijk verantwoorde situatie.

In de gebiedsgerichte aanpak zijn drie niveaus van samenwerking te onderscheiden, die hieronder wordt toegelicht.

Figuur 4.1 Samenwerkingsniveaus in de Friese gebiedsgerichte aanpak.

Schouwteams

De basis van de aanpak ligt in de gebieden. Per RIN-gebied is (of wordt) er door de Veiligheidsregio een uitvoerend schouwteam samengesteld, dat in elk geval bestaat uit de volgende partijen:

- Brandweer (Organiserende partij);
- Gemeente(n);
- Terreinbeheerders;
- Provincie Fryslân.

Het schouwteam kan, indien noodzakelijk, uitgebreid worden met liaisons en expertise bijvoorbeeld vanuit Vitens, Wetterskip Fryslân, Rijkswaterstaat, Defensie, of andere partijen.

Het gehele proces start met een informatieve bijeenkomst (kick-off). Bij de kick-off bijeenkomst worden alle betrokken partijen uitgenodigd en door middel van een presentatie geïnformeerd. Op deze manier is een ieder op de hoogte van het proces en gelijktijdig betrokken zodat een gezamenlijke start gemaakt kan worden met de gebiedsgerichte aanpak.

Het schouwteam werkt nauw samen in een periode van 4 jaar. In deze periode wordt een cyclus met 3 processtappen uitgevoerd. In de *opstartfase* voert het schouwteam de schouw voor het natuurgebied uit en levert een RIN, een gezamenlijk beeld over de situatie, compartimentering en bereikbaarheid van het natuurgebied en een maatregelenmatrix (zie voorbeeld in bijlage 3) op, die door de brandweer (Veiligheidsregio Fryslân) wordt vastgesteld. Hierbij worden niet alle RIN gebieden tegelijkertijd geactualiseerd maar gefaseerd (zie de planning in bijlage 4, versie juli 2022). Reden hiervoor is dat dubbele afspraken met natuurbeheerders en andere partijen hiermee voorkomen worden. De actualisatie blijft echter nog wel een verantwoordelijkheid van de Brandweer, afdeling risicobeheersing/ planvorming. In de *doorloofase* wordt jaarlijks de voortgang en nieuwe ontwikkelingen besproken en verwerkt in de maatregelenmatrix. In *afsluitende fase* wordt de cyclus geëvalueerd en opgeleverd waarna een nieuwe cyclus start begint.

Figuur 4.2 Gefaseerde aanpak door de schouwteams

Het schouwteam informeert betrokken actoren over het verloop van de cyclus. Op basis van dossieronderzoek, de RIN en de schouwresultaten wordt de maatregelenmatrix gevuld. De leden van het schouwteam koppelen zelf terug naar hun eigen organisaties om te stimuleren dat de maatregelen worden uitgevoerd. Het schouwteam rapporteert jaarlijks over de voortgang aan de Bestuurscommissie Veiligheid. Na het ondertekenen van het convenant loopt dat via het Regionaal regieteam Natuurbrand Beheersing naar het Bestuurlijk Platform NBB. Ook bij incidenten of onderwerpen die een bovenlokale of bestuurlijke afweging vragen wordt er afgestemd met het Regionaal regieteam en het Bestuurlijk Platform NBB.

Regionaal regieteam Natuurbrand Beheersing

Het Regionaal regieteam is de verbinding tussen de schouwteams en het bestuur. Zij vertaalt de informatie uit de schouwteams. Deze informatie en informatie uit andere natuurgebieden in Fryslân wordt door het regieteam verrijkt met relevante toetsing aan het regionale en landelijke beleid, naar rapportages, beleidsadviezen en voorstellen voor het bestuur. Daarnaast koppelt het regieteam de beleidskeuzes terug richting de schouwteams. Het Regionaal regieteam kan de partijen op verzoek adviseren bij planvorming waarbij natuurbrandbeheersing een aandachtspunt kan zijn.

Het Regionaal regieteam wordt samengesteld door de Veiligheidsregio en bestaat uit de volgende partijen:

- Brandweer (Organiserende partij);
- Provincie (Natura 2000 beleidsmedewerker);
- Vertegenwoordigers namens de gemeenten en door het AOV-overleg aan te wijzen (minimaal 2);
- Vertegenwoordiger(s) namens de Terreinbeheerders.

Het regieteam komt minimaal twee maal per jaar bijeen¹¹ om de voortgang en door de schouwteams ingebrachte onderwerpen te bespreken. De brandweerfunctionaris is verantwoordelijk om de output te delen met de repressieve organisatie. Alle leden koppelen informatie over natuurbrandbeheersing actief terug naar hun achterban om te stimuleren dat dit in de (integrale) omgevingsplanvorming wordt opgenomen.

Rol van en taakverdeling binnen het Regionaal regieteam

- Brandweer: is de coördinator, levert de voorzitter en organiseert de bijeenkomsten;
- Gemeente: deelnemen aan de gebiedsgerichte aanpak en uitvoering geven aan de maatregelenmatrix vanuit de gebiedsgerichte aanpak;
- Terreinbeheerders: deelnemen aan de gebiedsgerichte aanpak en uitvoering geven aan de maatregelenmatrix vanuit de gebiedsgerichte aanpak;
- Provincie: deelnemen aan de gebiedsgerichte aanpak, input leveren voor het maken van voorstellen (annotaties op informatie uit de schouwteams) voor het bestuur.

Bestuurlijk Platform NatuurBrandBeheersing

De bestuurlijke regie is belegd bij het Bestuurlijk Platform NBB (BP NBB). De BP NBB is een afstemmingsorgaan, gericht op samenwerking om eventuele natuurbranden beheersbaar te maken.

De Veiligheidsregio is de initiator van de bestuurlijke overleggen. De partijen verlenen geen mandaat aan het BP NBB, de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid en beleidskeuzes blijft aan iedere individuele partij zelf. In het BP NBB hebben de volgende partijen en personen zitting, al dan niet alleen voor het onderwerp 'natuurbrandbeheersing':

- Een vertegenwoordiging (minimaal 2) van de gemeenten van de RIN gebieden, zijnde:
  - gemeente Leeuwarden
  - gemeente Smallingerland
  - gemeente Tytsjerksteradiel
  - gemeente Ameland
  - gemeente Ooststellingwerf
  - gemeente Weststellingwerf
  - gemeente Opsterland
  - gemeente De Fryske Marren
  - gemeente Schiermonnikoog
  - gemeente Heerenveen
  - gemeente Terschelling
  - gemeente Vlieland

¹¹ De leden van het team laten zich bij verhindering vervangen door een collega die inhoudelijk op de hoogte is (of wordt gebracht).

- Provincie (gedeputeerde natuur)
- Brandweer Fryslân (directeur brandweer/regionaal commandant)
- Directeur/bestuurder van een terreinbeherende organisatie namens alle terreinbeheerders
- Voorzitter van het Regionaal regieteam (secretaris).

Het BP NBB wordt door het Regionaal regieteam geïnformeerd over de voortgang van de aanpak per gebied en maakt indien nodig een bestuurlijke keuze tussen de verschillende en mogelijk strijdige belangen. Ook stemmen de bestuurders in het BP NBB de inzet van mensen en middelen met elkaar af.

Natuurbrandbeheersing aanpakken middels een afgesproken structuur is noodzakelijk om gezamenlijk gestructureerd risico's in kaart te brengen, deze risico's integraal te analyseren en zo nodig hieruit integrale risico-reducerende maatregelen voor te stellen. Over deze voorstellen moet afstemming plaatsvinden tussen alle partijen. Afgesproken maatregelen moeten, gezien het meerjarig karakter wat ze kunnen hebben, gemonitord worden en over de voortgang moet worden gerapporteerd. Zo ontstaat een cultuur van met elkaar knelpunten oplossen en elkaar aanspreken op de realisatie ervan. Verder wordt ervoor gezorgd dat knelpunten die niet oplosbaar lijken op het juiste bestuurlijke niveau geagendeerd worden.

4.3 Middelen

Om de gebiedsgerichte aanpak uit te voeren, te ondersteunen en te faciliteren zijn naast capaciteit (uren) ook financiële middelen nodig.

De kosten die partijen maken voor maatregelen die in het kader van de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Fryslân worden uitgevoerd, worden in beginsel door de partij(en) die verantwoordelijk is (zijn) voor de uitvoering van die maatregelen, zelf gedragen. Daarbij gaat het om middelen en mensen die worden ingezet bij de uitvoering van de beheersmaatregelen t.b.v. uitvoering natuurbrandbeheersing (maatregelenmatrix). Daarnaast kost ook regievoering, ondersteuning en facilitering van de gecoördineerde gebiedsgerichte aanpak de nodige uren voor veiligheidsregio en provincie in samenwerking met gemeenten, natuurterreinbeheerders, recreatieondernemers en overig betrokken stakeholders.

De partijen leveren expertise en faciliteren Brandweer Fryslân om in het kader van de gemeentelijke en provinciale verantwoordelijkheid de RIN uit te voeren en op basis hiervan de Atlas leefomgeving (risicokaart.nl) te updaten, dan wel te complementeren. Dat kan onder andere door de beschikbaarstelling van bovenlokale capaciteit van ecooloog, landschapsadviseur, communicatieadviseur en/of GIS-analist, alsmede van faciliteiten als digitaal kunnen beschikken over GIS-informatie (kaartmateriaal o.a. vegetatiekaart, satellietdata en andere relevante informatie die deels beschikbaar is via Geo4OOV.nl) ten behoeve van risicogerichte advisering voor de gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast gaan partijen gezamenlijk op zoek naar extra financiële middelen van derden, waaronder (het aanvragen van) Europese en Rijkssubsidies en/of doeluitkeringen, ter bestrijding van de voor de realisatie van de uit te voeren maatregelen te maken kosten.

4.4 Communicatie

Over de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing zal in overleg met betrokken stakeholders bij de start van de schouwteams, in de opstartfase, maar zeker ook bij de voortgang het nodige gecommuniceerd worden. Hierbij is het belangrijk de diverse doelgroepen te onderkennen en de communicatiemiddelen hierop af te stemmen. Hiervoor zal in elk geval worden afgestemd met de communicatieadviseurs van alle partijen die het convenant hebben getekend.

Communicatie over de gebiedsgerichte aanpak is essentieel om draagvlak te krijgen en te behouden bij de betrokkenen en om eventuele gebiedsgerichte maatregelen uit te kunnen leggen aan de bevolking. Ook het melden van geboekte resultaten kan enthousiasmerend werken.

Daarnaast is het belangrijk om bezoekers van natuurgebieden te informeren over wat zij kunnen doen om natuurbrand te voorkomen en daarmee bij te dragen aan de bewustwording van de risico's en mogelijke gevolgen van een (onbeheersbare) natuurbrand.

Bijlagen

1: Nationale Risicomatrix.....	26
2: Regionaal Risicoprofiel 2022-2025 Veiligheidsregio Fryslân	27
2.1 Risicobeeld van Fryslân	28
2.2 RIN gebieden Fryslân	29
3: Maatregelenmatrix (voorbeeld)	30
4: Planning uitvoering RIN per gebied.....	31
5: Hoe is de preventie op dit moment geregeld in de afspraken over natuurbeheer?.....	32
6: Werkgroep Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân	36
7: Netwerkaart	37

Bijlage 1: Nationale Risicomatrix

Figuur 2 Risicodiagram klimaat- en natuurrampen

Catastrofaal		• Overstroming zee			
Zeer ernstig	• Geïnduceerde aardbeving		• Overstroming rivier	• Orkaan • Hitte/droogte	
Ernstig			• Sneeuwstorm		• Natuurbranden
Aanzienlijk			• Natuurlijke aardbeving		
Beperkt					
	Zeer onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Enigszins waarschijnlijk	Waarschijnlijk	Zeer waarschijnlijk

Figuur 10 Risicodiagram bedreiging vitale infrastructuur

Catastrofaal					
Zeer ernstig		• Keteneffecten elektriciteitsuitval	• Overstroming rivier		
Ernstig	• Ransomware telecom			• Landelijke black-out	• Natuurbranden
Aanzienlijk					
Beperkt					
	Zeer onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Enigszins waarschijnlijk	Waarschijnlijk	Zeer waarschijnlijk

Bijlage 2: Regionaal Risicoprofiel 2022-2025

Veiligheidsregio Fryslân

Legenda

1 Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak vaste land	6 Koudegolf	11 Vervuiling (nieuw scenario)	16 Verontreiniging drinkwater	21 Incident beroepsvaart	26 Ziektegolf
2 Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak wadden-eiland	7 Hittegolf	12 Explosie stationaire inrichting	17 Uitval waterzuivering	22 Incident natuurijs	27 Paniek groot evenement
3 Overstroming uit zee - Defecte sluis harlingen	8 Brand bij evenement in kwetsbaar object	13 Toxisch incident inrichting	18 Uitval spraak- en data-communicatie	23 Incident wegverkeer (nieuw scenario)	28 Rellen rondom manifestaties (nieuw scenario)
4 Overstroming polder - Bezwijken polderdijk	9 Brand bij evenement in gebouw	14 Uitval gasvoorziening	19 Incident bij start of landing op of om luchtvaartterrein (nieuw scenario)	24 Besmettingsgevaar	29 Terreur aanslag
5 Natuurbrand	10 Brand in dichte binnenstad	15 Uitval electriciteitsvoorziening	20 Incident waterrecreatie - op groot water	25 Dierziekten	30 Persoon met verward gedrag

2.1 Risicobeeld van Fryslân

Natuurlijke omgeving

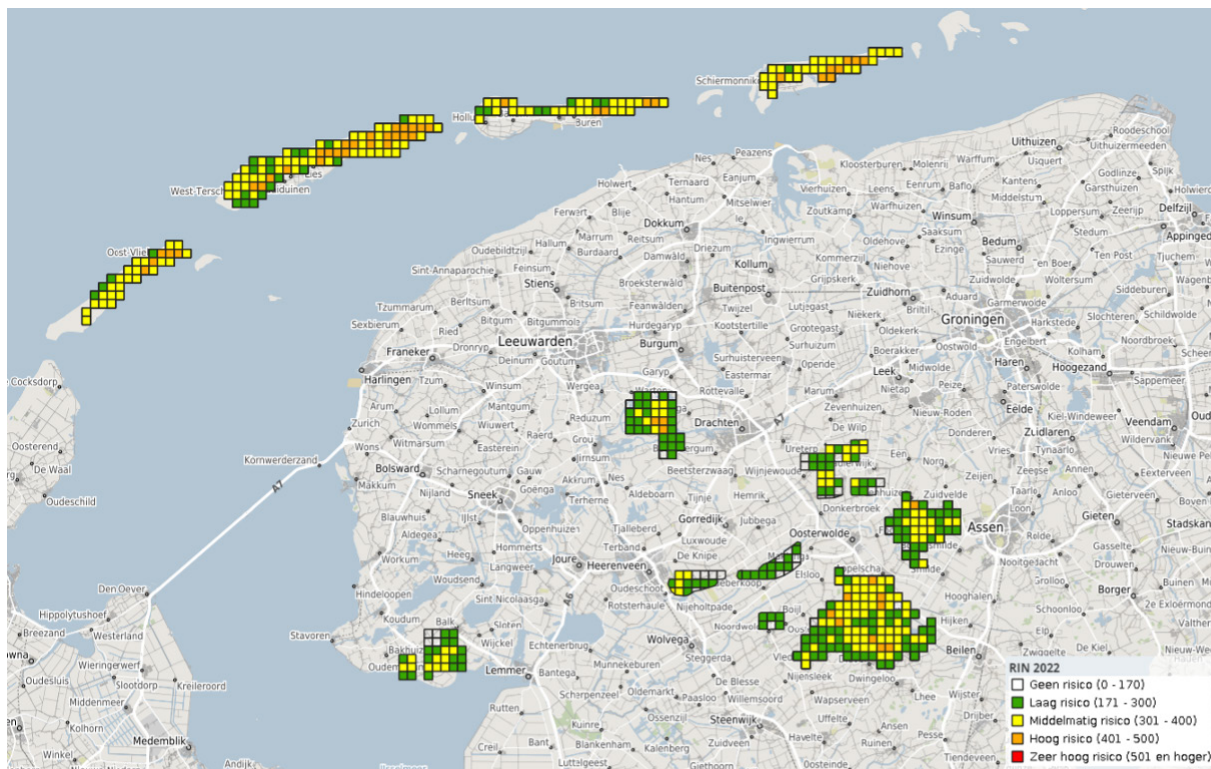
Binnen het thema natuurlijke omgeving zijn 5 crisistypen gedefinieerd: overstromingen, natuurbranden, extreem weer, plagen en dierziekten. Op basis van de inventarisatie blijkt dat plagen en dierziekten een relatief beperkte impact zouden hebben op de regio, waar bijvoorbeeld overstromingen - met relatief veel vierkante kilometers binnen het overstromingsgebied - een relatief hoge impact zal hebben op de regio.

Dit maakt dat er voor de crisistypen plagen en dierziekten geen specifieke scenario's worden meegenomen in de risicoanalyse. Voor extreem weer, natuurbranden en overstromingen worden per type wel één of meer scenario's uitgewerkt. Extreem weer en de vele vormen daarvan zullen de komende jaren nadrukkelijk de aandacht houden, omdat recente voorbeelden laten zien dat de frequentie van extreem weer toe lijkt te nemen en ook de impact langzaam groter lijkt te worden. Dit is echter vaak nog heel lokaal, waardoor een plek in het regionaal risicoprofiel nog niet op alle vlakken op zijn plaats is.

	Crisistype	Incidenttype	Scenario
	Overstromingen	Overstroming vanuit zee	1. Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak vaste land 2. Overstroming uit zee - Dijkdoorbraak waddeneiland 3. Overstroming uit zee - Defecte sluis Harlingen
		Onderlopen polder	4. Overstroming polder - Bezwijken polderdijk
	Natuurbranden	Bosbrand	5. Natuurbrand
	Extreem weer	Koudegolf, sneeuw en ijzel	6. Koudegolf
		Hittegolf	7. Hittegolf

2.2 RIN gebieden Fryslân

Drents-Friese Wold

Fochteloërveen

Haulerbos / Blauwe bos

Beetsterzwaag e.o. - Lippenhuisterheide

Duurswouderheide e.o. - Bakkeveensterduinen

Oranjewoud - Katlijkerheide

Kiekenberg - Dellebuursterheide e.o.

Gaasterlân e.o. - Rysterbosk

Alde Feanen

Vlieland

Terschelling

Ameland

Schiermonnikoog

Bijlage 3: Maatregelenmatrix (voorbeeld)

Subcompartiment	Risico's/ aandachtspunten	Code	Noodzakelijke acties	Actiehouder	RIN-risico	Termijn	datum gereed	door	opmerking
1: naam gebied									
A	Groot aaneengesloten gebied	-	Geen verbeteringen mogelijk	-	-	-	-	-	Opnemen op repressiere kaart
B	Groot vuurfront mogelijk i.v.m. geen of slechte bereikbaarheid	-	Geen verbeteringen mogelijk	-	-	-	-	-	Opnemen op repressiere kaart
B	Brandgang	1.1	Brandgang herstellen/verbreden	SBB	Middel	26-11-2020	on hold	SBB	
C	Delen van het terrein niet/nauwelijks toegankelijk voor voertuigen	1.2	Onderzoek alternatieven en innovaties	SBB en BRW	Middel		on hold		Alternative blussing (Opnemen Vakbekwaamheid)
C	Scheiding recreatieondernemer	1.3	scheiding opschonen, bevat veel harshoudende bo	eigenaar					
D	Bluswatervoorzieningen op grote afstand	1.4	Alternatieve bluswatervoorziening overwegen				loopt		Inbrengen in project bluswater
D	15m tov compartimering vrijhouden (fueltrap/springer)	1.5	Verwijderen lage opstand en vliegdennen	SBB	Middel	26-11-2020			meestemen in kerfotkap
2: naam gebied									
A	Bebouwing omgeven door duindoorn en coniferen	6.1	Afstemming met en advies aan bevoegd gezag met	Allen	Laag			allen	informereren VVE's
A	Delen van het terrein niet/nauwelijks toegankelijk voor voertuigen (noo	6.2	Onderzoek alternatieven en innovaties	SBB en BRW	Laag		on-hold	Brv	
A	VM hotel punthoofd en bunkergebied	6.4	Afstemming met en advies aan bevoegd gezag met	Allen	Laag		loopt	allen	opstellen advies risico's en brandweezorg
C	Dood top en takken hout NO hoek camping	6.6	Afstemming met ondernemer/pachter	SBB	Middel	26-11-2020	loopt		gestart met werkzaamheden
C	15 m tov compartimering vrijhouden (fueltrap/springer)	6.7	Verwijderen lage opstand en vliegdennen	SBB	Middel				
3: Algemeen									
-		14.1	Opwaarderen brandcompartimenteringsgrens vegetatiegebieden						
-		14.3	aanvullend schouwen en maatregelenmatrix			2018	gereed		
-		14.4	Afspraken maken/ vaststellen over wanneer inzet van zwaar materieel om stoplijn te creëren om brand bij zwaartepunt te stoppen				gereed	allen	Afspraak is geen zwaar materieel in terrein.
-	aandachtspunten schouw tav gemeente	14.18	openbare brandkranen, enkele kranen zijn niet vindbaar of verplaatst.	BRV/igem		26-11-2020	gereed		
-	Herziening wegen natuurgebied	14.19	inspectie en PVA tav vliegdennen en Fueltraps	BRV/igem		26-11-2020	gereed		
-	klepelmachine	14.22	beschikbaarheid controleren/regelen	BRV		26-11-2020	Gereed		

Bijlage 4: Planning uitvoering RIN per gebied

Jaar 4	Jaar 3	Jaar 2	Jaar 1																			
Fase 2: doorloofase			Fase 1: opstartfase																			
Fase 3: Afsluitende bijeenkomst herstart cyclys			2.6: Bijeenkomst 6 multi-werkgroep	2.5: Bijeenkomst 5 multi-werkgroep	2.4: Bijeenkomst 4 multi-werkgroep	2.3: Bijeenkomst 3 multi-werkgroep	2.2: Bijeenkomst 2 multi-werkgroep	2.1: Bijeenkomst 1 multi-werkgroep	1.11: Informatiebijeenkomst	1.10: Voorleggen aan het bestuur	1.9: Bijeenkomst 3 multi-werkgroep: maatregelenmatrix bespreken	1.8: Maatregelenmatrix opstellen	1.7: RIN opgesteld	1.6: Schouwen	1.5: Bijeenkomst 2 multi-werkgroep: dossieronderzoek bespreken	1.4: Dossieronderzoek	1.3: Bijeenkomst 1 multi-werkgroep: atrapbijeenkomst	1.2: Bijeenkomst mono-werkgroep brandweer: atrapbijeenkomst	1.1: Actorenanalyse uitvoeren			
																				2018: Terschelling	NW	
																					2018: Alde Feanen	NO
																					2018: Drents-Friese Wold	ZO
																					2018: Fochteloërveen	ZO
																					2019: Ameland	NO
																					2021 (Q1): Vlieland	NW
																					2022 (Q1): Schiermonnikoog	ZW
																					2022 (Q3): Gaasterlân e.o. - Rysterbosk	ZW
																					2022 (Q3): Duurswouderheide e.o. – Bakkeveensterduinen	ZO
																					2022 (Q3): Kiekenberg – Dellebuursterheide e.o.	ZO
																					2022 (Q1): tweede reeks van 4 Terschelling	ZO
																					2023: Haulerbos / Blauwe bos	ZO
																					2023: Oranjewoud - Katlikerheide	ZO
																					2023: Beetsterzwaag e.o. - Lippenhuisterheide	ZO
																					2024: Terschelling	NW
																					2024: Alde Feanen	NO
																					2024: Drents-Friese Wold	ZO
																					2024: Fochteloërveen	ZO
																					2025: Ameland	NO
																					2025: Vlieland	NW

Uitgevoerd
 In behandeling
 Niet van toepassing

Bijlage 5: Hoe is de preventie op dit moment geregeld in de afspraken over natuurbeheer?

In ons land is het gebruikelijk dat degene die verantwoordelijk is voor een onderneming ook verantwoordelijk is voor risico's die hieruit voortvloeien. Omdat niet iedere risicohouder even gewetensvol hieraan invulling geeft, treedt de overheid hierin op als risicoreguleerder zodat anderen in de samenleving ten gevolge van het doen of nalaten van de risicohouder geen hinder of schade ondervindt.

Voor het natuurbrandrisico kan deze verantwoordelijkheidsverdeling het beste als volgt worden weergegeven.

Stakeholders Natuurbrandbeheersing	
Risicohoudende functies in de natuur	Risicoregulerende bestuurslagen met betrekking tot natuur
<p><i>Natureigenaren/beheerders:</i> landelijke en provinciaal georiënteerde terreinbeheerorganisaties, particuliere terreineigenaren waaronder landgoederen en Defensie</p> <p><i>Infrabeheerders:</i> mobiliteitsinfra en vitale infra</p> <p><i>Recreatie:</i> dag- en verblijfsrecreatie</p> <p><i>Zorg:</i> verblijfszorg en dagbesteding</p> <p><i>Wonen/Werken:</i> bedrijvenkringen, (dorps)gemeenschappen /wijken</p>	<p><i>Rijk:</i> Wet natuurbescherming 2017, nationale omgevingsvisie en decentralisatie provincies</p> <p><i>Provincies:</i> provinciale natuurvisie, provinciale omgevingsvisie, provinciale natuurbeheerplannen, vergunningen en Subsidies Natuur en Landschap (SNL)</p> <p><i>Gemeenten:</i> gemeentelijke omgevingsvisie, vergunningen</p> <p><i>Waterschappen:</i> vergunningen, waterschaps-elementen</p>

Provinciaal niveau/interprovinciaal:

De provincie heeft vanuit het decentralisatie-akkoord met het Rijk de verantwoordelijkheid gekregen voor het realiseren van de door het Rijk in Europees verband afgesproken natuurdoelstellingen en de aanvullende nationale natuurdoelstellingen. Daarnaast kunnen provincies aanvullend eigen provinciale natuurdoelstellingen hebben. Het totale scala aan natuurdoelstellingen is opgenomen in de provinciale natuurvisie.

De provincies hebben vanuit het decentralisatie-akkoord financiële middelen van het Rijk gekregen voor het realiseren van de natuurdoelstellingen. Deze natuurdoelstellingen worden gerealiseerd via de divers georganiseerde natuurbeheerorganisaties en particulieren, die hiervoor bij openstelling van hun natuurgebied subsidie kunnen ontvangen. Tevens heeft de provincie een beleidsverantwoordelijkheid op velerlei vlak, zoals naast natuur ook op recreatie, ruimtelijke ordening, provinciale infra, etc. Het natuurbrandrisico verdient hierbij de aandacht in de provinciale omgevingsvisie en hierop gebaseerde omgevingsplannen.

De gemeenten kunnen in afleiding daarvan het natuurbrandrisico opnemen in hun gemeentelijke omgevingsvisie en -plannen. Verder verlenen provincies allerlei vergunningen met betrekking tot natuurontwikkeling en -omvorming. Dit kan ook in het belang van natuurbrandbeheersing zijn.

Risicohoudende functies in de natuur	Verantwoordelijkheden en mogelijkheden	Wetgeving
Provincie	<i>Vaststellen provinciale natuurvisie op basis van Natura 2000-afspraken en eigen provinciale afspraken.</i>	Wet natuurbescherming (2017).
	Opstellen Omgevingsvisie / Omgevingsplan met specifieke aandacht voor natuurbrandbeheersing.	Omgevingswet.
	Opstellen subsidieregeling SNL en SNKL op basis van Rijksafspraken.	Decentralisatieakkoord natuur en platteland gebeurt in IPO verband door BIJ 12 hiervoor beschreven 58 natuurbeheertypen.
Gedeputeerde Staten	Uitvoering van de provinciale natuurvisie, waarin opgenomen Rijks- en provinciaal beleid	Decentralisatieakkoord natuur en platteland.
	Zorgdragen voor passende maatregelen die nodig zijn voor de Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de onderscheiden gebieden.	Wet natuurbescherming.
	Meldplicht kappen bomen en vellen houtopstanden.	Wet natuurbescherming art. 4.1.
	Herplaatsingsplicht niet van toepassing bij het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.	Wet natuurbescherming art. 4.4.1C.
	Vaststellen beheerplan voor aangewezen Natura 2000-gebieden in de provincie.	Wet natuurbescherming.
	Mogelijkheid tot wijzigen beheerplan gedurende het tijdvak waarvoor het is vastgesteld.	Wet natuurbescherming.

Resume

- Provinciale Natuurvisie
- Provinciale Omgevingsvisie
- Provinciale handhaving
- Natura 2000 plannen
- Subsidieverstrekking 58 natuurtypen SNL en SNKL vanuit BIJ 12 vanuit IPO

Het gemeentelijk niveau

De gemeenten dragen bij, indien zij natuurgebieden in bezit hebben, aan de realisatie van de provinciale, maar mogelijk ook de eigen natuurdoelstellingen. Daarnaast zijn de gemeenten bij uitstek de bestuurslaag waar allerlei ruimtelijke (omgevings)plannen tot ontwikkeling komen en een plek krijgen in de gemeentelijke Omgevingsvisie. Gemeenten verlenen een groot scala aan vergunningen die voor de realisatie van ruimtelijke ontwikkelingen relevant zijn. Tevens zijn de gemeenten in het kader van openbare orde en veiligheid de eerst verantwoordelijke bestuurslaag met daarbij bijzondere bevoegdheden voor de burgemeester.

In het gemeentelijke omgevingsplan worden regels gesteld over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. Voor risicovolle natuurgebieden kan de gemeente in het Omgevingsplan (tot 1-1-2023 in het bestemmingsplan) regulerende bepalingen opnemen. De hierbij voorgeschreven maatregelen moeten ertoe leiden dat de inrichting van het gebied zo wordt vormgegeven dat een repressieve inzet door de brandweer in het gebied mogelijk is, en op een dusdanige manier dat de veiligheid in het gebied voor eigenaren van percelen, bewoners en dagrecreanten gewaarborgd is. De aanwezigheid van voldoende bluswater is daarbij een randvoorwaarde.

Een ander instrument dat de gemeente kan inzetten, is regelgeving in de Algemene Plaatselijke Verordening, oftewel APV (o.a. kapvergunningen, stookverbod open vuur in de natuur en rookverbod) en de brandveiligheidsverordening. In dit laatste kan burgemeester en wethouders maatregelen bij de terreineigenaar opleggen tot het voorkomen van brand en het beperken van de gevolgen van brand.

Interessant is zeker ook artikel 4.18 APV (recreatief nachtverblijf buiten kampeerterreinen). De toelichting in de model-verordening APV luidt als volgt: "Dit artikel dient met name de bescherming van natuur en milieu. Het zou hoogst onwenselijk zijn als er een vergunning van rechtswege zou ontstaan die toestaat dat in een kwetsbaar natuurgebied gekampeerd wordt."

Daarnaast geven gemeenten uitvoering aan de gemeentewet en is de positie van de burgemeester dan wel de voorzitter van de Veiligheidsregio op gebied openbare orde en veiligheid nader geduid vanuit de Politiewet en de Wet Veiligheidsregio.

Resume

- Gemeentelijke omgevingsvisie
- Gemeentelijke omgevingsplannen
- Nu nog APV, bomenverordening
- Gemeentelijke handhaving al dan niet via Omgevingsdiensten
- Positie Burgemeester en Voorzitter Veiligheidsregio

Het waterschap

Het waterschap is een bijzondere bestuursorganisatie die onder andere verantwoordelijk is voor de kwaliteit van waterschapselementen, het grondwater en het oppervlaktewater. Veel natuurgebieden waaronder de duinen hebben ook een belangrijke waterschapsfunctie.

Rijksniveau

Het Rijk is verantwoordelijk voor nationale regelgeving waarin Europese regelgeving is geïmplementeerd. Hierbij biedt de nieuwe Wet natuurbescherming 2017 diverse aanknopingspunten om risicobeheersingsmaatregelen, zoals een brandgang of bluswatervoorzieningen, te realiseren op basis van risicogerichtheid. Een gedeelte van deze wet zal ondergebracht worden binnen de omgevingswetgeving. In dat kader zal er ook een nationale omgevingsvisie natuur worden opgesteld, waarmee de landelijk opererende infrabeheerders als Rijkswaterstaat, ProRail, Tennet, Gasunie, telecombedrijven, etc. te maken hebben.

Hieronder is het rijksniveau uitgewerkt per relevant ministerie. Er is gekeken naar de verschillende wetten en instanties die betrekking hebben op het thema Natuurbrand preventie. Bij een aantal opsommingstekens zijn met vetgedrukte tekst mogelijke hiaten of aanvullingen beredeneerd vanuit de natuurbrand specialisatie.

LNV (Landbouw en Visserij en Natuur & Stikstof)

- Natura 2000 regelgeving: In Europees verband hebben de lidstaten gebieden moeten aanleveren die door Europa zijn aangewezen als Natura 2000 gebied (natte en droge gebieden; Veluwe is aangewezen maar ook de Waddenzee). Aan deze gebieden zit de verplichting tot een periodiek beheerplan waarin de instandhouding en ontwikkeling van soorten wordt verantwoord waarvoor het is aangewezen. De lidstaten hebben de verplichting om iedere 6 jaar een nieuw geactualiseerd beheerplan op te laten stellen.
- Natuurbeschermingswet 2021: in art 1.10 lid 1 aangegeven dat deze gericht is op het beschermen en ontwikkelen van de natuur.
- Artikel 2.8 lid 5 geeft ruimte voor plannen en projecten in de natuur waarbij de openbare orde en veiligheid van belang is
- Ontheffingen in Houtopstanden zijn er voor herplantplicht. Art. 4.4 lid 1 C voor Brandgangen.
- Bossenstrategie 2020: Aanleg 10 % meer bos/bomen (voor CO2 reductie en revitalisering bestaand bos). Natuurbrandgevaar wordt wel benoemd maar wordt niet als noodzakelijk integraal afwegingskader bij herstel en aanleg gezien.
- Natura 2000 (herstel Natuur 3 miljard en bronmaatregelen terugdringing Stikstof 2 miljard) en via Life-projecten kunnen Europese subsidies worden aangewend.
- Green deals
- Branches van natuurbeheerders verenigd in de VBNE

Bijlage 6: Werkgroep Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân

Dit document is opgesteld door een interdisciplinaire werkgroep, bestaande uit:

- Henk Middeljans, Brandweer Fryslân
- Jacques Pommer, Brandweer Fryslân
- Frank Leereveld, Staatsbosbeheer (namens de terreinbeherende organisaties)
- Tineke de Vries, Natuurcollectief Friesland (namens NCF en de Bosgroep)
- Dennis Bakker, gemeente Opsterland
- Ruth Das, gemeente Terschelling
- Hanneke Godthelp, provincie Fryslân

Bijlage 7: Netwerkkarta

Gemeenten RIN gebieden:

- Alde Feanen (Gem. Leeuwarden, Smallingerland, Tytsjerksteradiel)
- Ameland (Gem. Ameland)
- Drents-Friese Wold (Gem. Ooststellingwerf)
- Fochteloeveen (Gem. Ooststellingwerf)
- Duurswouderheide - Bakkeveense Duinen (Gem. Opsterland)
- Kiekenberg - Dellebuursterheide (Gem. Heerenveen, Ooststellingwerf)
- Haulerbos - Blauwebos (Gem. Ooststellingwerf)
- Gaasterlân - Rysterbosk (Gem. De Fryske Marren)
- Schiermonnikoog (Gem. Schiermonnikoog)
- Oranjewoud - Katlikerheide (Gem. Heerenveen)
- Terschelling (Gem. Terschelling)
- Beetsterzwaag - Lippenhuisterheide (Gem. Opsterland)
- Vlieland (Gem. Vlieland)
- Provincie Fryslân
- Brandweer Fryslân
- Natuurbeheerders Fryslân
- Staatsbosbeheer
- It Fryske Gea
- Natuurmonumenten
- Natuurcollectief Friesland / Coöperatie Bosgroep Noord-Oost Nederland

Colofon

Versie	1.0
Vastgesteld door	Bestuurders Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân, 1 juli 2023
Auteur	Werkgroep Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing Fryslân
Telefoonnummer	088 – 22 99 111
E-mailadres	info@vrfryslan.nl
Herzieningsdatum	1 juli 2024